

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΡΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1960

11/11/11

117
2007
ΓΙΑΝΝΑ ΚΟΠΟΥΛΟΣ ~~2007~~
ΕΤΟΛΙΑΝΟΣ.

2 χρ. 6

ΕΝ ΑΓΓΛΩΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΥΧΑΙΑΣ
ΒΑΛΗΚΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΠΡΟΤΥΠΟ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΚΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Σφ. 17334

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΚΗ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1960

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΜΗΜΑ Α ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Ὁ πιστὸς φίλος.

Χ Πιστεύω¹ τῷ φίλῳ. Πιστὸν φίλον ἐν κινδύνοις γιγνώσκεις². Ὁ φίλος τὸν φίλον ἐν πόνοις³ καὶ κινδύνοις οὐ λείπει. Χ Τοῖς τῶν φίλων λόγοις ἀεὶ πιστεύομεν. Εἰ⁴ κινδυνεύετε, ὦ φίλοι, τοὺς τῶν ἀνθρώπων τρόπους⁵ γιγνώσκετε· οἱ μὲν γὰρ ἄπιστοι φίλοι οὐ μετέχουσι⁶ τοῦ κινδύνου, οἱ δὲ πιστοὶ συγκινδυνεύουσι τοῖς φίλοις. Πιστοῖς φίλοις μᾶλλον⁷ ἢ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ πιστεύομεν. Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι καὶ ἐν κινδύνοις ἀεὶ ἀγαθὸν ἔχουσι θυμὸν⁸. τῷ γὰρ θεῷ πιστεύουσιν. Ὡ φίλε, ὁ θεὸς τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους οὐ λείπει. Πολλοὶ ἄνθρωποι τῷ πλούτῳ μᾶλλον ἢ τῷ θεῷ πιστεύουσι.

2. Ὁ γεωργός.

Τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος πολλοὶ γεωργοὶ ἐσμὲν. Ἐν δὲ τῷ οἴκῳ ποίμνια καὶ ζῷα^α τρέφομεν. Χ Πολλάκις δ' ὁμοίως μάτην¹ τοὺς ἀγροὺς ἡμεῖς θεραπεύομεν· οἱ μὲν γὰρ κάπροι τοὺς καρποὺς διαφθείρουσιν², οἱ δὲ λύκοι τὰ πρόβατα ἀρπάζουσι. Τότε ἐν ἀπόρφ³ ἐσμὲν καὶ μάταιοι οἱ πόνοι εἰσίν. Χ

Τοῦ γεωργοῦ ἔργον ἐστὶ φυτεῦειν καὶ σπείρειν· ὁ δὲ θεὸς αὐξάνει τὸν σῖτον καὶ τοὺς τῶν δένδρων καρποὺς· ἄνευ γὰρ ὀμβροῦ⁴ καὶ ἡλίου οὐκ ἔστι⁵ καρπὸν φέρειν ἐκ τῶν φυτῶν.

Διὸ νόμος ⁶ τῶν γεωργῶν ἐστὶ τοῖς τῶν ἀγρῶν καρποῖς τοὺς θεοὺς θεραπεύειν.

Τοῖς γεωργοῖς ὁ βίος μεστός ⁷ πόνων ἐστὶ. Μάτην, ὦ γεωργοί, σπείρετε καὶ φυτεύετε, εἰ μὴ ⁸ τὸν θεὸν βοηθὸν ἔχετε. οὕτω μόνον, εἰ ὁ θεὸς συνεργός ἐστιν, ἐστὲ μακάριοι ⁹.

3. Ὁ Περσικὸς στρατὸς ἐπὶ τὰς νήσους τὰς Ἑλληνικὰς.

Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου κατὰ τὸ ἄκρον ¹ Σούνιον εἰσιν. Ἐν ταῖς νήσοις τὸ ἀρχαῖον οἱ κάτοικοι ἀμπέλους ἐθεράπευον· περιέκλειον δὲ καὶ ἐχώριζον τὰς ἀμπέλους βάτοις καὶ ἀτραποῖς ². Τῶν νήσων ἡ Νάξος ³ ἔνδοξος ἦν ταῖς ἀμπέλοις, ἡ δὲ Δῆλος ⁴ τῷ ἱερωῖ. Ὅτε ὁ στρατηγὸς τοῦ Δαρείου ἐπὶ τὰς νήσους ἐστράτευε, τὸ πρῶτον ἐπὶ τὴν Νάξον ἀπέβαινεν ⁵. Ἐνταῦθα τοὺς οἴκους ἔκαιε καὶ τὰς ἀμπέλους ἐφθειρεν. Χεῖρα πρὸς τὴν Δῆλον τὸν στόλον ἔφερον. Οἱ κάτοικοι δ' ὅμως τῆς Δήλου εἰς Τήνον ⁶ ἔφευγον. Τότε τοῖς Δηλίοις ὁ στρατηγὸς ἀγγέλους ἔπεμπε καὶ ἔλεγε· « Διατί οὐκ ἐμένετε ἐν τῇ νήσῳ ; οὐκ ἐγινώσχετε ὅτι τὸν αὐτὸν ⁷ θεὸν καὶ ἡμεῖς θεραπεύομεν ; ». Οἱ δὲ Δήλιοι ἔλεγον· « Σὺ, ὡς λέγεις, φίλος ἔκπαλαι ⁸ ἦσθα τῷ θεῷ· καίτοι δὲ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ φίλοι ἦτε, ὅμως δ' ἐπεβουλεύετε ⁹ τοῖς κατοίκοις τῶν νήσων ».

4. Θετταλία.

Ὅριον τῆς Θετταλίας τὸ παλαιὸν πρὸς ¹ τῇ θαλάττῃ ἦν ἡ παραλία ἀπὸ Θερμοπυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνιεῖοῦ ποταμοῦ. Πρὸς τὴν μεσόγειαν ἡ χώρα πεδίον ἐστὶ, κύκλω δ' ἄκραι ² τὴν χώραν περικλείουσι. Τῶν κατοίκων τῆς Θετταλίας οἱ μὲν ταγοὶ ³ κύριοι τῆς χώρας ἦσαν, οἱ δὲ γεωργοὶ τοὺς ἀγρούς ἐθεράπευον καὶ ἐν ταῖς νομαῖς ⁴ τὰ ποιμνία ἔνεμον ⁵.

Ἐν Θετταλίᾳ οἱ ποταμοὶ ἐν ταῖς πηγαῖς μικροὶ εἰσὶν, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις πολλαχοῦ λιμνάζουσι. Οἱ ποταμοὶ τὴν χώραν πολλακίς κατακλύζουσι καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὰς νομάς βλάπτουσι. Οἱ κάτοικοι τότε ἐν ἀπορίᾳ εἰσὶν. Ἐν ταῖς εὐφορίαις δ' ὁμοῦς ἡ Θετταλία ἐκφέρει σῖτον, κριθάς, ὀπώρας· τρέφει δὲ ἀγέλας ἵππων καὶ προβάτων. Τὴν δ' ἐκ τῶν ἀγρῶν κομιδὴν ἕφ' ἀμαξῶν εἰς τὰ ταμεία τῶν οἰκιῶν φέρουσι.

5. Ἀνατροφή τῶν νέων ἐν Ἀθήναις.

Ἀ ν ἄ χ α ρ σ ι ς¹. Τίς ὁ χῶρός ^{ἐδύπῳ} ἐν αὐτῷ οἱ νεανῖαι πράττουσι; τί δὲ θαυμάζουσι τῶν πολιτῶν οἱ πρεσβῦται² καὶ νέοι ἐν³ τοῖς θεαταῖς;

Σ ὄ λ ω ν. Ὁ χῶρος γυμνασίον⁴ ἐστίν ἐν αὐτῷ οἱ θεαταὶ θαυμάζουσι τὰς ἀρετάς τῶν νεανῶν καὶ τὰς εὐεξίας⁵ καὶ τόλμας⁶ καὶ φιλοτιμίαν τῶν ἀγωνιστῶν. Ἐπαίνου δ' ἀπολαύουσιν οἱ νικῆται.

Ἀ ν ἄ χ. Ἐγώ, ὦ Σόλων, ἐμάνθανον ὅτι σὺ εὐρετὴς τῶν ἐθίμων εἶ καὶ εἰσηγητὴς καὶ συναρμοστὴς⁶ πολιτείας. Ἐθέλω οὖν σε διδάσκειν με ὡς μαθητὴν περὶ αὐτῶν.

Σ ό λ ω ν. Ἡμεῖς τοὺς πολίτας ψυχὴν τῆς πολιτείας νομίζομεν· τὴν δ' ἀνατροφὴν παιδαγωγαῖς ἐπιτρέπομεν καὶ πρὸς πόνους ἐθίζομεν τοὺς νεανίας. "Ὅτε δ' ἔφηβοὶ εἴσι, τοὺς μὲν ὀπίστας, τοὺς δὲ πελταστάς, τοὺς δὲ τοξότας τάττομεν. Διδάσκομεν δ' αὐτοὺς ἀπὸ παιδίων καὶ παρὰ τῶν γεωργῶν λαμβάνομεν διδασκὰς· οἱ γὰρ γεωργοὶ τὰ φυτὰ, ἕως μὲν μικρὰ ἔστι, φυλάττουσιν, ὅτε δὲ αὐξάνουσι, τοῖς ἀνέμοις ἐπιτρέπουσιν. Οὕτω καὶ ἡμεῖς τοὺς νέους, ἕως μὲν παιδιὰ εἰσί, φυλάττομεν αὐτούς, ὅτε δὲ νεανίαι, παρέχομεν αὐτοῖς ἐλευθερίαν· τότε γὰρ οὐκ ἔχουσι κίνδυνον.

6. Ἀνατροφή τῶν νέων παρὰ Πέρσαις.

Οἱ Πέρσαι τοὺς νέους παρὰ τοῖς δημοσίοις διδασκάλοις ἐπαίδευον ἐν κοινοῖς διδασκαλείοις¹. Οἱ διδάσκαλοι τῶν Περσῶν σοφοὶ καὶ χρηστοὶ πολῖται ἦσαν. Τοὺς φαύλους² ἐν ταῖς συνηθείαις³ νέους ἰσχυρῶς⁴ ἐκόλαζον. Διὸ δικαιοσύνην ἐμάνθανον καὶ πονηροῦ ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἀπεῖχον. Τὴν δ' ἀδικίαν ἔφευγον καὶ τὴν φιλίαν ἐθεράπευον· ἡ γὰρ τῶν δικαίων φιλία ἀγαθῶν πηγὴ ἔστιν, ἡ δὲ τῶν ἀδίκων ἀπατηλὴ⁵ καὶ οὐ μόνιμος. Οὕτω οἱ νέοι τῶν Περσῶν ὕστερον ἀγαθοὶ μὲν καὶ φιλόστοργοι, φιλόκαλοι δὲ καὶ φιλότιμοι πολῖται ἦσαν. Καὶ τὴν ἀχαριστίαν δὲ τῶν νέων ἐκόλαζον οἱ Πέρσαι· τοὺς γὰρ ἀχαριστοὺς ἀδίκους ἐνόμιζον οὐ μόνον περὶ φίλους, ἀλλὰ καὶ περὶ θεοῦ. Πρὸς δὲ οἱ νέοι ἐν μετρίᾳ⁷ διαίτῃ διῆγον.

Μέχρι μὲν ἑπτακαίδεκα ἐτῶν οὕτω ἐπαίδευον τοὺς νέους. Ἐκ δὲ τούτου οἱ χρηστοὶ νέοι συνῆσαν⁸ τοῖς ἐφήβοις, οἱ δὲ τῶν ἐφήβων φρόνιμοι καὶ ἀνδρεῖοι τοῖς τελείοις πολίταις συνῆσαν καὶ μετελάμβανον⁹ ἀρχῶν καὶ τιμῶν.

7. Κύων και πρόβατον.

Ὅτε τὰ ζῶα φωνὴν εἶχε, τὰ πρόβατα ἔλεγε τῷ δεσπότη· «Ἡμεῖς, ὦ δέσποτα, ἐριά σοι παρέχομεν καὶ τυρόν, τοῖς δ' ἀμνοῖς ἡμῶν τρέφομεν τὰ τέκνα. Σὺ δ' οὐδὲν παρέχεις ἡμῖν, εἰ ¹ μὴ ἡμεῖς ἐκ τῆς γῆς λαμβάνομεν· ὁ δὲ κύων, καίτοι ² οὐδὲν παρέχει σοι, ἐκ τοῦ σίτου καθ' ἡμέραν λαμβάνει ».

Ὁ δὲ κύων ἔλεγεν· «³Ω ἀνόητον πρόβατον, ἡ γλῶσσά σου προτρέχει τῆς διανοίας. Ἐγὼ εἶμι χρησιμώτερος ὑμῶν· ἔργον μὲν γὰρ ὑμῶν ἐστι παρέχειν τὰ ἀγαθὰ τῷ δεσπότη, ἄλλον δὲ πόνον ὑμεῖς οὐκ ἔχετε. Εἰ δ' ἐγὼ μὴ ἐφύλαττον ὑμᾶς, ἐκινδυνεύετε ἀν³ πάσχειν κακὰ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. Ἐμοὶ δ' ἀνάγκη αἰεὶ φυλάττειν καὶ σφάζειν ὑμᾶς ἐκ τῶν κινδύνων ».

8. Ἡ Αἴγυπτος.

Α'. Ἡ Αἴγυπτος στενὴ ἐστὶ καὶ ἀπ' Ἐλεφαντίνης ¹ τῆς νήσου μέχρι τῆς θαλάττης τείνει. Ἡ δὲ χώρα αὕτη ξηρὰ ἐστὶν· ὄμβροι μὲν γὰρ διὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν ² οὐ γίνονται ἐν αὐτῇ, δρόσος δ' ὀλίγη. Διὰ μέσης δὲ τῆς Αἰγύπτου ὁ Νεῖλος ποταμὸς φέρεται ³ καὶ τὴν χώραν κατ' ἐνιαυτὸν κατακλύζει. Τότε καὶ αἱ ὁδοὶ κατέχονται ⁴ τῷ ποταμῷ καὶ οὐκ ἔστιν ἄνευ πλοίων πορεύεσθαι. Οἱ παλαιοὶ ὀρθῶς τὴν Αἴγυπτον, μάλιστα δὲ τὸ Δέλτα, δῶρον τοῦ Νείλου λέγουσι. Ἐρεῖ ⁵ δ' ἡ Αἴγυπτος κριθὴν ἄφθονον καὶ τυρόν καὶ τὰ ἄλλα σῖτα· ἄμπελοι δ' ἐν αὐτῇ οὐ γίνονται. Ὁ γὰρ οἶνος ὁ τῶν Αἰγυπτίων, ὡς παρ' Ἡροδότου διδασκόμεθα, οὐκ ἐκ τῆς ἀμπέλου ἦν, ἀλλ' ἐκ κριθῆς. Ἐν δὲ τῷ Νείλῳ βύβλος ⁶ φύεται ἄφθονος, πολλοῦ ἀξία τοῖς Αἰγυπτίοις· βύβλινα μὲν γὰρ ἦν τὰ ἰστία, βύβλινα δὲ καὶ τὰ βιβλία αὐτῶν.

Β'. Ὁ Νεῖλος ¹ τὸ πάλαι Αἴγυπτος ὠνομάζετο καὶ ἥρωε τῶν Αἴγυπτίων ἦν. Ὡς δ' οἱ ἄλλοι ἥρωες, οὕτω καὶ ὁ Νεῖλος ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐθεραπεύετο καὶ θεὸς ὑπ' αὐτῶν προσηγόρευετο. Τῷ ἥρωι τούτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἥρωσι ναοὶ ἦσαν.

Ὁ Νεῖλος πληθύνει ² ἰλύος καὶ ἰχθύων, ὑπὸ δὲ τὴν ἰλὺν οἱ ἰχθύες τὰ φά τίκτουςιν. Ὅτε πλήμμυρα γίγνεται, τῇ ἰλύι τοῦ Νείλου οἱ ἀγροὶ πιαίνονται ³ καὶ εὐφορα τὰ περὶ αὐτὸν πε-

δία γίγνεται· ὑπὸ γὰρ τῆς ἰλύος αἱ τῶν καρπῶν ρίζαι ἰσχύον καὶ τροφήν λαμβάνουσι. ✕

Ὅτ' Πᾶσα δ' ἡ χώρα φιλή ⁴ δρυῶν καὶ πιτύων καὶ ἄλλων δένδρων ἐστὶ. Μόνον δ' ἀπὸ Θεβῶν ⁵ ὀγδοήκοντα σταδίου ⁶ ἐπιτυγχάνει ⁷ τις κλιτύσι καὶ ὄρειοῖς ὄφρῦσι· κατὰ τὰς κλιτύς δὲ ταύτας ἀμπελοὶ φύονται καὶ βότρυες γίγνονται, ἐκ δὲ τῶν

βοτρυῶν οἶνος ἐξαίρετος. Κίνδυνος δ' ὅμως τοῖς βότρυσι καὶ στάχυσιν εἰσιν οἱ μύες: ἀφθόνους γὰρ ἢ χώρα τρέφει μῦς, οἱ ⁸ τοὺς στάχους καὶ βότρυς φθείρουσι. *καὶ ἀφθόνου.*

9. Ξυλευόμενος

Γεωργὸς καθ' ἡμέραν ἔξω τοῦ ἄστεως παρὰ τὸν ποταμὸν ἐπορεύετο. Ἐνταῦθα ὅτε μὲν ἰχθῦς καὶ ἐγγέλεις ¹ ἠλίευν, *ἔμενε* ὅτε δὲ τῷ πελέκει ἐξυλεύετο· μετὰ δὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ ἵππου τὰ ζύλα ἔφερεν. Ἐκφεύγει δ' ὅμως ποτὲ ὁ πέλεκυς καὶ εἰς τὸν ποταμὸν πίπτει.

Ἐκαθέζετο οὖν περίλυπος παρὰ τὴν ἔχθην καὶ ἐπὶ τῇ ἀπώλειᾳ τοῦ πελέκεως ὠδύρετο.

Ὁ δὲ θεὸς ἀναδύεται ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τὴν αἰτίαν τῆς θλίψεως μανθάνει καὶ οἰκτίζει ² αὐτόν. Εὐθὺς τοίνυν εἰς τὸν ποταμὸν καταδύεται ³ καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀναφέρει δύο πελέκεις, τὸν μὲν δύο πήχεων ἐκ χρυσοῦ, τὸν δ' ἕτερον τοῦ γεωργοῦ. Οὗτος δ' ὅμως φύσεως ἦν ἀγαθῆς καὶ λαμβάνει τὸν οἰκειὸν ⁴. Ὁ θεὸς ἤδεται ⁵ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ φρονήσει τοῦ γεωργοῦ καὶ παρέχει αὐτῷ ἀμφοτέρους τοὺς πελέκεις.

Ὁ γεωργὸς μετὰ τοῦτο φέρων τοὺς πελέκεις πρὸς τοὺς ἐταίρους ἔρχεται καὶ τὴν κτῆσιν τῶν πελέκεων λέγει αὐτοῖς. Τούτων εἰς νομίζει ραδίαν ⁶ τὴν κτῆσιν ἀγαθῶν καὶ πρὸς τὸν ποταμὸν ἔρχεται, εἰς ὃν ⁷ ἐξεπίτηδες τὸν πέλεκυν ρίπτει· μετὰ δὲ τὴν πρᾶξιν παρὰ τὸν ποταμὸν ἔμενε καὶ ὁμοίως τῷ πρώτῳ ὠδύρετο. Ἐπιφαίνεται δ' αὖθις ὁ θεὸς καὶ μετὰ δύο καταδύσεις ἐκφέρει ὁμοίως δύο πελέκεις. Ὁ δὲ ξυλοκόπος, ὡς τὸν ἐκ χρυσοῦ ὄρα ⁸, « οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ πέλεκυς » λέγει. Ὁ θεὸς δ' ὅμως ἐπὶ τῇ ὕβρει αὐτοῦ ὀργίζεται καὶ κατέχει ἀμφοτέρους τοὺς πελέκεις, τῷ δὲ ξυλοκόπῳ λέγει· « τῶν κακῶν πράξεων ἀμοιβή ἐστι καὶ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἡ ἀπώλεια ».

10. Ἡ Περσία.

Ἡ Περσία πεδινή καὶ παμφόρος χώρα ἐστί. Πληθύνει δὲ ποταμῶν καὶ λιμνῶν, ἔνθα οἱ ἄλιεῖς ἰχθυῶς ἀλιεύουσιν. Ἐν τοῖς πεδίοις οἱ μὲν γεωργοὶ τοῖς βουσί τοὺς ἀγροὺς ἀροῦσιν¹, οἱ δὲ νομεῖς ἀγέλας βοῶν καὶ ἵππων νέμονται, πολλαχοῦ δὲ καὶ γρᾶες βουκόλοι εἰσὶ.

Οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας μεθ' ἱππέων εἰς τὰς σατραπείας ἤλαυνον², οἱ δ' ἱερεῖς τοῦ ἄστεως συμπρούπεμπον³ τοῖς βασιλεῦσι καὶ βοῦς τοῖς θεοῖς ἔθουον· οἱ δ' ἐν αὐταῖς κάτοικοι ὑπεδέχοντο τοὺς βασιλέας καὶ προσεκόμιζον αὐτοῖς δῶρα, βοῦς καὶ ἵππους χρυσοχαλίνους. Καὶ οἱ πτωχοὶ δὲ τῶν ὑπηκόων, χαλκεῖς⁴, σκυτεῖς⁵ καὶ βουκόλοι, προσέφερον ὄπλα, τυρὸν καὶ τρωκτὰ⁶. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ὅτε εἰς τὴν πόλιν ἐπανῆγεν⁷, δῶρα ὁμοίως διὰ πρέσβειων ἔπεμπε τοῖς σατράπαις καὶ τοῖς σπουδαίοις τῶν κατοίκων.

11. Ἀλώπηξ καὶ κόραξ.

Κόραξ ποτὲ ἀρπάζει μοῖραν¹ τυροῦ καὶ εἰς κοίλην φάραγγα καταφεύγει. Ἐνταῦθα ἐπὶ δένδρου ἐκαθέζετο. Ἐν τῇ φάραγγι γῦπες καὶ ἰέρακες καὶ ἰκανὸς ἀριθμὸς κωνόπων, τεττίγων καὶ ἄλλων ὀρνέων² διέμενον. Ἀλώπηξ δὲ παρὰ τὸ σπήλαιον τῆς φάραγγος ἀνεπαύετο. Ὡς δὲ τὸν κόρακα αἰσθάνεται³, σπεύδει ὑπὸ τὸ δένδρον καὶ λέγει αὐτῷ· «Ἀληθῶς ὡς καλὸς εἶ, ὡς καλοὺς ὄνυχας καὶ πτέρυγας ἔχεις· εἰ⁴ καὶ φωνὴν εἶχες, βασιλεὺς ἂν τῶν ὀρνέων ἦσθα⁵». Ταῦτα δ' ἔλεγε πρὸς ἀπάτην. |

Ὁ κόραξ δ' ὅμως τὴν τῆς ἀλώπεκος πονηρίαν οὐκ αἰσθάνεται καὶ εὐθὺς ἐκβάλλει τὸν τυρὸν καὶ ἀνακράζει. Ἡ δὲ τοῦτον λαμβάνει καὶ λέγει· «᾽Ω κόραξ, ἀληθῶς φωνὴ μὲν ἦν σοι, νοῦν δ' οὐκ εἶχες».

12. Οἱ γάμοι Πηλέως καὶ Θέτιδος.

Πηλεὺς¹ καὶ Θέτις² ἐν τοῖς γάμοις ἀγαθὰς³ περὶ τῆς εὐτυχίας ἐλπίδας εἶχον. Διὸ ἐν τῷ δώματι⁴ κόσμον λαμπρὸν κατεσκευάζον καὶ τοὺς τῆς Φθίας κατοίκους ὡς καὶ τοὺς θεοὺς ἐδέχοντο πλὴν τῆς Ἑριδος.

Προσέρχονται οὖν οἱ μὲν θεοὶ σὺν θώραξι καὶ ἀσπίσι καὶ ἄλλοις ὄπλοις λαμπροῖς εἰς τὸ δῶμα, οἱ δὲ κάτοικοι μετὰ τῶν παίδων εἰς τὴν αὐλὴν τῶν βασιλείων μένουσιν. Ἡ θεὰ δ' ὅμως Ἑρις ὀργίζεται καὶ ἐν μέσῳ τῷ δώματι μῆλον ῥίπτει. Ἐπιγραφὴ δ' ἐπ' αὐτοῦ ἦν « τῇ καλλίστῃ⁵ ».

✓ Ἐν ταῖς θεαῖς ἦσαν ἡ Ἑρα⁶, ἡ Ἀθηνᾶ⁷ καὶ ἡ Ἀφροδίτη⁸. Τούτων ἡ μὲν Ἑρα τῇ σεμνότητι τῶν ἄλλων διέφερεν, ἡ Ἀθηνᾶ τῇ τῶν γραμμάτων σοφίᾳ καὶ τῇ ὀπλίσει ὑπερεῖχεν, ἡ δ' Ἀφροδίτη τῇ τῆς ἐσθῆτος πολυτελείᾳ καὶ τῇ τοῦ σώματος χάριτι τὰς ἄλλας ὑπερέβαλλεν. ✓

Αὗται οὖν περὶ τοῦ μῆλου ἤριζον καὶ τὴν τῆς ἐορτῆς φαιδρότητα διέλυον. Τέλος Πάριδι τῷ τοῦ Πριάμου ἐπιτρέπουσι τὴν κρίσιν καὶ λέγουσιν· « ὦ Πάρι, ἐπιτρέπομέν⁹ σοι τὴν κρίσιν περὶ τῆς καλλίστης ». Οὗτος δὲ θαυμάζει μὲν τῆς Ἑρας τὸ σχῆμα¹⁰ καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν ἀσπίδα καὶ κόρυν¹¹, προσφέρει δὲ τὸ μῆλον τῇ Ἀφροδίτῃ.

13. Υἱὸς καὶ λέων γεγραμμένος¹.

Γέρων δειλὸς ὄρα καθ' ὕπνου ὅτι ὁ υἱὸς ὑπὸ λέοντος κατησθίετο². Εὐθύς δ' ἐκ τοῦ φόβου οἴκημα καλὸν καὶ μετέωρον³ κατασκευάζει καὶ ἐνταῦθα μετὰ θεραπόντων τὸν υἱὸν ἐγκλείει. Κοσμεῖ⁴ δ' ἔνδον τὸ οἶκημα ἀνδριᾶσι καὶ ἄλλῳ κόσμῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ τοίχου γράφει πρὸς τέρψιν τοῦ υἱοῦ γίγαντας, λέοντας καὶ παντοῖα ζῶα· οὕτω γὰρ οἱ λέοντες καὶ ἐλέφαντες ἀκίνδυνοι ἦσαν τῷ υἱῷ.

Ὁ δὲ παῖς πλησιάζει μὲν τοῖς λέουσι καὶ ἐλέφασι, περιλυπος δ' ἦν, ὅτι κατάκλειστος ἦν. Καὶ δήποτε λέγει τῷ ἐλέφαντι· «ὦ ἐλέφαν, ὡς καλὸς εἶ καὶ καλοὺς ὀδόντας ἔχεις». Ἐφεξῆς δὲ πλησιάζει τῷ λέοντι καὶ λέγει αὐτῷ· «ὦ κακὲ λέον, δικαίως οἱ θηρευταὶ ἱμάσι δεσμεύουσί σε» τοῖς γὰρ ὀδοῦσι δάκνεις καὶ τὰ θηράματα φονεύεις. Καὶ ἐγὼ δὲ διὰ σὲ κατάκλειστός εἰμι, ὡς ἐν φρουρᾷ⁵· «Καὶ εὐθὺς ἐπιβάλλει τῷ τοίχῳ τὸν δάκτυλον καὶ ἐκτυφλώττει τὸν λέοντα».

Σκόλοψ δ' ὅμως τῷ δακτύλῳ ἐμπήγνυται⁶ καὶ ὄγκωμα καὶ φλεγμονὴν ἐπιφέρει αὐτῷ. Ἐξ αὐτοῦ δ' ἐπιγίγνεται⁷ πυρετὸς τῷ παιδί καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀποθνήσκει. (Οὕτω ὁ υἱὸς τοῦ γέροντος τὸ πεπρωμένον⁸ οὐκ ἀποφεύγει.

14. Ἴβυκος καὶ γέρανοι.

Ἴβυκος ὁ ποιητῆς μετ' ἄλλων ἐταίρων εἰς Ἰταλίαν ἦκεν¹. Ἐνταῦθα ἱκανὸν χρόνον διέτριψαν, χρήματα δ' ἱκανὰ συνελεξαν.

Μετ' οὐ πολὺ Ἴβυκος τοὺς ἐταίρους πάλιν ἠθροῖσε καὶ λέγει αὐτοῖς· «Ἐγὼ, ὦ ἐταῖροι, ἱκανοὺς νέους ἐπαίδευσα, ὑμεῖς δ' ἱκανὸν ἀργύριον συνελέξατε καὶ πρὸς τοὺς γονεάς ἐπέμψατε. Nūn ἐγὼ οἴκαδε² ἤξω³». Οἱ δὲ ἐταῖροι τούτῳ λέγουσιν· «Ἡμεῖς διατρίψομεν μικρὸν ἔτι ἐν Ἰταλία».

Ἐπεὶ δ' οὖν Ἴβυκος τούτους οὐκ ἔπεισε, μόνος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπανῆγεν. Ὅτε δ' ἦν ἐν τῷ μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῆς Κορίνθου χωρίῳ, λησταὶ αὐτὸν ἐφόνευσαν καὶ τὸ ἀργύριον ἤρπασαν. Ὅτε δ' οὗτος ἀπέθνησκε, τοὺς γεράνους, οἱ εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπέτοντο, ικέτευσεν ὧδε· «ὦ γέρανοι, ὑμεῖς καταμηνύσετε καὶ κολάσετε τοὺς ληστές». Μετ' οὐ πολὺ οἱ Κορίνθιοι τὸν μὲν νεκρὸν ἀπεκάλυψαν καὶ ἔθαψαν, τοὺς

ληστὰς δ' οὐ. Ὀλίγω μέντοι χρόνω ὕστερον οὕτω τοὺς ληστὰς ἀπεκάλυψαν.

Ἐν θεάτρῳ μετὰ τῶν Κορινθίων καὶ οἱ λησταὶ τοῦ Ἰβύκου παρῆσαν, ὑπὲρ δ' αὐτῶν γέρανοι ἐπέτοντο. Τότε τῶν λη-

στῶν ὁ ἕτερος ⁴ λέγει· « ὦ ἐταῖρε, ἰδοὺ οἱ γέρανοι τοῦ Ἰβύκου ». Θεατῆς δέ, ὡς ἤκουσε, λέγει τῷ ἄλλῳ· « Οὐκ ἤκουσας, τί οὗτοι λέγουσι ; » Καὶ εὐθὺς τὸ πρᾶγμα τοῖς ἄρχουσιν ἐμήνυσαν. Οἱ δὲ λησταὶ ὑπ' ἀνάγκης τὴν πρᾶξιν φαίνουσι καὶ θανάτῳ κολάζονται. ●

15. Τρόπαιον Νίκης.

Ἄγωμεν, ὦ νέοι, εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ γέφυραν. Ἐνταῦθα, ὅταν ἀναβλέψωμεν ¹ εἰς τὸ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρον, χαίρομεν ἐπὶ τῇ τοῦ πολέμου τελευτῇ· τρόπαιον γὰρ ἐν τῇ κορυφῇ ἐστὶ, στήλη λιθίνη καὶ Νίκη, ἵνα τοῖς ἐγκόνοις ² μνή-

μην παρέχη τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. Καὶ ἐν μὲν τῇ στήλῃ ἐπιγραφή ἐστίν, ἵνα τὰς τοῦ πολέμου μάχας ὑπομνησκη, ἡ δὲ Νίκη στέφανον ἔχει ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. Δρέψωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν ἀγρῶν ἀνθη, ἵνα στέφανον κατασκευάσωμεν καὶ τοῦτον τῇ Νίκῃ προσκομίσωμεν. Καὶ οἱ μὲν κοινῶν τοῦ πολέμου, ὅταν βλέπωσιν εἰς τὸ τρόπαιον, τῶν κοινῶν κινδύνων καὶ πόνων ἀναμνησκονται³, οἱ δ' ἄλλοι τὰς ἐκείνων νίκας θαυμάζουσιν, ἵνα καλὴν τῆς ἀρετῆς⁴ σπουδὴν λαμβάνωσιν. Ὑμεῖς δ', ὦ νέοι, ἔστε ὑπόδειγμα ἀρετῆς, ἵνα ἀξίως τῆς πόλεως ἔργα πράξῃτε καὶ τὴν τῆς πατρίδος δόξαν ἀμείωτον φυλάξῃτε». γ

16. Ἀλέξανδρος καὶ ὁ διδάσκαλος.

Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου ἐμάνθανε θηρεύειν, τοξεύειν, κιθαρίζειν καὶ γράφειν¹. ὁ γὰρ Φίλιππος ἐβούλετο² αὐτὸν παιδεῦσαι, ὥστε τέλειον³ εἶναι. Καθ' ἐκάστην οὖν προέκοπτεν ἐπὶ τὸ θηρεύειν καὶ τοξεύειν, περὶ δὲ τὸ κιθαρίζειν καὶ γράφειν οὐκ εἶχε σπουδὴν⁴.

Λέγεται δὴποτε τὸν διδάσκαλον κελεῦσαι αὐτὸν κρούσαι χορδὴν τινα ἀντ' ἄλλης. Ἀλέξανδρος δ' ὁμοῦς λέγει τῷ διδασκάλῳ· « Καὶ τί διαφέρει, ἂν ταύτην ἀντ' ἐκείνης κρούσω; » Ὁ δ' ἀποκρίνεται ὅτι τῷ μέλλοντι⁵ βασιλεύσειν οὐδὲν διαφέρει⁶, ἀλλὰ τῷ βουλομένῳ⁷ θεραπεῦσαι τὰς τέχνας· οὕτω γὰρ ἤλπιζεν αὐτὸν μαλακοῖς λόγοις παιδεῦσειν. ϛ

17. Ὁ χ ε ι μ ῶ ν.

Χειμῶνος ὅταν πολλὴ χιών τοὺς ἀγρούς κατέχη¹, οἱ τε γεωργοὶ ἡσυχίαν ἄγουσι² καὶ οἱ ποιμένες. Οὔτε γὰρ τοὺς ἀγρούς ἔστιν ἐργάζεσθαι διὰ τὴν χιόνα, οὔτε νέμειν τὰ πρόβατα, ὅτι χόρτος οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς λειμῶσιν³. Οἱ δὲ ναῦται τὰ

πλοῖα εἰς τοὺς λιμένας κατάγουσι ⁴ καὶ ἐνταῦθα μένουσιν εἰς τὸ ἔαρ· ἄπορος γὰρ ἢ θάλαττα καὶ διὰ τὸν κρύσταλλον καὶ διὰ τοὺς χειμῶνας. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις οἱ ἄνθρωποι ξύλα καίουσιν· ὅταν δ' ἀναγκάζονται ἔξω τοῦ οἴκου εἶναι, πυκνοὺς χιτῶνας καὶ χλαίνας ἐνδύονται, τὰς δὲ κεφαλὰς διφθέραις ⁵ ἐγκαλύπτουσι. Πολλάκις δ' αἱ κατ' ἀγρὸν ὁδοὶ τῇ χιόνι οὕτω δύσποροι ⁶ γίνονται, ὥστε τοὺς γεωργοὺς πολλὰς ἡμέρας καὶ δὴ καὶ μῆνας τῶν γειτόνων ἀποκλείεσθαι. Τὰ δὲ θηρία τῶ λιμῶ ἀναγκάζονται τοῖς τῶν γεωργῶν σταθμοῖς πλησιάζειν καὶ ἀρπάζειν χῆνας καὶ ἄλλα ζῷα.

18. Ἀστρολόγος.

Ὁ οὐρανὸς ἐν αἰθρίᾳ ¹ γέμει ἀστέρων. Τούτων οἱ μὲν θηρσὶν ὅμοιοί εἰσιν, οἱ δ' ἰχθύσιν. Οἱ ἀρχαῖοι φωντο τοὺς ἀστέρας καὶ τοὺς ἀνέμους θεοὺς εἶναι καὶ ἐν τῷ αἰθέρι διατρίβειν, ἔνθα ἀμβροσίαν ² ἤσθιον καὶ νέκταρ ³ ἔπινον, ὥσπερ οἱ Ὀλύμπιοι θεοί. Διὸ ναοὺς τοῖς ἀστράσι κατεσκευάζον καὶ ὡς σωτῆρας αὐτοὺς ἐν ταῖς δυστυχίαις ἐθεράπευον. Ὅσοι δὲ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐξήταζον ἀστρολόγοι ὠνομάζοντο.

Τούτων τίς ποτε εἶθιζεν ⁴ ἐκάστοτε τοὺς ἀστέρας ἐξετάζειν. Περιῆγεν ⁵ οὖν τῆς νυκτὸς χειμῶνός τε καὶ ἔαρος κατὰ τὸ προάστειον καὶ τοὺς ἀστέρας ἔγραφεν ἐν πινακίῳ.

Εἶτα δ' εἰς τὴν ἀγορὰν ἔρχεται καὶ ἔχων ἐν χερσὶ τὸ πινακίον ἐπεδείκνυε τοῦτο τοῖς φιλοσόφοις, τοῖς ῥήτορσι καὶ τοῖς ἄλλοις σοφοῖς. Ἐλεγε δ' αὐτοῖς ὅτι τῶν ἀστέρων οἱ μὲν πλανώμενοί ⁶ εἰσιν, οἱ δ' οὐ. Τῶν δὲ κλητῆρων τῆς ἀγορᾶς τις ὑπολαμβάνει ⁷ καὶ λέγει· «ὦ ἐταῖρε, μάρτυρας τοὺς θεοὺς ἔχω ὅτι σὺ ψεύδῃ· πλανώμενοί ⁸ γὰρ οὐκ εἰσιν οἱ ἐν τῷ ἀέρι ἀστέρες, ἀλλ' οὗτοι οἱ ἄνθρωποι» καὶ δεικνύει τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ. λ

19. Μήτηρ και θυγατέρες.

Ἡ Γυνή τις εἶχε δύο θυγατέρας ὀρφανὰς πατρός· ταύτας συνάπτει ¹ ἀνδράσι, τὴν μὲν κηπουρῶν, τὴν δ' ἀνδρὶ κεραμεῖ. Μετ' οὐ πολὺ πρὸς τὴν τοῦ κηπουροῦ ἔρχεται καὶ παρ' αὐτῆς πυνθάνεται, πῶς μετὰ τοῦ ἀνδρὸς διάγει· ἡ δὲ λέγει· «Ἰκανὰ μὲν τὰγαθὰ ἐμοὶ πάρεστι ² καὶ ὁ ἀνὴρ ἀγαθός ἐστιν. Εὐχομαι δ' ὅμως τοῖς θεοῖς, ὅπως ὄμβρω τὴν γῆν ἀρδεύωσιν ³· οὕτω γὰρ καὶ τῇ τῆς Δήμητρος ⁴ βοηθείᾳ τοῖς λαχάνοις αὐξήσις προσγίγνεται.»

Ἐκείθεν ἡ μήτηρ πρὸς τὴν θυγατέρα, τὴν τοῦ κεραμέως σύζυγον, ἔρχεται καὶ τὰ αὐτὰ πυνθάνεται· ἡ δ' ἀποκρίνεται· «Τὰ μὲν ἄλλα, ὦ μῆτερ, καλῶς ἔχω. Εὐχομαι δ' ὅμως τοῖς θεοῖς, ἵνα ὄσιν ἡμέραι ξηραί, ὅπως ἡ κέραμος ξηρὰ ᾖ.»

Ἡ δὲ μήτηρ περιλυπὸς ἀπέρχεται καὶ λέγει· «ᾧ Δῆμη-
τερ καὶ οἱ ἄλλοι θεοί, ἀληθῶς οὐκ οἶδα ⁵ ποτέρᾳ ⁶ τῶν θυγα-
τέρων τὴν ἀρωγὴν ὑμῶν αἰτήσω ⁷».

20. Γέρων ξυλοκόπος.

Γέροντα ξυλοκόπον τὸ γῆρας κατέτρυχε ¹. τῷ γὰρ ² γῆρα πρόσεστι ³ πολλὰ τὰ δεινά ⁴. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτον οὐδεὶς ἐθεράπευεν, ἵνα τὰ ἐπιτήδεια ⁵ ἔχη, καθ' ἐκάστην ξύλα ἐκ τοῦ δρυμῶνος ἐκοπτε καὶ εἰς τὸ ἄστυ ταῦτα ἐπὶ τῶν ὄμων ἐκόμιζε. Πέρασ ⁶ δ' ὅμως τῶν δεινῶν οὕτω οὐκ ἦν καὶ διῆγε τὸν βίον μετὰ πόνου· τῷ γὰρ γῆρα καὶ τῇ λιτῇ διαίτῃ ἀσθενὴς ἦν καὶ σπανίως μετελάμβανε ⁷ κρεῶν, ἔστι δ' ὅτε ⁸ μόνον μικρὰ τεμάχια ἄρτου καὶ κρεῶν, παρὰ τῶν κατοίκων ἐλάμβανεν ὡς γέρα ⁹ τοῦ γῆρος, ἀλλὰ καὶ ταῦτα οὐχ ἱκανὰ ἦν λῦσαι αὐτὸν τῶν πόνων καὶ τοῦ γῆρος.

Καὶ ποτε διὰ τὸν πόνον τῆς ὁδοῦ τὸ φορτίον ἀπορρί-

πτει κατὰ γῆς καὶ ἱκετεύει τὸν θάνατον πέρας τῶν δεινῶν παρέχειν αὐτῷ. Αἴφνης ὁ θάνατος ἐπιφαίνεται καὶ πυνθάνεται παρὰ τοῦ γέροντος, διατί αὐτὸν ἐπικαλεῖται ⁹. Ὁ δὲ γέροντων ἀποκρίνεται « ἵνα τὸ φορτίον ἄρης ¹⁰ ». *λ*

21. Τὰ Τέμπη.

Τὰ Τέμπη ¹ τὰ Θεσσαλικά χωρὸς ἐστὶ μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης. Ὅρη δὲ ταῦτα ὑπερύψηλά ἐστι καὶ σχίζεται, οἷον ² ὑπὸ θείας φροντίδος. Χωρίον ³ οὕτω γίγνεται τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ τεσσαράκοντα σταδίους, τὸ δὲ πλάτος σχεδὸν πλέθρου ⁴.

Ἐν τούτῳ ἄλση ἐστὶ καὶ δάση σκιερὰ καὶ πλήθος ἀνθέων. Ὀρنيθες δ' ἠδέως ⁵ ἄδουσι καὶ τῷ μέλει ⁶ τὸν κάματον τῶν ὁδοιπόρων ἀφανίζουσι. Διὰ μέσου δὲ τῶν Τεμπῶν ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ρεῖ, εἰς ὃν ⁷ χεῖμαρροι καὶ ρύακες ἐμβάλλουσι. Τούτου αἱ πηγαὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν εἰσι.

Ἔχει δ' οὕτω διατριβάς ποικίλας ὁ τόπος οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ φύσεως· ἐν δὲ τῷ ὄρει Ὀλύμπῳ, ὃς ὑπέρεκειται ⁸ τῶν Τεμπῶν, οἱ δώδεκα Ὀλύμπιοι θεοὶ τὸ πάλαι τὰς κατοικίας εἶχον καὶ ἤδοντο ⁹ ἐπὶ τῇ θεᾷ τῶν Τεμπῶν καὶ τῷ μέλει τῶν ὀρνίθων.

22. Ἀθηναῖοι ἄνδρες.

Αἱ Ἀθῆναι πατρὶς ἀνδρῶν σοφῶν, ποιητῶν, ρητόρων καὶ στρατηγῶν ἦν. Ἐν ¹ τοῖς σοφοῖς καταλέγουσι ² Σωκράτη καὶ Πλάτωνα, ἐν τοῖς ποιηταῖς Σοφοκλέα καὶ Εὐριπίδην, ἐν τοῖς ῥήτορσι Δημοσθένη καὶ Αἰσχίνην, ἐν δὲ τοῖς στρατηγοῖς Περικλέα καὶ Θεμιστοκλέα.

Τῷ Σωκράτει οἱ νέοι συνῆσαν ³ καὶ φιλοσοφίαν ἐδιδάσκοντο, τοῦ δὲ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου τὰ ἔργα ἔτερπεν ἐν τῷ θεάτρῳ τοὺς θεατάς. Τῷ Δημοσθένει καὶ Αἰσχίνῃ ὁ δῆμος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προσεῖχε καὶ αὐτῶν ἀσμένως ⁴ ἤκουε. Περικλέους ἡ ἀρχὴ « χρυσοῦς αἰὼν » τῶν Ἀθηνῶν ὠνομάζετο. Θεμιστοκλέα δέ, ὅτι αἴτιος τῆς ἐν Σαλαμῖνι ἥττης τῶν βαρβάρων ἦν, οἱ Ἕλληνες ἐν τιμῇ εἶχον.

23. Λητώ καὶ Νιόβη.

Λητοῦς ¹ δύο παῖδες γίγνονται, Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις. Νιόβη ² δ' ἐν Θήβαις ἑπτὰ μὲν υἱούς, ἑπτὰ δὲ θυγατέρας τίκει. Ἐπαίρεται ³ οὖν ἐπὶ εὐτεχνίᾳ Νιόβη καὶ λέγει· « Ἐγὼ Λητώ ὑπερβάλλω· ἐμοὶ μὲν γὰρ τέτταρες καὶ δέκα παῖδες εἰσι, Λητοῖ δὲ μόνον δύο». Μάτην αἱ ἄλλαι γυναῖκες τῇ τῶν λόγων πειθοῖ συμβουλευούσι τῇ Νιόβῃ σέβειν ⁴ Λητώ, ἀλλ' οὐδὲν ἤνυον ⁵.

Λητώ δ' ἐπεὶ ταῦτα μανθάνει, ὀργίζεται τῇ Νιόβῃ, ὅτι οὐκ ἔχει αἰδῶ ⁶ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τούτοις διαγωνίζεται. Διὸ

παροξύνει τὸν Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν κατὰ τῶν παίδων τῆς Νιόβης· καὶ τοὺς μὲν παῖδας Ἀπόλλων κατετόξευσε, τὰς δὲ θυγατέρας Ἄρτεμις.

Νιόβη δὲ περιλυπὸς ἀπολείπει Θήβας καὶ πρὸς τὸν πατέ-

ρα εἰς Σίπυλον τῆς Ἀσίας ἔρχεται. Ἐνταῦθα εὐχεται τῷ Διὶ καὶ εἰς λίθον ὑπ' αὐτοῦ μεταβάλλεται. Ἐκ τούτου δὲ χεῖται ἑτάκρυα ἐκ τοῦ λίθου νυκτός τε καὶ ἡμέρας.

24. Διογένης¹ καὶ Κορίνθιοι.

Ὅτε Φίλιππος ἐπεβούλευε τοῖς Κορινθίοις, καὶ παρεσκευάζετο ἐπελαύνειν² τῇ πόλει αὐτῶν, οἱ ἄρχοντες παρεκελεύοντο³ τοῖς πολίταις τὸ τεῖχος ἐπισκευάζειν. Οἱ δὲ ἐμμνήσκοντο⁴ μὲν τῆς παλαιᾶς δόξης, ὅτι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων

πόλεων ἦν, μετελαμβάνον δὲ τοῦ ἔργου· καὶ ὁ μὲν προσέφερε τοῖς τειχοποιοῖς λίθους, ὁ δ' ὑπεστήριζε τὴν ἑπαλξίν, οὐδεὶς δ' ἔληγε ⁵ τοῦ ἔργου πρὸ τῆς ἐσπέρας. Ὡμοίαζεν οὖν ἡ πόλις ἐργαστηρίῳ καὶ οἱ ἄνδρες ἐπεμέλοντο τῶν τε ὄπλων καὶ τῆς ἀμύνης.

Διογένης δ' ὁ φιλόσοφος, ἐπεὶ οὐδεὶς αὐτῷ ἔλεγε μεταλαμβάνειν τοῦ ἔργου, ἐκύλιε καὶ αὐτὸς τὸν πίθον ἐχόμενος ⁶ αὐτοῦ στερρῶς. Ὅτε δέ τις τῶν φίλων λέγει αὐτῷ « διατί κυλίεις, ὦ Διόγενες, τὸν πίθον ; », ἀποκρίνεται « ἵνα μὴ μόνος ἀμέτοχος τῆς ἐργασίας ὦ ».

25. Ἀγησίλαος ἐν Αὐλίδι Βοιωτίας.

Ἐπεὶ οἱ Σπαρτιᾶται ἡγεμόνες ἐν Ἑλλάδι ἐγεγόνεσαν, ἐκέλευσαν Ἀγησίλαον πορεύεσθαι εἰς Ἀσίαν ἀπαλλάζοντα ¹ τῶν δεινῶν τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Ἕλληνας. Ἀγησίλαος δὲ παρεσκευάκει θυσίαν ἐν Αὐλίδι, ἔνθαπερ λέγουσι καὶ Ἀγαμέμνονα, ὅτε ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευε, τεθυκέναι. Ἴππεῖς δ' ὅμως τῶν Βοιωτῶν τὰ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἱερὰ διερρίφεσάν, καὶ τοὺς στρατιώτας τοῦ Ἀγησιλάου ἐδεδιώχεσαν.

Ἀγησίλαος δὲ τοῖς βοιωτάρχοις ² ἐμήνυσεν· « Ἐγὼ τε καὶ οἱ ἐμοὶ στρατιῶται οἰόμεθα οὐδὲν κακὸν ὑμῖν πεπραχέναι. Ὑμεῖς δ' ὅμως τὰ ἱερὰ τε ἐκ τοῦ βωμοῦ διερρίφατε καὶ δεδιώχατε τοὺς μέλλοντας θύσειν. Ἐπεὶ οὖν ταῦτα πεπράχατε, τοὺς θεοὺς πολεμίους ἐξέτε ». Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ᾤχετο εἰς Ἔφεσον.

26. Ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν.

Ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν ποταμούςς εὐρεῖς καὶ βαθεῖς ἔχει. Οὗτοι τὰς πηγὰς ἐν τοῖς ὄρεσιν ἔχουσιν, ἔνθα τὸ ἔδαφος τραχύ ἐστι. Ἐνταῦθα τὸ μὲν πλάτος τρίπηχόν ἐστι, διπῆχεις δὲ σχεδὸν εἰσι τὸ βάθος. Προϊόντες ¹ δ' εὐρεῖς γίνονται καὶ τα-

χεῖς διὰ τῆς πεδιάδος φέρονται. Γέμουσι δ' ἠδέων ἰχθύων, οὓς² οἱ ἀλιεῖς ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἀλιεύουσι· τὰ ῥὰ δὲ τῶν ἰχθύων ἠδέα ἐστὶ. Χειμῶνος οἱ ποταμοὶ τοῖς γλυκέσιν ὕδασι καλύπτουσι τὰ εὐρέα πεδία καὶ παχεῖαν τὴν γῆν κατασκευάζουσι· φύονται³ δὲ ἄμπελοι εὐβότρυες⁴. Ἐκ δὲ τῶν ἐτησίων⁵ βρέχεται ἢ Ἰνδικῇ θερινοῖς ὄμβροις καὶ καρποὺς ἠδεῖς καὶ ἀφθόνοὺς φέρει. Τρέφει δ' ἡ χώρα καὶ πλῆθος βοῶν καὶ προβάτων, ἃ παχείας τὰς οὐράς ἔχει.

27. Γέρων ἐν Ὀλυμπίᾳ.

Ἡ Ὀλυμπία τὸ πάλαι τόπος ἱερός ἦν. Ἄπας δ' ὁ χῶρος οὗτος ὑλήεις¹ καὶ ἄξιος θεάς ἦν καὶ παντοδαπῶν ἀνθέων ἔγεμε. Ποταμοὶ δὲ δινηέντες² καὶ ἰχθυόεντες τοῦτον διέτμενον. Ἐνταῦθα ἱερὸν αἰγλήην³ τοῦ Διὸς ἐν τῷ ἄλλει ἦν καὶ χωρίον ὅμοιον θεάτρῳ, ὃ στάδιον ὠνομάζετο.

Ἐνταῦθα τὰ Ὀλύμπια κατὰ πᾶν τέταρτον ἔτος ἐγίγνετο. Ἐκ πασῶν τότε τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων θεωροὶ⁴ εἰς Ὀλυμπίαν ἔσπευδον. Τούτοις πᾶσι ξένια⁵ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων παρεσκευάζετο.

Ἐνταῦθ' ἀποτέ γέρων θεωρὸς ἔρχεται καὶ ἔδραν οὐχ ἠδρῖσκεν· ὑπὸ πάντων δ' ὑβρίζετο⁶ καὶ οὐδεὶς ἐκὼν προσέφερεν αὐτῷ ἔδραν. Ἐπεὶ δὲ πρὸς Λακεδαιμονίους ἔρχεται, πάντες οἱ ἄνδρες σπεύδουσιν εἰκεῖν⁷ αὐτῷ καὶ προσέφερον ἔδραν· αἰσχρὸν⁸ γὰρ πᾶσιν ἐδόκει⁹ γέροντας περιπαίξειν.

Ὡς δὲ τοῦτο οἱ ἄλλοι Ἕλληνες αἰσθάνονται, πάντες ἐκ τῶν ἔδρων ἀνεγείρονται καὶ ἐπιδοκιμαζοῦσι τὸ ἦθος¹⁰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ δὲ γέρων λέγει· « Οἴμοι, πάντες μὲν οἱ Ἕλληνες γινώσκουσι τάκαλά, ἐκόντες δὲ μόνον οἱ Λακεδαιμόνιοι πράττουσι ».

28. Διογένης και δούλος.

Ἐπιπλὺς¹ ποτε πένης εἰς Ἀθήνας γίγνεται καὶ δούλος τῷ φιλοσόφῳ Διογένει προσέρχεται. Τῷ δὲ χρόνῳ ἀποφαίνεται² βλάξ καὶ ἄρπαξ ἅμα. Τοῦτον οὖν Διογένης διὰ τὸ βλάκα καὶ ἄρπαγα εἶναι δις³ καὶ τρις τῆς ἡμέρας ἔδερε· τὸ γὰρ ἦθος ὁμοίως τετράποσι θηρίοις ἦν. Ὁ δὲ δούλος ἀπελπις⁴ ἐκ τούτου ἦν καὶ κρύφα ἐκ τοῦ οἴκου φεύγει.

Διογένης δ' ὅμως τὸν φυγάδα οὐ διώκει⁵. « αἰσχρὸν γάρ », ἔλεγε, « τὸν μὲν δούλον ἄνευ τοῦ Διογένους ὑπομένειν διάγειν, Διογένη δ' ἄνευ τοῦ δούλου οὐ ».

29. Ἐρμῆς.

Ἐρμῆς ἐν σπαργάνοις ἔτι ὢν εἰς Πιερίαν παραγίγνεται¹ κλέψων τὰς βοσκούσας ἐνταῦθα βοῦς τοῦ Ἀπόλλωνος. Κομίσας δ' αὐτάς εἰς τὴν πόρρω εὕρισκομένην Πύλον ἐν σπηλαίῳ ἀπέκρυψεν. Ἐκεῖθεν εἰς Κυλλήνην ὄχρητο, ἔνθα εὕρισκει πρὸ ἄντρου χελώνην νεμομένην². Ἐθέλων δὲ κατασκευάσαι λύραν ἐκ τοῦ περιβάλλοντος τὴν χελώνην κύτους³ ἐφόνευσε ταύτην.

Ἀπόλλων δ' εἰς Κυλλήνην ἔρχεται καὶ τοὺς ἐνταῦθα διαμένοντας ἀνακρίνων πυνθάνεται, εἰ τὸν κλέψαντα τὰς βοῦς γιγνώσκουσιν, ἐπαγγελλόμενος⁴ τῷ μηνύσοντι⁵ τὰς βοῦς χάριν ἔξειν. Οὗτοι δὲ λέγουσιν ὡς οὐκ ἐγίνωσκον τὸν ἥρπακῶτα ταύτας. Ἀπόλλων δὲ μανθάνει τὸν κεκλοφῶτα ἐκ τῆς μαντικῆς. Εὐθύς δὲ πρὸς τὴν Μαϊαν μητέρα οὖσαν τοῦ Ἐρμοῦ παραγίγνεται καὶ τὸν παῖδα μηνύει. Ἡ δὲ δεικνύει τοῦτον ἐν σπαργάνοις ὄντα. χ

Ἀπόλλων δ' ὅμως οὐ πιστεύσας τῇ μητρὶ ἐκόμισε τὸν παῖδα εἰς τοὺς θεούς. Ἐπεὶ δὲ οἱ θεοὶ ἐκέλευσαν, ἔλεγε τῷ

όντι κεκλοφέναι τὰς βοῦς καὶ κεκρυφέναι ταύτας ἐν σπη-
λαίῳ. Ἔρχεται οὖν Ἀπόλλων εἰς Κυλλήνην καὶ εὐρίσκει τὰς
βοῦς. Ἀκούσας δὲ ἐνταῦθα τῆς λύρας χαρίζεται αὐτῷ τὰς
βοῦς καὶ διδάσκει τὴν μαντικὴν. Ζεὺς δὲ τὸν Ἑρμῆν κήρυκα
τῶν ὑποχθονίων ὁ θεῶν ἀναγορεύει.

2) Νὰ σκληραίωθῃ ὁ

Παραμύνησι τῶν ρημάτων. (νομίζω, λύνω, πράττω,
30) Πᾶν μέτρον ἄριστον. γριβῶ, ἀφροῖδω, εἰρήτῳ, φυλότῳ

1) Νὰ κλιθῇ ὁ ἐνιστῆς τοῦ ἡρι με ὅλας τὰς ἐγκλίσεις. (Σπαρτιῶν)

† Ἔστι παροιμία. Ἔστε ἐγκρατεῖς καὶ μηδὲν ἄγαν πράτ-
τετε· ἡ γὰρ ὑπερβολὴ τοῖς ἀνθρώποις ἀεὶ λύπην παρέχει.
Τὴν μετρίαν διαίταν διώξατε¹· ἡ γὰρ ἀκολασία ταύτης πολ-
λῶν κικῶν αἰτία ἐστίν. Ἄγε δὴ, ὦ φίλε, κάτεχε πείναν καὶ
δίψαν καὶ φεῦγε τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας· πολλοὶ γὰρ ἐν με-
σταῖς τραπέζαις διάφθειρουσι δίψαν ἐσθλῶν² ἔργων. † Εἰ δὲ
δόξαν καὶ τιμὴν διώκεις, ἡ τόλμη μὴ ἀρχέτω³ σωφροσύνης.
Θαύμασον δὲ καὶ τοὺς τὴν φιλαργυρίαν φεύγοντας· λέγουσι
γὰρ ταύτην ρίζαν τῶν ἀδικιῶν εἶναι. Ἐγυμνάσατε τό τε σῶμα
καὶ τὴν ψυχὴν ἐπ' ἀρετὴν καὶ ἀποβλέψατε πρὸς τοὺς ἐν με-
τρίᾳ διαίτῃ διάγοντας. Μάλιστα δὲ οἱ λόγοι μέτρον ἐχόντων
καὶ φευγόντων τὴν ὑπερβολὴν· ἡ γὰρ τῆς γλώττης ἀκολά-
σία πολλοῖς λύπην καὶ αἰσχύνην φέρει. † Ἴσθι οὖν φιλαλήθης,
ὦ φίλε, καὶ μὴ πολλὰ λέγε, ἀλλὰ καλὰ· οὐ γὰρ ἐν τῷ πολλῷ τὸ
εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ. Ὅρθως δ' ἔτι καὶ νῦν ἔχει ὁ λό-
γος· « Ἡ γλώττα πολλῶν ἐστὶ μακῶν αἰτία »

31 Οἱ Σπαρτιᾶται.

† Α'. Σπαρτιατῶν ἀνατροφή.

† Οἱ Σπαρτιᾶται παῖδες ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ἐπαιδεύοντο,
ὥστε σώφρονες εἶναι. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους οἱ ἄρρενες ἐν
κοινοῖς συσσιτίοις ἐσιτίζοντο¹ καὶ ἐτρέφοντο συνήθως μέλα-

νι ζωμῶ. Ὁ δὲ μέλας ζωμὸς μελαίνης χροῶς ² ἦν παρασκευαζόμενος ἐκ χοιρείου κρέως καὶ αἵματος.

Καθ' ἡμέραν δ' ἐν ὑπαίθρῳ γυμναζόμενοι ὑπὸ τῶν γυμναστῶν τῷ μὲν σώματι ἐρρωμένοι ³ ἐγίγνοντο, τῇ δὲ ψυχῇ μεγαλόφρονες. Εἰθίζοντο δ' ὑπὸ τῶν ὀμηλικῶν καὶ εἰς τὸ κλέπτειν. Τοῖς συλλαμβανομένοις δ' ὅμως ὡς ἄφροσι ⁴ ποινὴ ἐπεβάλλετο· οὕτω δ' ἐπιστήμονες ⁵ τῶν πολεμικῶν ἐγίγνοντο. ^{ὑπόμνησον} Τοῖς δὲ πατρίοις νόμοις ἐπέιθοντο καὶ μνήμονες ⁶ ἦσαν τῶν Λυκούργου θεσμίων· οἱ δ' ἐπιλανθανόμενοι ⁷ τούτων ἐκολάζοντο ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. Ὀμοίως τοῖς νέοις καὶ αἱ παρθένοι ἐγυμνάζοντο.

Ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οἱ Σπαρτιᾶται ἐσεμνύοντο καὶ μάκαρας καὶ εὐδαίμονας ἑαυτοὺς ⁸ ἐλογίζοντο. Πάντας τοὺς νέους τέκνα τῆς αὐτῆς πατρίδος ἐνόμιζον. Οἱ δ' εἴλωτες ἐν Λακεδαιμόνι τοὺς ἀγροὺς τῶν Σπαρτιατῶν εἰργάζοντο καὶ ὑπέμενον πολλὰ δεινά. Διὸ τάλανες ⁹ καὶ κακοδαίμονες ἦσαν.

† B'. Ἀγωγή τῶν νέων ἐν Σπάρτῃ.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπαίδευον οὐδ' ἔτρεφον τοὺς παῖδας, ὡς ἐβούλοντο. Ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους κατὰ τοὺς Λυκούργου νόμους ἢ πόλις παρελάμβανε τὰ τέκνα τῶν Σπαρτιατῶν καὶ κατελόχιζεν ¹ αὐτὰ εἰς ἀγέλας ². Ἔταττε δ' αὐτοῖς ἀρχοντα τὸν διαφέροντα τῇ φρονήσει καὶ τὸν θυμοειδῆ ³ ἐν τῇ μάχῃ. Πρὸς τοῦτον οἱ νέοι ἀπέβλεπον αἶψα καὶ προθύμως ἐπραττον τὰ ὑπ' αὐτοῦ παραγγελόμενα. Οἱ δὲ πρεσβύτεροι τοῖς παιδίοις παίζουσιν ἐπέβλεπον. Γράμματα δ' ὀλίγα ἐδίδασκον τοὺς νέους, ὅσα ἢ χρεῖα ⁴ ἐπέβαλλεν αὐτοῖς· ἢ δ' ἄλλη παιδεία ἐγίγνετο πρὸς τὸ ἀρχεσθαι καλῶς.

32. Κίμων ὁ Ἀθηναῖος.

Κίμων ἐπιφανοῦς πατρός ἦν· υἷος γὰρ τοῦ εὐκλεοῦς¹ στρατηγοῦ Μιλτιάδου² ἦν. Οὐ μόνον δὲ ἐπιφανῶν καὶ εὐγενῶν γονέων ἦν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπιεικῆς³ τῷ δήμῳ ἦν. Οὗτος τοῖς Ἀθηναίοις συνεβούλευσε τριήρεις⁴ κατασκευάσαι· τριήρων γὰρ ἔνδειαν εἶχον. Αὐτῷ δ' ὄντι εὐγενεῖ καὶ ἐπιεικεῖ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εὐμενεῖς ἦσαν.

Τὰ Κίμωνος ἔργα ἐν τῷ πρὸς Πέρσας πολέμῳ περιφανῆ καὶ εὐκλεᾶ ἦν· στρατεύσας γὰρ ἐπὶ βασιλέα μετὰ νίκας πολλὰς τὴν εὐκλεᾶ Κιμώνειον εἰρήνην συνάπτει. † Ἐκ τῆς στρατηγίας Κίμων δαψιλῆ τὰ ἀγαθὰ ἔχων ἀνήλισκεν⁵ εἰς τοὺς πολίτας· οἱ ἄγροί γὰρ αὐτοῦ πλήρεις ὀπωρῶν καὶ εὐώδων ἀνθέων ἦσαν. Τούτων τοὺς φραγμαῖς κατέλυσεν, ὥστε οἱ πολῖται ἐλάμβανον ἄνθη καὶ ὀπώρας. Τοῖς δ' ἐνδέεσι τῶν πολιτῶν εἶχε τράπεζαν πλήρη πολυτελῶν ἐδεσμάτων⁶.

Αὐτῷ δ' εἰς τὴν ἀγορὰν πορευομένῳ δύο νεανίσκοι συνείποντο ἀμπεχόμενοι⁷ καλῶς. Οὗτοι πρὸς τοὺς πένητας διημεῖβοντο⁸ τὰ ἱμάτια. †

33. Γεωργίου παῖδες.

† Γεωργός τις πολλοὺς ἀγρούς καὶ πολλὰς ἀμπέλους εἶχε· πολλοὶ δὲ καὶ μεγάλοι κῆποι ἦσαν αὐτῷ. Ἐγεμον δ' οὗτοι πολλῶν καρπῶν καὶ εὐτυχῆς διὰ τοῦτο ἐνομίζετο· πολλὰ γὰρ τὰγαθὰ εἶχεν. Ὀντως δ' ὅμως δυστυχῆς ἦν· οἱ γὰρ παῖδες αὐτοῦ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἤριζον καὶ αἴτιοι μεγάλης δυστυχίας τῷ οἴκῳ ἦσαν.

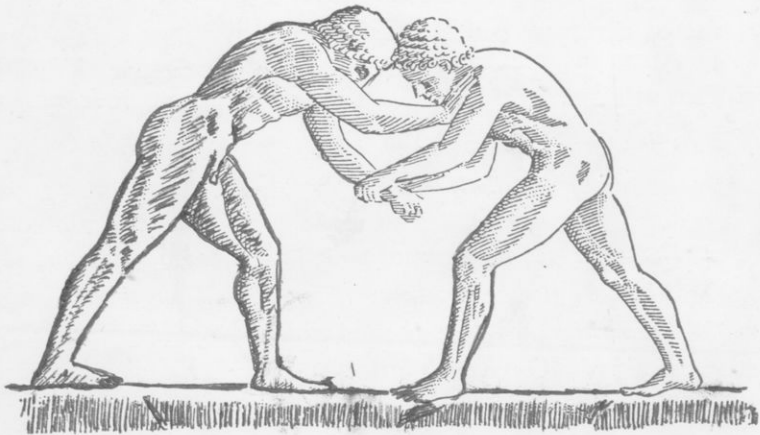
Ἐπειδὴ δ' ὁ γέρον καὶ ἡ μήτηρ πρᾶοι¹ ἦσαν πρὸς τοὺς παῖδας, οὗτοι τοὺς τε ἀγρούς οὐκ ἐθεράπευον καὶ ἐν ὁμοιοῖα οὐ διῆγον. Αἰσθανόμενος δ' ὁ γέρον τὸ τέλος τοῦ βίου ἐγγὺς λέγει τοῖς παισίν· «ὦ παῖδες, ἕως μὲν ὑγιῆς ἦν, μετὰ πολ-

λοῦ καὶ μεγάλου πόνου τοὺς ἀγροὺς ἐθεράπευον καὶ πολλὰ τὰγαθὰ εἶχομεν. Νῦν δ' αἰσθάνομαι τὸ τέλος τοῦ βίου ἐγγύς. Ἐν τοῖς ἀγροῖς μέγαν θησαυρὸν ἔχω. Ἐάν τούτους θεραπεύσητε, εὐρήσετε τὸν θησαυρὸν ».

Τῷ ὄντι δ' οἱ παῖδες μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς πᾶσαν τὴν ἄμπελον καὶ τοὺς ἀγροὺς ἐν ὁμονοίᾳ ἐθεράπευσαν, θησαυρὸν δ' ὅμως οὐχ ἠύρισκον· οἱ δ' ἀγροὶ καὶ ἡ ἄμπελος διὰ τοῦτο πολὺν τὸν καρπὸν παρεῖχον. Ἐκ τούτου οἱ παῖδες ἐν ὁμονοίᾳ διῆγον καὶ ἐν πολλοῖς ἀγαθοῖς ἦσαν.

34. Ἡ γυμναστικὴ.

† Ἡ γυμναστικὴ ἄσκησις λαμπρὰ τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματός ἐστι. Οἱ δ' εὐ τὰ σώματα ἔχοντες ἀεὶ ὑγιαίνουνσι

καὶ ἡδέως τὸν βίον διάγουσι· πρῶ¹ τε γὰρ ἐκ τοῦ ὕπνου ἐγείρονται καὶ ἀσμένως ἐσθίουσι καὶ πίνουσι, πολὺ δ' ἔτι εὐχαρίστως καθεύδουσιν.

Οὕτω τὸ μὲν σῶμα αὐτῶν οὐδέποτε κακῶς ἔχει², τὸ δὲ

φρόνημα αεί εὐγενές ἐστίν, ὥστε εὐσεβῶς μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς, εὐπρεπῶς δὲ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, φιλοφρόνως δὲ πρὸς τοὺς ἀδυνάτους ἔχουσιν. Ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἀγῶσι πάνυ ἀνδρείως μάχονται καὶ τῇ πατρίδι ὑπουργίαν³ προσφέρουσι.†

Διὰ ταῦτα ὑπὸ πάντων τῶν πολιτῶν γεραίρονται καὶ τὸν λοιπὸν βίον σεμνῶς διάγουσι καὶ ἀποθνήσκοντες δόξαν τοῖς υἱοῖς καταλείπουσι. Τοῖς δ' ἀσθενῶς τὸ σῶμα ἔχουσι καὶ λήθη καὶ ἀθυμία καὶ μανία πολλάκις ἐγγίγνονται.

35. Κῦρος ὁ νεώτερος.

† Κῦρος ὁ νεώτερος ἦν βασιλικώτατος καὶ ἀξιώτατος πάντων τῶν Περσῶν εἰς τὸ ἄρχειν. Παῖς ἔτι ὢν, ὅτε σὺν τῷ πρεσβυτέρῳ ἀδελφῷ ἐπαιδεύετο, δικαιότερος καὶ σωφρονέστερος αὐτοῦ ἐνομίζετο. Τῶν δ' ἡλικιωτῶν¹ αἰδημονέστατος² ἦν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἐπέιθετο προθυμότερον τῶν ὑποδεεστέρων³. Ἐπειτα δὲ φιλιππότατος ἦν⁴. ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῆς τοξικῆς καὶ τῆς ἀκοντίσεως φιλομαθέστατον εἶναι καὶ μελετηρότατον. Ὅτε δ' ἐν ἡλικίᾳ ἦν, φιλοθηρότατος⁵ καὶ φιλοκινδυνότατος ἦν καὶ τοῖς μὲν φίλοις πραότατος, τοῖς δ' ἐχθροῖς τραχύτατος καὶ φοβερώτατος ἀνταγωνιστῆς ἦν.

Σατράπης δὲ τῆς Λυδίας ὢν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἄρχων ἰκανώτατος καὶ ἐγκρατέστατος γίγνεται. Πᾶσαι δ' αἱ πόλεις προθύμως ἐπέειθοντο αὐτῷ καὶ εὐδαιμονέστεραι ἢ πρὶν ἦσαν καὶ πάντες δ' οἱ φίλοι πιστότεροι αὐτῷ ἦσαν. ✓

✓ 36. Κροῖσος καὶ Σόλων.

Κροῖσος ὁ Λυδῶν¹ βασιλεὺς πλουσιώτατος καὶ κράτιστος ἐνομίζετο εἶναι. Ἦκε δὲ ποτε εἰς Σάρδεις Σόλων Ἀθηναῖος. Τοῦτον ὁ βασιλεὺς προθυμότατα καὶ λαμπρότατα ἐξένισεν²,

ἐκέλευσε δὲ τοὺς θεράποντας τὸν ξένον περιάγειν κατὰ τοὺς μεγίστους θησαυρούς. Ἐπειτα δὲ λέγει αὐτῷ· «ὦ ξένε Ἰθνηαῖε, σὺ μάλιστα προέχεις³ σοφία πάντων Ἰθνηαίων· σωφρονέστερον καὶ δικαιότερον παντὸς ἄλλου κρίνεις. Βούλομαι ἀκοῦειν σου, εἰ νομίζεις ἄλλον εὐδαιμονέστατον».

Σόλων δ' οὐ τὰ ἡδῖα, ἀλλὰ τὰ ἀληθέστερα προκρίνων ἀποκρίνεται. «Οὐκ αἰεὶ οἱ τύραννοι εὐδαιμόνες εἰσιν· οὗτοι γάρ τῶν μεγίστων μὲν ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν μεγίστων δὲ κακῶν πλεῖστον μεταλαμβάνουσιν. Ἐγὼ πλέον σοῦ

μακαρίζω τοὺς παῖδας τῆς Ἀργείας ἱερείας Κλέοβιν καὶ Βίτωνα. Οὗτοι πάντων τῶν Ἀργείων ἐρρωμενέστατοι ἦσαν· καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσιν οὐδενὸς χείρους, ἄθλα δὲ πλεῖστα καὶ λαμπρότατα ἐλάμβανον. Διὸ καὶ εὐνούστατοι⁴ αὐτοῖς οἱ θεοὶ ἦσαν· οὐσης γὰρ ἐορτῆς τῇ Ἥρᾳ, ἐπεὶ οἱ βόες ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρῆσαν, οἱ νεανῖαι ἐλαύνοντες τὴν ἱερὰν ἄμαξαν μετὰ τῆς μητρὸς εἰς τὸ ἱερὸν κομίζουσιν θάπτον τῶν βοῶν. Διὸ καὶ ἀρίστη ἢ τελευτὴ τοῦ βίου ἦν αὐτοῖς· δῶρον γὰρ μέγιστον καὶ

ἤδιστον πέμπουσιν οἱ θεοὶ θάνατον· μετὰ γὰρ τὴν ἑορτὴν νήδυμος ⁵ ὕπνος καταλαμβάνει αὐτούς». †

Κροῖσος δὲ λέγει τὸ δεύτερον· «Ἐγὼ οὐκ εἶμι τῶν ἄλλων ;» Σόλων δ' ἀποκρίνεται· «Οὐχ ἤττον ⁶ τούτων μακαρίζω Τέλλον τὸν Ἀθηναῖον. Τούτῳ παῖδες ἦσαν βέλτιστοι καὶ τελευτὴ τοῦ βίου ἦν αὐτῷ καλλίστη· στρατεύσας γὰρ ἐπὶ Μεγαρέας κάλλιστα ἀποθνήσκει. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι δημοσίᾳ θάπτουσι τοῦτον καὶ οὐδένα ἐν μείζονι τιμῇ εἶχον».

† Ἐπὶ τούτῳ τῷ λόγῳ χαλεπώτερον εἶχεν ⁷ ὁ βασιλεὺς ἢ πρότερον. Διὸ λέγει· « ὦ ξένη Ἀθηναῖε, ἐγὼ δ' οὐδενός εἶμι κρείττων, οὐδ' εὐδαιμονέστερος ;» Ὁ δὲ Σόλων λέγει· «ὦ βασιλεῦ, πλοῦτον μὲν ἔχεις πλείω καὶ δύναμιν μείζω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πλείσται δ' ὅμως τύχαι τῷ ἀνθρώπῳ γίνονται μέχρι τῆς τελευτῆς. Ὁ θάνατος δὲ μόνον ἐλέγχει ταύτας ἀκριβέστερον παντὸς ἄλλου. Ἐὰν μέχρι τέλους τοῦ βίου εὐδαιμονέστατος διάγῃς, τότε καὶ σὲ λέξω εὐδαίμονα».

37. Εὐχή Καμβύσου πρὸς Κῦρον τὸν πρεσβύτερον.

✱ Κῦρος ἄγοντι τὸν στρατὸν ἐπὶ στρατείαν ὁ πατὴρ ἤρχετο ¹ λόγου· «ὦ παῖ, εὐμενεῖς σοι εἶεν οἱ θεοὶ καὶ ἄγοιέν ² σε ἐπὶ τὴν στρατείαν εὐμενῶς καὶ αἰεὶ πέμποιέν σοι οἰωνοὺς καλοὺς καὶ γινώσκεις τὰ οὐράνια σημεῖα. Ταῦτα δὲ γινώσκων πράττοις τὰ ἄριστα καὶ μηδέποτε ἔνδεια ³ μάντεων εἶη σοι». Κῦρος δ' ἀποκρίνεται· «Εἴθ' ἐθέλοιεν οἱ θεοὶ εὐμενεῖς ἡμῖν εἶναι καὶ συμβουλεύοιεν τοῖς σημεῖοις τὰ ἄριστα. † Καὶ ὑμεῖς δ' ὑγιαίνετε καὶ εὖ πράττοιτε ⁴ μέχρι τῆς ἐπανόδου ἡμῶν. † Εἴθε δὲ σημαίνοιεν διοσημίαις ⁵ οἱ θεοὶ ὑμῖν, ὅτε ἡμεῖς ἐπιτυχάνομεν». † Ταῦτα τοὺς θεοὺς ἐπῆρχοντο γινώσκοντες ὅτι ἀνάγκη τοὺς ἀνθρώπους ἐπιμέλεσθαι ⁶ τῶν θεῶν, ὅταν εὖ πράττωσι καὶ μὴ ὅταν ἐν ἀπόρῳ ᾧσιν ⁷.

+ 38. Διάλογος Ξέρξου και Δημαράτου.

Ξέρξης πρὸ τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης κατάσκοπον ἐπεμπεν ἰδεῖν¹, ὅποσοι εἶεν οἱ Ἕλληνες καὶ τί πράττειεν. Ἐν Θερταλίᾳ γὰρ ὦν ἤκουεν ὡς ἐνταῦθα οἱ Ἕλληνες ἠθροικότες εἶεν πολὺν στρατὸν καὶ ὅτι ἡγεμόνες εἶησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ὡς δ' ὁ κατάσκοπος ἐπλησίασε πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐπυνθάνετο ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔξω τοῦ τείχους εἶησαν.

Ἐνταῦθα δ' οὗτοι ἐγυμνάζοντο καὶ ἐκτενίζοντο, Λεωνίδας δὲ τούτοις ἔλεγεν· «Ἄνδρες στρατιῶται, σφίζοιτε τὴν πατρίδα ἀποθνήσκοντες ὑπὲρ αὐτῆς· οὕτω γὰρ ἂν² ἀποτρέψαιτε τὸν τῶν βαρβάρων κίνδυνον». Ταῦτα Ξέρξης ἀκούων καὶ θαυμάζων μετεπέμπετο³ Δημάρaton τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ ἔλεγεν αὐτῷ, τί ὁ κατάσκοπος εἰρηκῶς εἶη· «Ἐγὼ μὲν, ὦ βασιλεῦ, ἔλεγον σοὶ καὶ πρότερον ὅτι οἱ ἄνδρες οὗτοι κωλύσοιεν ἡμᾶς διαβαίνειν τὴν στενωπὸν. Καὶ νῦν δὲ λέγω ὅτι ἐπὶ πᾶν ἤξουσι⁴ περὶ τῆς νίκης· εἰ μὴ τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχοι, νομίζοις ἂν με ψεύστην». Ταῦτα δ' ὅμως λέγων οὐκ ἔπειθε Ξέρξην. Διὸ ἐπιλέγει· «Ἦ βασιλεῦ, εἰ μὴ ἀληθεύσαιμι, θανάτῳ κολάσαις ἂν με».

+ 39. Λέων καὶ ἀλώπηξ.

Λέων ἐπιτυχῶν¹ λαγωῶ καθεύδοντι τοῦτον ἐβούλετο καταφαγεῖν. Μεταξὺ δ' ἔλαφον παρελθοῦσαν ἰδὼν ἐκείνον ἀπέλυσε καὶ τῇ ἐλάφῳ ἐπέδραμεν· ἐνόμιζε γὰρ πλείονα τροφήν ἔξειν, ἐὰν τὴν ἔλαφον συλλάβῃ.

Ὁ μὲν οὖν λαγῶδες ἀκούσας τῶν ψόφων² ἔφυγεν· ὁ δὲ λέων ἐπιδραμῶν τῇ ἐλάφῳ καὶ ἀποκαμῶν³ οὐχ οἷός τ' ἦν ταύτην καταλαβεῖν. Διὸ ταύτην καταλιπὼν ἐπὶ τὸν λαγῶν ἐπανῆλθε λογιζόμενος· «Εὐροίμι τὸν λαγῶν· ἱκανὸν μοὶ ἐστὶν ἐν τῷ παρόντι οὗτος». Ἐπεὶ δ' ὅμως τὸν λαγῶν οὐχ

ἠῦρεν, εἶπε· « Δίκαια ἔπαθον, ὅτι ἔλαθον⁴ καὶ τὴν ἐν χερσὶ βορὰν⁵ ἀπολέσας ». †

Ἄλωπηξ δὲ παρατυχοῦσα εἶπεν αὐτῷ· « Μάθε ὡς ἄφρων εἶ· τὸ γὰρ ὑπάρχον ἀγαθὸν περιιδῶν⁶ ἐπὶ ἀβεβαίαν ἐλπίδα ἔδραμες ».

40. Φύσις τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός.

Ὁ θεὸς ἐπέταξε τὴν γυναῖκα μὲν ἔχειν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ, τὸν δ' ἄνδρα περὶ τῶν ἔξω φροντίζειν. Καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ οἷός τ' ἐστὶν ὑπομένειν καὶ φύγη¹ καὶ θάλπη² καὶ ὀδοιπορίας καὶ στρατείας, τὴν δὲ γυναῖκα οὐ νομίζομεν ἰκανὴν ἐπὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα εἶναι.

Ἐπεὶ δ' ἀνάγκη φυλάττεσθαι καλῶς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς εἰσκομιζόμενα, ἡ γυνὴ ἀναγκάζεται ἐν τῷ οἴκῳ μένειν καὶ τὴν φροντίδα αὐτῶν ἔχειν. Διὸ λέγουσιν ἀγαθὴν γυναῖκα εἶναι τὴν περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἐπιμελομένην. Γιγνώσκων δ' ὁ θεὸς ὅτι πρὸς τὸ φυλάττειν εἰκὸς³ τὴν ψυχὴν φοβερὰν εἶναι, πλεῖον μέρος τοῦ φόβου τῇ γυναικὶ ἢ τῷ ἀνδρὶ ἐφύτευσεν.

Ἴνα δ' ὁ οἶκος εὐδαίμων ᾗ, ἀνάγκη τοὺς γονέας στέργειν μὲν ἀλλήλους, ἀνατρέφειν δὲ καὶ παιδεύειν τὰ τέκνα, ὥστε μηδὲν τῶν ἀναγκαίων ἐλλείπειν, ἀγαθοὺς δὲ πολίτας αὐτὰ γίγνεσθαι.

41. Ἀγῆσιλαοὶ καὶ οἱ Θάσιοι.

Οἱ Θάσιοι πορευομένῳ τῷ Ἀγῆσιλάῳ διὰ τῆς χώρας ἄλφιτα¹ καὶ χῆνας καὶ ὄψα² πολυτελεῖ ἔπεμψαν λέγοντες αὐτῷ· « Ἡμεῖς θαυμάζομεν σε τῆς ἀρετῆς καὶ ταῦτα δῶρά σοι οἱ ἄρχοντες πέμπουσιν, εἰς αὔριον δὲ πέμψουσι πλείονα ».

Ἀγῆσιλαὸς δὲ μόνον τὰ ἄλφιτα ἐλάμβανε, τὰ δὲ λοιπὰ

ἐκέλευσε τοὺς κεκομικότας ἀπάγειν ὀπίσω. Ἐπειδὴ δ' οὗτοι ἐθούμασαν ὅτι οὐ λαμβάνοι τὰ δῶρα, Ἀγησίλαος ἔλεξεν αὐτοῖς· «Ἐὰν ἐθίσω τοὺς στρατιώτας εἰς πολυτέλειαν, οὐδὲν τῶν εἰλώτων διοίσουσιν³. τούτοις γὰρ προσήκει⁴ τὰ δῶρα καὶ οὐκ ἐλευθέροις ἀνδράσιν. Ἀπάγετε οὖν ταῦτα ὀπίσω καὶ λέξατε τοῖς ἄρχουσιν ὅτι ταῦτα οὐκ ἔστι χρήσιμα τοῖς στρατιώταις ».

Οἱ Θάσιοι ἀκούσαντες τῶν πρέσβειων καὶ ἔτι πλέον θαυμάσαντες τὸν ἄνδρα ἐκήρυξαν θεαῖαις τιμαῖς θεραπεύειν αὐτόν. Ἐπεμψαν δὲ περὶ τούτου πρέσβεις πρὸς Ἀγησίλαον. Οἱ δ' ἔλεγον· «᾽Ω Ἀγησίλαε, οἱ τῆς πόλεως ἄρχοντες πεπόμφασιν ἡμᾶς λέξοντάς σοι ὅτι ἡ πόλις ἡμῶν ὡς θεὸν θεραπεύσει σε ». Ὁ δ' ἔλεγεν· «Ἄγετε καὶ πράξατε πρῶτον ὅ,τι ἂν⁵ ὑμῖν λέξω. Ποιήσατε πρῶτον ὑμᾶς αὐτοὺς θεοὺς καί, εἰ τοῦτο πράξαίτε, λέξαίτε ἂν ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους οἷοί τ' ἔστε θεοὺς ποιῆσαι ».

42. Αἰνείου¹ εὐσέβεια.

Οἱ ἠγεμόνες τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν ἔλεγον τοῖς στρατιώταις· «Ἄνδρες στρατιῶται, φειδώμεθα τῶν ἀλίσκομένων² καὶ λογιζώμεθα, μὴ ἄδικα φαινώμεθα³ ἐργαζόμενοι· οὕτω γὰρ ἂν τοὺς θεοὺς εὐμενεῖς ἔχοιμεν καὶ ἀσφαλεῖς ἂν οἴκαδε διαπορευοίμεθα ». Τοῖς δὲ Τρωσὶν ὀλοφυρομένοις ἔλεγον· «᾽Ω Τρῶες, νικηταὶ μὲν ἔσμεν, ἐπιτρέπομεν δ' ὑμῖν φέρεσθαι ὅ,τι ἂν βούλησθε τῶν οἰκειῶν. Μὴ οὖν ὀδύρεσθε, ἀλλὰ κομίζεσθε⁴ ἐν τι τούτων καὶ φεύγετε ».

Πάντες μὲν τότε οἱ ἄλλοι ἐχομίζοντό τι τῶν οἰκειῶν. Αἰνείας δὲ μόνος τοὺς πατρώους θεοὺς λαβὼν ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων ὑπεριδῶν⁵ τῶν ἄλλων. Οἱ δ' Ἑλληγες ἠδόμενοι ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς εὐσεβείᾳ ἐπέτρεψαν αὐτῷ φέρεσθαι καὶ δεῦτερον κτήμα. Ὁ δὲ τὸν γέροντα πατέρα ἀναλαβὼν τοῖς ὤμοις ἀπῆλθεν.

Οἱ δ' Ἕλληνας ἐξεπλήττοντο οὐχ ἥμιστά⁶ ἐπὶ τούτῳ καὶ πάντα ἐπέτρεψαν λαμβάνειν. Οὕτω ἐν τιμῇ εἶχον τοὺς πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς γονέας εὐσεβεῖς γιγνομένους.

43. Λόγοι Ξενοφώντος πρὸς Ἕλληνας.

Οἱ Ἕλληνας μετὰ τὸν τῶν στρατηγῶν θάνατον χαλεπῶς ἔφερον, ὅτι ᾤοντο ἐν κινδύνῳ ἕσσεσθαι, καὶ ἄθυμοι διὰ τοῦτο ἦσαν. Ξενοφῶν δὲ τούτους ἀθροίζει καὶ εὐξάμενος τοῖς θεοῖς πρῶτον ἔλεγεν αὐτοῖς: «Ἄνδρες Ἕλληνας, πρὸ ὀλίγων ἔτι ἡμερῶν ἀντιταξάμενοι τοῖς πολεμίοις διεπράξασθε¹, ὥστε καὶ

τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων φόβον τοῖς Μήδοις εἶναι. Καὶ τότε μὲν περὶ τῆς Κύρου ἀρχῆς ἠγωνίσασθε καὶ εἰς φυγὴν τοὺς πολεμίους ἐτρέψασθε, νῦν δὲ περὶ τῆς ἰδίας σωτηρίας ἀγωνιζόμεθα. Ἀφ' οὗ χρόνου ἐσπεισάμεθα² Τισσαφέρνει, ἐνομίσαμεν εἰρήνην ἡμῖν ἔσσεσθαι. Βασιλεὺς μέντοι τὰς σπονδάς λέλυκε καὶ φυλάττεται ἡμᾶς ὡς πολεμίους. Φυλαξώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς τοὺς βαρβάρους καὶ μηκέτι τούτοις σπεισώμεθα· οὕτω δὲ τὸ λοιπὸν³ πορευσώμεθα διὰ πολεμίας τῆς χώρας, ἀλλ' ἀσφαλεῖς ἐσώμεθα καὶ διαπραξώμεθα εἰς Ἑλλάδα ἐλθεῖν. Εἰ δὲ καθ' ἡμέραν πορευοίμεθα πλεῖον, ἀπαλλαξαίμεθα ἂν πολὺ τοῦ στρατεύματος. Εἰ δ' ἄχθεσθε⁴, ὅτι ἡγεμῶν ἡμῖν οὐκ ἔσται Τισσαφέρνης, σκέψασθε, εἰ συμφέρει ἡμῖν ἡγεμόνα ἔχειν τὸν ἐργασάμενον ἡμᾶς κακὰ. Παύσασθε οὖν πιστεύοντες τοῖς βαρβάροις καὶ ψηφίσασθε⁵ κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἵνα μὴ ἐμποδῶν⁶ ὑμῖν ὄσι. Κελεύω δὲ πρῶτον εὐξασθαι τοῖς θεοῖς εὐμενεῖς ἡμῖν εἶναι. Ἐπιτήδεια δέ, ὡς μανθάνω, ἐλπίζω ἡμᾶς εὐρήσεσθαι ἐν τῇ ἐγγύς χώρᾳ ».

² Ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται καὶ ψηφισάμενοι ταῦτα ἀπῆλθον ἐπὶ τὰς σκηνάς.

44. Θάνατος Σωκράτους¹.

Πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου πολλοὶ τῶν μαθητῶν συνηθροισμένοι ἦσαν ἐν τῷ πρὸ τῆς φυλακῆς χώρῳ.

Σωκράτης δ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἀνεπέπαυτο λαμπρῶς καὶ οὐδόλως ἐτετάρακτο. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰσῆλθον διὰ τῆς πρὸς βορρᾶν τετραμμένης πύλης πολλοί, μεταξὺ δὲ καὶ οἱ παῖδες κεκομισμένοι ἦσαν. Σωκράτης δὲ πρὸς τοὺς ἠθροισμένους ἔλεγεν· « Ἄνδρες φίλοι, ἅπαντα τὸν βίον πεπολίτευμαι² σωφρόνως καὶ ἀξίως τῆς πόλεως· Διδάσκων τοὺς νέους καὶ προάγων αὐτοὺς ἐπ' ἀρετὴν οὐδεπώποτε πέπραγμαί μισθὸν³ αὐτοὺς

νομίζων οὕτω τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν τεταγμένα μοι πράττειν. Ἦσθάνομην δ' ὅτι οὐδενὶ τρόπῳ ἀποτετραμμένος ἂν εἶην τούτου. Διὸ καὶ ὑμεῖς μηδέποτε παύσασθε πολιτευόμενοι δικαίως· ἐὰν γὰρ οὕτω πεπαιδευμένοι ἦτε, ὠφέλιμοι τῇ πολιτείᾳ ἔσεσθε ». Ταῦτα αὐτοῖς εἶπεν.

Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ἔλεξεν· « Ἄλλ', ὦ Κρίτων, ἐνεγκέτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται ». Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν κύλικι τὸ φάρμακον τετριμμένον ἤνεγκε τῷ Σωκράτει. Καὶ οὗτος μὲν ἐξέπιεν⁴ ἡρέμα τοῦτο, πολλοὶ δὲ τῶν παρόντων ἐγκεκαλυμμένοι τὸ πρόσωπον ταῖς χερσὶν ἀπέκλειον. Ὁ δ' ἐπειδὴ τὰ σκέλη ἡσθάνετο βαρυνόμενα, ὑπτίος κατεκλίνετο. Ὁ δ' ἄνθρωπος διατρίψας συχνὸν⁵ χρόνον ἐξεκάλυψεν αὐτὸν — ἐνεκεκάλυπτο γάρ· — Κρίτων δ' ἰδὼν αὐτὸν νεκρὸν συνέκλεισε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

45. Ἡρακλῆς ἔφηβος.

Ἡρακλῆς ἔφηβος γενόμενος ἐν ἀπορίᾳ ἦν, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράποιτο¹, τὴν δι' ἀρετῆς ἢ τὴν διὰ κακίας. Ἐγένετο οὖν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐνταῦθα τῷ Διὶ ἠϋχετο λέγων· « Ζεῦ πάτερ, γενοῦ μοι βοηθός, ἵνα τὴν ἀρίστην τράπωμαι καὶ ὠφέλιμος τοῖς ἀνθρώποις γένωμαι ».

Αἴφνης ἐπιφαίνεται γυνὴ τὰ μάλιστα κεκαλλωπισμένη. Αὕτη προσγενομένη² τῷ Ἡρακλεῖ λέγει· « Ἐπυθόμην, ὦ Ἡράκλεις, ὅτι ἐν ἀπορίᾳ εἶ, ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπη. Ἐὰν ἔλῃ³ ἐμὲ καὶ ἐπίσπῃ⁴ μοι, ἄξω σε τὴν ἡδίστην καὶ ῥάστην ὁδόν· πάντα δὲ τὰγαθὰ ἔξεις ἀπονώτατα. Οὐδεὶς δὲ φόβος, μὴ γένηται ποτε ἀπορία⁵ τούτων· παρέχω γὰρ τοῖς συνοῦσιν ἐμοὶ τὴν ἐξουσίαν εὐρίσκεσθαι τὰ ἀγαθὰ πανταχόθεν καὶ διὰ κλοπῆς ».

Ἐν τούτῳ ἐπιφαίνεται μακρόθεν δευτέρα γυνή. Αὕτη

ἀφικομένη πλησίον τῷ Ἡρακλεῖ λέγει· «Ἐγώ, ὦ Ἡράκλεις, ἦκω πρὸς σε οὐκ ἄπειρος οὔσα τῶν γονέων καὶ γιγνώσκουσα τὴν ἀγαθὴν φύσιν καὶ παιδεῖαν ἐκ παιδός. Ἐλπίζω δέ, εἰ τράποιο τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδόν, γενέσθαι ἂν σε ἀγαθὸν ἐργάτην τῶν σεμνῶν καὶ τῶν καλῶν. Ἐπιλαθοῦ τῶν ἡδέων ταύτης λόγων καὶ ἐλοῦ ἐμέ, ἵνα ἀγαθὸς ἀνὴρ γένη». Ἡρακλῆς δ' ἤρετο, πῶς ταύτας ὀνομάζουσι. Πυθόμενος δ' ὅτι ἡ μὲν πρώτη Κακία, ἡ δὲ δευτέρα Ἀρετὴ ὀνομάζονται, εἶλετο τὴν Ἀρετὴν καὶ ἀνὴρ ἔνδοξος ἐγένετο.

46. Ἀρπαγὴ Περσεφόνης.

Περσεφόνη θυγάτηρ Δῆμητρος ἦν. Παιδευθεῖσα δὲ καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπ' αὐτῆς λαμπρῶς καλλίστη καὶ σωφρονεστάτη τῶν παρθένων ἐγένετο. Ταύτην Πλούτων¹ γυναῖκα ἠβουλήθη λαβεῖν.

Πορευθεὶς οὖν πρὸς τὸν Δία, τὸν ἀδελφόν, εἶπεν αὐτῷ· «Ζεῦ, βούλομαι Περσεφόνην γυναῖκα ἀρπάσαι». Ἔλεγε δ' ὅτι τοῦ ἔργου τούτου οὐδέποτε ἀπαλλαγῆσοιτο². Ζεὺς δὲ πεισθεὶς ἐπιτρέπει τοῦτο τῷ Πλούτῳ.

Συλλεγεῖσαι οὖν ποτε αἱ παρθένοι εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐπορεύθησαν ἀνθὴ συλλέξουσαι. Περσεφόνη δ' ἀπαλλαγεῖσα τῶν ἄλλων συνήθροιζεν ἀνθὴ. Αἴφνης ἡ γῆ διασχισθεῖσα τὴν Περσεφόνην κατέπει· πράγματι δ' ὅμως αὐτὴ ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπαγεῖσα εἰς Ἄδου³ ἤχθη.

Αἱ ἄλλαι παρθένοι διασωθεῖσαι οἴκαδε ἐνόμισαν ταύτην εἰς βάραθρον κατακρημνισθῆναι. Δημήτηρ δὲ νυκτὸς καὶ ἡμέρας περιάγουσα ἀνημμέναις λαμπάσι τὴν θυγατέρα οὐχ ἠύρισκεν.

Ἐπεὶ δ' ἐμηνύθη αὐτῇ ὑπὸ ἐρμηγέων ὅτι Περσεφόνη ὑπὸ

Πλούτωνος ἀρπαγείῃ, προσῆλθε τῷ Διὶ κλαίουσα καὶ εἶπεν αὐτῷ· « Ζεῦ πάτερ, πῶς ἂν ἡσθεῖην καὶ τερφθεῖην ἐν τῷ βίῳ, εἰ τὸ λοιπὸν ἀναγκασθεῖην διάγειν ἄνευ τῆς θυγατρὸς ; » Ζεὺς δὲ μέταπεμψάμενος Πλούτωνα λέγει αὐτῷ· « ὦ Πλούτων, ἡ Περσεφὸνῃ τὸ ἥμισυ μὲν τοῦ ἔτους μενέτω παρὰ σοί, τὸ δ' ἕτερον παρὰ τῆ μητρὶ. Πορεύθητι οὖν, Περσεφὸνῃ, πρὸς τὴν μητέρα ».

Οὕτω Ζεὺς νομίσας τὸν τε Πλούτωνα ἡσθήσεσθαι καὶ τὴν Δήμητρα ἀνακουφισθήσεσθαι τὰ κατὰ Περσεφὸνῃ ἔταξεν.

47. Μειράκιον Ἐρετρικόν.

Μειράκιον ¹ Ἐρετρικὸν διέτριψε παρὰ Ζήνωνι ² τῷ φιλοσόφῳ, ἕως εἰς ἄνδρας ἀφίκετο. Ὑστερον δ' οὗτος εἰς Ἐρέτριαν ἦλθεν. Ὁ δὲ πατήρ ἤρετο αὐτόν, εἰ μάθοι σοφὸν τι ἐν τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ ³ παρ' ἐκείνῳ τῷ φιλοσόφῳ. Ὁ δ' ἔφη δείξειν τοῦτο. Ὅτε γὰρ ποτε ὁ πατήρ ὠργίσθη αὐτῷ καὶ τέλος ἔπαισεν ⁴ αὐτόν, ὅδε ἡσυχίαν ἄγων ⁵ εἶπεν· « ὦ πάτερ, τότε μεμάθηκα· τοιοῦτός σοι εἶναι, ὥστε σοι τηλικούτῳ ⁶ ὄντι μηδέποτε ἀγανακτεῖν· εἰ γὰρ τὰ αὐτά ⁷ σοι καὶ ἐγὼ ἔπραττον, κακὸς ἂν υἱὸς ἦν ⁸ ». Ὁ δὲ πατήρ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ τοῦ παιδὸς τρόπῳ ἤσθη καὶ εἶπεν· « Ἀληθῶς θαυμάζω ἐκείνον τὸν φιλόσοφον, ὅτι τοιαῦτα μαθήματα περὶ τοὺς γονέας ἐδιδάξατό σε· ταῦτα γὰρ ἐστὶ ὁ κάλλιστος κόσμος ⁹ τῶν νέων.

48. Δερκυλίδας ¹ καὶ Μειδίας ².

Μειδίας φονεύσας τὴν μητέρα τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Μανίαν κύριος τῆς Αἰολίδος ἐγένετο καὶ ἐν τῇ τῶν Γεργιθίων ἀκροπόλει μετὰ τῆς ἑαυτοῦ φρουρᾶς διέμενεν. Ὅτε οὖν Δερκυλίδας τὴν Αἰολίδα καὶ Γέργιθα κατέλαβεν, ἐβούλετο κολά-

σαι ³ Μειδίαν ἐπὶ τῷ τῆς Μανίας θανάτῳ. Πρὸς τοῦτο ἔταξε ⁴ μὲν τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας περὶ τὰ τείχη, αὐτὸς δὲ σὺν τῷ Μειδία εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἔνθα τῇ Ἀθηναῖ ἔθυσσε. Μειδίας δὲ προαισθόμενος κακὰ τοῖς ἑαυτοῦ λέγει τῷ Δερκυλίδᾳ· « Ἐγώ, ὦ Δερκυλίδα, ἀπέρχομαι οἴκαδε παρασκευάσων ξενία σοι καὶ τοῖς σοῖς στρατιώταις ». Δερκυλίδας μὲντοι λέγει· « Οὐ μὰ Δία· αἰσχρὸν γὰρ ξενίζεσθαι ⁵ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς στρατιώτας ὑπὸ σοῦ καὶ τῶν ὑμετέρων· ἡμεῖς γὰρ ἐθύσαμεν τῇ θεᾷ· μένε παρ' ἡμῖν. Ἔως δ' ἂν τὸ δεῖπνον ὑπὸ τῶν ἡμετέρων παρασκευάζεται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια διασκεψόμεθα ⁶ ». Ἐπεὶ δ' ἐκαθέζοντο, λέγει Δερκυλίδας· « Οἱ ἡμέτεροι, ὦ Μειδία, καταλείπουσι τὴν σφετέραν οὐσίαν τοῖς ἑαυτῶν υἱοῖς· ὑμεῖς δὲ καὶ οἱ ὑμέτεροι τί πράττετε ; Σὲ ὁ πατὴρ ἄρχοντα τοῦ σοῦ οἴκου κατέλιπε καὶ τῶν σῶν οἰκιῶν καὶ νομῶν ⁷; » « Μάλιστα », εἶπεν ὁ Μειδίας. Καταλέγοντος ⁸ δὲ Μειδίου τὰ κτήματα ἀπέγραφον ⁹ οἱ περὶ Δερκυλίδαν. Ἐπεὶ δ' ἀπεγέγραπτο πάντα, λέγει ὁ Δερκυλίδας· « Μανία δὲ τίνος ἦν ; » Οἱ δὲ παρόντες εἶπον « Φαρναβάζου ». « Οὐκοῦν », εἶπεν ὁ Δερκυλίδας, « καὶ τὰ ἐκείνης ἡμέτερα ἂν εἶη, ἐπεὶ νικηταὶ ἐσμεν ». Οὕτω Δερκυλίδας τὸν τῆς Μανίας θάνατον ἔχων αἰτίαν τὴν ἀρχὴν τὸν Μειδίαν ἀφείλετο καὶ κύριος τῆς Αἰολίδος ἐγένετο.

49. Λόγος Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου πρὸς τοὺς στρατιώτας.

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος στρατεύων ἐπὶ Λυδίας τοὺς στρατιώτας ὧδε ἐθάρρυνεν ¹. « Ἄνδρες φίλοι, γινώσκετε δήπου ² ὅτι ὑμᾶς καὶ ἀγαπῶ καὶ τιμῶ, ἐπεὶ καὶ ὑμεῖς τιμᾶτε καὶ ἀγαπᾶτέ με. Ἐκ παίδων ἠγάπων καὶ ἐτίμων ὑμᾶς· ἐώρων γὰρ ὅτι ἐγκρατεῖς ³ εἶητε εἰς τὸ πεινῆν καὶ διψῆν· οὐδεὶς γὰρ ὑμῶν

ἔπινεν, εἰ μὴ διψῶη, οὐδ' ἤσθιεν, εἰ μὴ πεινῶη. Πρὸς δὲ λογίζομαι ὅτι ἐτολμᾶτε πάντα κίνδυνον ὑπομένειν καὶ πάντα τρόπον ἠδύρσκεσθε, ὥστε ἐργάται ἀγαθῶν ἔργων γενέσθαι. Ὅμοίως δὲ καὶ νῦν ὁρῶ ὅτι τὰ πολεμικὰ ἀγαθοὶ ἄνδρες ἐστέ· τοὺς γὰρ πόνους τοῦ ζῆν ὑπομένετε, ἐν δὲ τοῖς κινδύνοις οὐκ ἀποδειλιᾶτε, οὐδέποτε δ' ὁ ὕπνος νικᾷ⁴ ὑμᾶς. Ἐάν οὖν καὶ νῦν μὴ ἀποδειλιῶμεν, βεβαίαν τὴν νίκην ἔξομεν. Ὁρμῶμεν οὖν προθύμως ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οὕτω νικῶμεν ἂν αὐτούς. Ἐγὼ δ' ἂν ὑμᾶς ὁρῶ τολμῶντας, ἀγαθὸς ἡγεμὼν ἔσομαι καὶ ἀμείψω ὑμᾶς. Τολμᾶτε οὖν καὶ νικᾶτε τοὺς πολεμίους· οὕτω τιμῶτε ἂν τὴν πατρίδα ».

Ταῦτ' εἰπὼν ἔθυσε τοῖς θεοῖς καὶ εὐθύς ἐπὶ τὴν Λυδίαν ἦγε τὴν στρατιάν.

50. Τυρταῖος.

Λακεδαιμόνιοι ἠττώμενοι¹ ἐν τῷ πρὸς Μεσσηνίους πολέμῳ πολὺ ἠνιῶντο². Ἐπεὶ οὖν τὰ πάντα μηχανώμενοι οὐδὲν ἦνυον, μετεπέμψαντο παρ' Ἀθηναίων βοήθειαν. Οἱ δὲ τὸν μέγα παρ' αὐτοῖς τιμώμενον καὶ ἀγαπώμενον ποιητὴν Τυρταῖον ἔπεμψαν.

Ὁ δ' εἰς Λακεδαίμονα ἐλθὼν ἐπειρᾶτο³ τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπάγειν λέγων αὐτοῖς· « Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ ἐν τῷ πολέμῳ ἀνιάσθε καὶ δειλιᾶτε· οὐδενὸς τῆ ἀρετῆς ἠττᾶσθε· αἰσχρὸν τὸ ἠττᾶσθαι καὶ πρὸ τῶν πολεμίων φεύγειν. Οὐκ ἀνιάσθε ἐπὶ τοῖς καταλελειμμένοις οἴκοι γέρουσι, γυναιξὶ καὶ παισὶ ; κινδυνεύουσιν οὗτοι ὑπὸ τοῖς πολεμίῳις γενέσθαι⁴. Χρῆσθε παραδείγμασι τοῖς πατράσιν ὑμῶν. Οὗτοι τὸ πᾶν ἐν τῷ πολέμῳ ἐμηχανῶντο, ὥστε μηδέποτε ἠττᾶσθαι. Ὁρμώμεθα οὖν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοὺς πολεμίους πιστεύοντες τῇ νίκῃ καὶ πειρώμεθα τούτους νικᾶν. Οὕτω μόνον ἀγαπώμεθα

ἂν καὶ τιμώμεθα ὑπὸ τῶν πολιτῶν ». Τούτοις τοῖς λόγοις ἔπειθε τοὺς στρατιώτας προθύμως ἐπὶ τὸν πόλεμον ὀρμαῖν.

51. Φάλαρις καὶ Στησίχορος.

⊕ Φάλαρις¹ Σικελιώτης σκοπῶν ἐπιχειρεῖν² τυραννίδι ἐθέρ-
 άπευε τὸν δῆμον καὶ αὐτῷ παρήνει³ ἐπὶ τοὺς δυνατοὺς⁴
 λέγων· « Ἄνδρες πολῖται, οἱ μὲν δυνατοὶ τῶν πάντων κρατοῦ-
 σι καὶ συνεχῶς πλεονεκτοῦσι καὶ τὸν δῆμον ἀδικοῦσιν· ὑμεῖς
 δ' οὐδὲν σκοπεῖτε, ὅπως⁵ τῶν ἀδικιῶν ἀπαλλαγῆσεσθε, καρ-
 τερεῖτε δὲ ταύτας ὡς δοῦλοι. Ἐὰν ὑπουργῆτε αὐτοῖς καὶ δια-
 τελῆτε⁶ καρτεροῦντες τὰς τούτων ἀδικίας, κινδυνεύσετε δοῦ-
 λοι γενέσθαι ». ⊕

Διὰ ταῦτα τὸ πλῆθος ἐφίλει αὐτὸν καὶ αὐτῷ αἰτοῦντι
 φυλακὴν προθύμως παρεῖχε.

Στησίχορος δ' ὁ ποιητῆς ὑποτοπῶν⁷ ἐπιχειρεῖν τὸν Φά-
 λαριν τυραννίδι ἔλεξεν εἰς τὸ πλῆθος· « Ἴππος τις κατεῖχε μό-
 νος λειμῶνα καὶ ἐνέμετο αὐτόν, ἔλαφος δὲ τις διέφθειρε τὴν
 νομήν. Ὁ δ' Ἴππος ποθῶν τὴν ἀδικοῦσαν κολάσαι προσέρχε-
 ται ἀνθρώπῳ κυνηγῷ καὶ τοῦτον ἠρώτα, πῶς ἂν κρατοῖη τῆς
 ἐλάφου. Ὁ δ' ἔλεξεν· « Ἐὰν βούλη κρατεῖν τῆς ἐλάφου, χαλι-
 νὸν λαβὲ καὶ δέξαι ἐμὲ ἀναβάτην ». Καὶ ἐγένετο οὕτω. Καὶ
 ἡ μὲν ἔλαφος τοξευθεῖσα ἀπέθανεν, ὁ δ' Ἴππος δοῦλος τοῦ
 ἀναβάτου ἐγεγόνει. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, εἰ βοηθοῖτε, ὅπως ἀπαλ-
 λαγείητε τῶν δυνατῶν, κακῶς μὲν ἂν ποιοῖτε⁸ αὐτούς, κινδυ-
 νεύοιτε δ' ἂν ὅμως ὑπὸ χεῖρονι κυρίῳ γενέσθαι. Μὴ οὖν προσ-
 ἔχετε τῷ τῶν δυνατῶν κινδύνῳ, ἀλλὰ καρτερεῖτε τοῦτον, ἵνα
 μὴ εἰς μείζονα κίνδυνον περιπέσῃτε ». Ἄλλ' οὐδὲν ἔπειθε
 τοὺς Σικελιώτας. Καὶ μετ' οὐ πολὺ Φάλαρις τύραννος ἐν
 Σικελίᾳ ἐγένετο.

52. Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν περὶ γεωργίας.

Ἄ Ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἠγεῖτο ¹ τὴν γεωργίαν ἐν τοῖς καλλίστοις ἐπιμελήμασιν ² εἶναι. Διὸ τοῖς ἐπιμελουμένοις αὐτῆς καὶ παρεχομένοις τὴν χώραν πυκνῶς συνοικουμένην παρεῖχε πάντα, ὧν ἐδέοντο ³. Πρῶτον μὲν, διότι οὗτοι μάλιστα ἂν εὐσεβοῖεν τὰ πρὸς τοὺς θεούς· ἐκ γὰρ τῶν γιγνομένων καρπῶν κοσμοῦνται καὶ βωμοὶ καὶ ἀγάλματα καὶ ναοί. Δεύτερον δέ, διότι ἡ γῆ γεωργουμένη ἀμείβει τοὺς γεωργοὺς ἀνδρίζουσα καὶ γυμνάζουσα αὐτούς. Ἡ τοὺς δὲ μὴ προθυμομένους τῶν γεωργῶν ἐτιμωρεῖτο ⁴ καὶ τὴν χώραν αὐτοὺς ἀφηρεῖτο ⁵, ἵνα τοῖς ἐργαζομένοις διανέμοι ταύτην καὶ οὕτω μὴ στεροῖτο ἢ πατρὶς καρπῶν. Ἔλεγε δ' αὐτοῖς· «Ἐὰν ἡ χώρα μὴ γεωργῆται, οὐ μόνον αὕτη, ἀλλὰ καὶ ἡ πατρὶς ἀδικεῖται· ἡ γὰρ ἀργία τὸ ἀπόλεμον παρασκευάζει. Ὅταν δὲ στερώμεθα καρπῶν καὶ ἀπόλεμοι ὦμεν, τότε κακῶς μὲν πάσχει ἡ χώρα, κινδυνεύομεν δὲ πάντες ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι· εἰ γὰρ οἱ πολέμοι ὀρῶεν ἡμᾶς ἀπολέμους, οὐκ ἂν εὐλαβοῖντο ⁶ τὸν κίνδυνον καὶ προθυμοῖντο ἂν καταστρέψασθαι ⁷ ἡμᾶς. Ἐπιμελεῖσθε οὖν τῆς γεωργίας, ἵνα καὶ ὑμεῖς εὖ πράττητε καὶ τῇ πατρίδι ὑπουργῆτε ».

53. Ἀγησίλαος ἐν Ἀσίᾳ.

Λ Ἀγησίλαος ἠξίου παρὰ τῶν στρατιωτῶν μὴ δηοῦν ¹ μηδ' ἐρημοῦν τὴν Ἀσίαν· ἐγίγνωσκε γὰρ ὅτι, ἐὰν ταύτην δηῶσι καὶ ἐρημῶσιν, οὐχ ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια. Παρήνει δὲ πᾶσι βοηθεῖν τοῖς ἀροῦσι ² τὴν χώραν, ἵνα οὕτω τὴν πρὸς τὴν γεωργίαν ἀγάπην δηλῶσιν. Εἰ δέ τις ὀρφῆ ἀδίκους πρὸς τοὺς γεωργοῦντας, τούτους ἰσχυρῶς ἐζημίου ³. « Δεῖ » ⁴, ἔλεγε τοῖς στρατιώταις, « μὴ δουλοῦν, ἀλλ' ἔργῳ ἐλευθεροῦν τοὺς Ἐλ-

ληνας· οὕτω γὰρ ἂν βεβαιοῖμεν τὴν πρὸς ἡμᾶς πίστιν τῶν Ἑλλήνων ». 7

Ἐπεμελεῖτο δέ, ὅπως καὶ τὰ καταλειμμένα παιδία συσκηνοῖεν, τοὺς δὲ γέροντας αἰχμαλώτους τιμῆς ἡξίου, ὥστε οἱ μανθάνοντες τοῦτο εὐμενεῖς αὐτῷ ἦσαν. Οὕτω κατῴρθου ἄρχειν ἐν Ἀσίᾳ δι' ἀγάπης μᾶλλον ἢ διὰ φόβου.

54. Λόγοι Ξενοφῶντος.

† Τοῖς Ἑλλησι Ξενοφῶν ἀνακοινοῦται¹ τάδε. «Ἄνδρες, ὅτε οἱ ἡμέτεροι στρατηγοὶ ἔζων, οἱ βάρβαροὶ ἰέθυμοῦντο² μὲν ἡμῖν, ὅτι ἔκαρπούμεθα τὴν ἐκείνων χώραν, οὐδεὶς δ' ἐτόλμα ἔναντιοῦσθαι ἡμῖν· ἡξίου γὰρ ἡμεροῦν ἡμᾶς, ἵνα ἡ χώρα αὐτῶν μὴ δηοῖτο. Παντὶ δὲ τρόπῳ ἐδήλουν τοῦτο. Ἐπεὶ δ' οἱ στρατηγοὶ ἀπέθανον δόλῳ, ἀξιοῦσι ταπεινοῦν καὶ χειροῦσθαι³ ἡμᾶς. Διὸ κυσὶν ὁμοιούμενοι ἐπακολουθοῦσιν ἡμῖν δηλοῦντες ὅτι καιρὸν ἀναμένουσιν, ἵνα ἡμῖν ἐπιπέσωσιν. Ἡμεῖς δ' αἰσθανόμενοι ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα καὶ ἄγομεν διὰ πολεμίας καρπούμενοι τῶν ἐκ τῆς χώρας. Ἴνα δὲ ἀσφαλέστατα πορευώμεθα, ἐλευθερώμεθα τῶν σκευοφόρων πρῶτον καὶ πλαίσιον⁴ τῶν ὀπλιτῶν ποιώμεθα· εἶτα δέ, εἰ γεφυροῖμεν τὸν πρὸ ἡμῶν ποταμὸν φοινίξιν, περαιοίμεθα ἂν ῥαδίως εἰς τὴν ἔναντι χώραν, ἣ ἐπιτηδείων πληροῦται. Ἐνταῦθα, ἐὰν χειρώμεθα τοὺς οἰκοῦντας καὶ δηῶμεν τοὺς ἀγροὺς, ἔξομεν ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια. Κληρῶμεν⁵ οὖν νῦν τοὺς στρατηγούς καὶ τούτοις ἐπάωμεθα. Ὑμεῖς δ' οἱ στρατιῶται ἔργῳ βεβαιοῦτε καὶ δηλοῦτε τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐπίθειαν. Ἐὰν δέ τις ἀπειθῇ, ζημιούσθω αὐστηρῶς ».

Ταῦτα εἶπεν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἐπεκύρουν τοὺς λόγους καὶ ἐποίουν οὕτω.

55. Πλάτων.

† Πλάτων¹ ὁ σοφὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀπαντήσας ἀνθρώποις ἀγνώσιν² συνεσκήνωσε μετ' αὐτῶν ἀγνῶς καὶ αὐτὸς ὢν αὐτοῖς. Ἐρωτηθεὶς δὲ περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦτο μόνον ἐδήλωσεν ὅτι Πλάτων καλεῖται.

Ἄπαντα δὲ τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ χρόνον οὕτω ἐχειρώσατο αὐτοὺς τῇ συνουσίᾳ³, ὥστε φίλους τούτους ἐκτήσατο καὶ μέγα ὑπ' αὐτῶν ἠγαπήθη. †

Ἐπεὶ δ' ἐμελλον οἴκαδε ἀναχωρήσειν, εἶπον αὐτῶ· « Σὺ, ὦ Πλάτων, εὐηργέτηκας ἡμᾶς τῇ σῇ συνουσίᾳ· διὰ ταῦτα χάριν σοι ἔχομεν. Ἡμεῖς δὲ ὡς εὐηργετημένοι μάλιστα τιμηκάμεν σε καὶ ἠγαπήκαμεν. Ἐὰν εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα ἔλθης, ἔργῳ δηλώσομεν τὴν πρός σε ἀγάπην ».

Πλάτων δ' εἶπεν· « Καὶ ἐγὼ ὁμοίως ὑμᾶς ἠγάπησα· πολλῆς γὰρ τιμῆς ἤξιώθην ὑφ' ὑμῶν. Διό, ἐὰν Ἀθήναζε ἔλθητε, περὶ πολλοῦ ὑμᾶς ποιήσομαι⁴ καὶ ἐν παντὶ ὑμῖν βοηθήσω ».

Μετ' οὐ πολὺ οὗτοι εἰς Ἀθήνας ἦλθον καὶ ὁ Πλάτων μάλα φιλοφρόνως αὐτοὺς ὑπεδέξατο. Οἱ δ' εἶπον· « Σὺ μὲν περὶ πλείστου ἡμᾶς ἐποίησω· καὶ γὰρ ἐν Ὀλυμπίᾳ ὑπὸ σοῦ εὐηργετήθημεν καὶ ἐνταῦθα ἐν πολλοῖς ἐβοήθησας. Νῦν δ' ἡγησάμεθα⁵ ἡμῖν εἰς Ἀκαδήμειαν⁶ τοῦ ὁμωνύμου, ἵνα καὶ αὐτοῦ ἀπολαύσωμεν ». Ὁ δὲ μειδιῶν εἶπεν· « Ἐγὼ εἰμι ἐκεῖνος ».

Οἱ δ' ἀκούσαντες ἐξεπλάγησαν μὲν καὶ ἐλυπήθησαν, ὅτι τοιοῦτον ἄνδρα ἠγνόησαν, ἐζήλωσαν δὲ τοῦ ἀνδρός τὴν ἀπλότητα· τῷ γὰρ τρόπῳ καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐδεδηλώκει αὐτοῖς ὅτι καὶ ἄνευ τῶν λόγων οἶός τ' ἐστὶ χειροῦσθαι τοὺς συνόντας.

56. Ἐλαφος καὶ ἀλιεύς.

† Ἐλαφος ὑπὸ κυνηγῶν ἐδιώκετο. Φεύγουσα οὖν ἔθει¹ σπουδῇ διὰ τοῦ πεδίου καὶ τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ ἀφίκετο, ἔνθα ποταμὸς ἔρρει. Ἐν αὐτῷ δ' ἐπὶ νεῶς ἄνθρωπος ἔπλει, ὃς ταῖς χερσὶν ἔνευε πρὸς αὐτήν. Ὡς τοῦτον ἡ ἔλαφος ἐθεάσατο, ἐδεῖτο αὐτοῦ κατακρύψαι αὐτήν παντὶ τρόπῳ. Ὁ δὲ τοῖς λόγοις πείθει αὐτήν εἰσελθεῖν εἰς σπήλαιον, ἕως ἂν ἴδωσι, τί οἱ κυνηγοὶ δράσουσιν. †

Οἱ μὲν μάτην πειραθέντες² ἐν τῷ πεδίῳ θηρᾶσαι τὴν ἔλαφον καὶ τῷ πόνῳ ταλαιπωρηθέντες παρεγένοντο εἰς τὸν ποταμὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον ἠρώτησαν, εἰ ἔλαφον τεθέαται παρελθοῦσαν ἐκεῖθεν.

Ὁ δὲ αἰδεσθεὶς³ τὴν προτέραν πρὸς τὴν ἔλαφον ὁμολογίαν τῇ μὲν φωνῇ ἠρνεῖτο αὐτήν θεάσασθαι, τῇ δὲ χειρὶ ἔνευεν, ὅπου ἐκέκρυπτο. Οἱ δὲ κυνηγοὶ πιστεύσαστες τοῖς λόγοις τούτου καὶ μάτην πειραθέντες ἀνευρεῖν εἶασαν⁴ τὸ θήραμα καὶ ἀπῆλθον.

Ὁ δὲ παρεκάλεσε τότε τὴν ἔλαφον γεγωνυῖα τῇ φωνῇ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ σπηλαίου· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἦν αὐτῇ.

Ἡ ἔλαφος ἐξελθοῦσα ἀπροσφωνητὶ⁵ ἀπηλλάττετο. Ὁ δ' ἠτιάσατο τότε αὐτήν λέγων· «ᾧ ἔλαφος, ἐγὼ μὲν ἤρκεσά⁶ σοι, ὥστε σωθῆναι, σὺ δὲ νῦν φεύγεις οὐδὲ φωνῆς ἀξιοῦσά με;» Ἡ δ' ὑπολαβοῦσα⁷ — εἶδε γάρ, ἃ τῇ χειρὶ ἔνευε τοῖς κυνηγοῖς καὶ ἠκροάσατο, ἃ ἔλεγεν αὐτοῖς, — εἶπεν· «ᾧ φίλε, ἀλλ' ἐγὼ ἠὲ χαρίστησα ἂν⁸ σοι καὶ ἐπήνεσα τὴν προθυμίαν, εἰ μὴ μόνον τῷ λόγῳ ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἐβοήθησάς μοι.»

57. Πολιτεία Πεισιστράτου.

Πεισίστρατος¹, ὅτε ἐγκρατῆς² τῆς ἀρχῆς ἐγένετο, μετεπέμψατο εἰς Ἀθήνας τοὺς ἀγρότας καὶ ἐν ἀγορᾷ τάδε πρὸς τούτους ἔλεξεν· «Ἄνδρες πολῖται, καθ' ἡμέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν³ ἐρχόμενοι ἀλλήλοις μάχεσθε καὶ οὐδὲν ὑμᾶς αὐτοὺς ὠφελεῖτε. Διαλύσαντες τὰς πρὸς ἀλλήλους ἔχθρας διαλλάξασθε⁴ ἀλλήλοις καὶ παύσασθε ἐρχόμενοι εἰς Ἀθήνας. Ἐκαστος παρεχέτω ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἀγροῖς δίκαιον τοῖς ἄλλοις. Μηδέποτε δ' ἄεργοι μένετε· οἱ γὰρ ἄεργοι ἐχθροὶ ἑαυτοῖς εἰσι καὶ δούλους τῶν παθῶν ἑαυτοὺς ποιοῦσιν. Ἐγὼ δὲ φιλῶν ὑμᾶς ὡς ἑμαυτὸν ἐπιμελήσομαι ὑμῶν βέλτιον ἢ ὑμεῖς ὑμῶν αὐτῶν. Κηδόμενος γὰρ ὑμῶν κηδομαι ἑμαυτοῦ. Οὕτω δὲ φίλον ὑμῖν καὶ τῇ πατρίδι ποιήσω ἑμαυτόν, ὥστε οὐδὲν ὑμᾶς ἐπιλείψει· εἰ δ' ἀπορήσετε⁵ σπερμάτων, εὐθύς ταῦτα ἐξετε παρ' ἐμοῦ».

Οἱ ἀγρόται ἀκούσαντες ταῦτα ἤσθησαν καὶ εἶπον· «Ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς κηδόμεθα ἡμῶν αὐτῶν, πεισόμεθά σοι. Ἐὰν σὺ φιλῆς ἡμᾶς καὶ δίκαιον σαυτὸν παρέχης, χάριν σοι ἐξομεν⁶. Οὕτω πράττων σαυτῷ ὑπουργεῖς· εὐχόμεθα δὲ τῷ θεῷ συμπρᾶξαι⁷ σοι».

Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἀγρόται ἐν τοῖς ἀγροῖς διέτριβον⁸, Πεισίστρατος δὲ διέφυγε τὰς Ἀθήνας σωφρόνως καὶ συμφρόντως⁹ ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς πολίταις.

58. Σωκράτης πρὸς Λαμπροκλέα.

Σωκράτης αἰσθόμενός ποτε Λαμπροκλέα¹ χαλεπαίνοντα² πρὸς τοὺς γονέας εἶπεν αὐτῷ· «Γιγνώσκεις ἄρα γε, ὦ παῖ, ὅτι τῶν ἀνθρώπων ἐνιοὶ ἀχάριστοι καλοῦνται; τί δὲ ποιοῦντες οὗτοι τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχουσιν;» «Ὅτι πολλὰ ἄλλα εὖ

παθόντες³», ἔφη, « οὐδεμίαν χάριν ἔχουσι⁴ τοῖς εὐεργετήσασιν ». « Ἄλλὰ σκεψώμεθα », ἔφη Σωκράτης, « τίνας ἄλλους ἂν ὑπὸ τίνων εὐροίμεν εὐηργετημένους ἢ παῖδας ὑπὸ γονέων; ποῖα δὲ καὶ πόσα ἐστὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν τοῖς υἱοῖς παρεχόμενα ἀγαθὰ; πηλίκους⁵ δὲ πόνους πονοῦσι χάριν αὐτῶν; ὑπὸ ποίας δὲ τινος ἀνάγκης ταῦτα πάντα πράττουσι; πότερον⁶, ὡς εὔπαθόντες ποτὲ ὑπὸ τῶν υἱῶν ἢ ὡς μέλλοντες χάριν παρ' αὐτῶν ἀπολήψεσθαι; τίσιν οὖν ἄλλοις ἢ τοῖς υἱοῖς προσήκει σέβεσθαι τοὺς γονεάς; Ἐγὼ μὲν, ὦ παῖ, λογιζομαι ὅτι ἀμφοτέροι μὲν οἱ γονεῖς πονοῦσι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἑκάτερος⁷ δέ, ἐὰν ἄττα ἐλλείπη τοὺς υἱούς, ἐπιμελεῖται, ὅπως ὡς⁸ πλεῖστα ἀγαθὰ αὐτοῖς παρασκευάσει· καὶ ὁ μὲν πατὴρ τῶν ἕξω τοῦ οἴκου ἐπιμελεῖται, ἡ δὲ μήτηρ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ διοικεῖ· οὐδέτερος δὲ χαλεπαίνει ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις πόνοις· ἢ οὐκ ἀληθῆ ταῦτά ἐστι; » Λαμπροκλῆς δ' ἔφη· « Καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα πολλαπλασίονα ποιοῦσιν οἱ γονεῖς· οὐδενὸς δ' ἀπέχουσιν, ἵνα ἕκαστος τῶν υἱῶν πλεῖστα τὰ ἀγαθὰ ἔχη· γινώσκω δ' ἔτι ὅτι οἱ γονεῖς καὶ τὴν ζωὴν θύουσιν ὑπὲρ τῶν τέκνων ». Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· « Ἐὰν οὖν, ὦ παῖ, σωφρονῆς, μηδὲν παύου τιμῶν τοὺς γονεάς, ἵνα μὴ ἀχάριστος γένη. Εἰ γὰρ ὑπολάβοιέν⁹ σε ἀχάριστον περὶ τοὺς γονεάς εἶναι, οὐδεὶς ἂν νομίσειέ σε ἀγαθὸν πολίτην ἔσεσθαι ».

58. Φαλῖνος¹ καὶ Κλέαρχος².

¹ Ἦν περὶ πλήθουςαν³ ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως πρέσβεις, ὧν εἷς Φαλῖνος Ἕλληνας, ὃς ἐτύγχανε⁴ παρὰ Τισσαφέρνους τιμώμενος. Οὗτος παρεκελεύετο⁵ τοῖς Ἕλλησι παραδοῦναι⁶ τὰ ὄπλα βασιλεῖ. Πρὸς τοῦτον Κλέαρχος ἀποκρίνεται· « ὦ Φαλῖνε, ἐγὼ ἄσμενος⁷ εἴρακά σε· σύ τε γὰρ Ἕλληνας εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι, οὐς σύ ὀρεῖς. Συμβούλευσον

οὐν ἡμῖν ὅ τι σοι δοκεῖ ἄριστον εἶναι καὶ ὁ τιμὴν σοι οἴσει ἐν τῷ μέλλοντι· γινώσκεις γὰρ ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι, ἃ ἂν ἡμῖν συμβουλευέσῃς. Ἡμεῖς, ὡς γινώσκεις, τὸν ἀγῶνα τοῦτον οὐκ ἀνειλόμεθα⁸ διὰ φιλονικίαν, ἀλλὰ διότι ἐβουλόμεθα⁹ χαρίζεσθαι¹⁰ Κύρω, ἀνθ' ὧν ὑπ' αὐτοῦ εὖ ἐπάθομεν. Νῦν δ' ἐπεὶ Κύρος τέθνηκεν, ἐν τοιούτοις πράγμασιν¹¹ ἐσμεν, ἐν οἷσι οὐδεπώποτε¹² γέγονε τῶν Ἑλλήνων τις ἠναγκάσμεθα γὰρ ἀγωνίζεσθαι τηλικούτον¹³ ἀγῶνα, ἡλικίος οὐδεπώποτε γέγονε τοῖς Ἑλλησιν, ἐξ οὗ μεμνήμεθα¹⁴. Κινδυνεύομεν δὲ παθεῖν, οἷα¹⁵ οὐδέποτε μέχρι σήμερον ἐπάθομεν. Χάριν οὖν ἔξομεν, ὧτινι συμβουλεύσει ἡμῖν τὰ ἄριστα». Φαλῖνος δ' ἀκούσας εἶπεν· «Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἃ συμφέρει. Εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ¹⁶ σωθῆναι ὑμᾶς ἐνὶ ὧτινι δῆποτε τρόπῳ, πειραῶσθε σφίζεσθαι, εἰ δὲ μὴ, φίλοι τῷ βασιλεῖ γίγνεσθε. Ἡγοῦμαι¹⁷ μέντοι ἄκοντος βασιλέως οὐχ οἷόν τ' εἶναι¹⁸ ὑμᾶς σωθῆναι». Κλέαρχος δ' ἀποκρίνεται· «Ὅπότερον¹⁹ μὲν ποιήσομεν, βουλευσόμεθα· νῦν δ' ἀπάγγελλε τῷ βασιλεῖ ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἐπιβουλευόμεθα». Ὅ τι δὲ ποιήσοι, οὐκ ἐδήλωσε.

60. Ἡ Ἀττικὴ.

Ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πάντοθεν¹ μὲν ὑπὸ θαλάττης περιβάλλεται, ἀπὸ βορρᾶ δὲ μετὰ τῆς Βοιωτίας συνέχεται². Ἄει μὲν τῆς Ἀττικῆς γῆς τὸ κλίμα εὐκραές ἐστὶ, μάλιστα δ' ὅποτε βορρᾶς πνεῖ. Πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς γεωργοὶ εἰσι καὶ τὴν γῆν γεωργοῦσιν. Οἰκοῦσι δ' ἐν κώμαις καλαῖς καὶ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια ἐχούσαις, χρῶνται³ δὲ κόσμῳ τῶν οἰκιῶν ταῖς ἀλωπεκαῖς⁴. Ἔχει δ' ἡ Ἀττικὴ καὶ δένδρα ἄφθονα, μάλιστα δ' ἐλαίας, ἀμυγδαλᾶς καὶ συκᾶς, αἱ ἀφθόνους καρποὺς παρέχουσι. Καὶ πάλαι δ' ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πλείστας προσόδους παρεῖχε, σπειρομένη γὰρ ἔφερε καρπούς, ὄρουσσο-

μένη ⁵ δὲ λίθον. Ἡύδοκίμου δ' ἐν τῇ γῇ καὶ ἐλαῖαι καὶ ἀμυγδαλαῖ καὶ συκαῖ. Ἐκ δὲ τοῦ λίθου κάλλιστοι μὲν ναοί, κάλλιστοι δὲ βωμοί, εὐπρεπέστατα δ' ἀγάλματα τοῖς θεοῖς ἐγίνοντο. Ἱερὸν δὲ μέγιστον τῇ Ἀθηνᾶ Ἰδρυτο ⁶, ὁ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ καλούμενος Παρθενών.

Ὅμοίως δ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου καὶ τοῦ Ἑρμοῦ εἰκόνες ⁷ ἐγίνοντο, Ἑρμαῖ καλούμεναι· τὸν γὰρ Ἑρμῆν πολὺ ἐτίμων οἱ Ἀθηναῖοι. Ἰδρυον δὲ τοὺς Ἑρμαῖς πολλαχοῦ τῆς Ἀττικῆς γῆς καὶ ποικίλας συμβουλάς ἐν αὐτοῖς ἀνέγραφον. Καὶ στοὰ δὲ τοῦ Ἑρμοῦ ἐν Ἀθήναις ἦν.

61. Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους οἰκείους τοῦ Δαρείου.

Ὅτε Ἀλέξανδρος ¹ τὴν Δαρείου σκηνὴν εἶλε ², πάμπολλα λάφυρα ἔλαβεν· ἦσαν γὰρ ἐν αὐτῇ θώρακες ³, οἱ μὲν λινοῖ, οἱ δὲ σιδηροῖ, πολλῶ χαλκῶ κόσμῳ κεκοσμημένοι, καὶ κράνη ³ χαλκᾶ καὶ χιτῶνες ³ φοινικοῖ. Πολλοῖς δὲ ξίφεσι χαλκοῖς ἐπέτυχεν ⁴, ἃ χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς ἤλοις ⁵ ἐκεκόσμητο. Ἐπι δὲ κνημίδες λιναῖ καὶ χαλκαῖ εὐρέθησαν, καλὰ δὲ τόξα καὶ βέλη ἐνήσαν, ἃ ἐξ ὀστέων ἐπεποιήτο. Ἦν δ' ἡ σκηνὴ πλήρης καὶ σκευῶν χαλκῶν ἢ κεραμῶν ⁶, ἐν οἷς νομίσματα χρυσᾶ, ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ ὁ βασιλεὺς ἐφύλαττεν. Ἐν δὲ τοῖς χρυσοῖς κανοῖς ⁷ πολλὰ ψέλια ⁸ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἐνήσαν, οἷς πᾶσιν

ἐχρῶντο αἱ τῶν Περσῶν γυναῖκες. Ἐλήφθησαν δὲ καὶ αἱ Δαρείου γυναῖκες σὺν τε τοῖς χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς κόσμοις, οὓς ἔφερον. Πρὸς ταύτας Ἀλέξανδρος λέγει· «Ψυχεῖτε καὶ μηδὲν φοβεῖσθε· ἐγὼ τε γὰρ αὐτὸς καὶ ἅπαντες οἱ Μακεδόνες εὖνοι⁹ ὑμῖν ἔσονται· λέξατε οὖν ἐμοί, τί βούλεσθε καὶ τί ἐν νῶ ἔχετε». Αἱ δ' ἀπεκρίναντο· «Χάριν σοι ἔχομεν, ὅτι ἐνετύχομεν πᾶσιν ὑμῖν εὖνοις· ἐν γὰρ ταῖς ἀτυχίαις οὐδὲν κρεῖττον φίλου εὖνου. Δεόμεθα δ' ὑμῶν γενέσθαι εὖνους καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις». Ἐκ τούτου Ἀλέξανδρος προσέταττε τοῖς στρατιώταις προσέχειν τὸν νοῦν, ἵνα μὴ τι κακὸν τοῖς αἰχμαλώτοις γένηται.

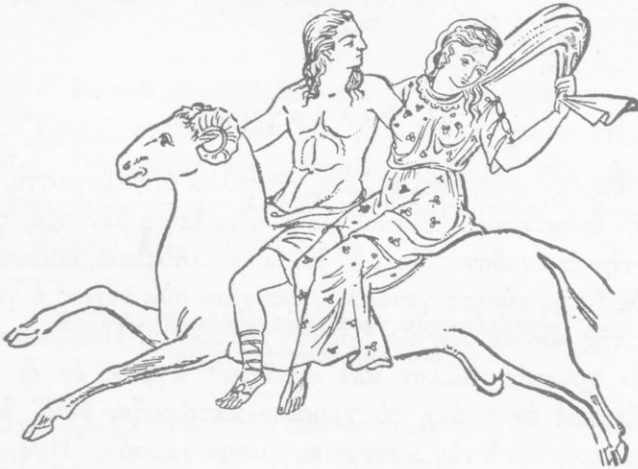
62. Φιλάργυρος.

Φιλάργυρος, ἐπεὶ ἐν ξένη γῆ πολλὰ ἔτη εἰργαστο, οὐσίαν πολλὴν ἐκέκτητο¹. Ἐηλυθὼς δ' οἴκαδε τὸ μὲν πρῶτον ἐώρταζε τὴν ἐπάνοδον. Ἐπεὶ δ' ἐώρα πολλοὺς πειρωμένους κοινωνοὺς² τῆς οὐσίας γενέσθαι, ἡσυχίαν οὐκ εἶχεν· ὁ γὰρ κίνδυνος τῆς οὐσίας οὐκ εἶα³ αὐτὸν καθεύδειν. Ποιεῖται οὖν τὴν οὐσίαν χρυσοῦν βῶλον καὶ ὠνεῖται⁴ ἀγρόν, ἐν ᾧ τάφρον ἀνέφξε καὶ ἐν ταύτῃ τὸ χρυσίον κατῶρυξε. Καθ' ἐκάστην δ' ἐπεσκοπεῖτο⁵ τὸν κατορωρυγμένον χρυσόν. Ἡμέραν τινὰ δ' ὅμως ἐπέσπετό⁶ τις αὐτῷ καὶ ὑποπτεύσας τὸν φιλάργυρον χρυσίον κατορωρυχέναι, ἤλθε νυκτὸς καὶ ἀφείλετο τοῦτο. Τῇ δ' ὑστεραία ἐλθὼν ὁ φιλάργυρος καὶ ἰδὼν τὴν τάφρον ἀνεφγμένην καὶ ἀπολωλὸτα⁷ τὸν χρυσὸν ὠδύρετο, ὅτι ἐξελήλετο⁸ ἀνόητος ὢν. Ἰδὼν δὲ τις αὐτὸν καὶ πυθόμενος τὴν αἰτίαν λέγει αὐτῷ. «Μὴ ἀθύμει⁹· ὁ χρυσός, ὃν ἐκ τῆς ξένης ἐνηνόχεις καὶ ἐν τῇ τάφρῳ κατορωρυχείς, οὐδενὸς ἀξιός ἐστι· τὸ γὰρ κατορωρυγμένον χρυσίον ἀπολωλός σοι ἦν· οὐδὲν τοίνυν ἀπολώλεκας. Λίθον λαβὼν κατόρυξον καὶ ἀντὶ τοῦ χρυσοῦ ἐξεις».

+ 63. Φρίξος και Ἑλλη.

Ἀθάμας δυναστεύων Βοιωτίας ἐκ Νεφέλης τεκνοῖ παῖδα μὲν Φρίξον, θυγατέρα δ' Ἑλλην. Διέφερον δὲ κάλλι τε καὶ ψυχῇ πάντων τῶν ἐν Βοιωτίᾳ παιδων.

Ἐπεὶ δὲ Νεφέλη ἐτελεύτησεν, Ἀθάμας λαμβάνει γυναῖκα Ἰνώ. Ἡ δὲ τοῖς παισὶν ἐπιβουλεύουσα παραγγέλλει ταῖς γυναῖξιν τὸν πυρὸν ¹ φρύγειν ². αἱ δὲ τὸ παραγγελλόμενον κρύφα τῶν ἀνδρῶν πράττουσιν. Ἐπεὶ οὖν ὁ σῖτος πεφρυγμένος

ἔσπεύρετο, ἡ γῆ καρποὺς ἐτησίους οὐκ ἔφερε. Πᾶσα ἡ χώρα διὰ τοῦτο ὑπὸ λιμοῦ ἐκινδύνευε φθίρεσθαι.

Ἀθάμας δ' οἰκτίρων τοὺς κατοίκους ἔπεμπεν εἰς Δελφοὺς καὶ ἀπαλλαγὴν τῆς ἀφορίας ἐπυθάνετο. Ἰνώ δὲ τοῖς πεμφθεῖσιν ἐντέλλεται σημαίνειν τῷ Ἀθάμαντι, ὡς κεχρησμένον εἶη ³ παύσεσθαι τὴν ἀκαρπῖαν, ἐὰν Φρίξος σφαγῇ. Ἀκούων τοῦτο Ἀθάμας καὶ οὐ κρίνων δίκαιον ἔπεμπεν ἐκ δευτέρου εἰς μαντεῖον τοὺς πρέσβεις· ἐνόμιζε γὰρ τὸν θεὸν σφάλλε-

σθαι ⁴. Καὶ τούτους δ' ὅμως Ἰνώ ἔπειθεν ἀγγέλλειν ὡς θεὸς τὰ αὐτὰ ἐντέλλοιτο.

Ἐν ᾧ δ' ἔμελλε Φριζον θύσειν, Νεφέλη ἡ μήτηρ ἀρπάξει τοῦτον μετὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ προσφέρει αὐτοῖς χρυσόμαλλον κριόν, ἐφ' οὗ φερόμενοι δι' οὐρανοῦ ὑπερβαίνουνσι θάλατταν. Ὡς δ' ἐγένοντο κατὰ τὴν μεταξὺ χερσονήσου καὶ Σιγείου ἐκτεινομένην θάλατταν, ὀλισθαίνει ἡ Ἑλλη εἰς τὸν Πόντον τὸν ἀπ' ἐκείνης Ἑλλήσποντον καλούμενον.

Φριζος δ' εἰς Κόλχους ⁵ καταφέρεται ⁶ καὶ ἐνταῦθα τὸν μὲν κριὸν θύει, τὸ δὲ δέρμα τῷ βασιλεῖ Αἰήτη προσφέρει δῶρον. Ὁ δὲ τοῦτο ἐκτείνει περὶ δρυῶν ἐν τῷ ἄλσει τοῦ Ἄρεως καὶ ἐνταῦθα ἐφρουρεῖτο τὸ δέρμα ὑπὸ δράκοντος ἀύπνου.

(+) 64. Μαρδόνιος πρὸς Ἀθηναίους.

Μαρδόνιος μέλλων ἐκ Θετταλίας ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔπεμψεν Ἀθηναίους πρέσβεις ἀγγελοῦντας τοῦτο.

Οὗτοι παραγενόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου εἶπον· «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μαρδόνιος ὑπισχνεῖται ὑμῖν ἀνοικοδομήσειν τὰ τεῖχη καὶ τὰ ἱερά καὶ τὴν πόλιν καὶ κυρίους τῆς Ἑλλάδος ποιήσειν ὑμᾶς, εἰ μὴ ἀμυνεῖσθε ¹ αὐτόν· εἰ δὲ μὴ, ἐμβαλεῖ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ φθερεῖ αὐτὴν πρῶτον. Τί ἀποκρινεῖσθε αὐτῷ ;»

Τοῖς δ' Ἀθηναίοις μέλλουσιν ἀποκρινεῖσθαι οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι εἶπον· «Καὶ ἡμεῖς ἤχομεν, ᾧ Ἀθηναῖοι, σηματοῦντες ² τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελλόμενα. Πρὸς θεῶν ³, μὴ πείθεσθε τοῖς τούτων λόγοις. Εἰ ἐμμενεῖτε ⁴ τῇ Ἑλλήνων συμμαχίᾳ, ἀπὸ κοινοῦ ἀμυνόμεθα τοὺς πολεμίους, ὡς πέρυσι, καὶ ἐλευθέραν τὴν Ἑλλάδα ποιήσομεν. Ὁρᾶτε ⁵, ὅπως ἀποκρινεῖσθε τῷ Μαρδονίῳ, ὡς προσήκει τοῖς Ἑλλησιν.»

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι Μαρδονίῳ μὲν λέγουσιν ὅτι, ἕως ἂν

ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν πορεύηται, οὐδέποτε καταλείψουσι τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' ἀμυνοῦνται αὐτὸν πάσῃ δυνάμει, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτι ἐμμενοῦσι τῇ συμμαχίᾳ καὶ οὐδέποτε ἐπιτρέψουσι τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῖς πολεμίοις γενέσθαι.

65. Φαβρίκιος ὑπατος Ῥωμαίων.

Πύρρος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἡπείρου ἄγων στρατὸν πολὺν καὶ ἀγείρας¹ τοὺς τῆς κάτω Ἰταλίας Ἕλληνας πόλεμον τοῖς Ῥωμαίοις ἐξέφηγε². Νικήσας δ' αὐτοὺς καὶ πολὺ τοῦ στρατεύματος ἀποκτείνας πρὸς τὴν Ῥώμην ἦγε.

Διὸ οἱ Ῥωμαῖοι δυσχεράναντες³ πρὸς τὴν ἀτυχίαν Φαβρίκιον ὑπατον εἶλοντο, ἵνα τὸν πολέμιον ἀμύνηται καὶ ἐντείλαντο αὐτῷ ἀπαλλάξαι τὴν Ἰταλίαν τοῦ κινδύνου. Παραλαμβάνοντι δὲ Φαβρικίῳ τὴν ἀρχὴν οἱ φρουροὶ ἀνήγγειλαν ὅτι ἀνὴρ τις αὐτῷ ἐπιστολὴν κεκομικῶς εἶη. Ἐν ταύτῃ ὁ ἰατρὸς τοῦ Πύρρου ἔλεγεν ὅτι ἀποκτεῖναι ἂν αὐτόν, εἰ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπαγγεῖλαιντο αὐτῷ χάριν λύσαντι τὸν πόλεμον. Ὁ δὲ δυσχεράνας πρὸς τὴν ἀδικίαν καὶ ἐντειλάμενος ἀποπέμψαι τὸν ἄνδρα, ἔστειλε Πύρρῳ γράμματα⁴ σὺν τῇ πεμφθείσῃ ἐπιστολῇ.

Ἔλεγε δὲ τὰ γράμματα· « Γάιος Φαβρίκιος ὑπατος Ῥωμαίων Πύρρῳ βασιλεῖ χαίρειν⁵. Χαλεπήνας τῇ ἐπιβουλῇ ἀνακοινῶ σοι ὅτι οὐκ εὐτυχεῖς φίλων. Τοῦτο δὲ πράττω, ἵνα μὴ τὸ σὸν πάθος διαβάλλῃ ἡμᾶς καὶ δόξωμεν μολῦναι δόλω τὸν πόλεμον ».

66. Ἀγησίλαος καὶ Φαρνάβαζος.

Ἀγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν περιβληθέντες τὸν χιτῶνα ἦλθον εἰς τὸ ὠμολογημένον χωρίον. Ἐνταῦθα Ἀγησίλαος λέγει· « Ἐκταθῶμεν, ὦ φίλοι, χαμαὶ ἐν τῇ πόα¹ καὶ ἀναμεί-

λωμεν Φαρνάβαζον, ἕως ἂν ὑπὸ τῶν κηρύκων ἀγγελθῆ». Οὕτω δὴ ἐκταθέντες ἐν τῇ πόα ἀνέμενον.

Ὡς δὲ Φαρνάβαζος ἐφάνη σὺν τοῖς περὶ αὐτόν, ὑπεγερόθεντες ἐκαθέζοντο. Ὁ δ' ἔχων στολὴν πολλοῦ ἀξίαν τὸ μὲν πρῶτον ἠσχύνθη ὀρώων τὴν Ἀγησιλάου φαυλότητα². Ἐπιμελούμενος δ' ὅπως οἱ Πέρσαι μὴ φανήσονται χεῖρους τῶν πολεμίων, λέγει αὐτοῖς. « Κατακλιθῶμεν καὶ ἡμεῖς, ὥσπερ καὶ οἱ Ἕλληνες, ἵνα μὴ χεῖρους αὐτῶν φανῶμεν ».

Ἐπεὶ δὲ κατεκλίθησαν, Φαρνάβαζος ἤρξατο. « ὦ Ἀγησίλαε, ἐγὼ ἐν τῷ πρὸς Τισσαφέρνη πολέμῳ προθύμως ἐβόηθου ὑμῖν καὶ φίλος ἐγενόμην. Νῦν δ' ὀρῶ ὅτι οἱ μὲν σπαρέντες ὑπὸ τῶν γεωργῶν ἀγροὶ κινδυνεύουσι φθαρῆναι, ἐγὼ δ' οὐδὲ δεῖπνον ἐν τῇ ἐμαυτοῦ χώρα ἔχω. Εἰ οὖν ταῦτα ἀπαγγελθήσεται βασιλεῖ, ἐκβληθήσομαι τῆς ἀρχῆς καὶ κινδυνεύσω εἰς τὴν ἐσχάτην τύχην περιελθεῖν ».

Πρὸς ταῦτα Ἀγησίλαος ἀπεκρίνατο· « Ἡμεῖς, ὦ Φαρνάβαζε, τοὺς τῆς πατρίδος πολεμίους ἰδίους ἐχθροὺς ἠγούμεθα. Ἐὰν δ' ὅμως καὶ σὺ φανῆς οὐδὲν ἡμᾶς κακῶς ποιῶν, καὶ ἡμεῖς ὑπισχνούμεθά σοι φείσεσθαι τῆς σῆς ἀρχῆς ». Ἐπὶ τούτοις ἐσπέισαντο ἀλλήλοις.

67. Χάρων¹, Μένιππος, Ἐρμῆς.

Χάρων. Ποδαποὶ² μὲν ἐστε, ὦ νεανίαι, καὶ πόθεν ἐνταῦθα ἀφίκεσθε ;

Μένιππος. Οὗτος μὲν Ἐρμῆς θεὸς ἐστίν, ἐγὼ δ' ἄλλοδαπός³. Ἀμφότεροι δ' οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν ἀφικόμεθα ἢ ἐκεῖθεν, ὅποι οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκοντες εἰς Ἄδου καταβαίνουσι.

Χάρων. Πηλίκος δ' εἶ ;

Μένιππος. Τηλικούτος, ἠλίκον σὺ ὀράς.

- Χάρων. Πότερος δ' ἀποδώσει μοι τὰ πορθμεῖα⁴;
 Μένιππος. Οὐδέτερος⁵. ἀμφοτέροι γὰρ οὐκ ἔχομεν ὀβολὸν καὶ παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος οὐκ ἂν λάβοις.
 Χάρων. Ἔστι δέ τις ὀβολὸν οὐκ ἔχων;
 Μένιππος. Εἰ μὲν τις καὶ ἄλλος, οὐκ οἶδα. Ἐγὼ δέ, ὃς Μένιππός εἰμι, οὐκ ἔχω.
 Χάρων. Ποῖ σε νῦν ἀγάγω ἄνευ ὀβολοῦ;
 Μένιππος. Ὅποι καὶ τοὺς ἄλλους νεκρούς· εἰ δὲ μή, ἀπαγέ με ἐκεῖσε, ἔνθα καὶ πρὶν με ἔλθειν ἐνθάδε, οἷ ἔρεβός⁶ ἔστι καὶ οὐδὲν ἄλλο.
 Χάρων. Τοῦτο μέντοι, ὁ ζητεῖς, ὦ φίλε, ἀδύνατον.

68. Οἱ Γαλάται¹.

Οἱ Γαλάται ἦσαν τὸ μὲν σῶμα εὐμήκεις², τὴν δὲ σάρκα κάθυγροι καὶ λευκοί, τὴν δὲ κόμην φύσει ξανθοί. Καταπληκτικοί³ δὲ τὴν ὄψιν ἦσαν καὶ τραχεῖς τὴν φωνὴν καὶ κατὰ τὰς ὁμιλίας βραχύλογοι⁴. Τὰ δὲ πολλὰ⁵ ὑπερέβαλλον τὴν φύσιν ἐπ' αὐξήσει μὲν ἑαυτῶν, μειώσει⁶ δὲ τῶν ἄλλων. Ἦσαν δὲ τὴν διάνοιαν ὀξεῖς, πρὸς δὲ τὴν μάθησιν οὐκ ἀφυεῖς⁷, ὥστε καὶ ποιηταὶ μελῶν παρ' αὐτοῖς ἐγένοντο, οὓς βάρδους⁸ ὠνόμαζον. Ἐν δὲ τῷ πολέμῳ οὐδενὸς ἦσαν χεῖρους τὸ φρόνημα· κατὰ γὰρ τὴν μάχην εἰώθεσαν προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προκαλεῖσθαι τοὺς ἀντιτεταγμένους εἰς μονομαχίαν.

69. Πελίας καὶ Ἰάσων.

Πελίας βασιλεύων Ἰωλκοῦ¹ τὸν θεὸν ἤρετο, εἴ τι ἔχοι αὐτῷ ἀγγεῖλαι περὶ τοῦ μέλλοντος. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι μονοσάνδαλος² αὐτὸν ἀποκτενοῖ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἠγνῶσει τὸν ἀπειλοῦντα αὐτῷ κίνδυνον, ὕστερον δ' ἐνόησε. Μέλλων γὰρ

θύσειν τῷ θεῷ παρήγγειλε πᾶσι τοῖς πολίταις εἰς τὴν ἑορτὴν ἔλθειν.

Ἰάσων δὲ διαβαίνων τὸν ποταμὸν Ἄναυρον ἀπέβαλεν ἐν τῷ βρείθρῳ τὸ ἕτερον σανδάλιον καὶ ἤλθε μονοσάνδαλος. Τοῦτον θεασάμενος Πελίας καὶ τὸν χρησμὸν συμβαλὼν ἠρώτα αὐτόν, τί ἂν ποιήσειεν, εἰ λόγιον³ αὐτῷ εἴη ὅτι τῶν πολιτῶν τις αὐτὸν ἀποκτενοῖ. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Ἐντειλαίμην ἂν αὐτῷ ἐνεγκεῖν τὸ χρυσόμαλλον δέρας· οὐ γὰρ ἐλπίζω τὸ ἔργον τοῦτο περνεῖν· δεήσει γὰρ ἀποκτεῖναι τὸν ἄυπνον δράκοντα, ὅψ' οὐ κινδυνεύσει ἀποθανεῖν».

Ταῦτα ἀκούσας Πελίας ἐνετείλατο αὐτῷ ἐπὶ τοὺς Κόλχους ἔλθειν ἀποκτενοῦντα τὸν δράκοντα καὶ ληψόμενον τὸ δέρας. Ἰάσων δὲ πεντηκόντορον⁴ ναῦν κατεσκευάσεν, ἣν Ἀργῶ ἐκάλεσε, καὶ τοὺς ἀρίστους ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἤθροισεν, ἵνα ἐν τῇ Κολχίδι τοὺς πολεμίους ἀμύνηται.

70. Ἀργοναῦται καὶ Φινεύς¹.

Ἐπεὶ ἡ ναῦς κατεσκευάσθη, Ἰάσων ἀγείρας τοὺς ἀρίστους τῆς Ἑλλάδος λέγει αὐτοῖς· «Ἄνδρες φίλοι, ὑπὸ Πελίου παρήγγελαί μοι τὸ χρυσόμαλλον δέρας τὸ ἐκτεταμένον περὶ δρυῶν ἐν Κολχίδι κομίσασθαι αὐτῷ. Ἐγὼ δ' αἰσχυνθεὶς τὰ παρηγγελέμενα μὴ ποιῆσαι, παρήγγελκα κατασκευασθῆναι ταχεῖαν ναῦν. Αὕτη οὖν κατεσκευάσται καὶ ἐν τῷ λιμένι ἐστί. Καλῶ δ' οὖν ὑμᾶς βοηθοῦς, ἵνα μὴ τοῦ πλοῦ ἐσφαλμένοι καὶ ἐν τῇ ξένη διεφθαρμένοι ὦμεν². φασὶ γὰρ τοὺς εἰς Κόλχους πλέοντας κινδυνεύειν ὑπὸ τοῦ φρουροῦντος τὸ δέρας δράκοντος. Ἐὰν τὸ δέρας ἀρπάσωμεν, φανησόμεθα μέγα ἔργον περὶ ἀνάγες. Δεῖ δ' ὑμᾶς ἐν δυσὶν ἡμέραις ἀποκεκρίσθαι, εἰ πρόθυμοί ἐστε συμπλεῖν ἐμοί».

Οἱ δέ, πρὶν δύο ἡμέρας παρελθεῖν, ἀπεκρίναντο αὐτῷ προθύμως συμπλεύσεσθαι.

Ἐπεὶ οὖν ἱκανὰ ἐπιτήδεια εἰσεβεβλήκει ἐν τῇ νηί, ἐξέπλευσαν καὶ εἰς Θράκην ἦκον.

Ἐνταῦθα Φινεύς ᾄκει τυφλωθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν εἰμαρμένα³ τοῖς ἀνθρώποις προύλεγεν. Ἐπεμψαν δ' αὐτῷ οἱ θεοὶ καὶ τὰς πτερωτὰς Ἀρπυίας⁴, αἱ τὴν τροφήν αὐτοῦ ἤρπαζον. Ἐπιφανέντες δ' οἱ Ἀργοναῦται

ἀπήλλαξαν αὐτὸν τῶν Ἀρπυιῶν, αἷς πεπρωμένον ἦν ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Βορέου διαφθαρῆναι.

Εὐφρανθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ Φινεύς συνεβούλευσεν αὐτοῖς, πῶς ἂν τὸν πλοῦν ποιῶντο, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν Συμπληγάδων⁵ πετρῶν διεφθαρμένοι εἶεν. Ἦσαν δὲ ὑπερμεγέθεις αὐται, συγκρούμεναι δ' ἀλλήλαις ὑπὸ τῆς τῶν πνευμάτων βίας τὸν διὰ θαλάττης πόρον ἀπέκλειον.

Ἐνετέταλτο οὖν αὐτοῖς ὑπὸ Φινέως ἀφείναι⁶ πέλειαν⁷

διὰ τῶν πετρῶν καί, ἐάν μὲν ἴδωσιν αὐτὴν σωθεῖσαν, δια-
πλεῖν, ἐάν δὲ διεφθαρμένην, μὴ βιάζεσθαι τὸν πλοῦν.

Ἄναχθέντες οὖν ἐντεῦθεν καὶ εἰς πέτρας ἀφικόμενοι
ἐπέτρεψαν τῇ πελείᾳ διελθεῖν. Ἡ δ' οὐκ ἔσφαλτο, περιεκότη
δὲ τὰ ἄκρα τῆς οὐρᾶς. Τοῦτο οἰωνὸς ἀγαθὸς ἐκρίθη. Καὶ
οἱ Ἄργοναῦται ἐπιτηρήσαντες τὰς πέτρας ἀναχωρούσας διῆλ-
θον· ἐκ δὲ τούτου αἱ πέτραι μεμενήκασιν ἀκίνητοι.

ΜΕΡΟΣ Β'

71. Ἰάσων καὶ Μήδεια.

Μετὰ τὸν διὰ τῶν Συμπληγάδων πλοῦν οἱ Ἄργοναῦται ἀναπεταννύσασιν¹ τὰ ἰστίαι καὶ διαπλεύσαντες τὸν πόντον εἰς Κολχικὴν γῆν ἀφικνοῦνται. Ἐν τῷ πλῶ ἔπερρώννυσαν² ἀλλήλους καὶ ὤμοσαν³ βοηθήσειν παντὶ τρόπῳ τῷ Ἰάσωνι.

Καθορμισθείσης⁴ δὲ τῆς νεῶς ἤκεν Ἰάσων πρὸς Αἰήτην καὶ ἔλεγεν αὐτῷ· « Πελίας, ὁ τῆς Φθίας βασιλεὺς, ἐπέταξέ μοι τὸ χρυσόμαλλον δέρας αὐτῷ κομίσασθαι· ἐὰν τοῦτο μὴ φέρω αὐτῷ, ἀπολοῦμαι ».

Αἰήτης δὲ δείκνυσι τοὺς χαλκίδοντας ταύρους καὶ λέγει αὐτῷ· « Ζεύγνυ τούτους, καί, ἐὰν καταζεύξης αὐτούς, παρέξω σοι τὸ δέρας ». Ἦσαν δ' οὗτοι ἄγριοι ταῦροι, οὓς χαλεπῶς ἂν τις ζευγνύοι, τὸ δ' ἐκ τοῦ στόματος ἐκπεμπόμενον πῦρ οὐδέποτε κατεσβέννυτο. Τούτους δὲ καταζεύξας ἔμελλε σπείρειν δράκοντος ὀδόντας, ἐξ ὧν δράκοντες ἀναδύσονται⁵ ἐπ' αὐτόν.

Ταῦτα ἀκούσας Ἰάσων ἠπόρει, πῶς ἂν τοὺς ταύρους ζευγνύοι. Μήδεια δ' ἡ τοῦ Αἰήτου θυγάτηρ προσελθοῦσα ὑπέσχετο δείξειν αὐτῷ, πῶς ἂν οἱ ταῦροι ζευγνύοιντο, ἐὰν ὁμόση αὐτὴν ἄξειν γυναῖκα καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα σύμπλουν ἀγάγηται. Ὁ δ' ὤμοσε ποιήσειν τοῦτο, ἐὰν τοὺς ταύρους καταζεύξη.

Ἐκ τούτου Μήδεια παρέσχε φάρμακον, δι' οὗ τὴν ἀσπίδα, τὸ δόρυ καὶ τὸ σῶμα ἐκέλευσε χρῆσαι⁶. οὕτω δ' ἔμελλεν οὔθ' ὑπὸ πυρὸς οὔθ' ὑπὸ σιδήρου ἀδικήσεσθαι⁷.

Ἐκ τούτου Ἰάσων ἐπιρρώννυται καὶ χρισάμενος τῷ φαρμάκῳ παραγίγνεται εἰς τὸ ἄλσος καὶ ἐνταῦθα τοὺς ταύρους καταζεύγνυσιν. Οἱ δ' ἔζευγμένοι τὴν γῆν ἤρουν· ἐκ τῶν σπειρομένων δ' ὀδόντων ἀνεδύοντο ἐπ' αὐτὸν δράκοντες καθωπλισμένοι, οὓς Ἰάσων ἀπέκτεινεν· ἔβαλλε γάρ, ὡς Μήδεια ἔλεξεν αὐτῷ, ἀφανῆς ἀποθεν⁸ λίθους ἐπ' αὐτούς. Οἱ δὲ περὶ τούτων μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἀπέθνησκον ὑπὸ Ἰάσονος.

Ἐπεὶ δ' Αἰήτης οὐ παρεῖχε τὸ δέρας, εἰ καὶ οἱ ταῦροι κατεζευγμένοι ἦσαν, ἡ Μήδεια κατακοιμίσασα τὸν δράκοντα τὸ δέρας ἀφείλετο καὶ μετὰ τοῦ Ἰάσονος εἰς Ἀργὴν ἦκον, ἐφ' ἧς φερόμενοι εἰς Ἑλλάδα ἀφίκοντο.

72. Συμβουλή πρὸς ἄρχοντας.

Ἐὰν σαυτὸν δοῦλον τῶν ἡδονῶν καταστήσης, μὴ ἔλπιζε ραδίως τῶν πολιτῶν ἄρξαι· οἱ γὰρ πολῖται καθιστᾶσιν αἰεὶ ἑαυτοῖς τὸν ἄρχοντα ὑπόδειγμα. Ὅμοιως καθίστη σαυτῷ συμβούλους ἀνδρας ἀγαθοὺς, οἱ ἐπιμελήσονται, ὅπως εὐτυχιστάτους τοὺς πολίτας καταστήσουσιν· οὕτω γὰρ ἂν καθισταίης ἀσφαλῆ τὴν ἀρχήν. Τοὺς πονηροὺς δὲ πολίτας μετᾶστησον¹ ἐκ τῆς πόλεως· οἱ γὰρ τοιοῦτοι κινδυνεύουσι καὶ ἄλλους καθιστάναι πονηροὺς, οἱ μισητὴν τὴν ἀρχὴν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις καταστήσουσιν· οὗτοι γὰρ ὀρῶντες τὴν πόλιν κακῶς πάσχουσιν μετᾶστήσουσι² τὴν πολιτείαν³ καὶ σὲ αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλοῦσι.

Τεκμήριον⁴ δέ σοι ἔστω, ἃ τοὺς τριάκοντα οἱ πολῖται ἐποίησαν. Οὗτοι γὰρ καταλαβόντες τὴν ἀρχὴν οὐ μόνον τὴν πολιτείαν μετέστησαν, ἀλλὰ καὶ χρηστοὺς πολίτας μετ' οὐ πολὺ διετέλουν μεθιστάντες ἐκ τῆς πόλεως. Ἐπεὶ δὲ δίστασαν⁵ τοὺς πολίτας καὶ τοὺς μὲν τιμαῖς ἐτίμων, τοὺς δὲ χρημάτων ἕνεκα ἐξίστασαν⁶ ἐκ τῆς πόλεως, οἱ πολῖται συνίστασαν⁷

ἀλλήλους ἐπ' αὐτοὺς καὶ τέλος ἐξέβαλον. Σημεῖον δέ σοι καὶ τοῖς καλῶς βασιλεύειν βουλομένοις ἔστω, ἐὰν τοὺς ἀρχομένους ὄρας εὐπορωτέρους καὶ σωφρονεστέρους γιγνομένους διὰ τὴν σὴν ἐπιμέλειαν.

73. Κέκροψ.

Κέκροψ συμφυὲς ¹ ἔχων σῶμα ἀνδρὸς καὶ δράκοντος πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς καθίσταται. Τούτου βασιλέως καταστάντος ἔδοξε τοῖς θεοῖς καθίστασθαι προστάτας τῶν πόλεων, ἐν αἷς ἔμελλον ἰδίας ἕκαστος τιμὰς ἔχειν. Μεταστάντες ² οὖν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ἦγον ἐπὶ τὴν γῆν.

Ποσειδῶν μὲν οὖν πρῶτος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν καὶ πλήξας τῇ τριαίνῃ κατὰ μέσην τὴν ἀκρόπολιν ἀνέφηγεν ³ ὕδωρ, ἐξ οὗ προστάτης ταύτης κατέστη. Μετὰ δὲ τοῦτον Ἀθηναῖα ἐφύτευσεν ἐλαίαν, ἔνθα νῦν τὸ Ἐρέχθειον ⁴ ἔστηκεν. Ἐκ δὲ τούτου ἕρις ὑπ' αὐτῶν ἐνίστατο, ὀπότερος τῆς Ἀττικῆς προστάτης κατασταίη.

Κριταὶ οὖν οἱ ἄλλοι θεοὶ καθίσταντο, ἀλλ' εὐθύς οὗτοι δίσταντο ἀλλήλοις· οἱ μὲν γὰρ Ποσειδῶνος ἔφασαν τὴν πόλιν εἶναι, οἱ δ' Ἀθηναῖν ἐβούλοντο πολιουῶν καταστῆναι. Τέλος δὲ τῇ Ἀθηναῖα κατεκρίθη ἢ Ἀττικὴ καὶ οὕτω ἢ ἐνεστῶσα φιλονεικία ἔληξεν.

74. Ἀταλάντη.

Ἀταλάντην γενομένην ὁ πατὴρ ἐκτίθειαι ἀρρένων γὰρ καὶ οὐ θυγατέρων ἔλεγε δεῖσθαι. Ὁ δὲ λαβὼν ταύτην ἐχθεῖναι οὐκ ἀπέκτεινεν, οὐδ' εἰς βάραθρον ἐξῆκεν ¹. Ἐλθὼν δ' εἰς τὸ Παρθένιον ² ὄρος ἔθηκε ταύτην πλησίον πηγῆς, ἔνθα ἄντρον ἦν, ἐφ' οὗ δασὺς δρυμῶν ἐπέκειτο· ἐνταῦθα τὸ βρέφος ἐνθεὶς ἔφυγε.

Μετ' οὐ πολὺ ἄρκτος ἦκεν, ἣ τοὺς μαστοὺς ὑπὸ γάλακτος βαρυνομένους εἶχε· κυνηγοὶ γὰρ τὰ ἑαυτῆς βρέφη ἀφηρήκεσαν. Αὕτη συνεῖσα³ τὸ ἐκτεθειμένον βρέφος προσέρχεται καὶ τοὺς μαστοὺς τῷ στόματι ἐντίθησι. Τὸ δ' εὐθὺς ἐθήλασε

καὶ ἅμα τὸ θηρίον ἀνεκουφίσθη. Ἐκ τούτου καθ' ἡμέραν, ὁπότε συνιῆναι τοὺς μαστοὺς ἐμπιπλαμένους⁴ γάλακτος, προσῆγε πρὸς τὸ βρέφος.

Κυνηγοὶ δ' ἰδόντες τὴν ἄρκτον θαμὰ⁵ φοιτῶσαν εἰς τὸ ἄντρον συντίθενται⁶ ταύτην παραφυλάξει. Εἶδον οὖν αὐτὴν οὐδέποτε προἰεμένην⁷ τὸ ἔργον καὶ κατασχεψάμενοι τὸ ἄντρον

εὔρον τὸ βρέφος. Λαβόντες οὖν αὐτὸ ὄνομα ἔθεντο Ἀταλάντην.

Ἡ δὲ τρεφομένη ὀρείῳ τροφῇ καὶ ἐν τοῖς ὄρεσι ζῶσα φόβον μὲν οὐδέποτε συνίει, οὐδέποτε δ' ἀνήκε⁸ θηρεύουσα ἐν τοῖς ὄρεσι. Ποθοῦσα δ' ἐρημίαν κατέλαβε τῶν Ἀρκαδικῶν ὀρέων τὸ ὑψηλότατον, ἔνθα ἦν αὐλῶν⁹ κατάρρυτος καὶ δρυς μεγάλη καὶ πεῦκαι καὶ βαθεῖα ἢ ἐκ τούτων σκιά. Στρωμνὴ δ' αὐτῇ ὑπετίθεντο δοραὶ τῶν θηρευομένων καὶ οὔποτ' ἀνήκε κρέασι τούτων τρεφομένη. Στολὴν δ' ἀνειμένην¹⁰ ἐνεδύετο καὶ τοιαύτην, ὥστε μηδὲν διαφέρειν Ἀρτέμιδος. Οὐδενὶ δ' ἔφειε¹¹ πελάσαι αὐτῇ. Εἰ δέ τις ἐφιεῖτο προσγενέσθαι αὐτῇ, αὐτὴ διειῖσα¹² τὸν δρυμὸν καὶ τὴν λόχμην τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι ἀπέκρυπτεν ἑαυτήν.

75. Ἡ ρ α κ λ ῆ ς.

Ἡρακλῆς υἱὸς Διὸς καὶ Ἀλκμήνης ἦν. Ταύτην Ζεὺς Ἀμφιτρύωνι ἐκδίδωσι¹· τούτῳ παραδοθεὶς καὶ Ἡρακλῆς βρέφος ἐτρέφετο. Ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ ὕστερον, ἀφ' οὗ Ἀμφιτρύωνι Ἡρακλῆς παρεδέδοτο, Ἡρα δύο δράκοντας ὑπερμεγέθεις ἐπεμψε τὸ βρέφος διαφθεροῦντας. Ὁ δ' ἀναστάς ἄγχων² ἐκατέραις ταῖς χερσὶ τούτους διέφθειρε καὶ νεκροὺς τῷ πατρὶ παρέδωκεν. Αὐξήθει δὲ παραδίδοται διδασκάλους, παρ' οἷς τὰ πολεμικὰ ἐξέμαθεν³. Ἐπειδὴ δὲ καθ' ἡμέραν ηὔξανετο μέγας, παρεδόθη παρ' Ἀμφιτρώωνος τοῖς βουκόλοις, ἵνα οὗτοι μεταδίδοιεν αὐτῷ τοῦ ἔργου.

Ἐνταῦθα Ἡρακλῆς διατρίβων τὸν Κιθαιρώνειον⁴ λέοντα ἀποκτείνει καὶ νεκρὸν τοῦτον τοῖς βουκόλοις παραδίδωσι. Στρατεύσας εἶτα ἐπὶ τοὺς Μινύας⁵ ἠνάγκασε τούτους δασμὸν τοῖς Θηβαίοις δίδοναι. Διὸ καὶ παρὰ Κρέοντος⁶ ἀριστεῖον αὐτῷ ἢ πρεσβυτάτη θυγάτηρ ἐδόθη.

Εἶτα κατὰ ζῆλον Ἦρας μανεῖς ⁷ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας τῇ πυρᾷ παραδοὺς ἔρχεται εἰς Δελφοὺς καὶ πυνθάνεται, ποῦ κατοικήσει. Ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτῷ παραδοῦναι ἑαυτὸν Εὐρυσθεῖ καὶ δώδεκα ἔτη ἐνδιδόναι, ὥστε ἐπιτελεῖν τὰ προσταττόμενα. Ἐὰν δὲ παρέλθῃ τὰ δέκα ἔτη, ἀφ' οὗ ἂν τῷ Εὐρυσθεῖ παραδοθῇ, ἀθάνατον αὐτὸν ὁ θεὸς ἔλεγεν ἕσσεσθαι.

76. Σωκράτης καὶ Χαιρεκράτης.

Χαιρεφῶντα καὶ Χαιρεκράτη, ἀδελφῶ μὲν ὄντε ἀλλήλοιν, ἑαυτῷ δὲ γνωρίμω ¹, αἰσθόμενος Σωκράτης διαφορομένω ² εἶπε τῷ Χαιρεκράτει· « Ἄμφω τῷ ἀδελφῷ ὁμοιάζετον ταῖν χεροῖν καὶ ποδοῖν καὶ ὀφθαλμοῖν· θαυμαστὸν ³ δ' ἂν εἶη, τῷ χεῖρε ἀντὶ τοῦ ἀλλήλοιν βοηθεῖν τραποίσθην ἐπὶ τὸ δικαλύειν ἀλλήλω· ἢ εἰ τῷ πόδε ἀντὶ τοῦ συνεργεῖν ⁴ ἀλλήλοιν ἀμελήσαντε τούτου ἐμποδίζοιτον ἀλλήλω βαδίζειν. Τῷ μέντοι ἀδελφῷ καὶ τῷ ἀδελφῷ ὁ θεὸς ἐποίησεν ἐπὶ μείζονι ὠφελείᾳ ἀλλήλοιν ἢ τῷ χεῖρε καὶ πόδε καὶ ὀφθαλμῷ καὶ ὅσα ἄλλα ἀδελφῷ ἔφυσεν ⁵ ἀνθρώποις ὁ θεός· τῷ μὲν γὰρ χεῖρε οὐκ ἂν οἶόν τ' εἶη τὰ πλέον ὀργυιᾶς ἀπέχοντα ἅμα ποιῆσαι, τῷ δὲ πόδε οὐδ' ἐλθοίτην ἂν πλέον ὀργυιᾶς, τῷ δ' ὀφθαλμῷ οὐκ ἂν οἶόν τ' εἶη ἰδεῖν ἅμα τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὀπίσθεν. Τῷ ἀδελφῷ μέντοι φίλω ὄντε πράττετον ἅμα πλεῖστα ἐπ' ὠφελείᾳ ἀλλήλων ».

77. Ἄ δ η ς.

Ὁ πολὺς λεώς ¹ ὑπελάμβανον Ἄδην τόπον πάνυ βαθὺν ὑπὸ τῇ γῆ. Ἔστι δ' οὗτος ὁ τόπος σύμπλεως ² σκότους καὶ φόβου καὶ περιρρεῖται ποταμοῖς μεγάλοις. Βασιλεύει δ' ἐνταῦθα ὁ ἀδελφὸς τοῦ Διὸς Πλούτων. Αὐτοῦ δὲ πρόκειται ἡ Ἄχε-

ρουσία λίμνη, ἣν ἔμπλεων ὑδάτων οὐκ ἔστι παρελθεῖν ἄνευ πορθμέως.

Ταύτην περαιούμενοι οἱ νεκροὶ εἰς λειμῶνα ἔμπλεων ἀσφοδέλων³ γίνονται.

Πλούτων δὲ καὶ Περσεφόνῃ δυναστεύουσι δικαστὰς μὲν παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντες Μίνων καὶ Ῥαδάμανθυν, ὑπηρέτας δ' ἄλλους τε θεοὺς καὶ τὸν ἄγγελον Ἑρμῆν. Οὗτοι τοῖς μὲν ἀγαθοῖς καὶ δικαίοις τῶν ἀνθρώπων ἴλεψ⁴ εἰσι καὶ εἰς τὸ Ἥλύσιον πεδίον⁵ τούτους πέμπουσιν, — ἔστι δὲ τοῦτο ἔμπλεων ἡδονῶν — τοὺς δὲ πονηροὺς εἰς τὸν τῆς κολάσεως χῶρον ἐκπέμπουσι.

Διὸ οἱ ἀνθρώποι ζῶντες πειρῶνται τοὺς θεοὺς ἴλεως σφίσι εἶναι καὶ ἐπὶ τούτῳ κατασκευάζουσι λαμπροὺς νεῶς⁶ καὶ ἐν τοῖς νεῤῥοῖς ὁμοίως βωμούς. Πρὸ δὲ τῶν νεῶν ὁ λεῶς εὐχεται ἴλεως τοὺς θεοὺς γενέσθαι αὐτῶ.

78. Ἑρακλῆς πλησίον τοῦ Εὐρυσθέως.

Π ρ ῶ τ ο ς ἄ θ λ ο ς .

Ἑρακλῆς ἀκούσας, ὅτι δεῖ ἐνδιδόναι Εὐρυσθεῖ, ἔγνω¹ κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ ῥῆσιν ποιεῖν. Μετέβη οὖν πρὸς Εὐρυσθέα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ προσταττόμενα ἐποίησε.

Γνοὺς δ' Εὐρυσθεὺς τὴν Ἑρακλέους δύναμιν καὶ φοβηθεὶς μὴ ὑπ' αὐτοῦ ἀλῶ, ἐπέταξεν αὐτῶ τοῦ Νεμέου² λέοντος τὴν δορὰν κομίζειν· ἤλπιζε γὰρ οὕτω ἀπαλλαγῆσεσθαι αὐτοῦ. Ὁ δὲ μεταβάς εἰς Νεμέαν καὶ γνοὺς τὸν λέοντα ἄτρωτον φύντα ἐδίωκεν αὐτὸν ῥοπάλῳ· ὁ δὲ φεύγων κατέδου³ εἰς σπήλαιον. Ἑρακλῆς δέ, ἵνα μὴ ὁ λέων ἀποδραίῃ⁴, εὐθύς ἐκδύς εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπήλαιον καὶ τὴν χεῖρα περιθεὶς τῶ τραχήλῳ τοῦ λέοντος ἔπνιξεν αὐτόν. Θέμενος δ' ἐπὶ τοὺς ὤμους εἰς Μυκῆνας ἐκόμιζεν αὐτόν.

Εὐρυσθεὺς δὲ φοβηθεὶς πίθον ἑαυτῷ κατεσκευάσεν, εἰς ὃν εἰσέδου. Τὸ λοιπὸν δ' ἀπειπεν⁵ αὐτῷ εἰς τὴν πόλιν μὴ εἰσιέναι, δεικνύναι δὲ πρὸ τῶν πυλῶν τοὺς ἄθλους ἐκέλευσεν· ἔπεμπε δ' ἐφεξῆς κήρυκα καὶ ἐπέταττε τοὺς ἄθλους.

79. Δεύτερος ἄθλος.

Δεύτερον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ τὴν λερναίαν ὕδραν¹ ἀποκτεῖναι. Αὕτη δ' ἐν τῷ τῆς Λέρνης² ἔλει ἐκτραφεῖσα ἐξέβαινε καὶ τὰ βοσκήματα, ὧν τὸ πεδῖον ἀνεπίμπλατο, διέφθειρεν. Οὐδείς δὲ τοῦ κακοῦ τὴν χώραν ἀπαλλάξει ἠδύνατο· ἠπίσταντο³ γὰρ πάντες κινδυνεύσειν, ἐὰν τοιοῦτόν τι πειραθῶσιν. « Ἐὰν ταύτην », εἶπεν ὁ Εὐρυσθεύς, « δύνη ἀποκτεῖναι, τὴν χώραν εὖ ποιήσεις ». Εἶχε δ' ἡ ὕδρα κεφαλὰς ἑννέα, τὰς μὲν ὀκτὼ θνητάς, τὴν δὲ μίαν ἀθάνατον.

Ἐπιβὰς οὖν Ἡρακλῆς ἄρματος, ἠνιοχοῦντος Ἰολάου, εἰς Λέρνην ἔρχεται καὶ τοὺς μὲν ἵππους ἴστησι, τὴν δ' ὕδραν εὐρών τῷ ῥοπάλῳ τὰς κεφαλὰς ἔκοπτεν. Ἄλλ' οὐδὲν ἠδύνατο ἀνύειν· μιᾶς γὰρ κεφαλῆς κοπτομένης δύο ἀνεφύοντο. Λέγει οὖν πρὸς Ἰόλαον· « Οὐκ ἠπιστάμην οὕτω χαλεπὸν τὸ ἔργον ὅν· σὺ οὖν ἐμπίμπρη⁴ τὴν ἐγγὺς ὕλην καί, ὅταν ἐγὼ τὰς κεφαλὰς ἀποκόπτω, σὺ πειρῶ ἐμπιμπράναι ταύτας τοῖς καιομένοις δαυλοῖς ». Τοῦτον τὸν τρόπον ἐμπρήσας τὰς ἀναφυσόμενας κεφαλὰς τάφρον ἀνέφωξεν, ἐν ᾗ κατώρυξε τὴν ἀθάνατον κεφαλὴν. Εὐθὺς δ' εἶτα λίθον αὐτῇ ἐπιθείς ἐμπίμπλησι τὴν τάφρον λίθων καὶ γῆς· τὸ δὲ σῶμα τῆς ὕδρας ἀποσχίσας ἐνέπλησε χολῆς τὰ ἄκρα τῶν οἰστῶν⁵.

80. Τρίτος, τέταρτος και πέμπτος ἄθλος.

Τρίτον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ ἐνεργεῖν τὴν Κερυνίτιν ἔλαφον ζῶσαν. Ταύτην ἔφασαν χρυσόκερων εἶναι καὶ ἰέναι ἐλευθέραν διὰ τοῦ ἄλσους, ἅτε ἱεράν τῆς Ἀρτέμιδος οὔσαν. Διὸ Ἑρακλῆς βουλόμενος αὐτὴν μῆτε ἀνελεῖν μῆτε τρωῖσαι διήκει ὅλον ἐνιαυτὸν τὸ ἄλσος διώκων τὴν ἔλαφον· ἐδεδοίκει γὰρ

μῆ, ἐὰν ταύτην ἀποκτείνῃ, τὴν θεὰν ἐχθρὰν αὐτῷ ποιήσῃ. Ἐπεὶ δ' ἡ ἔλαφος διωκομένη ἀπέκαμεν, ἀφικομένη ἐπὶ τὸν Λάδωνα ποταμὸν ἔστη. Ἐνταῦθα ταύτην Ἑρακλῆς ἐπὶ τῇ ὄχθῃ καθημένην συνέλαβεν. Ἐπὶ τῶν ὤμων δὲ ταύτην θείσ πρὸς Εὐρυσθέα τὸν βασιλέα εἰς Μυκῆνας ἐκόμισε.

Τέταρτον ἄθλον τὸν Ἐρυμάνθιον¹ κάπρον ἐπέταξε ζῶντα κομίζειν. Τοῦτο τὸ θηρίον πάντες ἤδεσαν μεγίστων κακῶν αἴτιον τῇ χώρᾳ γεγονός. Ἐκ γὰρ τοῦ ὄρους ὀρμώμενος ἠδίκει τὴν γῆν. Οἱ δ' ἄνθρωποι ἐδέδισαν τοῦτον διώξαι. Ἡρακλῆς μέντοι διώξας αὐτὸν ἔκ τινος λόχμης μετὰ κραυγῆς εἰς χιόνα πολλὴν παρειμένον ἐμβροχίσας² εἶλε καὶ εἰς Μυκῆνας ἐκόμισε.

Πέμπτον ἐπέταξεν ἄθλον τὴν κόπρον τῶν Αὐγείου βοσκημάτων καθῆραι. Ἐκ ταύτης γὰρ κατακειμένης καὶ ὄζουσης πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐτέθνασαν. Ἦν δ' Αὐγείας Ἡλιδος βασιλεὺς πολλὰς ποιμένας βοσκημάτων ἔχων. Τούτῳ Ἡρακλῆς προσῆει καὶ ἔφη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὴν κόπρον ἐξοίσειν, εἰ δώσει αὐτῷ τὴν δεκάτην τῶν βοσκημάτων. Ὁ δ' εἰδὼς χαλεπὸν τὸ ἔργον καὶ ὅτι κινδυνεύσει τεθάναι, πρὶν τὸ ἔργον περᾶναι, ὑπισχνεῖται. Ἡρακλῆς δὲ τὸν Ἀλφειὸν³ ποταμὸν καὶ Πηνειὸν⁴ σύνεγγυς βεβηκότας διὰ τῆς κόπρου παροχέυσας⁵ ταύτην ἐκάθηρεν.

81. Ἐκτος ἄθλος.

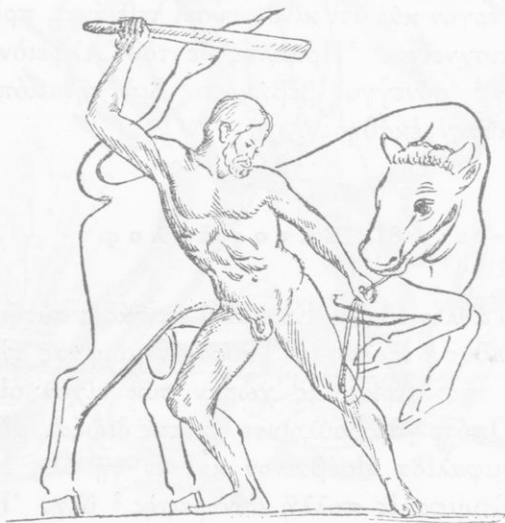
Ἐκτον ἄθλον ἔδοξεν Εὐρυσθεῖ ἐπιτάξαι αὐτῷ τὰς Στυμφαλίδας ὄρνιθας¹ ἐξελάσαι. Ταύτας νεμομένας τὴν περὶ τὴν Στύμφαλον τῆς Ἀρκαδίας χώραν οὐκ εἶχον οἱ οἰκοῦντες ἐκδιώξαι. Ὅποτε γὰρ βούλοιντο ταύτας διώξαι, αὐταὶ εἰς τὴν λίμνην Στυμφαλίδα εἰσέβαινον καὶ ἐν τῇ ὕλῃ ἐκρύπτοντο. Ἦν δ' ἡ Στυμφαλὶς πολλῇ συνηρηφῆς² ὕλη. Ἐπὶ ταύτας Εὐρυσθεὺς ἐκάλεσε Ἡρακλέα νομίζων οὐχ οἶόν τε εἶναι τοιοῦτον ἔργον ἐπιτελέσαι.

Ἡρακλῆς οὖν μεταβάς ἐκεῖσε ἐπειρᾶτο διαφόροις ὄπλοις ἐκβάλλειν αὐτάς. Αἱ δὲ διωκόμεναι εἰσέβησαν εἰς τὴν ὕλην καὶ ἐκρύπτοντο. Ἀμμηχανοῦντι³ δ' αὐτῷ καὶ οὐκ ἔχοντι ὅτι

ποιῆσαι, Ἐθνη δωρεῖται κρόταλα χαλκᾶ παρ' Ἡφαίστου λαβοῦσα· αὕτη γὰρ ἠβουλήθη βοηθῆσαι Ἡρακλεῖ. Ταῦτα κρούων οὗτος ἐπὶ τοῦ συνεχομένου τῇ λίμνῃ ὄρους ἐφόβει⁴ τὰς ὄρνιθας. Αἱ δὲ ἀκούουσαι καὶ οὐχ ὑπομένουσαι τὸν δοῦπον βουλόμεναι σωθῆναι ἀνίπταντο. Τότε δὲ ταύτας ἐτόξευε καὶ οὕτω πάσας διέφθειρε.

82. Ἑβδομος καὶ ὄγδοος ἄθλος.

Ἑβδομον ἄθλον ἐπέταξε τὸν Κρηῖτα ταῦρον ἐλεῖν καὶ εἰς Μυκήνας ἀγαγεῖν. Τοῦτον Εὐρυσθεὺς ἐπυθάνετο ἄγριον ὄντα καὶ ἐν ἄνθρωπῳ κεκλειμένον, ὥστε χαλεπὸν εἶναι ληφθῆναι

ζῶντα ὑπ' ἀνδρός. Τοῦτο μαθὼν πέμπει Ἡρακλέα ἡγούμενος οὐκ ἂν περιγενέσθαι¹ τούτου. Ἡρακλῆς δὲ παραγενόμενος εἰς Κρήτην εὐρίσκει Μίνωα καὶ ἠξίου τὸν ταῦρον λαμβάνειν. Ὁ δ' οὐκ εἰδὼς Ἡρακλέα εἶπεν αὐτῷ διαγωνισαμένῳ τιτρώ-

σκειν και λαμβάνειν τὸν ταῦρον. Ἡρακλῆς δὲ τρώσας τοῦτον και δῆσας ἔδειξεν Εὐρυσθεῖ· τὸ δὲ λοιπὸν εἶασεν αὐτὸν ἀνε-
τον². Ὁ δὲ ταῦρος ἀποδράς ἐκεῖθεν και διαβάς τὸν Ἴσθμὸν
εἰς Μαραθῶνα τῆς Ἀττικῆς ἀφικνεῖται και ἐνταῦθα, ἕως
ἐγήρασε, τοὺς βλασταίνοντας ἀγροὺς διελυμαίνετο³.

Ὁ γδοον ἄθλον ἐπέταξε τὰς Διομήδους τοῦ Θρακὸς
ἵππους εἰς Μυκήνας κομίζειν. Αἱ δ' ἵπποι αὐταὶ ἔδακνον και
κατήσθιον ἀνθρώπους. Ἐβασίλευε δὲ Διομήδης Βισκόνων,
ἔθνους μαχιμωτάτου. Πλεύσας οὖν μετὰ τῶν ἐκουσίως συνε-
πομένων, οἷς πολλὰ ἀγαθὰ ὑπέσχετο, ἀφίκετο εἰς Θράκην.
Ἐνταῦθα δ' ἐπιτυχὼν τοῖς ἐπὶ ταῖς φάτναις τῶν ἵππων φρου-
ροῦσι τούτους ἐβιάσατο και ἤγαγε τὰς ἵππους ἐπὶ θάλατταν.
Τῶν δὲ Βισκόνων σὺν ὅπλοις ἐπιβοηθούτων τὰς ἵππους μὲν
παρέδωκεν Ἀβδήρω, ὃς ὑπ' αὐτῶν ἐπισπασθεὶς⁴ ἀπέθανεν,
αὐτὸς δὲ διαγωνισάμενος πρὸς Διομήδη και τοὺς σὺν αὐτῷ
ἐπιδραμόντας και ἀποκτείνας αὐτὸν ῥαδίως τοὺς ἀποκαμόντας
ἠνάγκαζε φεύγειν. Τεμῶν⁵ δὲ και τὴν Διομήδους χώραν και
λαβὼν τὰς ἵππους ἀπήγαγε ταύτας εἰς Μυκήνας. Μεθέντος
δ' αὐτὰς Εὐρυσθέως εἰς τὸ λεγόμενον ὄρος Ὀλυμπον ἐλθοῦσαι
πρὸς τῶν θηρίων ἀπώλοντο.

83. Ἐνατος και δέκατος ἄθλος.

Ἐνατον ἄθλον Ἡρακλεῖ ἐνετείλατο κομίζειν τὸν ζωστῆ-
ρα¹ Ἴππολύτης. Ταύτην αἰ Ἀμαζόνες², αἱ περὶ Θερμῶδοντα
ποταμὸν κατῴκουν, ἤδοῦντο και ἠύλαβοῦντο³. Εἶχε δ' Ἴππο-
λύτης τὸν Ἄρεως ζωστῆρα σύμβολον⁴ τοῦ πρωτεύειν ἀπασῶν.
Τοῦτο τὸ ἔργον Εὐρυσθεὺς χαλεπὸν φήθη εἶναι Ἡρακλεῖ· αἰ
γὰρ Ἀμαζόνες μαχιμώταται ἦσαν και οὐδεὶς ποτε διενεθήθη
δικαγωνίσασθαι αὐταῖς.

Παραλαβὼν οὖν Ἡρακλῆς ἐθέλοντάς συμμάχους ἐν μιᾷ νηὶ ἔπλει. Ἐπεὶ δ' εἰς τὸν λιμένα αὐτῶν κατέπλευσε, παραγενομένης ὡς αὐτὸν Ἴππολύτης καὶ τίνος χάριν ἦκοι πυθομένης καὶ δώσειν τὸν ζωστῆρα ὑποσχομένης, Ἡρα μιᾷ τῶν Ἀμαζόνων εἰκασθεῖσα⁵ τὸ πλῆθος ἐπεφοίτα λέγουσα· « Τὴν βασιλίδα ἀρπάζουσιν οἱ προσελθόντες ξένοι ». Αἱ δὲ μεθ' ὄπλων ἐπὶ τὴν ναῦν κατέθεον σὺν ἵπποις. Ὡς δ' ἦσθετο αὐτάς καθωπλισμένας Ἡρακλῆς, νομίσας ἐκ δόλου τοῦτο γενέσθαι τὴν μὲν Ἴππολύτην κτείνας τὸν ζωστῆρα ἀφαιρεῖται, πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἀγωνισάμενος ἀποπλεῖ καὶ κομίσας τὸν ζωστῆρα εἰς Μυκήνας ἔδωκεν Εὐρυσθεῖ.

Δέκατον δ' ἄθλον ἐπετάγη τὰς Γηρυόνου βοῦς ἐξ Ἐρυθείας κομίζειν. Ἐρύθεια δ' ἦν Ὠκεανοῦ πλησίον κειμένη νῆσος, ἣ νῦν Γάδαιρα καλεῖται. Ταύτην Γηρυόνης ἐκαρποῦτο τριῶν ἔχων ἀνδρῶν συμφυῆς σῶμα συνηγμένον μὲν εἰς ἓν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχισμένον δ' εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγόνων τε καὶ μηρῶν. Εἶχε δὲ φοινικᾶς βοῦς, ὧν ἐπεμελεῖτο μὲν βουκόλος Εὐρυτίων, φύλαξ δ' ἦν αὐτῶν Ὀρθρος, κύων δικέφαλος. Πορευόμενος οὖν Ἡρακλῆς ἐπὶ τὰς βοῦς ταύτας περαιοῦται νηὶ εἰς Ἐρυθείαν καὶ ἐν τῷ ὄρει Ἀβαντι ἀυλίζεται⁶, οὐδενὸς ἐναντιουμένου. Αἰσθόμενοι δ' ὅ τε κύων καὶ ὁ βουκόλος ἐπ' αὐτὸν ὤρων· ἠρνοῦντο γὰρ ἐπιτρέψαι αὐτῷ λαβεῖν τὰς βοῦς. Ἡρακλῆς δ' ἐπέρχεται ἐπ' αὐτούς καὶ ἀποκτείνει ἀμφοτέρους ροπάλῳ. Ἀποκτείνας δὲ πάντας τοὺς ἐπιδραμόντας αὐτῷ, οἱ Γηρυόνην μέγιστον ἠσπάζοντο, καὶ αὐτὸν δὲ τέλος Γηρυόνην καταβαλὼν τὰς βοῦς εἰς Μυκήνας ἐκόμισεν. Εὐρυσθεὺς δ' ἦσθεις κατέθυσεν αὐτάς τῇ Ἡρᾷ.

84. Ἐνδέκατος καὶ δωδέκατος ἄθλος.

Ἐνδέκατον ἄθλον ἐπέταξε παρ' Ἑσπερίδων¹ τὰ χρυσᾶ μῆλα κομίζειν· ταῦτα γὰρ χαλεπὸν κτηθῆναι παρ' ἀνδρός. Πορευόμενος οὖν Ἡρακλῆς πρῶτον εἰς Λιβύην ἀφίκετο, ἧς Ἄνταϊος ἐβασίλευε. Παρὰ τούτου Ἡρακλῆς δεκτὸς γενόμενος ἠναγκάζετο παλαίειν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἄνταϊος δεχόμενος τοὺς ξένους καὶ ἐν πάλλῃ τούτους χειρούμενος ἀπέκτεινεν. Ἡρακλῆς μέντοι τοῦτον ἀράμενος² μετέωρον ἐχειρώσατο καὶ ἀπέκτεινεν.

Ἐκ τούτου εἰς Αἴγυπτον ἦλθεν, ἧς Βούσιρις, παῖς Ποσειδῶνος, ἐβασίλευεν. Οὗτος πρῶτον πολλὰ δωρούμενος τοῖς ξένοις ἤγγεν ἐπὶ τὸν βωμὸν κἀνταῦθα ἔθυσεν αὐτούς. Οὕτω καὶ Ἡρακλῆς τὸ πρῶτον μὲν ἐβιάσθη· προσφερόμενος μέντοι εἰς τὸν βωμὸν τοὺς δεσμοὺς ἔρρηξε καὶ ἐκείνους ἀπέκτεινεν. Οὕτω, ἃ Βούσιρις διενόηθη ἐργάσασθαι, εἴργασται αὐτῷ.

Μετὰ τοῦτο πρὸς Ἄτλαντα³ ἦκε, παρ' οὗ διαδεξάμενος τὸν οὐρανόν, ἐκείνους ἐπὶ τὰ μῆλα ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ τὸν Ἄτλαντα ἐμιμήσατο. Ἄτλας δ' ὅμως δρεψάμενος τὰ μῆλα ἐβούλετο αὐτὸς κομίσει πρὸς Εὐρυσθέα, Ἡρακλέα δ' ἐκέλευσεν ἔχειν τὸν οὐρανόν. Ἡρακλῆς δ' ἐκέλευσεν Ἄτλαντα δέξασθαι τὸν οὐρανόν, ἕως σπεῖραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ποιήσαιτο. Τοῦτο ἀκούσας Ἄτλας ἐπὶ γῆς καταθεὶς τὰ μῆλα τὸν οὐρανὸν διεδέξατο. Ἡρακλῆς δ' ἀνελόμενος⁴ τὰ μῆλα ἀπηλλάσσετο.

Δωδέκατον ἄθλον ἐπετάγη τὸν Κέρβερον ἐξ Ἄδου κομίζειν. Εἶχε δ' οὗτος τρεῖς μὲν κυνῶν κεφαλὰς, τὴν δὲ οὐρὰν δράκοντος. Ἐλθὼν οὖν Ἡρακλῆς ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς, οὗ τῆς καταβάσεως τὸ στόμιόν ἐστι, εἰς Ἄδου κατήει. Ἐνταῦθα θωρακισθεὶς καὶ λεοντῆν περιθέμενος συνέλαβε τὸ θηρίον, καίπερ ὑπὸ τοῦ κατὰ τὴν οὐρὰν δράκοντος δακνόμενος

τάς χειράς, οὐδὲν λυμανθείς⁵. Μεθ' ἡμέρας γὰρ τὸ τραῦμα
 ἰάθη. Ἀγαγὼν δὲ τὸν Κέρβερον εἰς Μυκήνας καὶ δείξας
 τοῦτον Εὐρυσθεῖ πάλιν εἰς Ἄδου ἐκόμισε.

85. Χώρα θήρας.

Τὰ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ θηρία παντοῖα ἦν, πλεῖστοι μὲν
 ὄνοι ἄγριοι, πολλοὶ δὲ στρουθοὶ καὶ μεγάλοι. Ἐνῆσαν δὲ καὶ
 ὠτίδες καλαὶ καὶ δορκάδες¹ ταχεῖαι. Ταῦτα τὰ θηρία οἱ τῆς
 χώρας ταύτης κάτοικοι τοῖς ἵπποις ἐθήρευον. Συνεξῆσαν² δ'
 ἅμα ἐπὶ θήραν ἄνδρες γέροντες καὶ νέοι. Καὶ οἱ μὲν γέροντες
 μετὰ θηρευτικῶν κυνῶν ἀνίχνευον τὰ ἐν τῷ δάσει θηρία, οἱ
 δὲ νέοι διστάμενοι³ ἀλλήλων ἐδίωκον τὰ πλησιάζοντα θηρία.
 Χαλεπὸν μέντοι ἦν θηρεῦσαι τοὺς ὄνους· οὗτοι γὰρ πολὺ
 θᾶπτον πάντων τῶν ἵππων ἔθεον. Ἔστιν ὅτε δ' ὅμως ἐλάμ-
 βανόν τινας. Τὰ δὲ τῶν ἀλισκομένων κρέα παραπλήσια ἦν
 τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλώτερα δέ.

Στρουθὸν δ' οὐδεὶς ἔλαβεν. Οἱ δὲ διώξαντες ἵππεῖς ταχὺ
 ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπεσπᾶτο τῇ τῶν ποδῶν ταχυτῆτι καὶ
 τῇ τῶν πτερύγων πτήσει. Τὰς δ' ὠτίδας ῥαδίως ἐλάμβανον·
 βραχὺ γὰρ ἐπέτοντο καὶ ταχὺ ἀπηγόρευον⁴. Τὰ δ' ἥδιστα
 αὐτῶν κρέα αἱ οἴκοι μένουσαι γυναῖκες παρεσκεύαζον.

86. Ὁ Στρατὸς τοῦ Ξέρξου.

Σύμπαντος τοῦ πεζοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος¹ ἐφάνη² ἐβδο-
 μήκοντα καὶ ἑκατὸν μυριάδες³, ὧν ἐστρατήγουν ἕξ ἡγεμόνες·
 πρῶτος δὲ πάντων Μαρδόνιος ἦν. Χωρὶς⁴ δὲ τούτων ἄλλαι
 χίλιαι δεκάδες Περσῶν ἦσαν ἀπολελεγμένων⁵, οἱ ἀθάνατοι
 ἐκαλοῦντο· εἰ γὰρ τις αὐτῶν ἐκλίποι θανάτῳ ἢ νόσῳ, ἄλλος
 ἠρεῖτο⁶ καὶ οὐδέποτε πλείους ἢ ἐλάσσους μυρίων ἐγίγνοντο.

Ἄριθμός δὲ τῆς ἵππου ἐγένετο ὀκτὼ μυριάδες. Τῶν δὲ τριήρων ⁷ ἀριθμός ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διακόσiai καὶ χίλιαi. Παρέιχοντο δὲ Κύπριοι μὲν πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, Φοίνικες δὲ διπλασίας τούτων, Αἰγύπτιοι δὲ δυοῖν δεούσας διακοσίας. Ὡσαύτως Κίλικες ἑκατόν, Πάμφυλοι τριάκοντα, Λύκιοι πεντήκοντα, νησιῶται ἑπτακαίδεκα, Ἑλλησπόντιοι ἑκατόν. Ὀκτὼ δὲ στρατηγοὶ τοῦ σύμπαντος ναυτικοῦ ἦσαν. Οὗτος ὁ στόλος δευτεραῖος ἐξ Ἐφέσου εἰς Ἑλλησποντον ἀφίκετο.

87. Φ α έ θ ω ν .

Ἡλιος ἐτέκνωσε Φαέθοντα, ὃς περὶ πᾶν μὲν ἐτόλμα, οὐδενὸς δ' ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἤττι̃ατο. Ὅτε Φαέθων νεανίας ἐγένετο, ὄρων τὸν πατέρα ἐπὶ τεθρίππου ¹ ὀχοῦμενον καὶ διὰ

τοῦτο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τιμώμενον ἰκέτευσε μίαν ἡμέραν παραχωρῆσαι αὐτῷ τὸ ἄρμα. Οὕτω γὰρ ἤλπιζεν εὐκοδιμήσειν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Ὁ δὲ πατήρ πρῶτον μὲν ὠκνεῖ παραχωρῆσαι τοῦτο τῷ υἱῷ, ὕστερον δ', ἐπεὶ οὗτος ἤτιζε², συνεχώρησεν αὐτῷ, καίπερ εἰδὼς ὅτι ὁ υἱὸς θανάτῃ³.

Ἐπει οὖν Φαέθων ἀνέβη ἐπὶ τοῦ τεθρίππου, ἤλαυνε μὲν αὐτὸ ἀνειμένως ⁴, οἱ δ' ἵπποι γνόντες ὅτι οὐ δουλεύουσιν Ἡλίῳ, ἐξηγέχθησαν ⁵ τῆς ὁδοῦ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον πλανώμενοι κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐπύρωσαν αὐτόν, εἶτα δὲ πελάσαντες τῇ γῆ ἔλυμήναντο αὐτὴν κατακαίοντες τοὺς ἀγρούς.

Διὸ Ζεὺς ὀργισθεὶς Φαέθοντα μὲν ἐκεραύνωσε, τὸν δ' Ἥλιον ἐπὶ τὴν συνήθη πορείαν ἀποκατέστησεν. Ὁ δὲ πατὴρ οἰμώζων ⁶ καὶ στεναχίζων ἐπὶ τῇ τοῦ υἱοῦ ἀπωλείᾳ ἔλεγεν· « Οἴμοι, ὅτι τοιούτου υἱοῦ ἀποστέρομαι ».

88. Σθενελαΐδας ἀγορεύων ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Λακεδαιμονίων.

Παρελθὼν ¹ Σθενελαΐδας, εἷς τῶν ἐφόρων ὢν, ἔλεξε τάδε· « Τοὺς μὲν λόγους, ὧ Λακεδαιμόνιοι, τῶν Ἀθηναίων τοὺς πλείονας τοῦ δέοντος οὐ γινώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ ἑαυτοὺς πλέον ἢ κατ' ἀξίαν ² οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οἱ ἡμέτεροι σύμμαχοι ἀδικώτεροι αὐτῶν ἐγένοντο. Καίτοι, εἰ πρὸς Μήδους μὲν τότε ἐγένοντο οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, πρὸς ἡμᾶς δὲ νῦν χείρους ἢ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν συμμάχους, μείζονος ζημίας ἀξιοὶ εἰσιν. Ἡμεῖς μὲν γὰρ μετὰ τῶν συμμάχων μάλιστα ἐτιμήσαμεν καὶ αἰτιωτάτους ³ τῆς κατὰ τῶν Μήδων νίκης αὐτοὺς ἐλογισάμεθα ἐν τοῖς Ἑλλησιν. Οὗτοι δ' ἀνακουφισθέντες ⁴ ἀδικώτατοι πρὸς τοὺς ἡμετέρους συμμάχους ἐγένοντο. Νῦν δ' ὅμως οὐ περιοφόμεθα τοὺς συμμάχους ἀδικουμένους· κρεῖττον γὰρ μετ' αὐτῶν συμπάσχειν ἢ ἐν ἀσφαλείᾳ διατελεῖν ἐστερημένους φίλων. Ἐὰν δὲ τούτοις νῦν μὴ πολεμήσωμεν, ἀναγκασθησόμεθα πολὺ θᾶττον ἐν τῷ μέλλοντι ἐπεξιέναι ⁵ αὐτοῖς· τότε γὰρ μείζους γενόμενοι ἐπαχθέστεροι ἔσονται, ὅτε καὶ χαλεπώτερον ἡμῖν ἔσται ἀπαλλαγῆναι τῆς δουλείας ».

Ταῦτα λέξας ἐπεψήφισεν ⁶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων.

89. Καταγωγή και παιδική ηλικία Οιδίποδος.

Ζεύς, ὁ τῶν θεῶν βασιλεύς, ἔδωκε Κάδμῳ, κτίτορι τῶν Θηβῶν, γυναῖκα Ἀρμονίαν. Πάντες τότε οἱ θεοὶ καταλιπόντες τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ Καδμείᾳ εὐωχούμενοι ὑμνηταὶ τοῦ γάμου ἐγένοντο. Ἐν δὲ τῇ εὐωχίᾳ αὐληταὶ¹ καὶ αἰδοὶ παρῆσαν ἄδοντες, πολλοὶ δὲ θεράποντες καὶ κλητῆρες ὑπούργουν τοῖς εὐωχομένοις.

Κάδμου γίγνονται Ἰνώ καὶ Σεμέλη, παῖς δὲ Πολύδωρος, ὃς γεννᾷ Λάβδακον. Μετὰ δὲ τοῦτον Λάιος ἡγεμὼν τῶν Θηβῶν καθίσταται.

Τούτῳ ὁ θεὸς Ἀπόλλων ἔχρησεν² ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἀποθάνεισθαι. Διὸ Λάιος μνήμων τοῦ χρησμοῦ ὦν, διατρέσας τὰ σφυρὰ τοῦ γεννηθέντος περόναις τῷ νομῆι τὸ βρέφος δίδωσιν ἐκθεῖναι. Ὁ δὲ τὸ βρέφος οἰκτίρας καὶ σωτῆρ βουληθεὶς γενέσθαι παραδίδωσιν αὐτὸ τοῖς βοσκοῖς τοῦ Πολύβου, βασιλέως τῆς Κορίνθου. Οἱ δὲ παραλαβόντες καὶ σωτῆρες αὐτοῦ γενόμενοι ἤνεγκον εἰς τὴν Πολύβου γυναῖκα. Ἡ δὲ τροφὸν παραλαβοῦσα ὑποβάλλεται³ τὸ βρέφος καὶ θεραπεύσασα τὰ σφυρὰ Οιδίπουν καλεῖ, τοῦτο θεμένη τὸ ὄνομα διὰ τὸ τοὺς πόδας ἀνοιδῆσαι⁴.

Τελειωθείς δ' ὁ παῖς καὶ διαφέρων τῶν ἡλικίων ἐν ῥώμῃ καὶ διὰ φθόνον ὄνειδιζόμενος ὑπὸ τῶν συμπαικτόρων ὑπόβλητος⁵ ἔρχεται εἰς Δελφοὺς καὶ περὶ τῶν ἰδίων γονέων πυνθάνεται. Ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτῷ πρὸς τοὺς γονέας μὴ πορεύεσθαι· τὸν γὰρ πατέρα μέλλει φονεύσειν καὶ τὴν μητέρα γυναῖκα λήψεσθαι.

90. Βασιλεία Οιδίποδος και θάνατος αὐτοῦ.

Οιδίποδι ἀκούσαντι τὸν χρησμὸν φυγὴ ἦν ἐκ Κορίνθου, ἦν πατρίδα ἐνόμιζεν. Φερόμενος δὲ διὰ Φωκίδος ἐφ' ἄρματος κατὰ τὴν μαντείαν εἰς ξένην γῆν συντυγχάνει κατὰ τινα στροφὴν τῆς ὁδοῦ στενὴν ἐφ' ἄρματος ὄχουμένῳ Λαίῳ καὶ Πολυφόντῃ· κήρυξ δ' οὗτος ἦν Λαίου. Καὶ κελεύσαντος τούτου ἐκχωρεῖν ¹ τῆς ὁδοῦ καὶ κτείναντος τῶν ἵππων τὸν ἕτερον, ἀγανακτῆσας Οιδίπου καὶ μετὰ φορᾶς ² παίσας ἀμφοτέ-

ρους τῷ ῥοπάλῳ ἀπέκτεινε, Λάιον καὶ Πολυφόντην, καὶ εἰς Θήβας παρεγένετο. Καὶ Λαίῳ μὲν ταφὴν παρεσκεύασεν ὁ βασιλεὺς Πλαταιέων Δαμασίστρατος, τὴν δὲ βασιλείαν Κρέων παρέλαβε.

Τούτου δὲ βασιλεύοντος μεγάλη συμφορὰ τὰς Θήβας κατέσχεν. Ἦρα γὰρ ἐπεμψε Σφίγγα, ἥ πρόσωπον μὲν γυναικός, στήθος δέ, βάσιν καὶ οὐρὰν λέοντος καὶ πτέρυγας ὄρνι-

θος ἔχουσα τρόμον τοῖς Θηβαίοις ἐνέβαλλεν· προὔτεινε γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ τὸ Φίκειον ὄρος καθεζομένη τὴν λύσιν τοῦδε τοῦ αἰνίγματος· « Τί ἐστίν, ὃ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπου, δίπου, τρίπου γίνεται »; Εἰ δὲ μὴ εὔροιεν τὴν λύσιν, ὑπὸ μανίας ἡ Σφιγξ κατεχομένη κατεβίβρωσεν ³ ἕνα.

Πολλῶν δ' ἀπολλυμένων, Κρέων ἐκζητῶν ⁴ ἀπαλλαγὴν τοῦ κακοῦ κηρύττει τὴν βασιλείαν καὶ τὴν Λαΐου γυναῖκα δώσειν τῷ λύσοντι τὸ αἰνίγμα.

Οἰδίπους δ' ἀκούσας ἀνθρωπον ἔφη εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς Σφιγγὸς λεγόμενον. Οὗτος γὰρ γίνεται βρέφος ὀχούμενος τοῖς τέτταρσι κώλοις, τελειούμενος δὲ δίπους ἐστί, γηράσκων δὲ καὶ τὴν τρίτην βᾶσιν λαμβάνει, τὴν βακτηρίαν.

Ἡ μὲν οὖν Σφιγξ ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ἑαυτὴν ἔρριψεν, Οἰδίπους δὲ τὴν βασιλείαν παρέλαβε καὶ τὴν μητέρα Ἰοκάστην ἔγημεν, ἐξ ἧς ἐτέκνωσεν Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκη, Ἄντιγόνην καὶ Ἰσμήνην.

Ὑστερον δὲ τῶν λανθανόντων φανέντων ⁵ ἡ μὲν Ἰοκάστη πνιγμὸν ἑαυτῇ παρεσκεύασεν, Οἰδίπους δ' ἐξόρυξιν τῶν ὀφθαλμῶν. Οὕτω τυφλὸς ὑπ' Ἄντιγόνης φερόμενος εἰς Κολωνὸν Ἀττικῆς ἦλθεν, ἔνθα μετ' οὐ πολὺ τελευτῆ τοῦ βίου αὐτῷ ἐγένετο.

91. Πύρρος ¹ καὶ κύων.

Πύρρος ὁ βασιλεὺς Ὀδευῶν ἐνέτυχε νεκρῷ ἀνδρὶ γεωργῷ. Παρ' αὐτῷ δ' ἦν ~~ἄροτρον~~ δρέπανον, σκαπάνη, κοπίς καὶ τομεύς ². Ἐπὶ δὲ τοῦ παρακειμένου βάρου κύων ἐκάθητο φρουρῶν τὸν νεκρὸν. Ὁ δὲ βασιλεὺς αἰσθόμενος κακούργημα γεγόμενον τὸν μὲν νεκρὸν ἐκέλευσε θάψαι ἐν τάφρῳ, τὸν δὲ κύνα μετ' ἑαυτοῦ παρέλαβεν.

Ὀλίγαις δ' ἡμέραις ὕστερον ἐν τῇ παλαιστρᾷ τοῦ θεά-

τρου διηγωνίζοντο. Πύρρος δ' ἐπὶ βάρους ἐκάθητο θεώμενος τὸν ἀγῶνα καὶ παρ' αὐτῷ ὁ κύων ἡσυχίαν ἤγεν. Ἰδὼν δ' ἐν τῇ παλαίστρᾳ τὸν φονέα τοῦ δεσπότη ἐπέδραμεν³ ἐπ' αὐτὸν μετὰ φωνῆς καὶ τοῦ ζωστήρος ἐπελάβετο⁴. Ὁ δὲ τῇ ζύστρᾳ καὶ τῷ βάρτρῳ ἔπαιεν αὐτόν, ἀλλ' οὐδ' οὕτω ὁ κύων ἀπηλλάττετο. Πύρρος δ' αἰσθόμενος τὸ πρᾶγμα καὶ τεκμήριον τοῦτο νομίσας ἤγαγε τὸν φονέα στρατιώτην εἰς δικαστήριον, ἔνθα τὸ κακούργημα ὠμολόγησε. Διὸ ὑπὸ Πύρρου ἐκολάσθη.

92. Οἱ Ἕλληνες πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας.

Ὅτε Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσε καὶ διὰ τῆς Δωρίδος εἰς τὴν Φωκίδα εἰσέβαλεν, αἱ μὲν νῆες τῶν Ἀθηναίων ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, οἱ δ' ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ἐβουλήθησαν κατὰ γῆν ἀπαντῆσαι¹ αὐτῷ πρὸ τῆς Ἀττικῆς. Λακεδαιμόνιοι δὲ συνήγαγον τὸν στρατὸν ἐντὸς τοῦ Ἴσθμοῦ καὶ διετείχισαν² αὐτὸν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Ἀθηναῖοι δὲ πεισθέντες ὑπὸ Θεμιστοκλέους μὴ ὑπὸ τοῖς Μήδοις γενέσθαι ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς ἔφυγον καταλιπόντες ἐν τῷ παρόντι τὴν πόλιν· καὶ οἱ μὲν γέροντες μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παίδων εἰς Τροιζῆνα ἀπέβησαν, οἱ δ' ἐν ἡλικίᾳ ὄντες σὺν ταῖς τριήρεσι εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Σαλαμῖνος καὶ Ἀττικῆς στενὸν ἔπλευσαν, ἔνθα καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἑλλήνων ἦν.

Ἐνταῦθα Εὐρυβιάδης, ὃς διὰ τὸ ἀξίωμα τὴν ἡγεμονίαν³ τῶν νεῶν εἶχεν, ἐπίεξεν⁴ ἐν τῷ συνεδρίῳ τοὺς Ἀθηναίους πλεῖν εἰς τὸν Ἴσθμόν, ἔνθα καὶ ὁ στρατὸς ἦθροιστο. Θεμιστοκλῆς δ' ἀναστὰς ἀντέλεγεν αὐτῷ. Ὁ δὲ τὴν βακτηρίαν ἤρεν ἐπ' αὐτόν καὶ εἶπεν· «ὦ Θεμιστόκλεις, ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς προεξανισταμένους⁵ ῥαπίζουσι». Θεμιστοκλῆς δ' οὐδὲν ταραχθεὶς ἐπὶ τῇ ὀργῇ τοῦ Εὐρυβιάδου ἀπεκρίνατο· « Πάταξον μὲν, ἀκουσον δέ ».

93. Ἄνῆρ κομπαστής ¹.

Ἄνῆρ ἐπ' ἀνανδρίᾳ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὀνειδιζόμενος ἀπεδήμησεν ἐκ τῆς πόλεως.

Μετὰ δὲ διετίαν ἐπανελθὼν ἀλαζονείαν τοῖς πολίταις ἐπεδείκνυ· ἔλεγε γὰρ ὅτι διὰ μὲν δικαιοσύνην καὶ σωφροσύνην καὶ εὐσέβειαν μέγα ἐν τῇ ξένη ἐτιμᾶτο, ἐν Ῥόδῳ ² δὲ κερδοσύνην τὴν μεγάλην εὐνοίαν τοῦ πλήθους ἐκτήσατο, ὅτι ταχυτῆτα ἐν τῷ δρόμῳ ἐπεδείξατο ἐξαιρέτον, βάρος δ' ἦρε μέγα, πῆδημα δ' ἤλατο ³ τοσοῦτον, ὥστε μηδένα τῶν ὀλυμπιονικῶν ἐφικέσθαι. Ὅτι δὲ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγε μάρτυρας ἔφαινε τοὺς παρατυχόντας ἐν Ῥόδῳ.

Τῶν παρόντων μέντοι τις τὴν μαυρίαν τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ἀνεχόμενος λέγει· « Εἰ τὴν ἀλήθειαν λέγεις καὶ ἐπ' ἀρετῇ ἀξίαν ἐκτήσω ἐν τῇ ξένη, οὐδεμία ἔνδεια μαρτύρων ἐστίν. Ἴδου ἢ Ῥόδος καὶ τὸ πῆδημα ».

94. Κύρου στρατήγιον ¹.

Αἱ Σάρδεις πρωτεύουσα τῆς Λυδίας ἦσαν. Τὸ δὲ περὶ αὐτὴν πεδίον εὐφορον ἦν καὶ πολλαὶ πολίχλαι ἐν αὐτῷ κατεσκευασμέναι ἦσαν λαμπροῖς ναῖσκοις κεκοσμημέναι καὶ πολλοὺς ἀμπελῶνας ἔχουσαι. Περὶ τοὺς οἰκίσκους τούτων πολλὰ κηπάρια καὶ δασύλλια ἦν πλήρη ἀνθέων καὶ δενδρυλλίων, ἐν οἷς τὰ παιδιά καὶ τὰ κοράσια διῆγε παίζοντα.

Τοῦτο τὸ πεδίον στρατήγιον τῆς ἐπὶ τὸν Ἄρταξέρξην στρατείας Κύρος κατέστησε καὶ ἐνταῦθα τοὺς συστρατεύσοντας ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν συνήθροισεν. Ἐπεὶ δ' αὐτῷ πάντα παρεσκευάστο, ἐκάλεσε Πρόξενον τὸν Βοιώτιον παραγενέσθαι ὡς εἰς Πισίδας ² βουλόμενος στρατεύεσθαι.

Ἦκον δὲ μετ' οὐ πολὺ καὶ Σοφαίνετος ὁ Στυμφάλιος³ καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιὸς καὶ Ἀρίστιππος ὁ Θετταλὸς καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς καὶ Μένων ὁ Θετταλὸς ἔχων Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυνθίους. Μεθ' ἡμέρας δὲ τριάκοντα ἦκε καὶ Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος ἔχων πελταστὰς Θραῦκας καὶ τοξότας Κρήτας.

Ἐγένοντο δ' οἱ ἐκ πάσης Ἑλλάδος Ἀθηναῖοι, Μεσσήνιοι, Ἀρκάδες, Τεγεᾶται, Μιλήσιοι, Ἐφέσιοι, Λαμφακηνοί, Κυζικηνοί, Ταραντῖνοι, καὶ ἄλλοι φυγάδες Ἑλληνες Ἀσιανοὶ εἰς τρεῖς χιλιάδας καὶ μυρίους.

95. Οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Ξέρξου.

Ἀπάντων τῶν συμμάχων διακειμένων ἀθύμως καὶ Πελοποννησίων μὲν διατειχιζόντων τὸν Ἴσθμὸν καὶ ζητούντων ἰδίαν ἑαυτοῖς σωτηρίαν, τῶν δ' ἄλλων πόλεων ὑπὸ τοῖς βαρβάροις γεγενημένων καὶ συστρατευομένων ἐκείνοις, προσπλευσῶν δὲ τριήρων διακοσίων καὶ χιλίων καὶ πεζῆς στρατιᾶς ἀναριθμήτου μελλούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλεῖν Ἀθηναῖοι καίπερ ἔρημοι συμμάχων γεγενημένοι καὶ τῶν ἐλπίδων ἀπασῶν διημαρτηχότες¹, ἐξόν² αὐτοῖς μὴ μόνον τοὺς παρόντας κινδύνους διαφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τιμὰς ἐξαιρέτους λαβεῖν, οὐχ ὑπέμειναν τὰς παρὰ Ξέρξου δωρεάς, οὐδ' ἀσμένως πρὸς τὰς διαλλαγὰς τὰς πρὸς βαρβάρους ὤρμησαν³, ἀλλ' αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πολεμεῖν παρεσκευάζοντο, τοῖς δ' ἄλλοις τοῖς δουλείαν αἰρουμένοις συγγνώμην εἶχον. Ἦγοῦντο γάρ, ἐπιφαινομένου τοῦ κινδύνου ἐκ τσαύτης στρατιᾶς ταῖς μὲν ταπειναῖς τῶν πόλεων προσήκειν ἐκ παντὸς τρόπου, ζητεῖν τὴν σωτηρίαν, ταῖς δὲ ἀξιούσαις προεστάναι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἐξεῖναι διαφεύγειν τοὺς κινδύνους.

96. Λόγοι ἀρετῆς πρὸς Ἡρακλέα.

Οἱ θεοὶ τῶν ἀγαθῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις. Πάντα δυνατὰ καὶ κατορθωτὰ, εἴ τις πονεῖ. Εἰ βούλει σοι τοὺς θεοὺς ἕλεως εἶναι, θεραπευτέον αὐτούς. Εἰ τοῖς φίλοις ἐθέλεις ἀγαπητὸς εἶναι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον. Εἰ ὑπὸ πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, ταύτην ὠφελητέον. Εἰ τῇ Ἑλλάδι ἀξιοῖς θαυμαστὸς ¹ εἶναι ἐπ' ἀρετῇ, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὖ ποιεῖν ². Εἰ βούλει τὴν γῆν ἀφθόνους καρπούς φέρειν, ταύτην θεραπευτέον. Εἰ οἶει ἀπὸ βοσκημάτων δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον. Εἰ διὰ πολέμου βούλει τοὺς φίλους ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς τοῦ πολέμου τέχνας μαθητέον καὶ ἀσκητέον. Εἰ δὲ βούλει καὶ τῷ σώματι δυνατὸς εἶναι, ἐθιστέον ὑπηρετεῖν τὸ σῶμα τῇ γνώμῃ ³ καὶ γυμναστέον σὺν πόνοις καὶ ἰδρωτί· πάντα γὰρ ταῦτα μαθητὰ ⁴ ἐστί.

97. Ὁ Λυκούργος περὶ τῶν κακῶν νέων.

Λοιπὸν τοῦ Λυκούργου καὶ τότε ἀγασθῆναι ¹, τὸ κατεργάσασθαι μηδένα τῶν πολιτῶν ἐπιλήσιμονα εἶναι τῶν σωτηρίων αὐτοῦ νόμων. Ἐκεῖνος τοίνυν λαμπρὰν μὲν τὴν εὐδαιμονίαν τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις παρεσκεύασε, φανεράν δὲ τὴν κακοδαιμονίαν τοῖς κακοῖς καὶ βλαβεροῖς. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν οἱ ἐριστικοὶ καὶ μιαρῶι ² νέοι ἐπὶ κλησιν ³ μόνον ἔχουσι κακοὶ εἶναι, ἐν δὲ τῇ Λακεδαιμονίᾳ πάντες μὲν μνημονες τῶν κακῶν πράξεων τῶν νέων εἰσὶ, οὐδεὶς δὲ φρόνιμος ἐν τῷ αὐτῷ ἀγοράζει ⁴ τῷ κακῷ οὐδὲ γυμνάζεται. Πᾶς δὲ τις αἰσχυνθείη ἂν τὸν μὴ ὠφέλιμον καὶ χρήσιμον τῇ πόλει σύσκηνον παραλαβεῖν ἢ ἐν παλαίσματι συγγυμναστήν.

Πολλάκις δ' ὁ τοιοῦτος καὶ εἰς ἐπονειδίστους χῶρους

φυγὰς ἀπελαύνεται καὶ μὴν ἐν ταῖς ὁδοῖς παραχωρητέον αὐτῷ. Οἱ δὲ μάχιμοι νέοι οὕτω νοήμονές ⁵ εἰσιν, ὥστε προαιροῦνται θάνατον ἀντὶ τοῦ ἐπονειδίστου τούτου βίου.

98. Ἡ γῆ τῶν μακάρων ¹.

Αὕτη ἡ πόλις χρυσῆ¹ πᾶσα, τὸ δὲ τεῖχος περιέκειται σμαράγδιον, πύλαι δ' ἀργυραῖ καὶ σιδηραῖ εἰσιν ἑπτὰ, τὸ δ' ἔδαφος τῆς πόλεως καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ τεύχους γῆ ἐλεφαντίνη ². αἱ δ' ἐν αὐτῇ αὐλαιοὶ ³ οἰκίαι εἰσὶ χαρίεσσαι καὶ βωμοὶ ἔννεοι λίθινοι, ἐφ' ὧν τὰς ἐκατόμβας ⁴ ποιοῦσι· καὶ ἡρῶα δὲ μαρμάρια ἴδρυται, ἐφ' ὧν ἀναγεγραμμένα ἐστὶ τὰ λαμπρὰ παππῶα ὀνόματα. Περὶ δὲ τὴν πόλιν ὑλήεντα ἄλση περιέκειται καὶ δινήεις ποταμὸς ἀρωματώδης ρεῖ.

Ἡ δὲ κύκλω ὀρεινὴ χώρα πᾶσι μὲν ἄνθεσι, πᾶσι δὲ φυτοῖς ἡμέροις καὶ σκιεροῖς τέθηλεν ⁵. Αἱ μὲν γὰρ ἄμπελοι ἐν ταῖς ὀρειναῖς κλιτύσι φύονται ἐτήσιαι, τοὺς δ' ἄλλους καρποὺς καὶ ὀπώρας φέρει μηνιαίους· ἀντὶ δὲ τοῦ πυροῦ οἱ στάχυες ἄρτους ἐτοίμους φύουσι. Πηγαὶ δ' ὕδατος θαλασσίου καὶ ποσίμου πολλαὶ εἰσὶ καὶ ποταμοὶ γαλακτώδεις πάμπολλοὶ τὴν χώραν διατέμνουσι. Πᾶσαι δὲ αἱ ἡμέραι οὕτω λαμπραὶ εἰσιν, ὥστε ἡ σημερινὴ οὐδὲν διαφέρει τῆς χθесινῆς.

99. Διάλογος Σωκράτους καὶ Φαίδρου.

Σωκράτης. Πόθεν, ὦ Φαῖδρε, ἔρχει; πολλάκις γὰρ σε εἶδον ἐντεῦθεν ἰόντα.

Φαῖδρος. Μεγαροῦ ¹ μὲν, ὦ Σώκρατες, διέτριψα τέτταρας ἡμέρας. Ἐκεῖθεν δὲ Θήβαζε ² ἦλθον, ἔνθα ὀλίγας ἡμέρας διέμεινα. Νῦν δ' Ἀθήνησι τὸ λοιπὸν διατρίψω.

Σωκράτης. Ἄλλοτε μὲν πρότερον οὐδέποτε ἠδυνήθην

διαλεχθῆναί σοι· νῦν δ' εἰ βούλει καὶ εἰ μὴ σε ὑπερβαλλόντως βία κατέχει, δεῦρο ἴωμεν κατὰ τὸν Ἴλισσόν καὶ διαλεχθῶμεν· ἄλλως ἀναβάλωμεν ἕς αὔριον.

Φαῖδρος. Ἄγωμεν δὴ, ἐπεὶ δήποτε καὶ ἀμισθὶ ³ ἡ διδασκαλία γενήσεται μοι. Μὴ δ' ὅμως οὕτως ἄγαν σπεῦδε, ἔοικας ⁴ γὰρ τροχάδην καὶ οὐ βάδην ἰέναι.

Σωκράτης. Σπεύδω πρὸς ἐκείνην τὴν ὑψηλοτάτην πλάτανον, ὑφ' ἣν σκιά ἐστι μεγάλη καὶ πνεῦμα ⁵ μέτριον, πρὶν τινὰς ἄλλους ταύτην κατασχεῖν.

100. Συμβουλὴ πρὸς ἄρχοντα.

Ὁ ἀγαθὸς κυβερνήτης προστάτης τῆς πόλεως ὧν βούλεται ταύτην εὐδαίμονα ποιῆσαι. Ἐοικεν οὖν ἀγωνιστῇ φιλοτιμουμένῳ ¹ τὸ μέγιστον ἔργον κατορθοῦν. Τούτῳ τις παραινῶν εἶποι ἄν. «Ἴσθι ², ὦ φίλε, τὸ κάλλιστον καὶ μεγαλοπρεπέστατον ἀγώνισμα ἀγωνιζόμενος. Πρῶτον μὲν καλῶς ἀρχῶν κατειργασμένος ἂν εἴης τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων· ἐφίλοῦ γὰρ καὶ πρότερον· ἄλλως οὐκ ἂν ἤρξας ³ τῆς πόλεως, οὐδ' ἂν ἔλαβες τοσαύτην ἰσχύν, οὐδ' ἂν εἶχες τοσοῦτον πλῆθος συμμάχων προθύμων συμπράξαι σοι. Ἐπειτα πάντες τὴν σὴν νίκην ἀνακηρύττειεν ἂν καὶ τὴν σὴν ἀρετὴν ὑμνοῖεν ἄν. Πᾶς δ' ὁ παρῶν σύμμαχος ἂν εἴη σοι καὶ δημοσίᾳ θαυμάζοιεν ἄν σε τῆς ἀρετῆς. Ἐργάζου καὶ πειρῶ τοὺς πολίτας εὖ ποιεῖν. Περίβλεπτος ⁴ δ' οὕτω καὶ θαυμαστός ὧν ἀγαπῶ ἂν ὑπὸ πολλῶν πόλεων καὶ τοὺς ἐχθρούς ἂν σχοίης συμμάχους. Τοῖς δὲ συμπράττουσί σοι μηδέποτε παύου λέγων· «ὦ φίλοι, ἐργαζώμεθα ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς πόλεως καὶ ποιῶμεν αὐτὴν μὲν εὐνομεῖσθαι, τοὺς δὲ πολίτας εὖ πράττειν. Ὁ θεὸς δ' εἴη ἡμῖν βοηθός».

101. Τὰ Πυρρηναῖα ὄρη ¹.

Τὰ Πυρρηναῖα ὄρη πασίγνωστα ἦν τὸ πάλαι διὰ τε τὸ μέγεθος ² καὶ ὕψος, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς δάση ἔγεμεν ἰοβόλων θανατηφόρων ὄφειων. Ἐνῆν δ' ἐν αὐτοῖς ζῶα παντοδαπὰ ἄγρια, ὄνοι ταχύποδες καὶ στρουθοὶ καὶ ἄλλα, ἃ οἱ ξιφομάχοι θηρευταὶ ἐθήρευον. Ὑλοτόμοι δ' ἐκ τῆς ὕλης διπλήχεις καὶ τετραπλήχεις δοκοὺς ἐξῆγον, ἐξ ὧν νεωσοίκους ³ κατεσκευάζον. Καὶ γαιάνθρακας δ' ἡ γῆ παμπόλλους ἐξέφερε.

Πολλῶν δ' ὄντων τῶν δρυμῶν ἐν τοῖς παλαιοῖς φασὶ χρόνοις ὑπὸ νομέων τὴν ὕλην πυρίκαυστον γενέσθαι καὶ καῆναι τὴν ὄρεινὴν χώραν. Διὸ συνέβη πυροειδῆ ⁴ πολλὰς ἡμέρας εἶναι ταύτην καὶ καῆναι τὴν γῆν. Ἐκ τούτου τὰ μὲν ὄρη Πυρρηναῖα ἐκλήθη, ἡ δ' ἐπιφάνεια τῆς χώρας ἀργύρου ἐρρῦη ⁵ καὶ πολλοὶ ρύακες καθαροῦ ἀργύρου ἐγένοντο ⁶. Τὴν ἀξίαν δ' αὐτοῦ ἀγνοοῦντες οἱ γηγενεῖς τοῖς Φοίνιξιν ἐδίδοσαν ἀντ' ἄλλων τινῶν φορτίων οὐκ ἀξιολόγων. Διὸ οἱ Φοίνικες πολυτάλαντοι ἐξ αὐτοῦ ἐγένοντο.

102. Θεμιστοκλῆς.

Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους οὗτω φιλότιμος, μεγαλοπράγμων ¹ καὶ πρὸς δόξαν παράφορος ἦν, ὥστε νέος ἔτι ὦν μετὰ τὴν εὐκλεᾶ ἐν Μαραθῶνι νίκην τῶν Ἀθηναίων σύννους ἐωρᾶτο καὶ ἄγρυπνος τῆς νυκτὸς διέμενε καὶ τοὺς συνήθεις πότους τῶν νέων παρητήθη ². Κατὰ μόνας δ' αἰεὶ ἐπορεύετο, ὥστε ἐδόκει ὡσπερ τις ἐχέμυθος ³ καὶ κρυφίνους εἶναι.

Ἐρωτώμενος οὖν διὰ τὸ εὐμετάβολον τοῦ ἦθους ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἐφῆ αὐτὸν καθεύδειν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον. Ἐπεὶ δὲ τὰ πολιτ.κὰ ἔπραττεν ⁴, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὄροντο τὴν ἐν Μαραθῶνι ἦτταν τῶν βαρβάρων πέρας εἶναι τοῦ πολέμου,

Θεμιστοκλῆς δὲ προύλεγε ταύτην ἀρχὴν μειζόνων ἀγώνων. Διὸ συνέπεισεν Ἀθηναίους ἐκ τῆς Λαυρεωτικῆς ⁵ προσόδου ναῦς κατασκευάσαι καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀξιολόγους ναυβάτας ⁶ τούτους ἐποίησε.

Τούτῳ τῷ στόλῳ κατεναυμάχησε Ξέρξην ἐν Σαλαμῖνι καὶ τοῦτον ἠνάγκασε φυγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καίπερ τῆς κατὰ γῆν δυνάμεως ἀθραύστου καὶ ἀξιολόγου διαμεινάσης. Διὰ τοῦτο δ' ὁμοίως ἡμιθέῳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐτιμάτο.

103. Περσέπολις ἡ πρωτεύουσα Περσῶν.

Περσέπολις μητρόπολις οὖσα τῶν Περσῶν εὐειδεστάτη ¹ καὶ εὐδαιμονεστάτη τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον πόλεων ἦν. Οὐκ ἀνοίκειον ² δ' εἶναι νομιζομεν περὶ τῶν ἐν ταύτῃ μεγαλοπρεπῶν καὶ πολυτελῶν βασιλείων βραχέα διελεθεῖν ³.

Ταῦτα ἀξιολογον ἄκραν εἶχεν, ἣν τεῖχος τρίπηχυ περιελάμβανεν ἐπάλξεσι ⁴ κατακεκοσμημένον. Τὸ δεύτερον δὲ τεῖχος κατασκευὴν ὑπεράνω τοῦ πρώτου ὁμοειδῆ τῷ προειρημένῳ εἶχεν, ὕψος δὲ διπλάσιον· ὁ δὲ τρίτος περίβολος τετράπλευρος ἦν καὶ κατεσκευασμένος πρὸς διαμονὴν ⁵ αἰώνιαν. Ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀνατολὰς ὄρει οἱ πολυώνυμοι ἔκπαλαι τάφοι τῶν βασιλέων ἦσαν, οὓς προσεκύνουν οἱ εὐγενεῖς Πέρσαι. Οἱ τάφοι οὗτοι ἐν πέτραις ἐλλελαξευμένοι ⁶ ἦσαν πρόσβασιν ⁷ μὲν οὐδεμίαν ἔχοντες, ἐδέχοντο δὲ τὰς ταφὰς δι' ὀργάνων χειροποιήτων. Πλεῖστοι δ' ἐν αὐτοῖς θησαυροὶ ἐνῆσαν πρὸς τὴν παραφυλακὴν τῶν χρημάτων εὐθετοὶ ⁸ κατεσκευασμένοι, οὓς φρουροὶ ἐνυκτοφυλάκουν.

Ταῦτα τὰ βασιλεία Ἀλέξανδρος ἐνέπρησε τιμωρῶν τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι ἀκακίων τὰ ἱερά καὶ πόλεις οἱ Πέρσαι πυρὶ καὶ σιδήρῳ διεπόρθησαν.

104. Ξενοφῶν ὁμιλῶν πρὸς τοὺς στρατιώτας.

«Ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι τὰ ἀγαθὰ τῶν χωρῶν, ἅς διερχόμεθα, τῶν κρατούντων ἐστὶ ¹. Σκεψώμεθα τοίνυν, ὅπως ἂν ἀσφαλέστατα πορευοίμεθα ² καὶ ὅπως ἂν κράτιστα μαχοίμεθα, εἰ δέοι μάχεσθαι. Συμβουλευώ οὖν κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἅς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῆ ³, ἀλλὰ πορευώμεθα, ὅπη ἂν τῆ στρατιᾶ συμφέρη. Ἐπειτα δὲ καὶ τὰς σικηνὰς κατακαῦσαι. Δέδοικα γάρ, μὴ ἀντὶ τοῦ συνωφελεῖν ἐμποδῶν ἡμῖν γένωνται κατὰ τὴν πορείαν. Ἐπειτα τῶν ἄλλων σκευῶν ἀπαλλάξωμεν τὰ περιττά, πλὴν ὅσα ἔχομεν πολέμου ἕνεκα ἢ σίτων ἢ ποτῶν, ἵνα ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν ὅπλοις ὦμεν ⁴, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσιν· ἐπίστασθε γὰρ ὅτι, ἐὰν μὲν ἠττώμεθα, πάντα ταῦτα ἀλλότρια ἔσται, ἦν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους σκευοφόρους ἡμετέρους ἔξομεν».

105. Πῶς Ξενοφῶν μετέσχε τῆς στρατείας Κύρου.

Ξενοφῶν ἀναγνούς τὴν ἐπιστολὴν Προξένου ἀνεκοινώσατο Σωκράτει, ὅτι βουλευοίτο πορεύεσθαι πρὸς Κύρον. Καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μὴ τὸ γενέσθαι αὐτὸν φίλον Κύρῳ εἶη ὑπαίτιον καλοῦ τῆ πόλει συνεβούλευσεν ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας.

Ἐλθὼν οὖν Ξενοφῶν ἐπῆρετο τὸν Ἀπόλλωνα, τίνι θεῶν θύων κάλλιστα καὶ ἄριστα ἂν ἔλθοι τὴν ὁδόν ¹, ἣν ἐπινοεῖ, καὶ εἰ σωθεῖη καλῶς πράξας ². Ὁ δ' Ἀπόλλων ἀνεῖλεν, οἷς θεοῖς θύοι.

Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθεν, εἶπε τῷ Σωκράτει, ὃ ὁ θεὸς παραγγέλλει. Ὁ δ' ἀκούσας ἠτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐρωτῆται πρῶτον, πότερον λῶρον εἶη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλὰ

αὐτὸς κρίνας ἰτέον εἶναι πυνθάνοιτο, ὅπως ἂν κάλλιστα πορευθεῖ. Ξενοφῶν μέντοι θυσάμενος, ὡς ὁ θεὸς ἀνεῖλεν, ἐξέπλει καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον, παρ' οὗ συνεστάθη Κύρω.

106. Μιθριδάτης ¹ καὶ Ἑλληνας.

Ἀριστοποιουμένοις ² τοῖς Ἑλλησιν ἀγγέλλεται ὅτι Μιθριδάτης σὺν ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα ἔρχεται. Οὗτος ἀφικόμενος λέγει ὧδε· «Δῆλον ὑμῖν, ὦ Ἑλληνας, ὅτι καὶ Κύρω πιστὸς ἦν καὶ ὑμῖν νῦν εὐνοῦς. Λέξατε οὖν πρός με ὡς φίλον καὶ εὐνοῦν, τί ἐν νῶ ἔχετε».

Βουλευομένοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν ³ ἀποκρίνασθαι τάδε· «Ἡμῖν δοκεῖ διαπορεύεσθαι τὴν βασιλέως χώραν ὡς ἀσινέστατα ⁴. Ἦν μέντοι τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ διακωλύη, ἀνάγκη διαπολεμεῖν αὐτῷ, ὡς οἷόν τε κράτιστα».

Ἐκ τούτου Μιθριδάτης ἐπειρᾶτο πείσαι ὡς ἄπορον εἶη σωθῆναι ἄκοντος βασιλέως. Ἐνθα δὲ δῆλον ὅτι ὑπόπεμπτος ⁵ εἶη. Ἐκ τούτου ἐδόκει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα ⁶ ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι, ἔστ' ἂν ἐν τῇ πολεμίᾳ εἶεν.

107. Π α ρ α γ γ έ λ μ α τ α.

Μηδένα φίλον ποιοῦ, πρὶν ἂν ἐξετάσης, πῶς κέχρηται ¹ τοῖς πρότερον φίλοις· ἔλπιζε γὰρ αὐτὸν καὶ περὶ σέ γενέσθαι τοιοῦτον, οἷος καὶ περὶ ἐκείνους γέγονε. Μὴ γίγνου μὲν ταχὺ φίλος, γενόμενος δὲ πειρῶ διαμένειν· ὁμοίως γὰρ αἰσχροὺν μηδένα φίλον ἔχειν καὶ πολλοὺς ἐταίρους μεταλλάττειν. Ὀμιλητικὸς ² ἴσθι μὴ φιλόνομος πρὸς πάντας ὧν, μηδὲ πρὸς τὰς τῶν πλησιαζόντων ³ ὀργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἂν ἀδίκως

ὀργιζόμενοι τυγχάνωσι. Μὴ νομίσης τὴν ἐπιμέλειαν μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν πρὸς τὸ βελτίους καὶ φρονιμωτέρους ἡμᾶς γενέσθαι. Μῆδὲ καταγιγῶς ⁴ τῶν ἄλλων ἄνοιαν, ὅταν νομίζωσιν οὐδὲν ἂν ὠφελεῖσθαι ἡμᾶς πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ μηδέποτε παύσῃ διδάσκων ὅτι ἡ παιδείσις καὶ ἡ ἐπιμέλεια μάλιστα τὴν ἡμετέραν φύσιν δύνανται εὐεργετεῖν. Διὰ τοῦτο πλησίαζε μὲν τοῖς φρονιμωτάτοις, καὶ μηδενὸς οἴου ἀπείρωσ ἔχειν ⁵ ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκροατῆς γίγνου, τῶν δὲ μαθητῆς. Οὕτω ἀγαπητὸς τοῖς πᾶσιν ἔσει.

108. Γ α λ ἄ τ α ι.

Τὸ Γαλατικὸν ἔθνος εὐγενὲς καὶ φιλοπόλεμον ἦν, εὐδόκιμον ¹ δὲ τῇ ἵππικῇ μάλιστα τέχνῃ. Τοῖς τρόποις οἱ Γαλάται οὐ κακοήθεις ², ἀλλ' ἀπλοῖ ἦσαν, πολὺ δ' ὅμως τὸ ἀνόητον καὶ φιλόκοσμον ³ ἦν αὐτοῖς. Τοῖς σώμασι μὲν πάνυ εὐμήκεις καὶ μακρόχειρες ἦσαν, ταῖς δὲ σαρκὶ κάθυγροι καὶ λευκοί. Ὅρεσίτροφοι δ' ἦσαν τὸ πάλαι καὶ ᾤκουν ἐν χειροποιήτοις ξυλίναις οἰκίαις καὶ ὑπὸ δημογερόντων ⁴ διωκοῦντο.

Ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ ταῖς μάχαις, ἐν αἷς καὶ ἱερομάντις ἠκολούθουν, ἐχρῶντο ἄρμασιν, ἃ ἠνίοχον καὶ παραβάτην εἶχε. Κατὰ δὲ τὰς πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας μάχας εἰώθεσαν προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προκαλεῖσθαι εἰς μονομαχίαν τοὺς ἀρίστους τῶν ἀντιτεταγμένων. Τὰ ἐν ταῖς μάχαις σκυῖλα ⁵ ἐλαφυραγῶγον παιανίζοντες καὶ ἄδοντες καὶ ταῦτα ταῖς οἰκίαις προσήλουν ⁶, ὥσπερ ἐν θήρᾳ κεχειρωμένοι θηρία. Τῶν δ' εὐκλεῶν πολεμίων τὰς κεφαλὰς ἐν λάρνακι ἐτήρουν καὶ τοῖς ξένοις ἐπεδείκνυσαν.

10. Ἡ νεότης.

Οἱ νέοι τὰ ἤθη εὐμετάβολοὶ εἰσι, πρὸς δὲ τὰς ἐπιθυμίας ἀψίκοροι ¹. Γίγνονται δὲ μάλιστα οἱ πρωτότοκοι ὀξύθυμοι καὶ φιλότιμοι, οἱ δὲ νεώτεροι φιλόνοικοι. Πολλοὶ τῶν νέων εὐπρεπεῖς τὴν ὄψιν εἰσὶ καὶ προσηγεῖς πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐν ταῖς δυστυχίαις δ' αὐτάρκεις ² καὶ ἥμιστα φιλοχρήματοι· συνελόντι δ' εἰπεῖν ³ εὐήθεις ⁴ καὶ οὐ κακοήθεις, εὐέλπιδες, φιλόφιλοι, φιλοίκειοι καὶ φιλέταιροι· τινὲς δ' ὅμως φύσεώς εἰσι πονηροῖς, ὥστε κακοῦργοι καὶ πανοῦργοι καὶ ἐπίβουλοι ⁵ τοῖς ἄλλοις γίγνονται.

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Έναος και σωτηρία

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

2. Υπόσχεση εις την Εκκλησίαν

Μετ' ἔπειτα καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀπεδέχθη τὴν ἐπιπέ-
 ραυμένην ἀποστολήν. Ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἔπαυσε ποτε
 ἀπὸ τῆς καὶ ἐκ κοινωμένης ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας
 τῆς Ἰουδαίας.

Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐπέσταν ἑνὸς ἰσχυροῦς
 ἠρωτοῦ. Ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία οὐκ ἔπαυσε ποτε ἀπὸ
 τῆς καὶ ἐκ κοινωμένης ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας
 τῆς Ἰουδαίας καὶ σωτηρίας τῆς πόλεως.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Ἐλαφος καὶ κυνηγοί.

Ἐλαφος ἔβροσεν¹ εἰς² ἄμπελον. Ἐκεῖ κάποτε κυνηγοὶ ἐκυνηγοῦσαν³. Ὁ κίνδυνος διὰ τὴν ἔλαφον ἦτο σοβαρός⁴. Διὰ τοῦτο καταφεύγει κάτω⁵ ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλλου.

Μετ' ὀλίγον οἱ κυνηγοὶ βυθίζουσι⁶ πρὸς τὴν ἄμπελον, ἀλλὰ δὲν⁷ εὐρίσκουσι τὴν ἔλαφον καὶ φεύγουσι. Ἡ ἔλαφος τότε ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἐκινδύνευε⁸ καὶ κατέτρωγε⁹ τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλλου.

Οἱ κυνηγοὶ ἀκούουσι τὸν θόρυβον τῶν φύλλων· γυρίζουσι¹⁰ λοιπὸν¹¹ καὶ φονεύουσι τὴν ἔλαφον. Αὕτῃ δέ, ἐνῶ ἀπέθνησκεν, ἔλεγε· «Δίκαια παθαίνω, διότι ἔβλαπτον τὸν σωτῆρά μου».

2. Ὑποδοχὴ εἰς τὸν Κικέρωνα¹.

Ἦτο βράδυ² καὶ ὁ Κικέρων ἀνέβαινε πρὸς τὴν οἰκίαν, οἱ δὲ συμπολῖται ἐπήγαινον³ μαζί του ὄχι μὲ σιωπὴν ἀλλὰ μὲ⁴ φωνὰς καὶ μὲ κρότους καὶ ὠνόμαζον αὐτὸν Κτίστην τῆς Ῥώμης.

Φῶτα⁵ τοὺς δρόμους ἐφώτιζον⁶ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐτοποθετοῦσαν⁷ λαμπάδια ἐπάνω⁸ εἰς τὰς θύρας, τὰ δὲ κοράσια καὶ ἀπὸ⁹ τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν ἔβλεπον¹⁰ τὴν πομπήν. Οἱ δὲ συμπολῖται καὶ στρατηγοὶ ἔλεγον· «Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ἀσφάλεια καὶ σωτηρία τῆς χώρας».

3. Ἡ ἀρετὴ πρὸς Ἡρακλέα.

Ἐγὼ συναναστρέφομαι¹ μὲν μὲ θεοῦς, συναναστρέφομαι δὲ μὲ ἀνθρώπους καλοὺς². Ἔργον δὲ οὔτε θεῖον, οὔτε ἀνθρώπινον γίνεται χωρὶς³ ἐμέ. Ἀπολαύω δὲ σεβασμοῦ⁴ καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν καὶ ἀπὸ τῶν καλοῦν ἀνθρώπων. Καὶ πάντοτε ἐνομιζόμενη καὶ τώρα εἶμαι ἀγαπητὴ μὲν συνεργὸς εἰς τοὺς ἐργατικούς⁵ τεχνίτας, πιστὴ δὲ σύντροφος εἰς τοὺς οἰκονομάρχας⁶, βοηθὸς δὲ καλὴ εἰς τοὺς ὑπηρέτας⁷.

Οἱ φίλοι μου δὲν εἶναι λαίμαργοι, ἀλλ' ὑπομένουν⁸ καὶ τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν. Διὰ τοῦτο οἱ μὲν νέοι εὐχαριστοῦνται⁹ διὰ τὰ ἔργα καὶ χαίρουν¹⁰ διὰ τοὺς ἐπαίνους τῶν πρεσβυτέρων, οἱ δὲ πρεσβύτεροι εὐχαριστοῦνται¹¹ διὰ τὰς ἐξαιρέτους τιμὰς τῶν νέων.

4. Τὰ ἐκ τῆς γεωργίας ἀγαθὰ.

Ἡ ἀσχολία¹ μὲ τὴν γεωργίαν γεμίζει ἀπὸ χαρὰν² τοὺς γεωργούς καὶ ἐπιφέρει αὐξήσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ οἴκου καὶ ἐξάσκησιν τῶν σωμάτων· διότι οἱ γεωργοὶ ζοῦν εἰς τὴν ὑπαίθρον καὶ καλλιεργοῦν μὲ τὰ βόδια τοὺς ἀγρούς, βόσκουν δὲ ἀγέλας βοδιῶν καὶ ἀλόγων. Διὰ τοῦτο ἀρκετοὶ ἀπὸ τῶν γεωργῶν γίνονται ἰππεῖς ἔξοχοι.

Μερικοὶ³ δὲ ἀπ' αὐτοῦς ὑλοτόμοι εἶναι καὶ μὲ τοὺς πελέκεις εἰς τὸ πλησίον δάσος⁴ κόπτουν ξύλα καὶ κτίζουν μὲ αὐτὰ καλύβας· ἄλλοι δὲ εἶναι ψαράδες καὶ ψαρεύουν ψάρια εἰς τοὺς ποταμούς.

Ὅτε τὰ σιτηρὰ ὀριμάζουν καὶ αἱ πλαγιαὶ⁵ τῶν λόφων γεμίζουν ἀπὸ ἀμπέλια, ἡ φύσις στολίζεται⁶. Αὐτὰ παρέχουν ἀφθονὰ ἀγαθὰ εἰς τοὺς γεωργούς, ὥστε ζοῦν οὗτοι ὅμοιοι μὲ βασιλεῖς⁷.

Ἐνίοτε ὅμως καταστροφαὶ συμβαίνουν εἰς τοὺς στάχεις καὶ τὰ σταφύλια, διότι παρουσιάζονται διάφοροι ἀσθένειαι καὶ πολλάκις ποντικοὶ καταστρέφουν τὰ σπαρτά ⁸.

5. Ὁ Ξενοφῶν εἰς τὸν Σκιλλοῦντα.

Ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ἔρχεται μὲ ¹ τὸν Ἀγησίλαον εἰς τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρέχουν εἰς αὐτὸν ὡς δῶρον κτήμα ² πλησίον τῆς Ἡλιδος, τὸν Σκιλλοῦντα.

Τὸ μέρος αὐτὸ εἶχεν ὠραῖον κλίμα καὶ μεταξύ ³ τῶν φάραγγων καὶ κοιλάδων ὑπῆρχον μικραὶ πεδιάδες. Ἐδῶ ὁ Ξενοφῶν ἡσχολεῖτο ⁴ μὲ τὴν γεωργίαν καὶ ἔτρεφε κατσίκια, βόδια, κόττες.

Εἰς τὸν τόπον αὐτὸν κατασκευάζει ναὸν καὶ βωμὸν τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ στήνει ⁵ ἀγάλματα καὶ ἀνδριάντας διαφόρων θεῶν. Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀρτέμιδος οἱ κάτοικοι, γείτονες τοῦ κτήματος, προσέφερον θυσίαν καὶ ἐστεφάνωνον ⁶ τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς μὲ στέφανα καὶ ταινίας ⁷. εἰς δὲ τὰς φάραγγας ἐκυνηγοῦσαν τὰ παιδιὰ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν διάφορα θηρία, ἀγριοχοίρους, ζαρκάδια ⁸ καὶ ἐλάφια.

Πλησίον δὲ τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε στήλη μὲ τὰ γράμματα «Ἱερὸς ὁ τόπος τῆς Ἀρτέμιδος εἶναι».

6. Ἀρχων πρὸς ὑπηκόους.

«Ἄνδρες πολῖται, σᾶς ὑπόσχομαι ¹, ὅτι θὰ διοικήσω ² διὰ τὸ καλὸν τῆς πόλεως. Οἱ ἀγρόται ἀπὸ σᾶς θὰ καλλιεργοῦν τοὺς ἀγροὺς ἡσύχως, θὰ κυνηγοῦν εἰς τὰ δάση ἐλευθέρως καὶ θὰ ζοῦν ³ εὐτυχεῖς.

» Τοὺς χρηστοὺς πολίτας θὰ βραβεύω τοὺς δὲ κακοὺς θὰ

παύσω νὰ βλάπτουν τὴν χώραν. Τὰ τέκνα τῶν πολιτῶν θὰ ἐκπαιδεύσω, ὅπως ἀνέθρεψα τοὺς υἱούς μου ἀνταξίως τῶν πατέρων, ὥστε νὰ πιστεύσετε ὅτι εἶμαι πραγματικὸς πατὴρ τῆς χώρας.

» Ἐάν ποτε ἐκστρατεύσω ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ἐλπίζω ὅτι προθύμως ὅλοι θὰ συγκινδυνεύσετε. Μὲ γνωρίζετε δὲ καλῶς, διότι μαζί σας ἔζησα ἕως τώρα καὶ συνεκινδύνευσα μεταξὺ τῶν πρώτων ⁴ εἰς τοὺς κινδύνους τῆς πόλεως. Ἐὰν οὕτω διοικῶ καὶ εἴσθε πρόθυμοι, τίποτε δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ εἶμαι καλὸς ἄρχων ».

7. Κάλλος τοπίου.

Εἰς μίαν ¹ νῆσον ὑπῆρχον πλησίον ² μὲν τῆς παραλίας ³ ὠραῖοι λιμένες, εἰς δὲ τὴν μεσόγαιαν λειβάδια καὶ φάραγγες. Ἦσαν δὲ γεμᾶτα ἀπὸ δένδρα καὶ λουλούδια καὶ πτηνὰ, ἀηδόνια, τρυγόνια. Ποταμοὶ δὲ πλάτους καὶ βάθους ἀρκετοῦ ⁴ διέσχιζον τὰς κοιλάδας καὶ τὰς πεδιάδας. Μικροὶ δὲ ῥύακες μὲ ⁵ νερὰ κρύα ἐπότιζον ⁶ τοὺς κήπους καὶ τὰ λειβάδια. Ὁ ἀέρας ἦτο ἐλαφρὸς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ⁷, ὥστε ἡ διαμονὴ ἦτο εὐχάριστος. Εἰς δὲ τὴν παραλίαν τοῦ ὅρου ἦσαν οἰκίαι λαμπραί, τὰς ὁποίας ἐθέρμαινε καὶ περιέλουεν ὁ ἥλιος μὲ τὰς θερμὰς ἀκτῖνας.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης ἐκαλλιέργουν τοὺς ἀγρούς καὶ πολλάκις κατέβαινον εἰς τὴν παραλίαν καὶ μὲ πλοῖα ὠραῖα ἐπικοινωνοῦσαν ⁸ μὲ τοὺς γείτονας τῶν ἄλλων νήσων.

8. Χειμῶν καὶ ἀνοιξίς.

Ὁ χειμῶν περιγελοῦσε ¹ τὴν ἀνοιξίν, διότι ², μόλις ³ παρυσιάζεται ⁴ αὕτη, οὐδεὶς ἡσυχάζει, ἀλλ' ἄλλος μὲν πηγαίνει

εις τὰ λειβάδια καὶ τὰ δάση, ἄλλος κόπτει λουλούδια καὶ κρί-
 νους, κανείς δὲ δὲν μένει εἰς τὴν οἰκίαν ⁵. Ἄλλοι πάλιν ἐπι-
 βιβάζονται πλοίου, διαπλέουσι πελάγη καὶ πηγαίνουν πρὸς
 ἄλλους ἀνθρώπους, κανείς δὲ δὲν δίδει προσοχὴν εἰς τοὺς ἀνέ-
 μους καὶ τὸ νερὸ τῶν βροχῶν. «Ἐγὼ δέ», εἶπεν, «ὁμοιάζω ⁶
 μὲ ἄρχοντα καὶ κύριον, ὁ ὅποιος προστάσσει τοὺς ἀνθρώπους
 νὰ κοιτάζουσι ⁷ πρὸς τὴν γῆν καὶ νὰ τρέμουσι τὸν οὐρανόν».

Ἡ δὲ ἄνοιξις λέγει· «Ἀλήθεια ἀπὸ σέ μὲν οἱ ἄνθρωποι
 εὔχονται νὰ ἀπαλλαγῶσι ⁸, εὐχαρίστως ⁹, ἐμὲ δὲ καὶ ἀποῦσαν
 ἀναφέρουσι ¹⁰ καὶ μόλις ³ παρουσιάζομαι, χαίρουσι ¹¹».

9. Κροῖσος καὶ Ἄτυς.

Ὁ Κροῖσος εἶχε δύο υἱούς. Ἐκ τούτων ὁ μὲν εἷς εἶχε
 γεννηθῆ ἔκ φύσεως ¹ κωφός, ὁ δὲ ἄλλος ἦτο ὑγιής καὶ ὠνο-
 μάζετο Ἄτυς.

Ὁ πρῶτος ἔμενεν ² εἰς τὴν οἰκίαν, διότι ὁ πατήρ του εἶχε
 πιστεύσει ὅτι δὲν ἦτο πλασμένος ³ ἔκ φύσεως νὰ ἄρχῃ. Τὸν δὲ
 Ἄτυν εἶχεν ἐκπαιδεύσει καλῶς.

Ἐπειδὴ δὲ ὄνειρον τοῦ προεἶπεν ⁴ ὅτι ὁ υἱός του θὰ κινδυ-
 νεύσῃ, λέγει εἰς αὐτόν· «Παιδί μου, πολλὰς φορὰς ἔχεις κυνη-
 γῆσαι καὶ ἐκστρατεύσει, ἐφεξῆς θὰ περιποιῆσαι τοὺς ἀγροὺς,
 διότι ἀρκετὰ ἔχεις κινδυνεύσει».

Κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον ⁵ ἔρχεται εἰς Σάρδεις ὁ Ἄδρα-
 στος καὶ λέγει εἰς τὸν Κροῖσον· «Ὡ βασιλεῦ, ἔχω φονεύσει
 χωρὶς νὰ θέλω ⁶ τὸν ἀδελφόν μου καὶ ὁ πατήρ μου μὲ ἔχει
 φυγαδεύσει ἔκ τῆς πατρίδος. Σὲ παρακαλῶ νὰ μένω πλη-
 σίον σου».

Ἔτσι ἔμενεν ὁ Ἄδραστος εἰς Σάρδεις. Αὐτὸς δὲ ἦτο αἰ-
 τία τοῦ θανάτου τοῦ Ἄτους.

10. Ἡ Γαλατία ¹.

Ἡ Γαλατία τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτο χώρα εὐτυχημένη ², διότι εἶχε κάθε εἶδους ³ προϊόντα. Εἰς τὰς πλατείας καὶ εὐφύρους πεδιάδας ἐκαλλιέργουν τὸν σῖτον, τὰ ὄσπρια καὶ τὰ ἀμπέλια, ἔσκαπτον ⁴ δὲ εἰς τὸ ἔδαφος βαθεῖς βόθρους καὶ ἐβγαζον διάφορα μέταλλα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Ἀπὸ αὐτὰ κατεσκεύαζον παχεῖς κρίκους ὀλοχρύσους ⁵ καὶ ἐφόρουσιν ⁶ ὅλοι οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες γύρω ἀπὸ τὸν λαμβόν.

Πρὸς τούτοις διέσχιζον ⁷ τὰς πεδιάδας πλατεῖς καὶ βαθεῖς ποταμοί, οἱ ὅποιοι ⁸ εἶχον τὰς πηγὰς ἀπὸ λίμνας βαθείας καὶ ἀπὸ δασώδη βουνά. Ὅλοι αὐτοὶ ἐχύνοντο ⁹, ὅπως σήμερον, ἢ εἰς τὸ πέλαγος τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἢ εἰς τὸν Ὠκεανόν. Μὲ πλοῖα δὲ οἱ ἔμποροι μετέφερον τὰ φορτία ἀπὸ ¹⁰ αὐτοῦς τοὺς ποταμοὺς ἀπὸ μίαν χώραν εἰς ἄλλην καὶ ἔτσι ὀλίγα μόνον ἐμπορεύματα μετεφέροντο διὰ ξηρᾶς ¹¹.

11. Ἡ Βρετανικὴ ¹.

Ἀπέναντι ² τῆς Γαλατίας πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ὠκεανοῦ ³ ὑπάρχουν νησιὰ γεμάτα ἀπὸ δένδρα.

Ἀπὸ αὐτὰ ⁴ εἶναι μία ἡ Βρετανικὴ γεμάτη ἀπὸ δάση, εἰς μερικὰ δὲ μέρη ⁵ βραχώδης. Τὸ σχῆμα αὐτῆς εἶναι ὅμοιον μὲ τρίγωνον ⁶ καὶ ἔχει ὄχι ὀλίγας ἐκτεταμένας ⁷ πεδιάδας. Ποταμοὶ δὲ βαθεῖς πολλῶν πηγῶν ⁸ πλάτους διέσχιζον ὅλας τὰς πεδιάδας, αἱ ὅποιοι ⁹ παράγουν σῖτον, γλυκεῖς καὶ ἀφθόνους καρποὺς καὶ ὅλα τὰ προϊόντα. Ὁ οὐρανὸς εἶναι γεμάτος ἀπὸ σύννεφα συνήθως, ὥστε ὁ ἥλιος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ¹⁰ φαίνεται δι' ὀλίγας ὥρας.

Ἐδῶ ἔξω τὸν παλαιὸν καιρὸν φυλαὶ ἐντόπιοι ¹¹ εἰς κατοικίας πτωχικὰς. Εἶχον δὲ οἱ κάτοικοι ἀρκετὸν μὲν μῆκος ¹²,

συνηθείας δὲ βαρβαρικός. Τὰς πόλεις ἔκτιζον ὡς ἐξῆς·
 "Ἐφραττον μὲ δένδρα κύκλον μεγάλου χώρου¹³ καὶ ἐδῶ ἔμενον
 μὲ τὰ ποίμνια, μὲ γίδια, μὲ πρόβατα, μὲ παχείας ἀγελάδας
 καὶ μὲ βόδια. Ἦρχοῦντο δὲ εἰς ὀλίγην τροφήν¹⁴.

12. Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Κατανοεῖ¹ τις τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ὅταν ρίπτῃ βλέμμα² πρὸς τὸ σύμπαν.

Ὁ εὐρὺς οὐρανός, πού περικλείει³ τὸ σύμπαν, αἱ ἐποχαὶ τοῦ ἔτους, ἡ σελήνη, πού φωτίζει μὲ τὸ ὠχρὸν φῶς, καὶ ὁ ἥλιος, πού θερμαίνει μὲ τὰς ἀκτῖνας τὸ σύμπαν, εἶναι ἔργα τοῦ Θεοῦ. Ὁμοίως ὅλα τὰ νερά, πού κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ βουνά, διὰ τὰ ποτίσσουν⁴ τὰς πλατείας πεδιάδας, εἶναι ἔργα τοῦ Θεοῦ. Οἱ βαθεῖς αὐτοὶ ποταμοὶ οἱ γεμᾶτοι ἀπὸ ψάρια εἰς μὲν τὰς πηγὰς εἶναι ἀβαθεῖς, καθόσον δὲ προχωροῦν⁵ δέχονται καὶ ἄλλα νερά καὶ γίνονται ὀγκώδεις καὶ ὀρμητικοί. Εἶναι δὲ ὠφέλιμοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ εὐωδιασμένοι κῆποι ποτίζονται ἀπὸ τὰ διαυγῆ νερά αὐτῶν καὶ παχύνονται.

Ἐπίσης πλάσματα τοῦ Θεοῦ εἶναι τὰ δασώδη βουνά καὶ αἱ φάραγγες καὶ αἱ κοιλάδες αἱ γεμᾶται⁶ ἀπὸ παντοῖα θηρία καὶ πτηνά. Ζοῦν δὲ τὰ μὲν θηρία εἰς βαθιὰ σπήλαια, τὰ δὲ πτηνά εἰς φωλεὰς ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα· ἀπὸ τὸ γλυκὸ δὲ κρέας αὐτῶν τρέφονται οἱ ἄνθρωποι.

Τὰ φυτὰ δὲ καὶ οἱ γλυκεῖς καρποί, πού ἔχουν φυτρώσει⁷ ἐκ τῆς γῆς, γεμίζουν τὴν ἀτμόσφαιραν ἀπὸ γλυκὸ ἄρωμα. Καὶ εὐτελεῖ δὲ καὶ ἀνάξια λόγου ζῶα καὶ ἔντομα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω αὐτῆς, μύρμηκες, σκώληκες καὶ ἄλλα, εἶναι ἐπίσης τοῦ Θεοῦ πλάσματα. Μέσα δὲ εἰς τὰ ἔργα τῆς γῆς εὐρίσκονται γαιάνθρακες καὶ μέταλλα διάφορα. Ὅλα αὐτά,

ἀφοῦ διέταξε νὰ ὑπάρχουν χάριν τῶν ἀνθρώπων ὁ θεὸς ὡς ἀγαθὸς δημιουργός, ἐπίστευσεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ ζοῦν μὲ ὅλα τὰ ἀγαθὰ.

13. Ἰταλία.

Ἡ Ἰταλία, ἡ ὁποία εὑρίσκεται νοτίως¹ τῶν Ἀλπεων, ἐκτείνεται μέχρι τῆς Σικελίας· διασχίζεται δὲ ἀπὸ πολλὰ δασώδη βουνὰ καὶ ἀπὸ πολλοὺς καὶ μεγάλους ποταμούς.

Ἡ χώρα, ἡ ὁποία εὑρίσκεται σχεδὸν εἰς τὸ μέσον αὐτῆς καὶ ὀνομάζεται τὸν παλαιὸν καιρὸν Λατίνη, ἦτο ἀρκετὰ² μεγάλη πεδιάς, πολὺ πλουσία καὶ πολλὰ προϊόντα παράγουσα. Μόνον ὀλίγα μέρη αὐτῆς ἦσαν γεμάτα ἀπὸ ἔλη³ καὶ ἐκτάσεις ὄχι μεγάλα ἦσαν βραχῶδεις.

Οἱ φιλόπονοι ὅμως κάτοικοι εἰς ὄχι πολὺ χρονικὸν διάστημα μετέβαλον αὐτὰ εἰς βοσκοτόπια καὶ εἰς ἀμπελόφυτα χωράφια. Ἡ δὲ πρὸς νότον αὐτῆς εὑρισκομένη⁴ χώρα, ποὺ ὀνομάζεται Καμπανία, ἦτο πολὺ εὐφορος, διότι λέγεται ὅτι ἐσπείρετο πολλὰς φορές τὸ ἔτος⁵. Γύρω ἀπὸ τοὺς τόπους αὐτοὺς ὑπῆρχεν τὸ Βεζούβιον ὄρος, τὸ ὁποῖον περιεβάλλετο κατὰ τὰ πλάγια ἀπὸ ἀγρούς πολὺ ὡραίους καὶ ἀπὸ ἀμπέλια πλὴν τῆς κορυφῆς. Αὐτὸ δέ, ποὺ ἦτο ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, ἦτο ὀλίγον ἄγονον.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐργαζόμενοι μὲ ἐπιμέλειαν καὶ φιλοπονίαν εἶχον πλουσία τὰ ἀγαθὰ καὶ ἦσαν καλοὶ ἄνθρωποι.

14. Ἐνδιαφερόσαι γινῶμαι.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰθιοπῶν, ἐρωτηθεὶς ποτε, τί εἶναι τὸ παλαιότερον¹ ἀπ' ὅλα², τὸ ὡραιότερον, τὸ σοφώτερον, τὸ κοινότερον, τὸ ὠφελιμώτερον, τὸ βλαβερώτερον καὶ τὸ εὐκολώτερον ἔλεγεν· « Τὸ παλαιότερον ἀπ' ὅλα εἶναι ὁ χρόνος,

διότι οὐδείς πρὸ αὐτοῦ ὑπῆρχε. Τὸ μεγαλύτερον ὁ κόσμος, τὸ σοφώτερον ἢ ἀλήθεια, διότι οὐδὲν εἶναι πολυτιμώτερον ἀπ' αὐτήν. Τὸ ὠραιότερον τὸ φῶς, τὸ κοινότερον ὁ θάνατος, τὸ ὠφελιμώτερον ὁ Θεός, διότι αὐτὸς μόνον παρέχει τὰ εὐχαριστότατα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Τὸ βλαβερώτερον δ' ὅλων ὁ κακὸς δαίμων καὶ τὸ εὐχαριστότερον τὸ γλυκύ ».

Θαλῆς ὅμως ὁ Μιλήσιος ἀπεκρίνετο ὡς ἐξῆς: « Ὁ θεὸς εἶναι ὁ παλαιότερος ὅλων, διότι εἶναι ἀγέννητος, ὁ κόσμος τὸ μεγαλύτερον, ὁ χρόνος τὸ σοφώτερον, διότι ὅλα ἀποκαλύπτει, ἢ ἐλπίς τὸ κοινότερον, ἢ ἀρετὴ τὸ ὠφελιμώτερον, ἢ κακία τὸ βλαβερώτερον, ἢ ἀνάγκη τὸ ἰσχυρότερον, διότι ὅλοι ὑποχωροῦν³ εἰς αὐτήν, τὸ δὲ εὐκολώτερον τὸ κατὰ φύσιν ζῆν».

15. Χειμῶν ἐν Λευκετίᾳ.

Συνέβαινε¹ νὰ διαχειμάζω εἰς Λευκετίαν ἔτσι δ' ὠνόμαζον οἱ Γαλάται τὴν πολίχνην τῶν Παρισίων. Ἦτο δ' αὕτη ὄχι μεγάλη νῆσος. Ποταμὸς δὲ μέγας γύρω αὐτήν ὅλην περιέβαλλε. Ξύλινα δὲ γέφυραι πολλαὶ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη² ἔφερον εἰς αὐτήν, ὁ δὲ ποταμὸς ὀλίγας φορὰς³ γίνεται μικρότερος ἢ μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ σύνθηες. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ⁴ δὲ εἶναι ὁ ἴδιος. Τὸ νερὸ αὐτοῦ εἶναι γλυκύτατον, ὁ δὲ χειμῶν μαλακώτατος⁵ ἕνεκα τῆς ζέστης τοῦ Ὠκεανοῦ, διότι οὗτος δὲν ἀπέχει πολὺ.

Φυτρῶνουν δὲ εἰς αὐτήν πολλαὶ ἄμπελοι, ποὺ παράγουν ὠραιότατα καὶ γλυκύτατα σταφύλια, καὶ συκαῖ, ποὺ σκεπάζονται τὸν χειμῶνα μὲ καλαμιὰ⁶ σιταριοῦ.

16. Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος.

Ὁ Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος ἐστάλη ὡς πρεσβευτῆς¹ πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα. Καθ' ὁδὸν ἐσκέπτετο· « Εἶθε νὰ εἶναι ὁ βα-

σιλεύς εὐμενῆς καὶ εἴθε νὰ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου, ἄλλως μπορεῖ νὰ κινδυνεύσω² »).

Ἔρχεται λοιπὸν εἰς τὸ ἀνάκτορον, ὅπου ὁ φρουρὸς χι-
λίαςχος τὸν συνεβούλευσε τὰ ἐξῆς· «³ ὦ ξένε, νὰ εἶσαι³ σεμνὸς
πρὸ τοῦ βασιλέως καὶ νὰ παρακαλέσῃς⁴ θερμῶς αὐτὸν γονα-
τιστός⁵· κροῦσε τὴν θύραν ». Τοῦ ἔλεγε δὲ ἀκόμη ὅτι ὁ βασι-
λεὺς ἦτο ἀγαθὸς καὶ ὅτι οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς παρακαλοῦντας αὐ-
τὸν εἶχε κινδυνεύσει. Ἐάν τις τοῦ ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν⁶, μπο-
ροῦσε νὰ ἀπολαύῃ τῆς εὐνοίας.

Ὁ Ἰσμηνίας ὅμως δὲν ἤθελε νὰ παρακαλέσῃ γονατιστός,
ὡς δοῦλος· ἔκρουσε λοιπὸν τὴν θύραν καὶ εἰσέρχεται. Ἀφοῦ
δὲ ἐκλείσεν αὐτήν, ρίπτει τὸν δακτύλιον παρὰ τοὺς πόδας,
σκύβει καὶ λαμβάνει αὐτόν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπίστευσε ὅτι τὸν παρακαλεῖ γονατιστός
καὶ παρέχει εἰς αὐτὸν ὅσα ἤθελε.

17. Ὁ Ξενοφῶν πρὸς τοὺς στρατιῶτας.

Ἀντιλαμβανόμενος ὁ Ξενοφῶν ὅτι οἱ στρατιῶται ἦσαν
δυσηρεστημένοι μαζί του, μαζεύει αὐτοὺς ὅσον τὸ δυνατὸν
γρηγορώτερα¹ μὲ τὸν κήρυκα καὶ τοὺς λέγει· «Στρατιῶται,
μαθαίνω ὅτι μὲ συκοφαντοῦν, ὅτι δῆθεν² ἐγὼ πρόκειται³ ξε-
γελῶντάς⁴ σας νὰ σᾶς ὀδηγήσω εἰς τὸν Φᾶσιν. Ἀκούσατέ με
λοιπόν. Ἄν⁵ πρόκειται νὰ κινδυνεύσετε σεῖς, ὅπως μὲ συκο-
φαντοῦν, σᾶς δίδω τὸ δικαίωμα⁶ νὰ μὲ φονεύσετε, ἄλλως νὰ
δέσετε τοὺς συκοφάντας. Γνωρίζετε βέβαια⁷, ἀφοῦ βραδίζομεν
εἰς ἐχθρικὴν πρὸς ἡμᾶς χώραν, ἀπὸ ποῦ ἀνατέλλει καὶ ποῦ
δύει ὁ ἥλιος. Ἐπίσης γνωρίζετε ὅτι πορευόμενοι πρὸς δυσμὰς
πηγαίνομεν πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Πῶς λοιπὸν εἶναι δυνατὸν⁸
νὰ σᾶς ὀδηγῶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται
πρὸς ἀνατολάς, καὶ νὰ διατρέχετε κίνδυνον ; Ὅσοι λέγουν

αὐτὰ εἶναι ἡλίθιοι καὶ φθονεροὶ ἄνθρωποι, σεῖς δὲ εἴσθε ἄξιοι νὰ κρίνετε, ἂν λέγω ἀληθῆ ἢ ὄχι ».

18. Ἡ Μανία σατράπης τῆς Αἰολίδος.

Ἡ Μανία μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός τῆς πηγαίνει πρὸς τὸν Φαρνάβαζον καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· « ὦ Φαρνάβαζε, οἱ κάτοικοι τῆς Αἰολίδος διοικούμενοι¹ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός μου ἦσαν εὐτυχεῖς². Ἡ χώρα καλλιεργουμένη ἀπέδιδε καρποὺς ἀφθόνους. Ἐξ αὐτῶν προσέφερε θυσιάς³ πλουσίας εἰς τοὺς θεοὺς. Οὐδεμίαν δὲ πρόφασιν εὑρισκεν, ἵνα μὴ ἐκστρατεύῃ⁴ μαζί σου. Ὅσακις διετάσσετο, ἐσκέπτετο, πῶς νὰ ἐκστρατεύῃ⁵ με περισσοτέρους στρατιώτας. Τοὺς δὲ φόρους ἔστειλε πάντοτε περισσοτέρους τῶν διατασσομένων ὑπὸ σοῦ. Καὶ οἱ στρατιῶται εἶχον ἐκπαιδευθῆ οὕτως, ὥστε νὰ πορεύωνται, ὅπου διετάσσοντο. Ἡλιπίζεν οὕτω ὅτι ἡ ἀρχὴ οὐδέποτε θὰ καταλυθῆ. Ἐὰν καὶ ἐγώ, ὦ Φαρνάβαζε, διοικήσω τὴν Αἰολίδα ὡς σατράπης ἀνταξίως τοῦ ἀνδρός μου, τί σὲ ἐμποδίζει νὰ μένω ἐγὼ σατράπης ; Σοῦ ὑπόσχομαι⁶ ὅτι θὰ ἐκστρατεύω, ὅπου καὶ ἂν μὲ διατάξῃς. Ἐὰν παρίστατο ἀνάγκη⁷ νὰ ἐκστρατεύσω ἐναντίον ἐχθρῶν, προθύμως ἤθελον ἐκστρατεύσει⁸ μεθ' ὅλων τῶν δυνάμεων ».

Ἀφοῦ ἤκουσεν αὐτὰ ὁ Φαρνάβαζος, διέταξε νὰ εἶναι σατράπης τῆς Αἰολίδος ἡ Μανία.

19. Μάθημα τοῦ Ἀντιόχου.

Ὁ Ἀντιόχος¹, ὁ νικητὴς τῶν Πάρθων, ἐμάζευσε κάποτε τοὺς αὐλικούς, διὰ νὰ κυνηγήσουν εἰς τὸ πλησίον δάσος. « Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ φονεύσῃ τὰ περισσότερα θηρία », εἶπε, « θ' ἀνταμείψω, θὰ τιμωρήσω δὲ ἐκεῖνον, ποῦ δὲν θὰ κυνηγήσῃ τίποτε ».

Κατὰ ² τὸ κυνήγιον ὅμως ἐχρονοτρίβησε πολὺ καὶ ἀπεμακρύνθη ³ οὐ πολὺ ἀπὸ τούσ ἀλλοὺς αὐλικούς. Ἐπειδὴ δὲ πλέον ἦτο νύξ, εἰσέρχεται εἰς ἔπαυλιν πτωχῶν χωρικῶν· «ἄς ἀποκρύψω ὅτι εἶμαι βασιλεὺς», σκέπτεται, «διὰ νὰ ἀκούσω, τί λέγουν οἱ ὑπήκοοι περὶ ἐμοῦ». Ἔτσι ἤλπιζεν ὅτι οἱ χωρικοὶ δὲν θὰ ἀποκρύψουν τίποτε.

Πράγματι δὲ οἱ χωρικοὶ ἐνόμισαν ὅτι φιλοξενοῦν ⁴ ἰδιώτην καὶ κατὰ τὸ δεῖπνον εἶπον ὅσα ἐπίστευον. Ἐλεγον λοιπὸν οἱ χωρικοὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς ἦτο μὲν χρηστός, εἶχεν ὅπως ἐμπιστοσύνην εἰς τούσ αὐλικούς, αὐτοὶ δὲ δὲν τοῦ ἀπεκάλυπτον τὴν ἀλήθειαν πάντοτε. Ἐπειδὴ δὲ ἀγαπᾶ τὰ κυνήγια ⁵, ἐμάζευσε κακοὺς αὐλικούς, οἱ ὁποῖοι ⁶ προσέχουν μόνον τὰ ἰδιῶτων συμφέροντα. Ἄν διώξῃ τούσ αὐλικούς, οἱ ὑπήκοοι θὰ λέγουν ὅτι εἶναι καλὸς βασιλεὺς. Καὶ τότε μὲν, ἀφοῦ ἤκουσε, δὲν εἶπε τίποτε.

Ἄμα δὲ ἐξημέρωσεν ⁷, ἤρχοντο οἱ αὐλικοὶ καὶ περιποιοῦντο αὐτόν. Τότε τούσ λέγει· «Κανεῖς ἀπὸ σᾶς δὲν μοῦ εἶπε μέχρι σήμερον τὴν ἀλήθειαν. Ἄφ' ὅτου ἔγινα βασιλεὺς, χθὲς μόνον ἤκουσα λόγους ἀληθινούς καὶ ἀπεκάλυψα τὴν ἀλήθειαν».

20. Προτροπὴ στρατηγοῦ πρὸς τούσ μυρίους.

«᾽Ω ἄνδρες, πολλὰς καὶ καλὰς ἐλπίδας σωτηρίας ἔχομεν ⁷. Ἐχω ἤδη κάμει θυσίαν εἰς τούσ θεοὺς καὶ τὰ ἱερά παρουσιάζονται καλὰ. Τοῦτο δὲ εἶναι φυσικόν ², διότι νομίζω ὅτι ἡμεῖς μὲν ἔχομεν ἐνεργήσει σύμφωνα ³ μὲ τὰς συνθήκας καὶ τὰς θυσίας, πού εἶχομεν θυσιάσει, οἱ δὲ ἐχθροὶ ἔχουν παραβῆ τούσ ὅρκους. Οἱ δὲ θεοὶ πολλὰς φορές ἔχουν τιμωρήσει τούσ παραβάτας ⁵, ἔχουν δὲ σώσει τούσ καλοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Ὅτε δηλαδὴ οἱ Πέρσαι εἶχον

ἐκστρατεύσει κατὰ τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ πολεμικὰ πλοῖα καὶ στρατόν, οἱ πρόγονοι εἰς μὲν τὸν Μαραθῶνα εἶχον καταδιώξει αὐτούς, εἰς δὲ τὰς Θερμοπύλας, ὅπου εἶχον στείλει τὸν Λεωνίδα, εἶχον ἐμποδίσει τὴν προέλασιν ⁶ αὐτῶν.

Ἔτσι καὶ σεῖς τώρα πρὸ ὀλίγου μὲν χρόνου εἰς τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην ἔχετε καταδιώξει τοὺς Πέρσας. Καὶ τότε μὲν ἠγωνίζεσθε περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κύρου, τώρα δέ, ὅτε οἱ στρατηγοὶ ἔχουν φροντίσει διὰ τὴν νίκην, θὰ κάμετε αὐτὸ εὐκόλα».

21. Συμβουλαὶ πρὸς νέους.

Εἶθε νὰ εἶσαι φιλομαθής. Ἐὰν εἶσαι τοιοῦτος, θὰ γίνῃς πολυμαθής. Εἶθε νὰ διαφυλάξῃς μὲ μελέτας, ὅσα ¹ γνωρίζεις. Ὅσα δὲ δὲν ² ἔχεις μάθει ³, νὰ ἀποκτᾶς ⁴ μὲ γνώσεις· εἶναι ἕξι ⁵ ἄσχημον νὰ μὴ μαθάνῃς λόγον, τὸν ὅποῖον ⁶ ἤθελες ἀκούσει ⁷, καὶ νὰ μὴ δέχῃσαι ⁸ καλόν, ποῦ θὰ σοῦ προσέφερον ⁹ φίλοι. Νὰ ἐξοδεύῃς τὸν καιρὸν ¹⁰ εἰς τὸ νὰ ἀκούῃς λόγους παρ' ἄλλων· διότι ἔτσι θὰ δυνηθῆς νὰ μαθάνῃς εὐκόλως, ὅσα οἱ ἄλλοι δυσκόλως ἔχουν εὔρει. Νὰ νομίζῃς ὅτι πολλὰ τῶν ἀκουσμάτων εἶναι πολυτιμότερα ἀπὸ χρήματα· διότι αὐτὰ μὲν γρήγορα ¹¹ σὲ ἀφήνουν, ἐκεῖνα δὲ ὅλον τὸν καιρὸν παραμένουν. Μὴ κουράζεσαι νὰ βαδίζῃς μακρὸν δρόμον πρὸς ἐκείνους, ποῦ ὑπόσχονται ὅτι διδάσκουν χρήσιμον τι· διότι εἶναι ἐντροπὴ οἱ μὲν ἔμποροι ¹² νὰ περνοῦν τόσα πελάγη διὰ ¹³ νὰ αὐξήσουν τὴν περιουσίαν καὶ νὰ κάμουν αὐτὴν περισσοτέραν, οἱ δὲ νεώτεροι νὰ μὴ ὑπομένουν τὴν κατὰ ξηρὰν πορείαν, διὰ νὰ ἐπιτύχουν παιδείαν καλυτέραν.

22. Ἀνακάλυψις πόρου τοῦ ποταμοῦ ὑπὸ τῶν μυρίων.

Ἐνῶ δὲ ἔτρωγεν¹ ὁ Ξενοφῶν, προσέτρεξαν² πρὸς αὐτὸν δύο νεανίσκοι· διότι ὅλοι ἐγνώριζον ὅτι ἐπετρέπετο³ εἰς πᾶσαν ὥραν νὰ προσέλθῃ τις πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ εἴπῃ, ἐὰν⁴ εἶχε τι σχετικὸν⁵ πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ ἔλεγον τότε ὅτι ἔτυχε⁶ νὰ συλλέγουν⁷ φρύγανα καὶ διέκριναν⁸ ἀπέναντι εἰς βράχους κατερχομένους⁹ πρὸς τὸν ποταμὸν γέροντας, παιδιὰ καὶ μικρὰ κορίτσια καὶ ὅτι αὐτοὶ ἔκρυψαν¹⁰ εἰς βράχον σχήματος ἀντρου ἱμάτια. Ἀφοῦ δὲ αὐτοὶ εἶδον αὐτό, ἀπεφάσισαν¹¹ νὰ διαβοῦν¹² τὸν ποταμὸν.

Κρατοῦντες λοιπὸν εἰς τὰς χεῖρας μόνον ἐγχειρίδια διέβαινον γυμνοὶ τὸν ποταμὸν καὶ τὸ νερὸ τοὺς ἔβρεξε μέχρι τῶν γονάτων. Ἀφοῦ δὲ παρέλαβον τὰ ἱμάτια ἤλθον πάλιν. Ἀμέσως ὁ στρατηγὸς ἔκαμνε σπονδὰς καὶ διέταξε τοὺς στρατηγούς νὰ προσεύχωνται εἰς τοὺς θεοὺς, πού ἀπεκάλυψαν τὸν πόρον.

23. Ἡ θήρα ὡς ἄσκησις πολεμική.

Οἱ κυνηγοὶ ἐκπαιδεύονται καὶ εἰς ὅσα ἀφοροῦν εἰς τὸν πόλεμον¹. Ἐπειδὴ βαδίζουν μὲ τὰ ὄπλα δρόμους δυσβάτους, δὲν κουράζονται. Ἐπειδὴ εἶναι συνηθισμένοι² νὰ κυνηγοῦν τὰ θηρία ἐπὶ πολὺν χρόνον, συνηθίζουν εἰς τὸ νὰ ὑπομένουν τοὺς κόπους. Ἐπίσης γίνονται πειθαρχικοὶ φύλακες τῶν εἰς αὐτοὺς διατασσομένων, ὡσάκτις παραστῆ ἀνάγκη³ νὰ κατακλίνωνται⁴ εἰς τὸ ὑπαιθρον.

Διὰ τοῦτο γίνονται πειθαρχικοὶ στρατιῶται καὶ ὑπομένουν καὶ τὸ ψῦχος καὶ τὴν ζέστην τοῦ ὑπαίθρου καὶ συνηθίζουν νὰ πράττουν τὰ παραγγελλόμενα προθύμως καὶ νὰ προ-

φυλάττωνται καλῶς. Οὕτω γυμναζόμενοι, ἐὰν εἶναι παρατεταγμένοι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, δὲν θὰ ἐγκαταλείψουν τὰς τάξεις, διότι θὰ μποροῦν⁵ νὰ ὑπομένουν τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν.

Ὅταν δὲ οἱ ἐχθροὶ ἔχουν τραπῆ εἰς φυγὴν, αὐτοὶ θὰ τοὺς καταδιώξουν⁶ εἰς πᾶσαν τοποθεσίαν, διότι εἶναι συνηθισμένοι εἰς τὴν καταδίωξιν τῶν θηρίων. Ἐὰν δὲ πάλιν οἱ ἰδικοὶ των⁷ ἀτυχῆσουν, θὰ δύνανται καὶ οἱ ἴδιοι νὰ σώζονται καὶ τοὺς ἄλλους νὰ σώζουν.

24. Χαρά τῶν μυρίων ἐπὶ τῇ θεᾷ τῆς θαλάσσης.

Οἱ Ἕλληνες, ἀφοῦ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, ἐβάδισαν μιᾶς ἡμέρας δρόμον καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ὄρος τὸ ὀνομαζόμενον ἀπὸ τοὺς ἐγχωρίους¹ Θήχης.

Ὅτε δὲ οἱ πρῶτοι ἔφθασαν εἰς αὐτό, μεγάλη κραυγὴ ἤκούσθη. Ἀκούσας ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ἐνόμισαν ὅτι ἐχθροὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ἐφάνησαν καὶ ὅτι πάλιν θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ κάμουν μάχην, διότι ὀπισθεν ἠκολούθουν² οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας.

Ἐμαζεύθησαν δὲ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὸ ὄρος περισσότεροι καὶ ἡ βοή ἐγινε δυνατωτέρα³, ὥστε ἠναγκάσθη ὁ Ξενοφῶν νὰ τρέξῃ διὰ νὰ ἴδῃ τὰ συμβαίνοντα. Πλησιάσας⁴ ἤκουσε τὰς λέξεις « θ ἄ λ α σ σ α, θ ἄ λ α σ σ α » καὶ ἐνόησεν⁵ ὅτι οἱ στρατιῶται εἶδον θάλασσαν. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν ὅλοι εἰς τὴν κορυφὴν, ἐνηγκαλίζοντο⁶ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ ἔλεγον· « Τώρα ἀσφαλῶς θὰ σωθῶμεν πλέον ».

25. Σωκράτης περὶ φιλίας.

Ἦκουσά ποτε τὸν Σωκράτη νὰ συζητῆ¹ περὶ φίλων καὶ μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἀπ' αὐτὰ μπορεῖ νὰ ὠφεληται² κανεὶς διὰ

τὴν ἀπόκτησιν φίλων. "Όλοι σχεδὸν νομίζουν καὶ λέγουν ὅτι φίλος καλὸς εἶναι τὸ καλῦτερον ἀπ' ὅλα. Ἐν τούτοις ὁ Σωκράτης ἔβλεπεν ὅτι ὅλοι φροντίζουν διὰ κάθε ἄλλο παρὰ διὰ τὴν ἀπόκτησιν φίλων.

"Ἐβλεπε δὲ ὅτι οἱ περισσότεροὶ προσπαθοῦν νὰ ἀποκτοῦν⁸ οἰκίας καὶ ἀγροὺς καὶ δούλους, φίλον δ' οὐδεὶς φροντίζει, πῶς νὰ ἀποκτήσῃ, οὔτε πῶς νὰ σώζωνται οἱ ὑπάρχοντες. Καὶ ὅταν μὲν εἶναι ἄρρωστοι⁴ οἱ δοῦλοι, προσκαλοῦν ἰατρούς, τοὺς δὲ φίλους, ὅταν ἄρρωστοῦν παραμελοῦν. Ἐὰν δ' ἀποθάνουν οἱ ὑπέρεται ἢ οἱ φίλοι, τὴν μὲν ἀπώλειαν τῶν ὑπηρετῶν θεωροῦν ζημίαν, διὰ δὲ τοὺς φίλους οὐδὲν νομίζουν ὅτι ἔχουν χάσει⁵.

Πρὸς τούτοις δὲ ἀπὸ μὲν τὰ ἄλλα κτήματα οὐδὲν ἀφήνουν⁶ ἀπεριποίητον⁷, τοὺς δὲ φίλους, ἂν καὶ ἔχουν ἀνάγκη⁸ περιποιήσεως, παραμελοῦν⁹. Τούναντίον δὲ θὰ ἔπρεπε¹⁰ τοὺς φίλους νὰ ἐκτιμᾷ τις καὶ δι' αὐτοὺς νὰ φροντίζῃ· διότι ὁ καλὸς φίλος εἶναι πολλὰς φορὰς καλῦτερος καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν.

26. Ἡ πρώτη θήρα τοῦ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου.

'Αφοῦ ὁ Ἀστυάγης εἶδεν ὅτι ὁ Κύρος ἐπεθύμει¹ πολὺ² νὰ κυνηγῇ³ εἰς τὸ δάσος, στέλλει αὐτὸν μὲ τὸν θεῖόν του, ἵνα τὸν προφυλάττουν, ἐὰν⁴ ἤθελε φανῇ κανὲν ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία. Ὁ δὲ Κύρος ἐζήτηε νὰ μάθῃ ἀπὸ τοὺς ἀκολουθοῦντας, ποῖα θηρία πρέπει μὲ θάρρος⁵ νὰ διώξῃ. Οὔτοι δὲ ἔλεγον εἰς αὐτόν, ποῖα θηρία εἶναι ἀβλαβῆ⁶ καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ προφυλαχθῇ μᾶλλον ἀπὸ κακοτοπιᾶς⁷. Ἐνῶ ὅμως ἤκουεν αὐτὰ, αἴφνης βλέπει ὅτι ἔλαφος ἀνεπήδησεν. Ἀμέσως ἐλησμόνησεν ὅλα αὐτὰ καὶ οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπε παρὰ τὸν δρόμον τῆς ἐλάφου. Καταδιώκων δὲ αὐτὴν τὴν ἐφόνευσεν. Οἱ φύλακες τότε πλησιάσαντες αὐτὸν τοῦ συνέστησαν νὰ μὴ τρέχῃ.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁμοῦς ἤκουσε κραυγὴν καὶ ἀμέσως ἐπήδη-
 σεν ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ γεμᾶτος ἀπὸ ἐνθουσιασμῶν ⁸ ἐπιπίπτει
 κατὰ τοῦ κάπρου καὶ τὸν φονεύει. Ὁ θεῖος τότε βλέπων τὸ
 θάρρος παρεκάλει αὐτὸν νὰ μὴ κινδυνεύῃ· αὐτὸς δὲ παρεκά-
 λει τὸν θεῖον νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ φέρῃ τὰ κυνήγια μόνος του
 πρὸς τὸν πάππον. Πράγματι δὲ προσφερών ταῦτα εἰς τὸν
 πάππον ελεγεν ὅτι μόνος του ἐκυνήγησεν αὐτὰ χάριν αὐτοῦ.
 Ὁ δὲ Ἀστυάγης ἠὲ χαριστεῖτο μὲν, συνεβούλευεν ὁμοῦς αὐτὸν
 νὰ μὴ κινδυνεύῃ.

27. Ἡ πρὸς τοὺς τιμῶντας τοὺς γονεῖς εὐνοια
 τῶν θεῶν.

Εἰς τὴν Σικελίαν ἔρρευσε κάποτε ἐκ τῆς Αἴτνης ῥύαξ πυ-
 ρός· λέγουσι δὲ ὅτι οὗτος ἔρρεε καὶ πρὸς τὴν ἄλλην χώραν καὶ
 μάλιστα ¹ πρὸς πόλιν ἀπὸ τὰς ἐκεῖ κατοικουμένης. Διηγοῦνται
 λοιπὸν ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι ζητοῦντες σωτηρίαν ὤρμησαν πρὸς
 φυγὴν, ἓνας δὲ κάποιος ² ἀπὸ τοὺς νεωτέρους ἔφερε τὸν γέ-
 ροντα πατέρα ἐπὶ τῶν ὤμων, διότι ἔβλεπεν ὅτι δὲν μπορούσε
 νὰ βαδίξῃ ³. Ἐπροφθάσθη ⁴ ὁμοῦς ἀπὸ τὸν ῥύακα τοῦ πυρός.

Ἐδῶ ὁμοῦς εἶναι ἄξιον νὰ ἰδῆ τις ὅτι ὁ θεὸς εὐνοεῖ τοὺς
 καλοὺς ἀνδρας. Λέγεται δηλαδὴ ὅτι τὸ πῦρ ἔρρευσε ⁵ γύρω ἀπὸ
 τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ ὅτι αὐτοὶ μόνοι ἐσώθησαν. Ἐκτοτε
 ὠνομάσθη τὸ μέρος χ ῶ ρ ο ς τ ῶ ν ε ὑ σ ε β ῶ ν. Ὅσοι δὲ ἀπε-
 χώρησαν ⁶ ταχέως καὶ ἐγκατέλειψαν τοὺς γονεῖς, ἐχάθησαν ⁷.

28. Ἡ θέσις τοῦ τυράννου.

Ὅτε ἤμην ἀπλοῦς πολίτης ¹, εἶχα ² ὅλας τὰς χαράς ³, τὴν
 δὲ νοιώθω ὅτι στεροῦμαι ἀπ' ὅλα αὐτά. Τότε, ὁσάκις ⁴ ἐπιθυμοῦ-
 σα νὰ εὐχαριστηθῶ, συνανεστρεφόμεν τοὺς συνομηλίκοις μου,

ὁσάκις δὲ ἐπιθυμοῦσα ἡσυχίαν, ἕζων μόνος μου. Τώρα ἔχω χάσει ⁵ τοὺς συνομηλικούς μου, διότι ἔχουν γίνει ἀντὶ γιὰ σύντροφοι δοῦλοι. Ἔχω δὲ χάσει καὶ τὴν συναναστροφὴν ⁶ των, διότι δὲν βλέπω ⁷ εἰς αὐτοὺς διάθεσιν εὐνοϊκὴν πρὸς ἐμέ. Τὸ νὰ φοβοῦμαι δὲ τὸν κόσμον ⁸ καὶ τὴν μοναξιὰν ἐξ ἴσου καὶ τὸ νὰ μὴ θέλω νὰ βλέπω μήτε ἐνόπλους μήτε ἀόπλους γύρω μου, αὐτὸ εἶναι τὸ χειρότερον ἀπ' ὅλα. Αὐτὸς δὲ ὁ φόβος, καὶ ὅταν συμπαρακολουθῆται ἀκόμη ἀπὸ ὅλας τὰς εὐχαριστήσεις, εἶναι πολὺ κουραστικὸν πρᾶγμα ⁹. Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου δὲν μπορῶ οὔτε τροφὴν καλὴν νὰ διαλέγω ¹⁰, οὔτε ὕπνον ἡσυχον νὰ κοιμοῦμαι.

29. Κῦρος καὶ Κροῖσος.

Ὁ Κροῖσος ἐκλαυσεν ἐπὶ δύο ἔτη ¹ τὸν θάνατον τοῦ μόνοι υἱοῦ του. Τότε δὲν εἶχε καταλάβει ², διατὶ ὁ Σόλων κανένα ἐκ τῶν ἀνθρώπων πρὸ τοῦ θανάτου δὲν ὠνόμασεν εὐτυχῆ. Τὸ τρίτον ὅμως ἔτος ἔμαθεν ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀστυάγου εἶχε καταλυθῆ ὑπὸ τῶν Περσῶν. Ἐσκέφθη λοιπὸν νὰ κηρύξῃ ³ τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν.

Πρὶν ὅμως κάμῃ ⁴, ὅσα ἐσκέπτετο, ἔστειλε πρέσβεις εἰς τοὺς Δελφούς. Οὗτοι ἀφοῦ ἐπλευσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἠρώτησαν τὸν θεόν, ἂν θὰ χρειασθῆ νὰ πάρουν ⁵ κανένα σύμμαχον. Ὁ δὲ θεὸς ἀπήντησεν ὅτι, ἂν ὁ Κροῖσος περάσῃ τὸν Ἄλυν ποταμόν, θὰ καταλύσῃ μεγάλην ἀρχὴν καὶ ὅτι θὰ εἶναι ἀρκετὸν ⁶ εἰς αὐτὸν νὰ κάμῃ συμμάχους τοὺς πιδὺ δυνατοὺς ἐκ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Κροῖσος ἐπήνεσε τὴν σοφίαν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἔστειλε πρέσβεις εἰς Λακεδαιμόνα, διὰ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδαιμονίων, διότι τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν διηρημένοι ἀπὸ ἐσωτερικῆς ταραχᾶς.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ εἶχον ἀκούσει τὸν χρησμόν, ἐδέχθησαν⁸ τὴν συμμαχίαν. Ἐφοῦ λοιπὸν συνεπληρώθη⁹ ἡ προπαρασκευὴ τοῦ Κροῖσου, διαβαίνει τὸν Ἄλυν καὶ εἰσβάλλει εἰς τὴν Καππαδοκίαν. Νικηθεὶς ὁμως ὑπεχώρησεν εἰς Σάρδεις, διὰ νὰ μὴν ἀποχωρισθῇ¹⁰ ἀπὸ τοὺς συμμάχους. Οἱ σύμμαχοι ὁμως ἠμποδίσθησαν νὰ ἐκτελέσουν, ὅσα διετάχθησαν¹¹ ἀπὸ τὸν Κροῖσον, διότι ὁ Κῦρος ἠκολούθει τὸν Κροῖσον· καὶ φθάσας εἰς Λυδίαν ἐπολιόρκει τὰς Σάρδεις.

**30. Ὁ λόγος τοῦ Κλεάρχου πρὸς τοὺς στρατιώτας
δείξαντας διαθέσεις ἀντιπειθαρχικᾶς.**

«Ἄνδρες στρατιῶται, ὁ Κῦρος ἦτο φίλος μου. Ὅτε δὲ ἡμῖν ἐξόριστος¹, χρήματα πολλὰ μοῦ ἔδιδε, τὰ ὅποια ἐγὼ ἐξώδευον² ὅχι διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, ἀλλὰ διὰ σᾶς. Μαζί σας δὲ ἐξεδίωκον ἐκ τῆς Χερσονήσου τοὺς Θραῦκας, οἱ ὅποιοι ἤθελαν νὰ καταστρέψουν τὴν χώραν. Ὅτε δὲ με εἰδοποίησεν, ἐπήγγαλλον πρὸς αὐτόν, ἵνα συγκινδυνεύσω μαζί του ἀντὶ τῶν εὐεργεσιῶν, τὰς ὁποίας³ ἐλάμβανον⁴ παρ' ἐκείνου.

»Ἐπειδὴ ὁμως σεῖς τώρα δὲν θέλετε νὰ συγκινδυνεύσετε μαζί μου, ἀνάγκη εἶναι εἰς ἐμὲ ἢ νὰ παύσω νὰ εἶμαι φίλος του ἢ νὰ παύσω νὰ εἶμαι στρατηγός σας. Ἐπειδὴ ὁμως σεῖς δὲν θέλετε νὰ ὑπακούσετε εἰς ἐμέ, ἐγὼ προθύμως θὰ πάω, ὅπου καὶ ἂν με διατάξετε σεῖς, διότι νομίζω ὅτι σεῖς εἴσθε δι' ἐμὲ καὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι καὶ πατρίς. Μαζί σας μπορῶ νὰ εἶμαι⁵ πάντοτε πολῦτιμος φίλος, χωρὶς σᾶς δὲ δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι οὔτε φίλος καλός, οὔτε ἰκανὸς ἐναντίον ἐχθρῶν νὰ ἐκστρατεύσω ».

31. Ἀ γ η σ ί λ α ο ς .

Ὁ Ἀγησίλαος τὰ μὲν θεῖα τόσον ¹ ἐσέβητο, ὥστε καὶ οἱ ἐχθροὶ τοὺς ἔρκους ἐκείνου καὶ τὰς συνθήκας ἐθεώρουν ² ἀξίας περισσοτέρας πίστεως. Ὡς πρὸς δὲ ³ τὸν ἀγαθὸν καὶ δίκαιον χαρακτῆρά του, ποία ἀπόδειξις ⁴ μπορεῖ νὰ εἶναι ⁵ μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν ἐξῆς, δηλαδή ὅτι ποτὲ δὲν ἔβαλε κακὸν κατὰ νοῦν ⁶ ἐναντίον οὐδενός ; Τῆς δ' ἀνδρείας του ἀποδείξεις πολλαὶ ὑπάρχουν. Ἐκινδύνευε μὲν πάντοτε μαζὶ μὲ τοὺς στρατιώτας του πρὸς ἐχθροὺς ἰσχυροτάτους, κατὰ ⁷ δὲ τοὺς ἐναντίον ⁸ τούτων ἀγῶνας πρῶτον τὸν ἑαυτὸν του ἔττατε. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ στρατιῶταί του καὶ οἱ ἐχθροὶ του καὶ οἱ Ἑλληγες ὅλοι τὸν ἐτίμων ⁹.

32. Κῦρος ὁ πρεσβύτερος πρὸς τοὺς Πέρσας
μετὰ τὴν μάχην.

« Ἄνδρες στρατιῶται, πρῶτον μὲν ἐγὼ καὶ σεῖς ὅλοι τοὺς θεοὺς εὐχαριστοῦμεν ¹, διότι εἴμεθα νικηταί. Διὰ τοῦτο ἀπὸ ὅσα ἀγαθὰ ² ἔχομεν, πρέπει ³ νὰ προσφέρωμεν ⁴ εὐχαριστηρίους θυσίας πρὸς τοὺς θεοὺς. Ὅλους δὲ μαζὶ σᾶς θαυμάζω, διότι, ὅ,τι ἔχομεν, ἀπὸ σᾶς ὅλους ὑπάρχει. Θὰ βραβεύσω δὲ τὸν καθένα ἀνταξίως τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἔχετε κινδυνεύσει. Ἀπὸ τὴν νίκην δὲ αὐτὴν μόνοι σας ⁵ μπορεῖτε νὰ κρίνετε ⁶, ποῖον ἐκ τῶν δύο ἢ ἀνδρεία ⁷ ἢ ἡ φυγὴ σφάζει τὰς ψυχὰς καὶ συγχρόνως ποῖαν τινὰ εὐχαρίστησιν ἢ νίκην προσφέρει. Τώρα δέ, ἀφοῦ προσφέρετε θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς, πηγαίνετε εἰς τὰς σκηνάς ». Ἐπειτα τοὺς διέλυσε.

**33. Ὁ Ξενοφῶν ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς στρατιώτας
διὰ τὴν ἀπειθαρχίαν.**

« Γνωρίζετε, ὦ στρατιῶται, ποία ἀπειθαρχία¹ ὑπάρχει εἰς τὸ στράτευμα. Κανείς δὲν ὑπακούει εἰς τοὺς ἀρχηγούς καὶ ὁ καθείς² κάμνει ὅ,τι θέλει. Ἐὰν λοιπὸν τέτοια εἶναι τὰ πράγματα, τί λογῆς³ κατάστασις θὰ δημιουργηθῆ; Σεῖς ὅλοι δὲν θὰ εἴσθε ἱκανοὶ οὔτε πόλεμον νὰ ἀναλάβετε⁵, οὔτε νὰ καταπαύσετε αὐτόν. Ὁ καθείς δὲ θὰ σκέπτεται κακὸν ἐναντίον σας. Καὶ ἂν μερικοὶ πρέσβεις ἔλθουν⁶ πρὸς σᾶς δι' εἰρήνην ἢ ἄλλο τι, ὁ καθείς θὰ μπορῆ νὰ σᾶς κἀνῆ ὅ,τι καὶ ἂν σκέπτεται. Ἐπειτα, ὅποιους καὶ ἂν ἐκλέξητε στρατηγούς σας, δὲν θὰ ἀξίζουσι τίποτε⁷.

» Ποία δὲ πόλις θὰ μᾶς εἶναι πλέον φιλική, ὅταν ἀκούῃ ὅτι τέτοια ἀπειθαρχία ὑπάρχει⁸ εἰς τὸ στράτευμα; οὐδεμία βέβαια· διότι καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πιστεύομεν ὅτι, ὅσοι κάμνουσι τέτοια, εἶναι κακοὶ καὶ ἐπικίνδunoι στρατιῶται ».

34. Ὁ οὐρανὸς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὁ οὐρανός, ὁ ὁποῖος εἶναι γαλάζιος, ἦτο ἀπὸ χαλκόν. Εἰς τὸν οὐρανὸν ἦτο φῶς μὲν λαμπρόν, ἥλιος δὲ καθαρῶτατος καὶ τὸ δάπεδον ἀπὸ χρυσόν. Ἦτο δὲ ὁ οὐρανὸς γεμᾶτος¹ ἀπὸ οἰκίας καὶ ναοὺς τῶν θεῶν καὶ εἰς τοὺς ναοὺς ὑπῆρχον ἀγάλματα αὐτῶν. Τὰ ἀνάκτορα δὲ τῶν θεῶν ἔκλειον θύραι ἀπὸ σίδηρον καὶ χαλκόν, αἱ δὲ στέγαι τῶν οἰκιῶν καὶ ἀνακτόρων ἦσαν ἐκ κεράμου. Εἰς τὸ μέγαρον ἐπὶ θρόνου ἀπὸ χρυσόν ἐκάθητο ὁ Ζεὺς καὶ γύρω² ἀπὸ αὐτόν οἱ ἄλλοι θεοί. Εἰς τὸ συνέδριον³ δὲ ἀπεφάσιζον⁴, εἰς ποίους ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι εὐνοϊκοὶ καὶ πρὸς ποίους δυσμενεῖς⁵. Συνήθως δὲ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς ἦσαν πάντοτε εὐ-

σπλαχνικοί⁶. Εἶχον δὲ ἀγγελιοφόρον τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος μετέφερε τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν εἰς τὴν γῆν.

35. Ἡρακλῆς καὶ Ἀθηνᾶ.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐβάδιζε διὰ στενοῦ δρόμου διευθυνόμενος πρὸς λειμῶνα, ὁ ὁποῖος ἦτο γεματός ἀπὸ ἀμυγδαλιῆς καὶ συκιῆς. Ἐκράτει δὲ εἰς τὰ χέρια του ῥόπαλον σιδηρένιο μὲ ἀργυρᾶ καρφιά στολισμένο¹. Αἴφνης βλέπει ἐπὶ τῆς γῆς κάτι ὅμοιον μὲ μῆλον χρυσοῦν καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸ σπάσῃ². Ὅτε ὅμως εἶδεν ὅτι αὐτὸ ἐγένετο δύο καὶ τρεῖς φορές μεγαλύτερον³, ἐκτύπα ἀκόμη περισσότερον μὲ τὸ σιδηρένιο ῥόπαλον. Τοῦτο ὅμως ἐφούσκωνε⁴ καὶ ἔφραζε τὸν δρόμον. Δι' αὐτὸ ὁ Ἡρακλῆς παρεξενεύετο πολὺ.

Αἴφνης παρουσιάζεται ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία ἦτο εὐνοϊκὴ πρὸς αὐτόν, καὶ τοῦ λέγει· « Παιῦσε, ἀδελφέ. Αὐτὸ τὸ χρυσοῦν μῆλον εἶναι ἡ φιλονεικία καὶ ἔρις. Ἄν τις ἀδιαφορήσῃ⁵, μένει, ὅπως ἦτο, ἂν δέ τις τὸ κτυπᾷ, ἐξογκώνεται ».

36. Αἰγεύς.

Ὁ Αἰγεύς κάποτε εἶχεν ἔλθει εἰς Τροίζην· ἐδῶ ἐφιλοξένησεν¹ αὐτὸν ὁ Πέλοψ, ὁ ὁποῖος ἔδωκε² γυναῖκα εἰς αὐτὸν τὴν θυγατέρα του Αἴθραν. Ὅτε δὲ ὁ Αἰγεύς ἐπρόκειτο νὰ ἀπέλθῃ, παρήγγειλεν εἰς τὴν Αἴθραν, ἂν γεννήσῃ ἄρρενα υἱόν, νὰ ἀναθρέψῃ αὐτὸν καὶ νὰ μὴ τοῦ φανερώσῃ, τίνος εἶναι. Ἐπειτα ἔσκαψε λάκκον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔκρυψε διάφορα ὅπλα, καὶ ἐπὶ τοῦ λάκκου ἔθηκε βράχον. Παρήγγειλε δὲ εἰς τὴν Αἴθραν νὰ φέρῃ τὸν υἱὸν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἀφοῦ σηκώσῃ³ τὸν βράχον, νὰ λάβῃ τὰ ὅπλα· αὐτὸς δὲ ἦλθεν εἰς

Ἀθήνας. Μετ' οὐ πολὺ ὁ Μίνως, ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἀφοῦ ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους, ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ στέλλουν ἑπτὰ νέους⁴ καὶ ἑπτὰ νέας, διὰ νὰ κατασπαράσσωνται⁵ εἰς τὸν λαβύρινθον, ὅπου ὁ εἰσερχόμενος⁶ ἦτο χαμένος⁷. Εἶχε δὲ κατασκευάσει τοῦτον ὁ Δαίδαλος, ἄριστος ἀρχιτέκτων.

37. Θ η σ ε ὑ ς.

Ὁ Θησεὺς ἐνηλικιωθεὶς ἀπώθησε τὸν βράχον εὐκόλως καὶ ἔχων¹ τὰ ὄπλα ἔσπευδεν² εἰς Ἀθήνας. Ὁ δρόμος τότε ἦτο γεμάτος ἀπὸ κακούργους, οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ ἐφιλοξένουν τοὺς ὁδοιπόρους, τοὺς ἐφόνευον τεντώνοντας αὐτοὺς εἰς δένδρα ἢ τοὺς ἔσπρωχναν εἰς τὴν θάλασσαν. Τούτους ὅλους ἐφόνευσε καὶ ἔφθασεν εἰς Ἀθήνας. Ἐδῶ ἡ νοσηρὰ κατάστασις τῶν πραγμάτων³ δὲν τὸν ἄφηγε νὰ ἡσυχάσῃ. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐπανεφέρε τὴν τάξιν, οἱ συμπολιῖται εὐχαρίστως ἐδέχθησαν αὐτὸν ὡς σωτῆρα. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ φθάνουν οἱ ἐκ Κρήτης πρέσβεις, διὰ νὰ λάβουν⁴ τὸν φόρον τοῦ τρίτου ἔτους. Ὁ Θησεὺς μεταξὺ τῶν ἑπτὰ νέων ἐπῆγε καὶ αὐτὸς ἐλπίζων ὅτι θὰ φονεύσῃ τὸν Μινώταυρον. Πράγματι δὲ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς Ἀριάδνης ἐφόνευσε τὸν Μινώταυρον καὶ ἀπήλαξε τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὸν φόρον. Ἐνῶ ὅμως ἐπανήρχετο⁵, ἐλησμόνησε νὰ ὑψώσῃ ἰστίον λευκόν, ὅπως εἶχε συμφωνηθῆ⁶ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν⁷ ἐξ Ἀθηναίων. Ὁ πατὴρ τοῦ Θησεῦς περιμένων εἰς τὴν παραλίαν δὲν εἶδε σηκωμένον τὸ λευκὸν ἰστίον. Νομίσας λοιπὸν ὅτι ὁ υἱὸς του ἐχάθη, ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη. Ἐκτοτε τὸ πέλαγος ὠνομάσθη Αἰγαῖον. Ὁ δὲ Θησεὺς τοὺς διεσκορπισμένους⁸ εἰς τὴν Ἀττικὴν πρότερον ἔφερε νὰ κατοικήσουσιν⁹ εἰς μίαν πόλιν, τὴν ὁποίαν Ἀθήνας ὠνόμασεν.

38. Ἀλώπηξ και τράγος.

Μία ἀλώπηξ παραπατήσασα ¹ ἐγλύστρησε και ἔπεσεν εἰς ἓνα πηγάδι. Ἐδῶ παρέμεινε κατ' ἀνάγκην στενοχωρουμένη ² διὰ ³ τὴν ἀνάβασιν. Μετ' ὀλίγον ἓνας τράγος κατεχόμενος ⁴ ἀπὸ δίψαν παρουσιάσθη εἰς ⁵ τὸ στόμιον τοῦ πηγαδιοῦ και ἐρωτᾷ αὐτήν, ἂν τὸ πηγάδι βγάζει καλὸ νερό. Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη ὅτι τὸ νερὸ εἶναι νοστιμώτατον και προέτρεπεν αὐτὸν νὰ καταβῆ. Αὐτὸς δὲ ῥίχνεται ⁶ ἀπερίσκεπτα ⁷ εἰς τὸ πηγάδι και, ἀφοῦ ἤπιε ἀρκετὸ νερό, ἐξήταζε μαζί με τὴν ἀλώπεκα νὰ εὔρη τὸν τρόπον τῆς ἀναβάσεως. Καὶ ἡ ἀλώπηξ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἐὰν θὰ μείνωμεν και οἱ δύο ἐδῶ, μετ' ὀλίγον θὰ πᾶμε χαμένοι. Ἐὰν θελήσης νὰ ἐκτείνης τὰ μπροστινά σου πόδια εἰς τὸν τοῖχον γυρίζοντας ⁸ πρὸς τὰ ἔμπρὸς τὰ κέρατα, ἐγὼ ἀπὸ τὴν ῥάχην ⁹ σου θὰ πηδήσω ¹⁰ ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι και σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ ἀνεβάσω και σένα». Ἐτσι ὁ τράγος ἐσῆκωσε τὰ πόδια του και τὰ ἐστήριξεν ¹¹ εἰς τὸν τοῖχον, ἡ δὲ ἀλώπηξ, ἀφοῦ ἐπήδησεν ἔξω ἀπὸ τὸ πηγάδι, ἦτο ἐτοιμὴ νὰ ἀπομακρυνθῆ. Ὁ τράγος τότε στενοχωρηθεὶς διὰ τὴν παράβασιν τῆς συμφωνίας λέγει πρὸς αὐτήν· «Διατί παραβαίνεις τὴν συμφωνίαν ; δὲν με λυπεῖσαι, ποῦ θὰ πάω χαμένος ;» Αὐτὴ δὲ ἀπεκρίθη· «Ἐ, φίλε ¹², ἐὰν εἶχες τόσο μυαλό, ὅσας τρίχας εἰς τὸν πώγωνά, δὲν θὰ κατέβαινες, προτοῦ ἐξήταζες τὸν τρόπον τῆς ἀναβάσεως ».

ΜΕΡΟΣ Β΄

39. Ὁράτιος Κόκλης

Ὅτε οἱ ἐχθροὶ τῆς Ῥώμης εἰς τὸν Τίβεριν ἔφθασαν καὶ ἠτοιμάζοντο νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῶν Ῥωμαίων, οἱ ὅποιοι ἀνθιστανοτο εἰς τὴν ἀπέναντι¹ ὄχθην, ὁ Ὁράτιος Κόκλης σταθεὶς εἰς τὸ μέσον τῆς γεφύρας ἀντεστάθη μόνος κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Αὐτὸς σταματημένος ἀπέκρουσε τοὺς ἐχθρούς, ἕως ὅτου οἱ ὀπισθεν αὐτοῦ τὴν γέφυραν κατέκοψαν. Τότε αὐτὸς ῥιφθεὶς³ εἰς τὸν ποταμὸν κολυμβῶν⁴ ἐπλησίασεν⁵ εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐτοποθέτησαν χαλκῆν εἰκόνα τοῦ ἀνδρός εἰς τὸ ἱερόν τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρέδυσαν εἰς τὴν ἀθανασίαν.

40. Ἀφιξὶς τῶν μυρίων εἰς τὴν Ἀρμενίαν

Οἱ Ἕλληνες μετὰ πολλοὺς κόπους φθάνουν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς κώμην καὶ διασκορπίζονται¹ εἰς τὰς οἰκίας ὅπου ἐκοιμήθησαν. Ὁ δὲ ἄρχων τῆς κώμης² ταύτης ἐδείκνυεν εὐνοϊκὴν διάθεσιν³ πρὸς τοὺς Ἕλληνας· διότι προσκληθεὶς⁴ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος προσῆλθε καὶ διέταξε τοὺς κατοίκους νὰ μοιράζουσι τρόφιμα ἄφθονα εἰς τοὺς στρατιώτας. Τὴν ἐπομένην δὲ ἡμέραν ὁ Ξενοφῶν περιερχόμενος⁵ μετὰ τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης τὸ στρατόπεδον ἔβλεπε τοὺς στρατιώτας νὰ διασκεδάζουσι καὶ ἀπὸ πουθενὰ δὲν τοὺς ἄφηναν παρὰ⁶ ἀφοῦ παρέθετον⁷ γεῦμα· παντοῦ⁸ δὲ παρέθετον εἰς τὴν τράπεζαν

κρέατα ἀπὸ ἀρνιά, ἀπὸ κατσίκια, ἀπὸ μὸσχους. Ἐδίδον δὲ ἀπὸ αὐτὰ εἰς τὸν Ξενοφῶντα καὶ ἐπέτρεπον⁹ εἰς τὸν κωμάρχην νὰ λαμβάνη, ὅ,τι ἤθελεν. Αὐτὸς δὲ ἐλάμβανε μόνον, ἂν τινα τῶν συγγενῶν εὕρισκεν αἰχμάλωτον, καὶ διέτασσε τοὺς κατοίκους νὰ μοιράζουσι καὶ ἄλλα τρόφιμα. Ἐρωτώμενος δὲ ποία ἡ χώρα αὕτη, ἔλεγεν ὅτι ἡ Ἀρμενία ἦτο.

41. Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς.

Ἦτό ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ὑπῆρχον, ὄντα¹ δὲ θνητὰ δὲν ὑπῆρχον. Ὅτε δ' ἦλθεν ὁ ὠρισμένος² χρόνος τῆς δημιουργίας τούτων, οἱ θεοὶ ἀνεκάτευσαν γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἐδημιούργησαν τὰ ὄντα. Ὅτε δ' ἐπρόκειτο νὰ φέρουσι αὐτὰ εἰς φῶς, ἐπιτρέπουσι εἰς τὸν Προμηθεῆα καὶ Ἐπιμηθεῆα νὰ μοιράσουσι³ εἰς ἕκαστον δυνάμεις. Ἐνῶ δὲ ὁ Προμηθεὺς ἐμοιράζεν, ὁ Ἐπιμηθεὺς ἐστέκετο πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐβόηθει. Καὶ εἰς ἄλλα μὲν ἔδωκεν ἰσχύν, ἄλλα δ' ἔκαμεν⁴ ἀσθενέστερα. Ἐδυνάμωσε⁵ δὲ ὅλα μὲ διαφόρους δυνάμεις, ὥστε νὰ διαθέτουσι τὰ μέσα⁶ πρὸς σωτηρίαν. Ἐνέδουε⁷ δὲ ταῦτα μὲ τρίχας καὶ μὲ δέρματα διὰ τὰ κρῦα.

42. Πατριωτισμὸς τοῦ Ἀγησιλάου.

Ὅλοι γνωρίζουσι ὅτι ὁ Ἀγησίλαος οὔτε ἀπὸ κινδύνους ἀπεῖχεν¹ οὔτε κόπους ἀπέφευγεν². Ἐνόμιζεν ὅτι ἔργον λαμπροῦ βασιλέως εἶναι νὰ ὠφελῇ τοὺς ἀρχομένους, ὅσον μπορεῖ περισσότερον. Μεταξὺ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ κατατάσσω τὸ ὅτι ἐδείκνυε πειθαρχίαν καὶ λατρείαν εἰς τοὺς νόμους. Ἔτσι ὁ καθείς μὲ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ἐνισχύετο, ὥστε νὰ πείθεται εἰς τοὺς νόμους, εἰς τοὺς ὁποίους ὠρίσθη πειθαρχίαν. Μόνος του ἐπεστατοῦσεν εἰς ὅλα, εἰς ὅλα ἦτο παρὼν καὶ ἂν³ συμφορὰ τις συνέβαινεν, αὐτὸς εὕρισκετο κοντὰ⁴. Ἐπεθύμει

ἄλλοι οἱ πολῖται νὰ εἶναι σφῶι, ὥστε καὶ ἂν ὁ μικροῦ λόγου ἄξιος ἐχάνετο ἄνευ λόγου, ἐπέβαλλε ⁵ τιμωρίαν εἰς τοὺς αἰτίους. Τὰς δὲ ἀφορμὰς φιλονεικιῶν τῶν διαφόρων πολιτῶν μεταξύ των προσεπάθει νὰ διαλύη ⁶ μὲ φιλικὸν τρόπον. Τόσῃ δὲ φιλοπατρίαν εἶχεν, ὥστε ἐπιθυμοῦσε νὰ μὴ μάχωνται οἱ Ἕλληνες μεταξύ των, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀγαπημένοι, διὰ νὰ ἐκστρατεύσουν κατὰ τῶν Περσῶν. Αὐτὸς περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον ⁷ ἐφρόντιζε, πῶς νὰ ἀποστατήσουν ⁸ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Περσῶν καὶ πῶς οἱ ἀποστατήσαντες νὰ μὴ πᾶν χαμένοι καὶ πῶς ὁ μέγας βασιλεὺς νὰ μὴ μπορῆ νὰ ἐνοχλῆ ⁹ τοὺς Ἕλληνας.

43. Στρατὸς Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τοῦ Κροῖσου μετὰ τῶν συμμάχων του.

Ὁ Κροῖσος εἶχεν ἵππεῖς μὲν δεκαπέντε χιλιάδας, πεζοὺς δὲ τρεῖς φορές περισσοτέρους. Ὁ ἄρχων τῆς Φρυγίας ἵππεῖς μὲν ὀκτῶ χιλιάδας, πελταστὰς δὲ τεσσαράκοντα χιλιάδας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας ἕξ χιλιάδας πεντακοσίους ἵππεῖς καὶ πεζοὺς ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ τριάκοντα χιλιάδας. Οἱ δὲ σύμμαχοι Ἕλληνες εἶχον ἵππεῖς μὲν περίπου ¹ τρεῖς χιλιάδας, πελταστὰς δὲ περὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας. Ὅλοι δὲ μαζὶ ² εἶχον ἄρματα διακόσια δέκα.

Ὁ δὲ Κύρος εἶχεν ἵππεῖς μὲν ὀλιγώτερος ἀπὸ ³ τὸ τρίτον τῶν ἐχθρῶν, πεζοὺς δὲ περίπου μισοὺς. Ἦσαν ὅμως γυμνασμένοι οὗτοι καὶ ὑπέφερον τὴν πείναν, τὴν δίψαν καὶ τὰς κακουχίας τοῦ πολέμου, διότι ἔκαμνον πορείας μακρὰς δύο καὶ τρεῖς φορές τὴν ἑβδομάδα. Εἶχον δὲ καὶ φρόνημα πολεμικώτερον.

44. Χορός τῶν Θρακῶν.

Ἄφοῦ οἱ Ἕλληνες ἀπεφάσισαν¹ νὰ διασκεδάσουν, πρῶτον μὲν ἐθυσίασαν τὰ αἰχμάλωτα βόδια, ἔπειτα δὲ ἐξηπλωμένοι εἰς σκαμνιά² ἐδείπνουν. Ἐγέμιζον δὲ τὰ κεράτινα ποτήρια ἀπὸ κρασί καὶ ἔπινον. Ἄφοῦ δὲ ἔγιναν αἱ σπονδαί, ἐπῆγαν εἰς μέρος θεατροειδές, ὅπου δύο Θραῖκες, ἀφοῦ ἐνεδύθησαν τὰ ὄπλα, ἤρχισαν νὰ χορεύουν³ καὶ νὰ πηδοῦν κρατοῦντες μαχαίρας εἰς τὰς χεῖρας. Αἴφνης ἐφάνη⁴ εἰς ὄλους ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς δύο εἶχε κτυπηθῆ καὶ εἶχεν ἀποθάνει. Οἱ Παφλαγόνες ἐφώναζον⁵ δυνατά. Καὶ ὁ μὲν νικητῆς, ἀφοῦ ἀφῆρεσε τὰ ὄπλα τοῦ ἐξηπλωμένου, ἐβγῆκεν ἔξω⁶ ἀπὸ τὸ στάδιον, οἱ δ' ἄλλοι Θραῖκες ἔφερον ἔξω⁷ τὸν ἄλλον ὡς πεθαμένον· πρᾶγματι ὁμῶς ἐγνώριζον⁸ ὅτι οὐδὲν εἶχεν πάθει.

45. Πῶς περνοῦσε συνήθως τὴν ἡμέραν ὁ Σωκράτης.

Ὁ Σωκράτης πάντοτε μὲν ἦτο φανερός¹ εἰς ὄλους, διότι καὶ πρῶτ² ἐπήγαιεν εἰς τοὺς περιπάτους καὶ εἰς τὰ γυμναστήρια καὶ τὴν ὥραν, πού ἡ ἀγορὰ ἦτο γεμάτη ἀπὸ κόσμον, ἐκεῖ ἐφαίνετο καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας εὐρίσκετο ἐκεῖ, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ συναναστραφῆ μὲ περισσοτέρους. Καὶ ὠμιλοῦσε μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὅσοι δ' ἤθελον μπορούσαν νὰ τὸν ἀκούουν. Κανεὶς δὲ δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Σωκράτης ἔκαμνέ τι κακόν· διότι οὔτε τὸν ἤκουσαν νὰ λέγῃ ἀσεβές τι ἢ ἀνόσιον, οὔτε τὸν εἶδαν νὰ κάμνῃ τοιοῦτόν τι. Οὐδέποτε ὠμίλησε περὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἀλλὰ τοὺς ἀσχολουμένους³ εἰς τὰ τοιαῦτα μωροὺς ἀπεδείκνυεν. Αὐτὸς δέ, πού ἤξερε καλά, τί εἶναι ὠραῖον καὶ τί ἄσχημον, τί δίκαιον καὶ τί ἀδίκον, τί εἶναι φρονιμάδα καὶ τί τρέλλα, συζητοῦσε τέτοια μὲ τοὺς μαθητάς του⁴. Συζητοῦσε πρὸς τούτοις γιὰ ἄλλα, τὰ

ὅποια ὅσοι ἐγνώριζαν, ἦσαν ἐνάρετοι ἄνθρωποι, ὅσους δὲ δὲν μποροῦσαν νὰ μαθαίνουν καὶ νὰ συζητοῦν ⁵ αὐτά, ὠνόμαζε δούλους.

46. Χορὸς Αἰνιάνων καὶ Μαγνήτων.

Ἄλλοτε πάλιν εἰς διασκέδασιν ἐχόρευσαν οἱ Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες τὸν ἐξῆς χορόν· ἐσηκώθησαν δύο καὶ ὁ μὲν ἕνας μετέβη δῆθεν ¹ εἰς τὸν ἀγρόν, διὰ νὰ μαζεύσῃ καρπούς· ἐφαίνετο δὲ φοβισμένος, διότι ἐγνώριζεν ὅτι λησται προσήρχοντο πολλάκις ἢ διὰ νὰ καύσουν ² τὰ σπαρτὰ ἢ διὰ νὰ ἀρπάσουν τι. Αἴφνης βλέπει ὅτι ληστής ἐκάθητο πλησίον καὶ ἀμέσως ἀρπάζει τὰ ὄπλα, διὰ νὰ ἀποκρούσῃ αὐτόν. Μετὰ πάλιν δὲ ἄλλοτε μὲν ὁ ληστής συλλαμβάνεται ³ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ, ἄλλοτε δέ, ἐπειδὴ ⁴ ἐκ φύσεως εἶναι ῥωμαλέος, συλλαμβάνει τὸν γεωργὸν καὶ δεμένον τὸν ὀδηγεῖ εἰς τοὺς συντρόφους του. Κατορθώνει ὅμως ὁ γεωργὸς νὰ δραπετεύσῃ καὶ ἐπανέρχεται εἰς τοὺς συντρόφους, οἱ ὅποιοι μετὰ χαρᾶς ⁵ τὸν ὑποδέχονται.

47. Διάλογος Ἀστυάγου καὶ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου, ὅτε ἦτο παῖς.

Ἦ Ὁ Ἀστυάγης ¹ λέγει πρὸς τὸν Κύρον· « Παιδί μου, ἂν μένης κοντά μου, θὰ ἔχῃς τὸ δικαίωμα ² νὰ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ, ὅταν θέλῃς, καὶ θὰ σοῦ χρεωστῶ χάριν ³, ὅσον περισσοτέρας φορὰς ⁴ καὶ ἂν ⁵ ἔρχεσαι πρὸς ἐμέ. » Ἐπειτα γινώριζε ὅτι θὰ μεταχειρίζεσαι τὰ ἄλογά μου καὶ ὅσα ἄλλα θέλεις, θὰ σοῦ δώσω δὲ καὶ ὡς συμπαίκτης παιδιὰ καλὰ καὶ θὰ σοῦ προσφέρω ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ ἀρέσκῃ ». Ὁ δὲ Κύρος ἐρωτηθεὶς, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο προτιμᾷ ⁶ νὰ μένῃ ἢ νὰ ἀπέλθῃ μαζὶ μὲ τὴν μητέρα του, ἀπήντησεν ὅτι προτιμᾷ νὰ μένῃ. Ὅτε δὲ ἦ μητέρα του

τὸν ἠρώτησε, διατί, ἀπήνητσε· « Διότι, μητέρα μου, ἀπὸ μὲν τοὺς εἰς τὴν πατρίδα μου συνομηλίκοις μου καὶ φαίνομαι καὶ εἶμαι ὁ καλῦτερος καὶ εἰς τὸ ἀκόντιον καὶ εἰς τὸ τόξον, ἀπὸ δὲ τοὺς ἐδῶ ἵππεῖς γνωρίζω ὅτι εἶμαι κατώτερος. Ἐὰν λοιπὸν μένω ἐδῶ, ἐλπίζω ὅτι θὰ γίνω καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδῶ ἵππεῖς ὁ καλῦτερος ».

48. Ἡ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θυσία τῶν Ἀθηναίων.

Οἱ Ἀθηναῖοι πληροφορηθέντες τὴν συμφορὰν, ἣ ὁποία εἶχε συμβῆ¹ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τὰς Θερμοπύλας, ἠπόρουν διὰ τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον περιέλθει τὰ πράγματα². Διότι ἐγνώριζον ὅτι, ἐὰν μὲν ἀντεπεξέλθουν³ κατὰ τῶν βαρβάρων κατὰ ξηράν, οὗτοι θὰ ἐπιπλεύσουν καὶ θὰ καταλάβουν τὴν πόλιν ἔρημον, ἐὰν δὲ ἔμβουν εἰς τὰ πλοῖα, θὰ κυριευθῆ ἡ πόλις τῶν ὑπὸ τοῦ περσικοῦ στρατοῦ. Διὰ τοῦτο ἐφάνη καλὸν νὰ μεταφέρουν⁴ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά εἰς Σαλαμίνα καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πόλιν, διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθῶν νὰ μοιράσουν τὴν δύναμιν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔβαλαν⁵ εἰς τὰ πλοῖα ὅλους αὐτούς, τοὺς μετέφερον εἰς Σαλαμίνα. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ὑπεσχέθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὅτι, ἂν νικήσουν τοὺς βαρβάρους, θὰ ἀνοικοδομήσῃ ὅλους τοὺς ναοὺς καὶ τὰς οἰκίας. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον εἰς Σαλαμίνα οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤθελον νὰ καταπλεύσουν εἰς τὸν Ἴσθμόν, ὁ Θεμιστοκλῆς ὑπενθύμισεν εἰς αὐτούς ὅτι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐδὲως ἐνδιεφέρθησαν⁶ διὰ τὰς Ἀθήνας, αὐτοὶ δὲ φροντίζουσι, πῶς νὰ ἐξεύρουν⁷ ἀσφάλειαν διὰ τὴν Πελοπόννησον. Ἐπειδὴ δὲ κουρασθεὶς δὲν κατώρθωσε⁸ νὰ τοὺς πείσῃ, τοὺς ἐξεβίασε⁹ μὲ τὸν γνωστὸν τρόπον νὰ ναυμαχήσουν εἰς τὴν Σαλαμίνα.

49. Πρόξενος ὁ Βοιώτιος.

Ὁ Πρόξενος ὁ Βοιώτιος ἤθελε νὰ γίνῃ ἀνὴρ ἰκανὸς νὰ κάμνῃ μεγάλα ἔργα. Διὰ τοῦτο ἔδωκε πολλὰ χρήματα εἰς τὸν Γοργίαν ¹. Ἐδέχθη δὲ νὰ μετέσχη τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τοιουτοτρόπως θὰ ἀποκτήσῃ ὄνομα καὶ δύναμιν καὶ χρήματα πολλὰ. Ἄν καὶ ὅμως ² ἦτο τοιοῦτος, οὐδέποτε ἐδέχθη δῶρα ³ καὶ ἐναντίον οὐδενός ποτε μετεχειρίσθη βίαν, ἀλλ' ἤθελε νὰ καρποῦται τὰ ἀγαθὰ μὲ δικαιοσύνην. Ἦτο δὲ φανερόν ὅτι αὐτὸς ἐντρέπετο περισσότερον τοὺς στρατιώτας παρ' ὅ,τι ⁴ αὐτοὶ ἀγαποῦσαν καὶ ἐσέβοντο αὐτόν. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ ἐπιβάλλεται ⁵ εἰς τοὺς στρατιώτας τὸ νὰ ἐπαινῆ μὲν τοὺς καλοὺς, νὰ μὴ ἐπαινῆ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας. Τόσον δ' ἐφρόντιζε διὰ τοὺς στρατιώτας, ὥστε οὐδεὶς ἠγαντιοῦτο πρὸς αὐτόν καὶ ὅλοι ἔκαμνον τὴν δουλειά των ⁶ μὲ προθυμίαν.

50. Θάρος Σωκράτους.

Ὁ Σωκράτης περισσότερον ¹ ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀθηναίους ἐσέβετο τοὺς νόμους καὶ ἐντρέπετο τοὺς θεοὺς. Χρηματίσας δηλαδὴ κάποτε βουλευτῆς ² καὶ ὀρκισθεὶς τὸν βουλευτικὸν ὄρκιον ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἐπετρέπετο εἰς αὐτόν νὰ κάμῃ τι παρὰ τοὺς νόμους. Ὅτε λοιπὸν ἦτο πρόεδρος ³ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου καὶ κατὰ τὴν δίκην τῶν δέκα στρατηγῶν ὁ λαὸς ἤθελε μὲ μίαν ψῆφον νὰ φονεύσῃ ὅλους ἀδίκως, αὐτὸς ἐναντιώθη πρὸς τὸν δῆμον καὶ δὲν ἐδέχετο νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ζήτημα εἰς ψηφοφορίαν ⁴. Ἄν καὶ ὠργίζετο δὲ διὰ τοῦτο ὁ λαὸς κατ' αὐτοῦ καὶ πολλοὶ καὶ δυνατοὶ κατηγοροῦσαν καὶ κατεφέροντο ⁵ κατ'

αὐτοῦ, αὐτὸς προετίμησε ⁶ νὰ τηρῆ τὸν ἕρκον ⁷, παρὰ νὰ φανῆ εὐχάριστος πρὸς τὸν δῆμον παρὰ τὸ δίκαιον καὶ νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τοὺς ἀδικοῦντας. Καὶ τῷ ὄντι ⁸ ἐνόμιζεν ὅτι οἱ θεοὶ φροντίζουν διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὅχι ὅπως νομίζουν οἱ περισσότεροι· δηλαδὴ αὐτοὶ μὲν νομίζουν ὅτι οἱ θεοὶ ἄλλα μὲν γνωρίζουν, ἄλλα δ' ὄχι, ὁ Σωκράτης δ' ἐνόμιζεν ὅτι οἱ θεοὶ ἀντιλαμβάνονται ⁹ καὶ γνωρίζουν ὅλα, ὅσα λέγονται καὶ ὅσα διαπράττονται καὶ ὅσα σιωπηλῶς ἀποφασίζονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, πανταχοῦ δὲ ὅτι εἶναι παρόντες.

51. Ἀριστείδης.

Ἀριστείδης ὁ Ἀθηναῖος ἐθαυμάζετο διὰ τὴν δικαιοσύνην. Ἄν καὶ ἀνεμειγνύετο εἰς τὰ πολιτικά ¹ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν ², ἐζήσε μέχρι τέλους ³ πτωχός. Διὰ τοῦτο ἠγαπᾶτο καὶ ἐξετιμᾶτο ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του καὶ ὠνομάζετο δίκαιος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς καὶ τυράννους ἐζήλεψεν, ἀλλ' οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς ἔχαιρον νὰ ἐπονομάζονται μὲ ἄλλα ὀνόματα. Συνέβη ὅμως ὁ Ἀριστείδης, ἂν καὶ ἠγαπᾶτο τόσον, ὕστερον νὰ φθονῆται· διότι ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων δυσηρεστεῖτο κατ' ἐκείνων, πού εἶχον ὄνομα καὶ φήμην περισσοτέραν ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Καί, ἄφοῦ ἐμαζεύθησαν ἀπὸ παντοῦ, ἐξορίζουν ⁴ αὐτὸν μὲ τὴν δικαιολογίαν ⁵ ὅτι ἐφοβοῦντο, μήπως γίνῃ τύραννος τῆς πόλεως, πράγματι ὅμως διότι ἐφθονοῦσαν αὐτόν. Διότι μὲ ἐξοστρακισμὸν ἐτιμωροῦσαν τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ἔτσι ἐταπείνωνον τὴν δύναμιν αὐτῶν. Ὁ Ἀριστείδης δὲ ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὴν πόλιν ἠυχθήθη εἰς τοὺς θεοὺς νὰ μὴ παρουσιασθῆ ποτέ κανεὶς καιρὸς, ὁ ὁποῖος νὰ ἀναγκάσῃ ⁶ τοὺς Ἀθηναίους νὰ ἐνθυμηθοῦν αὐτόν.

52. Ἐπίδρασις τῆς ἀγωγῆς.

Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης τῶν Λακεδαιμονίων θέλων νὰ δώσῃ ἀπόδειξιν ¹ τῆς ἀξίας τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν νέων ἔκαμε τὸ ἐξῆς πείραμα· ἔλαβε δύο σκύλακας ἀπὸ τοὺς ἰδίους γονεῖς καὶ παρήγγειλεν εἰς τὸν ὑπηρέτην νὰ μὴ τοὺς ἀναθρέψῃ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. Ὁ δὲ διατρέφων ² αὐτοὺς σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ ἄρχοντος κατέστησε ³ τὸν μὲν ἕνα λαίμαργον ⁴, τὸν δ' ἄλλον ἄριστον ἀνιχνευτὴν καὶ κυνηγόν. Ἐπειτα ὁ Λυκοῦργος συνεκάλεσε τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς συνέλευσιν ⁵ καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· «ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, αἱ μέθοδοι τῆς ἐκπαιδεύσεως ⁶ καὶ τῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ αἱ δασκαλίαι δύνανται καὶ τὴν φύσιν νὰ μεταβάλλουν· αἱ συνήθειαι εἶναι δευτέρα φύσις». Καὶ ἀμέσως ὁ ὑπηρέτης, ὁ ὁποῖος εἶχε τοποθετήσῃ ⁷ ἔμπροσθεν τῶν σκύλων μίαν γαβάθην ⁸ καὶ ἕνα λαγόν, τοὺς ἔλυσε ⁹. Ἀμέσως ὁ μὲν ἕνας ὤρμησε πρὸς τὸν λαγόν, ὁ δὲ ἄλλος ἐρρίφθη μὲ ἀπληστίαν εἰς τὴν γαβάθην. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποροῦσαν καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν τὴν σημασίαν αὐτῶν, ὁ Λυκοῦργος εἶπεν· «Αὐτὰ τὰ δύο σκυλιά, ἂν καὶ εἶναι τῆς αὐτῆς καταγωγῆς, ἔτυχον διαφόρου ἀνατροφῆς, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔν ἔγινε λαίμαργον, τὸ δὲ ἄλλο ὑπόδειγμα κυνηγετικοῦ σκυλιοῦ».

53. Πῶς ὁ Κῦρος ὁ πρεσβύτερος γίνεται κύριος τῆς Ἀσίας.

Κῦρος ὁ πρεσβύτερος, ὅτε μὲν ἦτο νέος, διεκρίνετο διὰ τὴν ἀνδρείαν, τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἰκανότητα εἰς τὸ τόξον καὶ τὸ ἀκόντιον μεταξύ τῶν συνομηλικῶν του. Ὅτε δὲ τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν, ἀπὸ ὅλους τοὺς πολίτας ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπᾶτο διὰ τὴν χρηστότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην. Μὲ δλί-

γον Περσικὸν στρατὸν κατώρθωσε ¹ κατὰ πρῶτον νὰ λάβῃ τὴν ἡγεμονίαν τῶν κατοίκων τῆς Μηδίας ² καὶ Ὑρκανίας θεληματικῶς. Ἐπειτα μὲ ἐκστρατείας συνεχεῖς ὑπέταξε ³ τοὺς κατοίκους τῆς Συρίας, Ἀσσυρίας, Ἀραβίας, Καππαδοκίας, Φρυγίας, Λυδίας, Καρίας, Φοινίκης, Βαβυλωνίας. Γίνεται ἔπειτα ἄρχων τῶν κατοίκων τῆς Βακτρίας, Ἰνδίας, Κιλικίας, Παφλαγονίας, Βιθυνίας καὶ ἄλλων φυλῶν. Τέλος δ' ὑπέταξε τοὺς Ἑλληνας κατοίκους τῆς Ἀσίας, Κύπρου καὶ Αἰγύπτου. Οὕτω τὸ βασίλειον τοῦ Κύρου περιελάμβανε διάφορα φῦλα, τὰ ὁποῖα οὔτε τὴν ἰδίαν γλῶσσαν εἶχον, οὔτε τὰ ἴδια ἔθιμα, ἀλλ' ὑπήκουον εἰς αὐτὸν ἐκ φόβου.

54. Προσόντα στρατηγῶ.

Εἶναι ἀνάγκη ὁ στρατηγὸς ¹ νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ παρασκευάζῃ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἱκανὸς νὰ προμηθεύεται ² τὰ τρόφιμα διὰ τοὺς στρατιώτας καὶ ἐπιδέξιός εἰς τὸ νὰ ἐφευρίσκη ³ πολλὰ μέσα. Πρὸς δὲ πρέπει νὰ ἀγαπᾷ ⁴ τοὺς κινδύνους ὁ στρατηγὸς καὶ τοὺς πολέμους, νὰ εἶναι ἱκανὸς διὰ τὸν πόλεμον καὶ νὰ ἔχῃ διοικητικόν ⁵. Ἐπίσης ὁ καλὸς στρατηγὸς πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὑπομονητικὸς ⁶ καὶ προφυλακτικὸς καὶ ἱκανὸς δι' ἐπιθέσεις. Εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλας ἀρετὰς ἐκεῖνος, πού πρόκειται νὰ χρηματίσῃ ⁷ στρατηγός, δηλαδὴ νὰ εἶναι ἀπλὸς μὲν τοὺς τρόπους, νὰ ἔχῃ δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ προσόντα καὶ ἐκ φύσεως καὶ ἐξ ἐπιστήμης.

55. Καθήκοντα γυναικός.

Ἡ γυνὴ πρέπει νὰ ἐπιστατῇ ¹ εἰς ὅλα, πού ² πρέπει νὰ ἐκτελῇ ³ ἐντὸς τῆς οἰκίας· καὶ ὅσα φέρονται ⁴ ἀπὸ τὸν ἄνδρα

πρέπει νά δέχεται καί νά ξεχωρίζη ⁵ ἀπ' αὐτά, ὅσα πρέπει νά δαπανᾷ ⁶ καί νά προνοῇ δια τὰ λοιπά. Πρέπει δέ νά προφυλάσσεται, ἵνα μὴ τὰ ἔξοδα ⁷ τὰ προωρισμένα ⁸ δι' ἐν ἔτος ⁹ ἐξοδεύωνται εἰς ἓνα μῆνα. Καί νά φροντίζη δέ, μὲ ποῖα ἀπὸ τὰ φερόμενα εἰς τὴν οἰκίαν μαλλιά πρέπει νά γίνωνται ἐνδύματα. Ἐπίσης πρέπει νά φροντίζη, πῶς τὸ ξηρὸν ψωμί νά γίνε-ται φαγώσιμον ¹⁰. Μία ὅμως ἀπὸ τὰς φροντίδας τῆς γυναικὸς θὰ φανῇ ἴσως ἀχαρις, δηλαδή ὅτι, ὅποιος καί ἂν ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας ἀρρωσταίνη ¹¹, πρέπει νά φροντίζη διὰ νά θεραπεύεται

56. Ὁ ὄρκος τῶν Ἑλλήνων πρὸ τῆς μάχης. τῶν Πλαταιῶν.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον συγγρατεῖ ¹ τὴν Πολιτείαν, εἶναι ὁ ὄρκος. Διὰ τοῦτο τὸν ἐξῆς ὄρκον οἱ Ἕλληνες ἔδωσαν εἰς τὰς Πλαταιάς, ὅτε ἐπρόκειτο νά μάχωνται εἰς παράταξιν ἐναντίον τῆς δυνάμεως τοῦ Ξέρξου· « Δὲν θὰ προτιμήσω τὴν ζωὴν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν, οὔτε θὰ ἐγκαταλείψω τοὺς ἀρχηγούς οὔτε ζωντανούς οὔτε σκοτωμένους, ἀλλὰ θὰ θάψω ὅλους, ὅσοι συναποθάνουν ² εἰς τὴν μάχην. Ἄν νικήσω τοὺς βαρβάρους, καμίαν πόλιν ἀπὸ ἐκείνας, ποὺ συνηγωνίσθησαν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, δὲν θὰ ἀφήσω νά καταστραφῇ ³, ἐκείνας δέ, ποὺ πῆγαν μὲ τὸ μέρος ⁴ τῶν βαρβάρων, θὰ τὰς καταστρέψω. Ἀπὸ τοὺς ναούς, ποὺ ἐκάησαν καί κατεδαφίσθησαν ⁵ ἀπὸ τοὺς βαρβάρους, κανένα δὲν θὰ ἀνοικοδομήσω, ἀλλὰ θὰ τοὺς ἀφήσω νά μένουν ⁶ ὡς ὑπόμνησις ⁷ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τῆς ἀσεβείας τῶν βαρβάρων ». Τόσον δὲ πολὺ ἔμειναν πιστοὶ εἰς τὸν ὄρκον αὐτόν, ὥστε καί τὴν εὐνοίαν τῶν θεῶν εἶχον συμβοηθόν.

57. Λιβύη¹.

Τῆς Λιβύης¹ τὰ πρὸς νότον τῆς παραθαλασσίας γῆς εἶναι ἄμμος ὄχι ἀβαθῆς καὶ τὸ ἔδαφος ἡλιοκαμένον² εἶναι ἔρημος καὶ χωρὶς καρπούς, πεδινὸν καὶ χωρὶς νερό. Ἐπειδὴ δὲ ἡ χώρα εἶναι ἄφορος καὶ παρουσιάζει ὄψιν ὄχι ἡμερον, μένει ἀκατοίκητος. Κατοικοῦν δὲ μόνον πλησίον³ αὐτῆς ἄνθρωποι σκηνῖται, ποὺ ζοῦν ἀπὸ θηρία, δηλαδὴ ὄνους σχεδὸν ἀγρίους⁴, στρουθοκαμήλους μὲ μακρὸν λαιμὸν καὶ μεγαλοσώμους ἐλέφαντας. Ἐρπετὰ δὲ παντὸς εἶδους καὶ πάρα πολλά, δυσκολοπολέμητα ζοῦν εἰς τὰ ἔρημα αὐτὰ μέρη, δηλαδὴ ὄφεις δηλητηριώδεις⁵ καὶ σκορπιοὶ δύο εἰδῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν μὲν σύρεται ἐπὶ τῆς γῆς⁶, πολὺ μεγάλο καὶ μὲ πολλοὺς σπονδύλους, τὸ δὲ ἄλλο πετᾶ εἰς τὸν ἀέρα⁷ μὲ ὑμένας σὰν πτερά⁸. Τέτοια ἔρπετὰ πολλὰ καθιστοῦν τὴν Λιβύην ὄχι εὐκολοδιάβατον.

58. Ἡ νεότης.

Οἱ νέοι εὐκολα μεταβάλλουν καὶ εὐκολα χορταίνου¹ τὰς ἐπιθυμίας. Εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ ὀρμὴν² ἀρχίζου³ ἐν ἔργον, γρήγορα ὅμως παύου⁴ αὐτό, διότι ἡ θέλησις αὐτῶν εἶναι ὀξεῖα καὶ ὄχι διαρκής. Εἶναι εὐέξαπτοι, φιλόδοξοι καὶ ἀγαποῦ⁵ τὴν φιλονεικίαν καὶ ὀλιγώτερον ἀγαποῦ⁶ τὰ χρήματα. Εἶναι πρὸς τούτοις εὐκολόπιστοι καὶ εὐκολα δημιουργοῦ⁷ ἐλπίδας, διότι οἱ νέοι ἐκ φύσεως εἶναι θερμόαιμοι. Εἶναι περισσότερον ἐντροπαλοὶ⁸ ἀπὸ τοὺς γεροντοτέρους. Ἐπίσης ἀγαποῦ⁹ τοὺς φίλους⁵, ἀγαποῦ¹⁰ τοὺς οἰκείους των, ἀγαποῦ¹¹ τοὺς συντρόφους⁶ των καὶ εἶναι εὐσπλαχνικοί, διότι νομίζου¹² ὅλους χρηστοὺς καὶ καλοὺς. Ἀγαποῦ¹³ δὲ τὰ γέλοια⁷ καὶ τὰ ἄστεϊα⁸, διότι δὲν ἔχου¹⁴ πολλὰς φροντίδας.

59. Ἠθικά παραγγέλματα.

Πρῶτον μὲν νὰ σέβεσαι ¹ τοὺς θεοὺς ὄχι ² μόνον θυσιάζων, ἀλλὰ καὶ μένων πιστὸς εἰς τοὺς ὄρκους. Νὰ τιμᾷς τοὺς θεοὺς καὶ πάντοτε μὲν, πρὸ πάντων δὲ μετὰ τῆς πόλεως. Νὰ δεικνύεσαι ³ πρὸς τοὺς γονεῖς τοιοῦτος, ὅποῖος θὰ ἠύχεσο ⁴ νὰ δεικνύωνται πρὸς σέ τὰ παιδιὰ σου. Ὅσα εἶναι αἰσχρὸν νὰ πράττης, αὐτὰ μήτε νὰ νομίζης ὅτι εἶναι ὠραῖον νὰ λέγῃς. Νὰ μὴ ἐλπίζῃς ποτὲ ὅτι θὰ κάμνης τι χωρὶς νὰ σὲ καταλάβουν ⁵, διότι καὶ ἂν τῶν ἄλλων τὴν προσοχὴν διαφύγῃς, θὰ τὸ ξέρῃς ⁶ καλὰ μόνος σου. Νὰ φαίνεσαι ⁷ λοιπὸν ὅτι πράττεις ὅλα μὲ τὴν συναίσθησιν ὅτι δὲν θὰ διαφύγῃς ⁸ οὐδενὸς τὴν προσοχὴν, διότι, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν ⁹ τὸ ἀποκρύψῃς, ἀργότερον θὰ φωραθῇς ¹⁰. Τοὺς θεοὺς νὰ φοβῆσαι, τοὺς γονεῖς νὰ τιμᾷς, τοὺς φίλους νὰ ἐντρέπεσαι, εἰς τοὺς νόμους νὰ ὑπακούῃς. Δύνασαι δὲ νὰ ἀποκτήσῃς ¹¹ πάρα πολὺ καλὴν ὑπόληψιν, ἂν ¹² ἀποδεικνύεσαι ὅτι δὲν πράττεις, δι' ὅσα ¹³ μπορεῖ νὰ ἐπιτιμᾷς ¹⁴ τοὺς ἄλλους, ἂν τὰ κάμνουν.

Η παρούσα μελέτη αφορά στην εξέταση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με την αξιολόγηση της διδασκαλίας τους. Η μελέτη πραγματοποιήθηκε σε ένα δείγμα εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι η αξιολόγηση της διδασκαλίας τους είναι σημαντική για την βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης των μαθητών. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις, όπως η έλλειψη αντικειμενικών κριτηρίων και η έλλειψη επαρκών εργαλείων αξιολόγησης. Τα αποτελέσματα της μελέτης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό προγραμμάτων εκπαίδευσης και ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, καθώς και για την βελτιστοποίηση των διαδικασιών αξιολόγησης της διδασκαλίας.

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια ενός ερωτηματολογίου που περιλάμβανε ερωτήσεις σχετικά με την αξιολόγηση της διδασκαλίας τους, την ποιότητα της διδασκαλίας τους και την ποιότητα της μάθησης των μαθητών τους. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι η αξιολόγηση της διδασκαλίας τους είναι σημαντική για την βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης των μαθητών. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις, όπως η έλλειψη αντικειμενικών κριτηρίων και η έλλειψη επαρκών εργαλείων αξιολόγησης. Τα αποτελέσματα της μελέτης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό προγραμμάτων εκπαίδευσης και ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, καθώς και για την βελτιστοποίηση των διαδικασιών αξιολόγησης της διδασκαλίας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΜΕΡΟΣ Α

Κεφάλαιο 1ο
Κεφάλαιο 2ο
Κεφάλαιο 3ο

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

ΙΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

I. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

- 1.— ἔχω ἐμπιστοσύνην.— 2. γνωρίζω.— 3. κόρος.— 4. ἔάν.— 5. χα-
ρακτήρ.— 6. λαμβάνω μέρος.— 7. περισσότερον.— 8. διάθεσις.
2.— 1. στὰ χαμένα.— 2. καταστρέφω.— 3. ἐν ἀπόρῳ εἰμι = εὐρίσκομαι
εἰς στενοχωρίαν.— 4. βροχή.— 5. οὐκ ἔστι = δὲν εἶναι δυνατόν.—
6. συνήθεια.— 7. γεμᾶτος.— 8. εἰ μὴ = ἔάν δέν.— 9. εὐτυχισμένος.
3.— 1. ἀκρωτήριο Σούνιον εἶναι τὸ νοτιώτερον ἀκρωτήριο τῆς Ἀτ-
τικῆς.— 2. στενὸς δρόμος.— 3. Νάξος, ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας
νήσους τῶν Κυκλάδων.— 4. Δῆλος, μικρὰ νῆσος πλησίον τῆς Σύ-
ρου ὀνομαστὴ τὸ πάλαι διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Ἀπόλλωνος.— 5.
ἀποβιβάζομαι.— 6. Τῆνος, νῆσος τῶν Κυκλάδων β.δ. τῆς Σύ-
ρου.— 7. τὸν ἴδιον.— 8. ἀπὸ πολλοῦ.— 9. σκέπτομαι κακόν.
4.— 1. πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης.— 2. κορυφὴ βουνοῦ.— 3. ταγοί,
οὕτω ὀνομάζοντο οἱ ἄρχοντες τῆς Θεσσαλίας.— 4. λειβάδι.— 5. βό-
σκω.— 6. συγκομιδὴ τῶν καρπῶν.— 7. ἀποθήκη.
5.— 1. Ἀνάχαρσις, Σκύθης ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας.— 2. γεροντό-
τεροι.— 3. μεταξύ τῶν θεατῶν.— 4. γυμναστήριον.— 5. σωματικὴ
διάπλασις.— 6. συντάκτης πολιτεύματος, νομοθέτης.— 7. οἱ μὲν—
οἱ δὲ = ἄλλοι μὲν, ἄλλοι δέ.
6.— 1. σχολεῖα.— 2. ταπεινός, ἀνήθικος.— 3. σχέσις.— 4. αὐστηρῶς—
5. ψευδῆς.— 6. σταθερός.— 7. φρόνιμος.— 8. συναναστρέφο-
μαι.— 9. λαμβάνω μέρος.
7.— 1. ἔάν.— 2. ἂν καί.— 3. θὰ ἐκινδυνεύετε.
8.— Α') 1. νῆσος μικρὰ εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον.— 2. ἔτος.— 3. ρέω.—
4. γεμίζου.— 5. παράγω.— 6. φυτὸν καλαμοειδὲς (πάπυρος) τῆς
Αἴγυπτου, ἀπὸ τὸν φλοιὸν τοῦ ὁποίου κατεσκευάζον χάρτην.
Β') 1. Νεῖλος, ποταμὸς τῆς Αἴγυπτου διασχίζων αὐτήν.— 2. εἶναι

- γεμᾶτος.— 3. παχύνομαι.— 4. γυμνός.— 5. πόλις τῆς Αἰγύπτου ἀκμάσασα κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς 2ας χιλιετηρίδος.— 6. μέτρον μήκους τῶν ἀρχαίων ἰσοδυναμοῦν μὲ 186 περίπου μέτρα.— 7. συναντῶ.— 8. οἱ = οἱ ὅποιοι.
- 9.— 1. τὰ χέλια.— 2. λυποῦμαι.— 3. βυθίζομαι.— 4. ὁ ἰδικός του.— 5. εὐχαριστοῦμαι.— 6. εὐκόλος.— 7. εἰς τὸν ὅποιον.— 8. βλέπει.
- 10.— 1. ἀροτριοῦν.— 2. ἐξέρχομαι πρὸς περιοδείαν.— 3. κατευοδώνω.— 4. σιδηρουργός.— 5. κατεργαζόμενος τὰ δέρματα, βυρσοδέψης.— 6. φαγώσιμος καρπός.— 7. ἐπανέρχομαι.
- 11.— 1. τεμάχιον.— 2. πτηνόν.— 3. βλέπω.— 4. ἕάν.— 5. ἦσθα ἂν = θά ἦσο.
- 12.— 1. Πηλεὺς, ἦρωσ ἀρχαῖος, βασιλεὺς τῆς Φθίας.— 2. Θέτις, θεὰ, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως, θεοῦ τῶν ὑδάτων.— 3. καλός.— 4. ἀνάκτορον.— 5. εἰς τὴν ὠραιότητα.— 6. Ἦρα, σύζυγος τοῦ Διός, θεὰ τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας.— 7. Ἀθηνᾶ, θυγάτηρ τοῦ Διός, θεὰ τῆς σοφίας.— 8. Ἀφροδίτη, θεὰ τοῦ κάλλους.— 9. ἀναθέτω.— 10. τὸ παράστημα.— 11. περικεφαλαία.
- 13.— 1. ζωγραφισμένος.— 2. κατατρῶγομαι.— 3. ὑψηλός.— 4. στολίζει.— 5. φυλακή.— 6. μπαίνει.— 7. ἐπέρχεται.— 8. τὸ μοιραῖον.
- 14.— 1. ἦλθεν.— 2. εἰς τὴν πατρίδα.— 3. θὰ ἐπανάλθω.— 4. ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο.—
- 15.— 1. ρίπτω βλέμμα.— 2. ἀπόγονοι.— 3. ἐνθυμοῦμαι.— 4. ἀνδρεία.
- 16.— 1. ζωγραφῶ.— 2. θέλω.— 3. ἀνελλιπής, ἀμειπτος.— 4. δεικνύω ἐπιμέλειαν.— 5. δι' ἐκεῖνον ποῦ πρόκειται.— 6. ἐνδιαφέρει.— 7. δι' ἐκεῖνον ποῦ θέλει.
- 17.— 1. σκεπάζει.— 2. ἡσυχάζουν.— 3. λειβάδια.— 4. ἐπαναφέρουν.— 5. δέρματα.— 6. δυσκολοδιάβατοι.
- 18.— 1. ἡ ξαστεριά.— 2. τροφή τῶν θεῶν.— 3. ποτὸν τῶν θεῶν.— 4. συνηθίζω.— 5. περιφέρομαι.— 6. περιπλανῶμαι, κινούμαι.— 7. λαμβάνω τὸν λόγον.— 8. περιγελώμενοι.
- 19.— 1. ὑπανδρεύω.— 2. πάρεστί μοί τι = ἔχω τι.— 3. ποτίζω.— 4. Δημήτηρ, θεὰ τῆς γεωργίας.— 5. γνωρίζω.— 6. διὰ ποίαν ἀπὸ τὰς δύο.— 7. νὰ ζητήσω.
- 20.— 1. πιέζω.— 2. προστίθενται.— 3. δυστυχήματα.— 4. τὰ τρόφιμα, τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ζωὴν.— 5. τέλος.— 6. ἔτρωγε.— 7. ἐνίστε.— 8. βραβεῖον.— 9. φωνάζει.— 10. σηκώσης.—

- 21.— 1. Τέμπη, είναι κοιλάς κατά τὸν ροῦν τοῦ Πηγνειοῦ ποταμοῦ μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης.— 2. τρόπον τινά.— 3. τοποθεσία.— 4. πλῆθρον, ἰσοδυναμεῖ μὲ 30 περίπου μέτρα.— 5. γλυκά.— 6. μουσικὸν κελάδημα.— 7. εἰς τὸν ὅποιον.— 8. ὑψώνεται ὑπεράνω.— 9. εὐχαριστοῦμαι.
- 22.— 1. μεταξύ.— 2. κατατάσσω.— 3. συναναστρέφομαι.— 4. εὐχαρίστως.
- 23.— 1. Λητώ, θεά, μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.— 2. Νιόβη, θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου.— 3. ὑπερηφανεύομαι.— 4. σέβομαι.— 5. κατορθώνω.— 6. ἐντροπή, σεβασμός.— 7. χύνει.
- 24.— 1. Διογένης, φιλόσοφος ζήσας ἀπὸ 413 - 323 π.Χ.— 2. ἐπέρχομαι.
3. παρακινῶ.— 4. ἐνθυμοῦμαι, ἀναλογίζομαι.— 5. παύω.— 6. συγκρατοῦμαι.
- 25.— 1. διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ.— 2. βοιώταρχοι, ἀντιπρόσωποι τῶν πόλεων, αἱ ὅποιοι ἀπετέλουν τὴν Βοιωτικὴν ὀμοσπονδίαν.
- 26.— 1. καθ' ὅσον προχωροῦν.— 2. τοὺς ὁποίους.— 3. φυτρώνουν καὶ εὐδοκιμοῦν.— 4. ἔχων καλὰ σταφύλια.— 5. οἱ καθ' ὠρισμένην ἐποχὴν κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας πνέοντες ἄνεμοι.
- 27.— 1. δασώδης.— 2. ὁ σχηματίζων δίνας.— 3. λαμπρός, ὄνομαστός.— 4. ἀπεσταλμένοι, ἀντιπρόσωποι.— 5. φιλοξενία.— 6. περιφρονοῦμαι.— 7. ὑποχωρῶ.— 8. ἄσχημος.— 9. ἐφαίνετο.— 10. διαγωγῆ.
- 28.— 1. ξένος.— 2. ἀποδεικνύομαι.— 3. δις = δύο φορές.— 4. ἀπελιπὲς εἶμι = ἀπελπίζομαι.— 5. καταγγέλλω εἰς τὸ δικαστήριον.
- 29.— 1. πηγαίνω.— 2. βόσκω.— 3. κόκκαλον.— 4. ὑπόσχομαι.— 5. ὑποδεικνύω.— 6. οἱ κάτω.
- 30.— 1. ἀκολουθήσατε.— 2. λαμπρός, ἔνδοξος.— 3. ἐξουσιάζω.
- 31.— Α') 1. τρέφομαι.— 2. χρῶμα.— 3. ρωμαλέος.— 4. ἀνόητος.— 5. γνώστης.— 6. μνήμων εἶμι = ἐνθυμοῦμαι.— 7. λησμονῶ.— 8. τοὺς ἑαυτοῦς των.— 9. ταλαίπωρος.
Β') 1. διαμοιράζω.— 2. ὁμάς.— 3. ὀρηγτικός.— 4. ἀνάγκη.
- 32.— 1. ἔνδοξος, ξακουστός.— 2. Μιλτιάδης, στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ὁ κυρίως συντελεστής τῆς νίκης εἰς τὸν Μαραθῶνα.— 3. ἀγαπητός.— 4. τριήρης = πλοῖον πολεμικὸν μὲ τρεῖς σειρὰς κωπηλατῶν.— 5. ἐξοδεύω.— 6. φαγητά.— 7. ἐνδύομαι.— 8. ἀνταλλάσσω.
- 33.— 1. μαλακός.
- 34.— 1. πρωί.— 2. εἶναι ἀσθενικόν.— 3. ὑπηρεσία.—

- 35.— 1. συνομήλικος.— 2. έντροπαλός.— 3. κατώτερος.— 4. φίλιππός ειμι = αγαπῶ τοὺς ἵππους.— 5. ὁ ἀγαπῶν τὸ κυνήγιον.
- 36.— 1. Λυδοί, κάτοικοι τῆς Λυδίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα αἱ Σάρδεις.— 2. φιλοξενῶ.— 3. ὑπερέχω.— 4. εὐμενής.— 5. βαθύς, ισχυρός.— 6. ὀλιγώτερον.— 7. χαλεπῶς ἔχω = στενοχωροῦμαι.
- 37.— 1. ἀρχίζω.— 2. εὐκτική δηλοῦσα εὐχὴν.— 3. ἔλλειψις.— 4. εὐ πράττω = εὐτυχῶ.— 5. θεῖον σημεῖον· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι οἱ θεοὶ προδηλοῦν τὰ μέλλοντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ διαφόρων μέσων. 6. φροντίζω, σέβομαι.— 7. ἐν ἀπόρῳ ειμι = εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν.
- 38.— 1. διὰ νά ἴδη.— 2. δύνασθε νά.— 3. προσκαλῶ.— 4. τὸ πᾶν κάμνων.
- 39.— 1. συναντῶ.— 2. κρότος, θόρυβος.— 3. κουράζομαι.— 4. ἔλαθον ἀπολέσας = χωρὶς νά καταλάβω ἔχασα.— 5. λεία.— 6. περιορῶ = περιφρονῶ.
- 40.— 1. κρύο.— 2. ζέστη.— 3. ἐννοεῖται τὸ ρῆμα ἐστίν = εὐλογον, φυσικόν.— 4. ὁ φοβούμενος, ὁ δειλός.
- 41.— 1. σιτηρά.— 2. προσφάγιον.— 3. μέλλον τοῦ διαφέρειω.— 4. ἀρμόζει.— 5. ὅ,τι καὶ ἄν.
- 42.— 1. Αἰνείας, ἥρωας τῶν Τρώων.— 2. αἰχμάλωτος.— 3. ἀποδεικνύομαι.— 4. λαμβάνω μαζί μου.— 5. περιφρονῶ.— 6. πάρα πολύ.
- 43.— 1. κατορθώνω.— 2. κάμνω συνθήκας.— 3. εἰς τὸ μέλλον.— 4. στενοχωροῦμαι.— 5. ἀποφασίζω, ἐγκρίνω.— 6. ἐμπόδιον.
- 44.— 1. ὁ μεγαλύτερος φιλόσοφος τοῦ 5ου π. Χ. αἰῶνος. Οἱ ἐχθροὶ του ὅμως τὸν ἐσυκοφάντησαν καὶ ἐπέτυχον τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς θάνατον τὸ 399 π. Χ.— 2. ζῶ ὡς πολίτης.— 3. πράττωμαι μισθὸν = εἰσπράττω ἀμοιβήν.— 4. πίνω μέχρι τέλους.— 5. ἀρκετός.
- 45.— 1. ἀκολουθῶ.— 2. πλησιάζω.— 3. αἰροῦμαι = προτιμῶ.— 4. ἐφέπομαι τινι = ἀκολουθῶ τινα.— 5. ἔλλειψις.
- 46.— 1. θεὸς τοῦ Ἄδου, ἀδελφὸς τοῦ Διός.— 2. παραιτοῦμαι.— 3. εἰς τὰ δώματα τοῦ Ἄδου.
- 47.— 1. μεράκιον, νέος ἡλικίας ἄνω τῶν 14 ἐτῶν.— 2. Ζήνων, φιλόσοφος ἀρχαῖος ἐκ τῆς κάτω Ἰταλίας ἰδρυτῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ 5ου αἰῶνος π. Χ.— 3. παραμονή, παρακολούθησις.— 4. κτυπῶ.— 5. ἡσυχάζω.— 6. τόσος μεγάλος τὴν ἡλικίαν.— 7. τὰ ἴδια.— 8. θὰ ἤμην.— 9. στολισμός.

- 48.— 1. Δερκυλίδας, στοατηγός τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τὴν περί τὸ 399 π. Χ. ἐκστρατεῖαν εἰς Ἀσίαν ἀντικαταστήσας τὸν Θίβρωνα.— 2. Μειδίας, γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τῆς Μανίας, ἡ ὁποία ἦτο σατραπῆς τῆς Αἰολίδος· ταύτην φονεύσας παρέλαβε τὴν σατραπείαν, ἐξ ἧς καθηρέθη ὑπὸ τοῦ Δερκυλίδου.— 3. τιμωρῶ.— 4. παρατάσσω.— 5. φιλοξενοῦμαι.— 6. ἀπὸ κοινοῦ συνεξετάζω τι.— 7. λειβάδι.— 8. ἀπαριθμῶ.— 9. καταγράφω.
- 49.— 1. ἐνθαρρύνω.— 2. βέβαια.— 3. ἐγκρατῆς εἰμι = ἀντέχω.— 4. καταβάλλω.
- 50.— 1. νικῶμαι, εἶμαι κατώτερος.— 2. στενοχωροῦμαι.— 3. προσπαθῶ.— 4. γίγνομαι ὑπὸ τινι = ὑποδουλοῦμαι εἰς τινα.
- 51.— 1. Φάλαρις, τύραννος εἰς Ἀκράγαντα τῆς Σικελίας.— 2. καταλαμβάνω.— 3. παρακινῶ.— 4. οἱ ὀλιγαρχικοί, οἱ πλούσιοι.— 5. πῶς νά.— 6. διατελῶ ποιῶν τι = συνεχῶς πράττω τι.— 7. ὑποπτέω.— 8. κακῶς ποιῶ τινα = κακοποιῶ τινα.
- 52.— 1. νομίζω.— 2. φροντίς.— 3. ἔχω ἀνάγκην.— 4. τιμωρῶ.— 5. ἀφαιρῶ.— 6. προφυλάττομαι, φοβοῦμαι.— 7. ὑποτάσσω.
- 53.— 1. λεηλατῶ.— 2. δοτικὴ πληθ. μετοχ. ἐνεστ. τοῦ ρήμ. ἀρώ-ω = ἀροτριῶ.— 3. τιμωρῶ.— 4. πρέπει.
- 54.— 1. ἀνακοινώνω.— 2. εἶμαι θυμωμένος.— 3. κάμνω ἓνα ὑποχείριον.— 4. ὀρθογώνιον τετράπλευρον.— 5. ἐκλέγω.
- 55.— 1. Πλάτων, ὁ μέγιστος φιλόσοφος τῶν ἀρχαίων, μαθητῆς τοῦ Σωκράτους καὶ συγγραφεὺς πολλῶν ἔργων ζήσας 428 - 347 π.Χ.— 2. ἄγνωστος.— 3. συναναστροφή.— 4. πολὺ ἐνδιαφέρομαι, περιποιῶμαι.— 5. ὀδηγῶ τινα.— 6. Ἀκαδήμεια, τόπος, παρὰ τὸν Κολωνόν, ὅπου συνηθέστατα ὁ Πλάτων ἐδίδασκε τοὺς μαθητάς του.
- 56.— 1. τρέχω.— 2. προσπαθῶ.— 3. σέβομαι.— 4. ἀφήνω.— 5. χωρὶς νὰ ὀμιλήσῃ.— 6. βοηθῶ.— 7. ἀπαντῶ.— 8. θὰ σὲ εὐχαριστοῦσα.
- 57.— 1. Πεισίστρατος, τύραννος τῶν Ἀθηῶν κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα διοικήσας λαμπρῶς τὰς Ἀθήνας.— 2. κύριος.— 3. συνάθροισις τῶν πολιτῶν.— 4. συμφιλιάνομαι.— 5. ἔχω ἀνάγκην.— 6. εὐγνωμονῶ.— 7. βοηθῶ τινα.— 8. μένω, περνῶ τὸν καιρὸν.— 9. πρὸς τὸ συμφέρον.
- 58.— 1. Λαμπροκλῆς, νέος εὐγενῆς εἰς Ἀθήνας, φίλος καὶ μαθητῆς τοῦ Σωκράτους.— 2. εἶμαι δυσηρεστημένος.— 3. εὖ πάσχω = εὐεργετοῦμαι.— 4. χάριν ἔχω τινι = εὐγνωμονῶ.— 5. πόσον μεγάλ-

- λος.— 6. ποῖον ἐκ τῶν δύο.— 7. ὁ καθείς ἀπὸ τοὺς δύο χωριστά.— 8. ὡς πλεῖστα = ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα.— 9. νομίζω.
- 59.**— 1. Φαλίως, "Ἐλλην εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀρταξέρξου, βασιλέως τῶν Περσῶν.— 2. Κλέαρχος, στρατηγὸς Λακεδαιμόνιος, συνεχιστρατεύσας μετὰ τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου.— 3. πλῆθουσα ἀγορά, ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἀνθρώπων, ἀπὸ τῆς 9ης μέχρι τῆς 12 π.μ.— 4. συνέβαινε.— 5. προτρέπω.— 6. νὰ παραδώσουν.— 7. εὐχαρίστως.— 8. ἀναλαμβάνω.— 9. θέλω.— 10. φαίνομαι εὐχάριστος.— 11. εὐρίσκομαι εἰς δύσκολον θέσιν.— 12. ποτὲ ἕως τώρα.— 13. τόσον μεγάλος.— 14. ἐνθυμοῦμαι.— 15. ὁποῖος.— 16. εἶναι δυνατόν.— 17. νομίζω.
18. δυνατόν εἶναι.— 19. ποῖον ἀπὸ τὰ δύο.
- 60.**— 1. ἀπὸ παντοῦ.— 2. συνορεύω.— 3. μεταχειρίζομαι.— 4. δέρμα ἀλώπεκος.— 5. ὀρύσσω = σκάπτω.— 6. ἰδρῶν = κτίζω, ἀνεγείρω.
7. μορφαί.
- 61.**— 1. Ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας.— 2. κυριεύω.— 3. οἱ θώρακες, τὰ κράνη (περικεφαλαῖα) καὶ οἱ χιτῶνες ἦσαν ὅπλα ἀμυντικὰ τῶν ἀρχαίων, καθὼς καὶ αἱ κνημίδες καὶ αἱ ἀσπίδες. Ἐπιθετικὰ δὲ ἦσαν τὰ δόρατα, τὰ ἀκόντια, τὰ βέλη μὲ τὰ τόξα, τὰ ξίφη καὶ αἱ μάχαιραι.— 4. εὐρίσκω.— 5. καρφιά.— 6. ὁ ἐκ κεράμου κατεσκευασμένος.— 7. κάνιστρον.— 8. βραχιόλια.— 9. εὐνοϊκός, εὐμενής.
- 62.**— 1. ἀποκτῶ.— 2. κοινωνὸς γίγνομαι = μετέχω.— 3. ἀφήνω.— 4. ἀγοράζω.— 5. ἐπισκέπτομαι, ἐξετάζω.— 6. πηγαίνω ἀπὸ κοντά, ἀκολουθῶ.— 7. χαμένος.— 8. εἶχεν ἀποδειχθῆ.— 9. στενοχωροῦμαι.
- 63.**— 1. σῖτος πρὸς σποράν, σπόρος.— 2. ψήνω, καβουρδίζω.— 3. εἶχε δοθῆ χρησμός ὑπὸ τοῦ θεοῦ.— 4. κάμνω λάθος.— 5. Κόλχου λαὸς κατοικῶν εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τοῦ Εὐξείνου Πόντου.— 6. καταπλέω.
- 64.**— 1. ἀποκρούω.— 2. φανερώω.— 3. δι' ὄνομα τῶν θεῶν.— 4. μένω σταθερός.— 5. προσέχετε.
- 65.**— 1. συναθροίζω.— 2. κηρύττω πόλεμον.— 3. εὐρίσκομαι εἰς δυσχερῆ θέσιν.— 4. ἐπιστολή.— 5. ἐννοεῖται τὸ λέγει = χαιρετίζει.
- 66.**— 1. πρασινάδα.— 2. ἀπλότης.
- 67.**— 1. Χάρων, ὁ μεταβιβάζων ἐπὶ πλοιαρίου διὰ τῆς Ἀχερουσίας λίμνης τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν εἰς τὸν Ἄδην.— 2. ἀπὸ ποῦ.— 3. ὁ

ἀπὸ ἄλλο μέρος καταγόμενος.— 4. πορθητεῖα, ἀμοιβὴ μεταβιβάσεως εἰς τὸν κάτω κόσμον.— 5. οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς δύο.— 6. σκότος.

- 68.**— 1. κάτοικοι τῆς Γαλατίας. Ἐκεῖτο αὕτη πέραν τῶν Ἄλπεων, ὅπου ἡ σημερινὴ Γαλλία.— 2. ὁ ἔχων ἀρκετὸν μῆκος, ἀνάστημα.— 3. ὁ προκαλῶν κατάπληξιν.— 4. ὀλιγόλογος.— 5. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.— 6. ταπεινώσις.— 7. ἐκ φύσεως ἐλαττωματικός, ἀνίκανος.— 8. ἐθνικοὶ ποιηταὶ τῶν Γαλατῶν ψάλλοντες μὲ συνοδεῖαν λύρας τοὺς θεοὺς καὶ ἡρώας των κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετάς· οἱ ἴδιοι μὲ τὰ τραγούδια τὰ πολεμικὰ ἐνεθουσίαζον τοὺς πολεμιστὰς εἰς τὴν μάχην.
- 69.**— 1. Ἰωλκός, πόλις τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὴν ἀρχαιότητα παρὰ τὸν σημερινὸν ἄνω Βόλον.— 2. ὁ ἔχων ἐν μόνον ὑπόδημα.— 3. ρητόν.— 4. ἔχουσα πενήκοντα κωπηλάτας.
- 70.**— 1. Φινεύς, βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ τῆς Θράκης καὶ ἔξοχος μάντις.— 2. διὰ νὰ μὴ πᾶμε χαμένοι.— 3. προωρισμένα.— 4. παρθένοι μὲ πτερὰ καὶ γαμψοὺς ὄνυχας, τέρατα μυθολογικά.— 5. Συμπληγάδες πέτραι, ἦσαν δύο μεγάλοι βράχοι ἀπὸ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τῆς θαλάσσης.— 6. νὰ ἀπολύσουν.— 7. περιστερά.

ΜΕΡΟΣ Β'

- 71.**— 1. ἀπλώνω.— 2. ἐνθαρρύνω.— 3. ὀρκίζομαι.— 4. ἀγκυροβολῶ.— 5. φυτρώνω.— 6. ἀλείφω.— 7. βλάπτομαι.— 8. ἀπὸ μακράν.
- 72.**— 1. ἐξορίζω.— 2. μεταβάλλω.— 3. πολιτεύμα.— 4. ἀπόδειξις.— 5. διαιρῶ.— 6. ἐκδιώκω.— 7. συνενώνω.
- 73.**— 1. ἐκ φύσεως ἠνωμένος.— 2. ἀλλάζω κατοικίαν.— 3. φανερώνω.— 4. ναὸς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐρεχθέως, ἀρχαίου βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν.
- 74.**— 1. ἐξίημι = ρίπτω.— 2. Παρθένιον, ὄρος τῆς Πελοποννήσου.— 3. ἀντιλαμβάνομαι.— 4. γερνίζω.— 5. συχνά.— 6. συμφωνῶ.— 7. παραμελῶ.— 8. ἀνίημι = παύω.— 9. κοιλάς.— 10. ἀπλῆ.— 11. ἐπιτρέπω.— 12. διατρέχω.
- 75.**— 1. ὑπανδρεύω τινά.— 2. σφίγγω.— 3. μανθάνω καλῶς.— 4. Κιθαιρών, ὄρος τῆς Ἀττικῆς· ὁ ζῶν εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· Κιθαιρῶ-

- νειος.— 5. Μινύαι, κάτοικοι τῆς Βοιωτίας.— 6. Κρέων, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.— 7. τρελλαίνομαι.
- 76.— 1. γνωστός.— 2. μαλλώνω.— 3. παρᾶξενος.— 4. βοηθῶ.— 5. δίδω ἐκ φύσεως.
- 77.— 1. λάος.— 2. γεμᾶτος.— 3. ἀσφόδελος, φυτὸν φυόμενον εἰς λειβάδια.— 4. εὐσπλαχνικός.— 5. Ἠλύσια πεδία ἦσαν τὸ μέρος, εἰς τὸ ὅποιον ἐπήγαιναν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ ἐναρέτων ἀνθρώπων.— 6. ναός.
- 78.— 1. ἀποφασίζω, κρίνω ὀρθόν.— 2. Νεμέα, ἡ δασώδης χώρα μεταξύ Ἄργου καὶ Κορίνθου.— 3. κρύπτομαι.— 4. δραπετεύω.— 5. ἄορ. β' τοῦ ἀπαγορεύω.
- 79.— 1. ὄφις ζῶν εἰς τὸ νερόν.— 2. λίμνη πλησίον τοῦ Ἄργου παρὰ τοὺς σημερινοὺς Μύλους.— 3. γνωρίζω.— 4. καίω.— 5. βέλος.
- 80.— 1. Ἐρύμανθος, ὄρος τῆς Ἀρκαδίας.— 2. ἐμπλέκω εἰς βρόχους, παγίδα.— 3. Ἀλφειός, ποταμὸς τῆς Ἠλίδος.— 4. Πηνεῖός, ὁμοίως.— 5. στρέφω τὰ ὕδατα δι' ὄχετοῦ εἰς ἄλλο μέρος.
- 81.— 1. Στυμφαλίδες ὄρνιθες, ἦσαν πτηνὰ σαρκοφάγα με σιδηρᾶς πτέρυγας ζῶσαι εἰς τὴν Στυμφαλίδα λίμνην τῆς Ἀρκαδίας.— 2. με δένδρα πυκνὰ σκεπασμένους.— 3. δὲν ξεύρω τί νὰ κάμω.— 4. ἐκφοβίζω, τρομάζω.
- 82.— 1. γίνομαι κύριος, καταβάλλω.— 2. ἐλεύθερος.— 3. βλάπτω.— 4. παρασύρομαι.— 5. λεηλατῶ.
- 83.— 1. ζώνη.— 2. γυναῖκες πολεμικαὶ τῆς Καππαδοκίας.— 3. φοβοῦμαι.— 4. σημεῖον.— 5. ἐξομοιοῦμαι.— 6. κατασκηνώνω.
- 84.— 1. Ἐσπερίδες, ἦσαν νύμφαι, αἱ ὅποιαι κατέκρινον πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἐφύλαττον ἐντὸς κήπου χρυσοῦ μῆλα.— 2. σηκώνω.— 3. Ἄτλας, υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Ἀσίας, ὁ ὅποιος ἐκράτει ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανόν.— 4. λαμβάνω.— 5. βλάπτομαι.
- 85.— 1. ζαρκάδι.— 2. βγαίνει μαζί με ἄλλον.— 3. χωρίζομαι ἀπὸ ἄλλον κατὰ διαστήματα.— 4. κουράζομαι.
- 86.— 1. ὁ ἀριθμός.— 2. συμποσοῦμαι.— 3. δέκα χιλιάδες ἀποτελοῦν μυριάδα.— 4. ἐκτός.— 5. δ αλεκτοί.— 6. ἐκλέγομαι.— 7. πολεμικὰ πλοῖα με τρεῖς σειρὰς κωπηλατῶν.
- 87.— 1. ἄρμα ὑπὸ τεσσάρων ἵππων συρόμενον.— 2. ἐπιμόνως ζητῶ.— 3. ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον.— 4. χαλαρῶς.— 5. ἐκφέρομαι = βγαίνει ἐξω.— 6. φωνάζω ἀλλοίμονον, κλαίω.

- 88.— 1. λαμβάνω τὸν λόγον.— 2. παρ' ὅ,τι τοῦ ἀξίζει.— 3. οἱ κυριώτεροι αἵτιοι, οἱ συντελεσταί.— 4. παίρνουν τὰ μυαλά μου ἀέρα, ὑπερφηανεύομαι.— 5. ἐστρατεύω.— 6. εἰσάγω πρὸς ψηφοφορίαν πρότασιν τινα.
- 89.— 1. ὁ παίζων αὐλόν.— 2. χρησιμοδοτῶ.— 3. υἱοθετῶ.— 4. φουσκώνω.— 5. νόθος.
- 90.— 1. παραμερίζω.— 2. δύναμις.— 3. κατατρώγω.— 4. ζητῶ ἐπιμύνας.— 5. ἀποδεικνύομαι.
- 91.— 1. Πύρρος, βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, γενναϊότατος καὶ περίφημος διὰ τὴν ἐστρατείαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων.— 2. πέλεκυς.— 3. ἐπιθέω = ἐπιτίθεμαι.— 4. πιάνομαι.
- 92.— 1. προβάλλω ἀντίστασιν.— 2. ὀχυρώνω μὲ τεῖχος.— 3. ναυαρχία.— 4. βιάζω.— 5. ἀντιλέγω.
- 93.— 1. καυχησιολογῶν.— 2. Ῥόδος, μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας νήσους τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὸ νότιον ἄκρον.— 3. πηδῶ.
- 94.— 1. στρατηγεῖον.— 2. κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας νοτιοανατολικῶς τῶν Σάρδεων.— 3. νὰ εὐρεθῇ ποίων πόλεων κάτοικοι ἦσαν οὗτοι καὶ ποῦ εὐρίσκονται αὐταί.
- 95.— 1. διαμαρτάνω τινός=χάνω τι.— 2. αἰτ. οὐδ. μετοχ. τοῦ ἔξεστι.— 3. στρέφομαι, ἀποβλέπω.
- 96.— 1. θαυμαστός εἰμι = θαυμάζομαι.— 2. εὖ ποιῶ = εὐεργετῶ.— 3. νοῦς, φρόνησις, λογικόν.— 4. ὁ δυνάμενος νὰ διδαχθῇ.
- 97.— 1. θαυμάζω.— 2. ἀχρεῖος.— 3. ἐπωνυμία.— 4. πηγαῖνω εἰς συνάθροισιν.— 5. συνετός, φρόνιμος.
- 98.— 1. εὐτυχισμένος.— 2. ὁ ἐξ ἐλεφαντοστοῦ.— 3. ὁ ἔχων αὐλήν.— 4. θυσία.— 5. βλαστάνω.
- 99.— 1. εἰς τὰ Μέγαρα.— 2. εἰς τὰς Θήβας.— 3. χωρὶς ἀμοιβῆν.— 4. φαίνομαι.— 5. ἄνεμος.
- 100.— 1. ἔχω φιλοδοξίαν.— 2. προστ. τοῦ οἶδα.— 3. δὲν θὰ ἐγίνεσθαι ἄρχων.— 4. ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὅποιον ὅλοι ἀποβλέπουν.
- 101.— 1. Πυρηναιῖα ὄρη, τὰ χωρίζοντα τὴν Ἰσπανίαν καὶ Γαλλίαν.— 2. ὄγκος.— 3. οἰκοδόμημα κατάλληλον διὰ τὴν κατασκευὴν πλοίων.— 4. φλογώδης.— 5. ἄορ. β' τοῦ ῥέω.— 6. σχηματίζομαι.
- 102.— 1. ὁ ἔχων κατὰ νοῦν μεγάλα σχέδια.— 2. ἔπαυσε.— 3. μυστικοπαθής.— 4. πράττω τὰ πολιτικά = πολιτεύομαι.— 5. οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα εἶχον πλούσια εἰσοδήματα. Εἶχον ὁμοίως

- ψηφίσει νόμον νὰ μὴ διατίθενται αὐτὰ διὰ πολεμικὰς παρασκευάς.— 6. ναυτικός.
- 103.**— 1. ώραῖος.— 2. ἀκατάλληλος.— 3. ἀναπτύσσω, ἐκθέτω, διηγούμαι.— 4. ἐπάλλξεις ἦσαν ἔργα ὀχυρωματικὰ ἐπὶ τῶν τειχῶν.— 5. ἀνοχή.— 6. σκαμμένος.— 7. μέρος διὰ νὰ βαδίζῃ τις, δρόμος.— 8. κατάλληλος.
- 104.**— 1. ἐστὶ τί τινος = ἀνήκει τι εἰς τινα.— 2. ὅπως ἄν, πλαγ. ἐρωτηματ. πρότασις = πῶς μποροῦμε νά.— 3. διευθύνω.— 4. χρησιμοποιοῦμαι ὡς πολίτης.
- 105.**— 1. ἔρχομαι τὴν ὁδὸν = κάμνω τὸ ταξίδι.— 2. εὖ πράττω = εὐτυχῶ, μὲ τὸ καλόν.
- 106.**— 1. σατράπης Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας, φίλος τοῦ Κύρου, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ μετεστράφη πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα.— 2. γευματίζω.— 3. φαίνεται καλόν.— 4. ἀβλαβῶς.— 5. κρυφὰ ἀπεσταλμένος.— 6. δόγμα ποιοῦμαι = ἀποφασίζω.
- 107.**— 1. ἔχει μεταχειρισθῆ, φερθῆ.— 2. κατάλληλος διὰ συναναστροφάς.— 3. συναναστρέφομαι.— 4. καταγιγνώσκω τινὸς ἄνοιαν = θεωρῶ τινα ἄμυαλον.— 5. ἀπίρως ἔχω τινὸς = δὲν ὠφελοῦμαι ἀπὸ τινα.
- 108.**— 1. εὐδόκιμὸς εἰμι = εὐδοκιμῶ.— 2. ὁ ἔχων κακὰς συνηθείας.— 3. ὁ ἀγαπῶν τὸν στολισμόν.— 4. οἱ ἀρχηγοὶ τῶν παλαιῶν οἰκογενειῶν.— 5. ὁ ὄπλισμὸς τῶν νεκρῶν ἐχθρῶν ὁ περιερχόμενος εἰς χεῖρας τῶν νικητῶν.— 6. καρφῶνα.
- 109.**— 1. ἐκεῖνος, πὺ χορταίνει γρήγορα.— 2. ὁ ἀρκούμενος εἰς ὅσα μόνος αὐτὸς ἔχει.— 3. συντόμως.— 4. ὁ ἔχων καλοὺς τρόπους.— 5. ὁ ἔχων κακόν τι κατὰ νοῦν.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΕΡΙΚΟΠΑΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

- 1.— 1. ἐνέμετο.— 2. ἐν μὲ δοτ.— 3. θηρεύω.— 4. μέγας.— 5. ὑπὸ μὲ δοτ.— 6. βαίνω.— 7. οὐχ.— 8. ἀπαρέμφ. ἐνεστ.— 9. ἐσθίω.— 10. ἐπιστρέφω.— 11. οὖν.
- 2.— 1. ὁ Κικέρων ἦτο πολιτικός καὶ μέγας ρήτωρ τῶν Ῥωμαίων ζήσας κατὰ τὸν πρῶτον π.Χ. αἰῶνα.— 2. ἐσπέρα.— 3. βαίνω σὺν αὐτῷ.— 4. ἀπλῆ δοτ.— 5. πυρά.— 6. καταλάμπω.— 7. ἴστασαν.— 8. ἐπὶ μὲ δοτ.— 9. ἐκ μὲ γεν.— 10. ἐώρων.
- 3.— 1. σύνειμι μὲ δοτ.— 2. ἀγαθός.— 3. μὲ γενικ.— 4. σέβομαι παρὰ τινος.— 5. ἀγαθὸς ἀπλῆ δοτ.— 6. δεσπότης.— 7. οἰκέτης.— 8. ἀνέχομαι.— 9. εὐφραίνομαι μὲ δοτ.— 10. ἀγάλλομαι μὲ δοτ.— 11. ἤδομαι.
- 4.— 1. ἐπιμέλεια μὲ γεν.— 2. ἀγαλλίασις.— 3. ἐνοι.— 4. ὕλη.— 5. κλιτύς.— 6. κοσμεῖται.— 7. ἀπλῆ δοτ.— 8. οἱ πυροί.
- 5.— 1. σὺν μὲ δοτ.— 2. χωρίον.— 3. ἐν μὲ δοτ.— 4. περὶ τί εἰμι.— 5. ἰδρῶ.— 6. στέφω.— 7. ἱμάς.— 8. δορκάς.
- 6.— 1. ἐπαγγέλλομαι.— 2. ἄρχω.— 3. βιοτεύω.— 4. ἐν τοῖς πρώτοις.
- 7.— 1. ἐν τινι.— 2. παρὰ μὲ αἰτ.— 3. θίς.— 4. ἱκανός.— 5. ἀπλῆ γεν.— 6. ἀρδεύω.— 7. ἀπλῆ γεν.— 8. πελάζω μὲ δοτ.
- 8.— 1. σκώπτω.— 2. ὅτι.— 3. ἅμα ὡς.— 4. ἐπιφαίνομαι.— 5. οἴκοι.— 6. ἔοικα μὲ δοτ.— 7. βλέπω.— 8. ἀπαλλαγῆναι.— 9. ἀσμένως.— 10. μέμνηνται μὲ γεν.— 11. ἀγάλλομαι.
- 9.— 1. ὑπερσ. πέφυκα.— 2. διατρίβω.— 3. πέφυκα.— 4. μηνύω.— 5. ἐν μὲ δοτ.— 6. ἄκων.
- 10.— 1. Ἡ πέραν τῶν Ἀλπεων χώρα, ὅπου ἡ σημερινὴ Γαλλία.— 2. εὐδαίμων.— 3. παντοειδής.— 4. ὀρύττω.— 5. πάγχρυσος.— 6. φέρω.— 7. τέμνω.— 8. οἶ.— 9. ἐκβάλλω.— 10. διὰ μὲ γεν.— 11. πεζῆ.

- 11.— 1. σημερινή Μ. Βρετανία.— 2. κατά με αίτ.— 3. ἡ παρωικεανῖ-
τις.— 4. ἀπλῆ γεν.— 5. ἐνιαχοῦ.— 6. τριγωνοειδής.— 7. ἐκτενής.—
8. πολύπηχυς τὸ πλάτος.— 9. αἶ.— 10. δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.— 11.
αὐτόχθων.— 12. εὐμήκης εἰμί.— 13. εὐρύχωρος.— 14. τῆ διαίτη
ὀλιγαρκῆς εἰμι.
- 12.— 1. μανθάνω.— 2. βλέπω, νὰ τεθῆ μετοχή.— 3. νὰ τεθῆ μετοχ.—
4. μετοχή μέλλ. τοῦ ἀρδεύω.— 5. προϊόντες.— 6. πλήρης με γεν.—
7. μετοχ. τοῦ πέφυκα.— 8. μετοχ. τοῦ ἔχω.
- 13.— 1. ἐντεῦθεν.— 2. ἱκανῶς.— 3. ἐλώδης.— 4. μετοχ. τοῦ εἰμί.—
5. δι' ἔτους.
- 14.— 1. νὰ τεθῆ ὑπερθετικὸς βαθμὸς.— 2. ἀπλῆ γεν.— 3. ὑπέικω με δοτ.
- 15.— 1. νὰ τεθῆ παρατατ. ἀ' προσ. ἐνικ. τοῦ τυγχάνω καὶ νὰ συνταχθῆ
με μετοχὴν.— 2. ἀμφοτέρωθεν.— 3. ὀλιγάκις.— 4. τὸ πολὺ.— 5.
πρῶτος.— 6. καλάμη.
- 16.— 1. Πρεσβεύω.— 2. εὐκτική με τὸ ἄν.— 3. εὐκτική.— 4. εὐκτική
τοῦ ἱκετεύω.— 5. μετοχὴ τοῦ ἐπικύπτω.— 6. εὐκτικὴ τοῦ ἀληθεύω
- 17.— 1. ὡς τάχιστα.— 2. ὡς.— 3. μέλλω.— 4. δι' ἀπάτης.— 5. εἰ με
ἀόρ.— 6. ἐξουσία.— 7. δήπου.— 8. οἶόν τ' ἐστί.
- 18.— 1. σατραπεύομαι.— 2. εἶ πράττω.— 3. θύομαί τι.— 4. στρατεῦο-
μαι.— 5. ὅπως με ὀριστ. μέλλοντ.— 6. ἐπαγγέλλομαι.— 7. εἰ με
εὐκτικὴν.— 8. ἂν με εὐκτικὴν.
- 19.— 1. Ἀντίοχος, βασιλεὺς τῆς Συρίας κατὰ τοὺς μετὰ τὸν Μέγαν
'Αλέξανδρον χρόνους.— 2. ἐν με δοτ.— 3. ἀπηλλάγη με γεν.— 4.
ξενίζω.— 5. ἀγαπῶ τὰ κυνήγια = φιλόθηρός εἰμι.— 6. οἶ.— 7.
ἅμα τῇ ἡμέρᾳ.
- 20.— 1. ἔχω ἐλπίδα = ἔστι μοι ἐλπίς.— 2. εἰκός.— 3. κατά με αίτ.—
4. ἄς.— 5. ἐπίτορκος.— 6. πρόοδος.
- 21.— 1. ἄ.— 2. μή.— 3. μεμάθηκα.— 4. προσλαμβάνω.— 5. ὁμοίως.—
6. ὄν.— 7. εὐκτικὴ ἀόρ. με τὸ ἄν.— 8. δέχομαι = λαμβάνω.— 9.
ἀόρ. β' εὐκτ. με ἄν τοῦ παρέχω.— 10. σχολή.— 11. τὰ μὲν — τὰ
δέ.— 12. νὰ τεθῆ αίτ. πτώσις.— 13. ἔνεκα τοῦ, με ἀπαρέμφατον.
- 22.— 1. ἐσθίω, νὰ τεθῆ εἰς δοτ.— 2. ἀόρ. τοῦ προστρέχω.— 3. εὐκτικ.
τοῦ ἔξεστι.— 4. εἰ με εὐκτ.— 5. τῶν πρὸς τὸν πόλεμον.— 6. εὐκτ.
εἰς τρίτον πληθ.— 7. μετοχὴ.— 8. εὐκτ. τοῦ κατεῖδον.— 9. κα-
θῆκω.— 10. εὐκτ.— 11. ἔδοξεν αὐτοῖς.— 12. διαβῆναι.
- 23.— 1. ἀπλῆ αίτιατ. τὰ πολεμικά.— 2. ἐθίζομαι.— 3. ἀνάγκη ἐστί· νὰ

- τεθῆ ἔπει μὲ εὐκτ.— 4. εὐνάζομαι.— 5. οἶός τ' εἰμί.— 6. διώκομαι τινα.— 7. οἱ οἰκεῖοι.
- 24.—1. ἐπιχώριοι. Θήχης, ὄρος εἰς τὸν Πόντον παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα.— 2. ἔπομαι.— 3. συγκριτ. τοῦ μέγας.— 4. ἐγγὺς γίγνομαι.— 5. αἰσθάνομαι, ἄορ. β' ἡσθόμην.— 6. περιβάλλω.
- 25.—1. διαλέγομαι· νὰ τεθῆ μετοχ.— 2. ἀπαρέμφ. μετὰ τοῦ ἄν.— 3. κτῶμαι.— 4. ἀρρωστῶ.— 5. ἐλαττοῦμαι.— 6. ἐῶ.— 7. ἀθεράπευτον.— 8. δέομαι.— 9. ὀλιγωρῶ.— 10. νὰ τεθῆ παρατατ. μετὰ τοῦ ἄν τοῦ ρημ. δεῖ.
- 26.—1. εὐκτική.— 2. σφόδρα.— 3. θηρῶ.— 4. εἰ μετ' εὐκτ.— 5. θαρρῶ.— 6. ἀσινής.— 7. δυσχωρία.— 8. ἐνθουσιῶ.
- 27.—1. δῆ.— 2. ἓνα τινά.— 3. ἀποχωρῶ.— 4. κατελήφθην.— 5. περιρρέω.— 6. μετοχ.— 7. ἀπόλλυμαι, ἄορ. β' ἀπωλόμην.
- 28.—1. ἰδιώτης.— 2. χρῶμαι.— 3. εὐφροσύνη.— 4. εἰ μὲ εὐκτ.— 5. στεροῦμαι.— 6. τὸ ὀμιλεῖν.— 7. διὰ τό, μὲ ἀπαρέμφ. τοῦ ἐνορῶ.— 8. ὄχλος.— 9. χαλεπός.— 10. αἰροῦμαι.
- 29.—1. ἀπλῆ αἰτίατ.— 2. ἐννοῶ.— 3. ἐπιφέρω πόλεμόν τινι.— 4. ἐπιτελῶ, νὰ τεθῆ ἀπαρέμφ.— 5. προσκτῶμαι.— 6. ἀρκεῖ, νὰ τεθῆ εὐκτ. μέλλ.— 7. διασπῶμαι.— 8. νὰ τεθῆ μέσος ἄορ. α'.— 9. ἐπετελέσθη.— 10. ἀποκλείομαι, εὐκτ.— 11. παθητ. ἀόριστ. τοῦ κελεύομαι.
- 30.—1. φεύγω.— 2. ἀναλίσκω.— 3. ἀνθ' ὧν.— 4. λαμβάνω εὐεργεσίας = εὐπάσχω.— 5. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν.
- 31.—1. οὔτω.— 2. νομίζω.— 3. περὶ μὲ γεν.— 4. τεκμήριον.— 5. εὐκτ. μὲ τὸ ἄν.— 6. ἐπιβουλεύω τινί.— 7. ἐν μὲ δοτ.— 8. πρὸς μὲ αἰτ.— 9. ἐν τιμῇ ἔχω.
- 32.—1. χάριν ἔχω τινί.— 2. ἀπλῆ γεν.— 3. δεῖ.— 4. προσφέρω εὐχαριστήριον θυσίαν = θύομαι χαριστήρια.— 5. ὑμεῖς αὐτοί.— 6. εὐκτ. μετὰ τοῦ ἄν τοῦ βουλεύομαι.— 7. ἀρετή.
- 33.—1. ἀνομία.— 2. πᾶς τις.— 3. ὅποιος.— 4. μέλλων τοῦ εἰμί.— 5. ἀναιρεῖσθαι.— 6. πρεσβεύω.— 7. οὐδενὸς ἄξιός εἰμι.— 8. μετοχή.
- 34.—1. ἔμπλεως μὲ γεν.— 2. περὶ μὲ αἰτίατ.— 3. ἐν ἀγορᾷ.— 4. ἐγὼ ἀποφασίζω = δοκεῖ μοι.— 5. δύσνους.— 6. ἕλωσ.
- 35.—1. πεποικιλμένος.— 2. συντρίβω.— 3. διπλοῦς καὶ τριπλοῦς.— 4. οἰδέω - ῶ.— 5. καταλείπω.
- 36.—1. ἐστιῶ.— 2. ἐξέδωκεν αὐτῶ.— 3. αἴρομαι, μετοχ. μέσ. ἄορ. α

- πτῶσις αἰτιατ.— 4. κοῦρος.— 5. διαφθείρομαι, μετοχ. παθητ. μέλλ. κατ' αἰτιατ.— 6. καθειργμένος.— 7. ἀπόλωλα.
- 37.— 1. κέκτημαι.— 2. ἐπείγομαι.— 3. τὰ νοσοῦντα πράγματα.— 4. μετοχ. μέλλ.— 5. ἐπανάγω.— 6. ὁμολογεῖται.— 7. ἔκπλους.— 8. διασπείρομαι.— 9. συνοικίζω.
- 38.— 1. σφάλλομαι.— 2. δυσχεραίνω.— 3. πρὸς μὲ αἰτ.— 4. συνέχομαι. 5. κατὰ μὲ αἰτ.— 6. καταφέρομαι.— 7. ἀμελετήτως.— 8. ἐγκλίνω.— 9. διὰ μὲ γενικ.— 10 ἄλλομαι.— 11. ἐπερείδω.— 12. οὔτος.

ΜΕΡΟΣ Β'

- 39.— 1. πέραν.— 2. μετοχ. μέσου παρακ.— 3. ἀφίημι ἑμαυτόν.— 4. νήχομαι.— 5. προσμείγνυμι τινι.
- 40.— 1. διασκεδάννυμαι.— 2. κωμάρχης.— 3. διατίθεμαι εὔνους τινί.— 4. παθητ. ἄορ. τοῦ μεταπέμπομαι.— 5. περιών.— 6. πρίν.— 7. εὐκτ. ἄορ.— 8. οὐκ ἔστιν ὅπου οὐ.— 9. ἐφίημι.
- 41.— 1. γένος.— 2. εἰμαρμένος.— 3. διαδίδωμι.— 4. καθίστημι.— 5. ἐπιρρώννυμι.— 6. μηχανῶμαι.— 7. ἀμφιέννυμι.
- 42.— 1. ἀφίσταμαι τινος.— 2. ὑφίεμαί τινος.— 3. εἰ μὲ εὐκτ. τοῦ εἰμί.— 4. παρίσταμαι.— 5. ἐπιτίθημι.— 6. διασκεδάννυμι.— 7. εἴπερ τις καὶ ἄλλος.— 8. ἀφίσταμαι· νὰ τεθῆ ὅπως μὲ ὀριστ. μέλλ.— 9. παρέχω πράγματα.
- 43.— 1. περὶ ἢ ἀμφὶ μὲ αἰτ.— 2. σύμπαντες.— 3. ἦ.— 4. δεινά.
- 44.— 1. γιγνώσκω.— 2. σκίμπους.— 3. ὀρχοῦμαι.— 4. δοκεῖ τινι.— 5. ἄορ. β' τοῦ ἀνακράζω.— 6. ἐκβαίνω.— 7. ἐκφέρω.— 8. ἐπίσταμαι.
- 45.— 1. φανερός ἢ δῆλός εἰμι.— 2. πρό.— 3. φροντίζω.— 4. συνόντες.— 5. διαλέγομαι.
- 46.— 1. ὤς.— 2. μετοχ. μέλλ. τοῦ ἐμπίμπρημι.— 3. ἀλίσκομαι.— 4. ἄτε μὲ μετοχ.— 5. χαίρω.
- 47.— 1. Ἀστυάγης, βασιλεὺς τῶν Μήδων, πάππος ἐκ μητρὸς τοῦ Κυρου.— 2. ἔχω τὸ δικαίωμα = ἔξεστί μοι.— 3. χάριν οἶδά τινι.— 4. πλεονάκεις.— 5. θὰ τεθῆ τὸ ἄν (ἀοριστολογικὸν) μὲ ὑποτακτ.— 6. περὶ πλείονος ποιοῦμαι.
- 48.— 1. συμβαίνει = γίγνεται.— 2. τὰ περιεστηκότα πράγματα, δοτικ. 3. ἐπεξέρχομαί τινι.— 4. κομίζομαι.— 5. εἰσβιβάζω.— 6. ἐνδιαφέ-

- ρομαι διά τι = μέλει μοί τινος.— 7. εύρισκομαι· νά τεθῆ τὸ ὅπως με ὀριστ. μέλλ.— 8. νά τεθῆ ἀπλοῦς παρατ. τοῦ πείθω.— 9. ἐκβιάζομαι.
- 49.—1. Γοργίας, ἀπὸ τοὺς παλαιότερους ρήτορας λαμβάνων πολλὰ χρήματα ἀπὸ τοὺς μαθητάς του ὡς ἀμοιβὴν τῆς διδασκαλίας του.— 2. καίπερ με μετοχ.— 3. δέχομαί τι ὡς δῶρον = δωρεΐται τί μοι.— 4. ἦ.— 5. χειροῦμαί τινα.— 6. ἐργάζομαι.
- 50.—1. ὑπὲρ με αἰτ.— 2. βουλευώ.— 3. ἐπιστάτης.— 4. ἐπιψηφίζω.— 5. προσφέρομαί τι.— 6. περὶ πλείονος ποιоῦμαι.— 7. εὐορκῶ.— 8. καὶ γάρ.— 9. αἰσθάνομαι.
- 51.—1. πολιτεύομαι.— 2. διὰ με γεν.— 3. καταβιῶ.— 4. ἐξοστρακίζω.— 5. λόγῳ.— 6. ὅς με ὀριστ. μελλ.
- 52.—1. ὑπόδειγμα.— 2. ὁ τροφός.— 3. ἀποφαίνω.— 4. λίχνος.— 5. σύνδοδος.— 6. πληθ. τοῦ παιδεία καὶ ἀγωγή.— 7. κατατίθημι.— 8. λοπάς.— 9. διαφίημι.
- 53.—1. διαπράττομαι.— 2. νά τεθῆ τὸ ἐπίθ. τὸ δηλοῦν καταγωγὴν, ὡς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους κατοίκους.— 3. καταστρέφομαι.
- 54.—1. αἰτιατ. ἀπλη.— 2. ἐπίθ. ἐκ τοῦ πορίζομαι.— 3. ἐπίθ. ἐκ τοῦ μηχανῶμαι.— 4. σύνθετον ἐκ τοῦ φιλῶ καὶ κίνδυνος.— 5. ἐπίθ. ἐκ τοῦ ἄρχω.— 6. ἐπίθ. ἐκ τοῦ καρτερῶ.— 7. στρατηγῶ, νά τεθῆ μέλλων.
- 55.—1. νά τεθῆ ἐπίθ. εἰς — τέος ἐκ τοῦ ἐπιστατῶ με γενικ., τὸ δὲ πρόσ. κατὰ δοτικ.— 2. δοτ. τῆς ἀναφορ. ἄντωνυμ.— 3. ἐπίθετ. ὡς ἄνω ἐκ τοῦ ἐργάζομαι.— 4. μετοχ. οὐδετ. τοῦ εἰσφέρομαι.— 5. ἐκ τοῦ διανέμω.— 6. ἐκ τοῦ ἀναλῶ.— 7. δαπάνη.— 8. κείμενος.— 9. ἐνιαυτός.— 10. ἐδώδιμος.— 11. κάμνω.
- 56.—1. συνέχω, νά τεθῆ μετοχ.— 2. μετοχ. μέλλοντ.— 3. ποιῶ ἀνάστατον.— 4. προαιροῦμαι.— 5. καταβάλλομαι.— 6. καταλείπομαι.— 7. ὑπόμνημα.
- 57.—1. ποῦ εἶναι ἡ χώρα αὐτή ;— 2. σειριόκαυστος.— 3. πρόσοικός εἶμι.— 4. σύνθ. ἐκ τοῦ ἥμισυς καὶ ἄγριος.— 5. σύνθ. ἐκ τοῦ ἴδς καὶ βάλλω.— 6. σύνθ. ἐκ τοῦ ἐπὶ καὶ γῆ.— 7. σύνθ. ἐκ τοῦ ἐν καὶ ἀήρ.— 8. σύνθ. ἐκ τοῦ ὑμῆν καὶ πτερόν.
- 58.—1. ἀψίκορος εἷς τι.— 2. ὄξυς.— 3. ἐπιλαμβάνομαί τινος.— 4. αἰσχυντηλός.— 5. φιλόφιλος.— 6. φιλέταιρος.— 7. φιλόγελως. 8.— εὐτράπελος.

- 59.—1. εὐσεβῶ πρὸς τοὺς θεοὺς.— 2. μή. — 3. γίγνομαι πρὸς τινα.—
 4. εὐκτική μετὰ τοῦ ἄν χρόνου ἄορ.— 5. κάμνω τι χωρὶς νὰ με
 καταλάβουν = λανθάνω ποιῶν τι.— 6. ξέρω καλὰ μόνος μου=
 σύνοιδα ἑμαυτῶ.— 7. δοκῶ με ἀπαρέμφατ.— 8. ὡς με μετοχὴν μέλ-
 λοντος.— 9. παρατίκα.— 10. ὀρῶμαι· νὰ τεθῆ παθητ. μέλλων.—
 11. ἀποκτῶ καλὴν ὑπόληψιν = εὐδοκιμῶ, νὰ τεθῆ εὐκτ. μετὰ τοῦ
 ἄν.—12. εἰ με εὐκτικὴν τοῦ φαίνομαι, μετὰ τὸ ὅποῖον θὰ ἐπακο-
 λουθήσῃ μετοχῇ.— 13. ἄ.— 14. εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἄν.

III. ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ Α'

1. Έννοια ουσιαστικῶν. Δευτερόκλιτα ἀρσενικά εἰς -ος. Ὀριστ. ἐνεστώτος ἐνεργ. φωνῆς βαρυτόνων ρημάτων. Ἀπλῆ πρότασις.
2. Δευτερόκλιτα οὐδέτερα. Ὀριστικὴ τοῦ εἰμί καὶ ἀπαρέμφ. τῶν βαρυτόν. ρημάτων. Κύριοι ὄροι τῆς προτάσεως.
3. Δευτερόκλιτα θηλυκά. Ὀριστικὴ παρατατικοῦ βαρυτόνων ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Συμφωνία ῥήματος πρὸς ὑποκείμενον.
4. Οὐσιαστικά πρωτόκλιτα θηλυκά.
5. » » ἀρσενικά εἰς -ας καὶ -ης.
6. Ἐπίθετα δευτερόκλιτα τρικατάληκτα καὶ δικατάληκτα.
7. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι α' καὶ β' προσ. καὶ Ἀττικὴ σύνταξις.
8. Α' Ὀριστ. ἐνεστ. καὶ παρατατ. μέσης φωνῆς καὶ ἀπαρέμφ. μέσου ἐνεστ.
Β' Οὐσιαστικά τριτόκλιτα φωνηεντόληκτα εἰς -ως καὶ -υς -υος καὶ ἡ δεικτ. ἀντων. οὗτος.
9. Οὐσιαστικά τριτόκλιτα εἰς -υς -εως, -ις -εως.
10. » » » -εὺς, -οῦς, αῦς.
11. » » ἀφωνόληκτα (οὐρανικόληκτα-χειλικόληκτα)
12. » » (ὀδοντικόληκτα) οὐδέτερα μὲ χαρακτηριστῆρα τ.
13. » » ἀφωνόληκτα μὲ ντ πρὸ τῆς καταλήξεως.
14. Μέλλον καὶ ἀόρ. ἀνεργητ. φωνῆς φωνηεντολ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων πλὴν τοῦ μέλλ. τῶν εἰς -ιζω.
15. Ὑποτακτικὴ ἐνεστώτος καὶ ἀορίστ. ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Κύριαι καὶ δευτερεύουσαι πρότασις.
16. Ἀπαρέμφατον μέλλοντος καὶ ἀορίστ. α' ἐνεργητ. φωνῆς.

17. Ουσιαστικά τριτόκλιτα ἐνρινόληκτα.
 18. » » ὑγρόληκτα.
 19. » » ὑγρόληκτα συγκοπτόμενα.
 ✓ 20. » » οὐδέτερα σιγμόληκτα εἰς -ας. Ἀντικείμενον μεταβατικῶν ρημάτων.
 21. Οὐσιαστικά τριτόκλιτα οὐδέτερα σιγμόληκτα εἰς -ος.
 22. » » ἀρσενικά. σιγμόληκτα εἰς -ης.
 23. » » σιγμόληκτα εἰς -ως καὶ ἀνώμαλά τινα τριτόκλιτα ἐκ τῶν συνήθων.
 ✓ 24. Ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν καὶ δοτικὴν ὡς συμπλήρωμα ρημάτων.
 25. Ὅριστικὴ καὶ ἀπαρέμφ. ἐνεργ. παρακειμ. καὶ ὑπερσυντ. φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολήκτων ρημάτων.
 26. Ἐπίθετα τριτόκλιτα εἰς -υς.
 27. » » τρικατάληκτα ἀφωνόληκτα.
 28. » » δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα.
 29. Μετοχὴ ὅλων τῶν χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ μετοχὴ ἐνεστ. μέσης φωνῆς καὶ τοῦ εἰμί.
 30. Προστακτικὴ ὅλων τῶν χρόνων τῆς ἐνεργ. φωνῆς τῶν φωνηεντ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί.
 31. Α'. Ἐπίθετα τριτόκλιτα ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα. Σημασία τῶν ρημάτων μέσων καὶ παθητικῶν.
 ✓ Β'. Τροπὴ συντάξεως ἐνεργητ. εἰς παθητικὴν. Ποιητικὸν αἶτιον.
 32. Ἐπίθετα τριτόκλιτα δικατάληκτα εἰς -ης.
 33. » ἀνώμαλα (πολύς, μέγας κλπ.).
 34. Ἐπιρρήματα.
 ✓ 35. Παραθετικά ἐπιθέτων.
 36. » ἀνωμάτων ἐπιθέτων καὶ παραθετικά ἐπιρρημάτων.
 37. Εὐκτικὴ τοῦ ἐνεστ. βαρυτόνων φωνηεντολ. καὶ ἀφωνολ. ρημάτων.
 38. » ἐνεργητ. μέλλοντος, ἀορίστ. καὶ παρακ. τῶν ἰδίων ρημάτων χωρὶς νὰ γίνῃ λόγος περὶ πλαγίου λόγου ἢ τῆς δυνητικῆς εὐκτικῆς.
 39. Ἀόριστος β' ἐνεργητικῆς φωνῆς.
 ✓ 40. Ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.
 41. Ἐπανάληψις ἐνεργ. φωνῆς τῶν φωνηεντολήκτων καὶ ἀφωνολ. ρημάτων.

42. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις τοῦ μέσου καὶ παθητ. ἐνεστ. τῶν φωνηεντο-
λήκτων καὶ ἀφωολήκτων ρημάτων.
43. Μέσ. μέλλων καὶ ἀόριστ. α' καὶ μέλλων τοῦ εἰμί.
44. Παρακείμενος καὶ ὑπεσυντέλ. μέσης καὶ παθητ. φωνῆς φωνηεν-
τολήκτων καὶ ἀφωολήκτων ρημάτων.
45. Μέσος ἀόριστ. β'.
46. Παθητ. μέλλων καὶ ἀόριστ. α' καὶ β'.
47. Αἱ ἄλλαι δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.
48. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.
49. Συνηρημένα εἰς -άω ἐνεργητ. φωνῆς.
50. » » » μέσης φωνῆς.
51. » » » -έω ἐνεργητ. φωνῆς.
52. » » » μέσης φωνῆς.
53. » » » -όω ἐνεργ. φωνῆς.
54. » » » μέσης φωνῆς.
55. Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν συνηρημένων ρημάτων.
56. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν ἄλλων χρόνων τῶν συνηρημένων ρη-
μάτων. Κλίσις τῶν εἰς -έω ἐχόντων μονοσύλλαβον θέμα. Δοτικὴ
ὀργανικὴ καὶ τοῦ αἰτίου.
57. Αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.
58. Ἐρωτηματικαὶ καὶ ἀόριστοι »
59. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.
60. Οὐσιαστικὰ συνηρημένα α' κλίσεως.
61. Συνηρημένα οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα δευτερόκλιτα.
62. Ἀνώμαλος αὐξήσις καὶ ἀναδιπλασιασμὸς.
63. Ἐνεστῶς καὶ παρατ. ὑγρολ. καὶ ἐνρ. ρημ. ἐνεργ. καὶ μέσ. φωνῆς.
64. Μέλλων τῶν ὑγρολήκτων » » » » » » »
65. Ἀόριστος τῶν » » » » » » »
66. Παθητικὸς μέλ. καὶ ἀόρ. ὑγρολ. » » » » » » »
67. Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.
68. Αἰτιατικὴ τῆς ἀναφορᾶς.
69. Ἐπανάληψις τῶν ἀνωτέρω.
70. Παρακείμενος καὶ ὑπερσ. ὑγρολήκτ. καὶ ἐνριολ. ρημάτων.

ΜΕΡΟΣ Β'

71. Ρήματα εἰς -νυμι.
72. Ἐνεργητικὴ φωνὴ τοῦ ἴστημι.
73. Μέση φωνὴ τοῦ ἴστημι.
74. Τίθημι καὶ ἴημι ἐνεργητικὴ καὶ μέση φωνή.
75. Δίδωμι καὶ δίδομαι.
76. Δυϊκὸς ἀριθμὸς.
77. Ἀττικὴ β' κλίσις οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων.
78. Ἀόριστος β' βαρυτόνων ρημάτων κλινόμενος κατὰ τὰ εἰς -μι.
79. Ρήματα κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἴστημι καὶ ἴσταμαι.
80. Εἶμι, φημί, οἶδα, δέδοικα, τέθηκα, βέβηκα, κεῖμαι, κάθημαι.
Οὐσιαστ. διορισμοί.
81. Ρήματα σχηματίζοντα ἀνωμάλως διαφόρους χρόνους.
82.   »   »   τὸν ἔνεστ. με ἐπηυξημένον θ. καὶ εἰς -άνω, -ίσκω
83. } Μέσα, παθητικὰ καὶ μεικτὰ ἀποθετικὰ.
84. }
85. Ἐπιθετικοὶ καὶ ὡς ἐπιθετ. διορισμοί.
86. Ἀριθμητικὰ.
87. Ρήματα παράγωγα.
88. Σύνταξις παραθετικῶν.
89. Οὐσιαστικὰ ἐκ τῶν ρημάτων δηλοῦντα ἐνεργεῖν πρόσωπον.
90.   »   »   »   »   ἐνέργειαν.
91.   »   »   »   »   ἀποτέλεσμα, τόπον, ὄργανον.
92. Προθετικοὶ διορισμοί.
93. Οὐσιαστικὰ ἐξ ἐπιθέτων.
94. Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν.
95. Μετοχὴ κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον.
96. Τὰ εἰς -τος καὶ -τέος ἐκ ρημάτων ἐπίθετα.
97. Ἐπίθετα ἐκ ρημάτων.
98.   »   ἐξ ὀνομάτων καὶ ἐπιρρημάτων.
99. Ἐπιρρηματα παράγωγα. Ἐπιρρηματικοὶ διορισμοί.
100. Αἱ ἐγκλίσεις εἰς τὸν ἀνεξάρτητον λόγον.
101. Σύνθεσις. Α' συνθετικὸν κλιτόν.
102.   »   »   »   ρῆμα καὶ ἄκλιτον.

103. Σύνθεσις. Β' συνθετικὸν οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ρῆμα.
 104. Αἱ ἐγκλίσεις εἰς τὸν ἐξηρητημένον λόγον.
 105. Ἡ εὐκτική τοῦ πλαγίου λόγου.
 106. Ἀπρόσωπα ρήματα.
 107. Ἀπαγορευτικὸν μῆ.
 108. Σημασία τῶν συνθέτων.
 109. Τονισμὸς τῶν συνθέτων.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΜΕΡΟΣ Α'

1. Οὐσιαστικὰ β' κλίσι. Ἐνεστ. καὶ παρατ. τοῦ εἰμί καὶ ὀριστ. βαρυτ. ρημ.
 2. Οὐσιαστικὰ α' κλίσεως.
 3. Ἐπίθετα δευτερόκλιτα. Ὅριστ. ἐνεστ. καὶ παρατ. μέσ. καὶ παθητ. φωνῆς.
 4. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα φωνηεντόληκτα.
 5. » » ἀφωνόλ. καὶ μὲ -ντ πρὸ τῆς καταλήξε.
 6. Ὅριστικὴ μέλλ. καὶ ἀορ. α' ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολήκτων ρημάτων. Ὑποτακτικὴ ἐνεστ. καὶ ἀορίστ. τῶν αὐτῶν ρημάτων καὶ τοῦ εἰμί. Ἀπαρέμφ. τῶν ἰδίων χρόνων.
 7 - 8. Οὐσιαστικὰ τριτόκλιτα ἐνρινόληκτα, ὑγρόληκτα καὶ σιγμόληκτα.
 9. Ὅριστ. καὶ ἀπαρέμφ. παρακ. καὶ ὑπερσυντ. ἐνεργ. φων. φωνηεντολήκτων ρημάτων.
 10 - 11 - 12. Ἐπίθετα τριτόκλιτα. Μετοχὴ ἐνεργ. φωνῆς.
 13. Ἀνώμαλα ἐπίθετα καὶ ἐπιρρήματα. Μετοχ. τοῦ εἰμί καὶ μέσ. καὶ παθητ. ἐνεστ.
 14 - 15. Παραθετικά ὀμαλῶν καὶ ἀνωμάλων ἐπιθέτων.
 16. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις ἐνεργ. φωνῆς φωνηεντολ. ρημ. καὶ τοῦ εἰμί.
 17. Ἀντωνυμίαι κυρίως προσωπικαί.
 18. Μέση φωνὴ τῶν βαρυτόνων φωνηεντολήκτων ρημάτων.
 19. Ὅριστ. μέλλ. καὶ ἀορ. α', ὑποτακτ. ἐνεστ. καὶ ἀορ. α' ἐνεργ. φωνῆς ἀφωνολ. ρημάτων.
 20. Ὅριστ. καὶ ἀπαρέμφατον παρακ. καὶ ὑπερσυντ. ἐνεργ. φωνῆς ἀφωνολ. ρημάτων.

21. Αἱ ἄλλαι ἐγκλίσεις ἐνεργητικῆς φωνῆς.
 22. Ὁμοίως. Ἄοριστος β' ἐνεργητικῆς φωνῆς.
 23. Μέση φωνὴ βαρυτόνων ἀφωολήκτων ρημάτων.
 24. Μέσος ἀόρ. β'. Παθητικὸς ἀόρ. β' καὶ μέλλων.
 25 - 26 - 27 - 28. Συνηρημένα ρήματα.
 29. Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν διαφόρων χρόνων συνηρημ. καὶ μὴ
 ρημάτων.
 30 - 31 - 32 - 33 - 34. Ἄντωνυμῖαι.
 35. Οὐσιαστικά καὶ ἐπίθετα συνηρημένα. Ἄττικὴ β' κλίσις.
 36 - 37 - 38. Ὑγρόληκτα καὶ ἐνρινόληκτα. Ἀνώμαλος αὐξησησις καὶ
 ἀναδιπλασιασισμός.

ΜΕΡΟΣ Β'

- 39 - 40 - 41 - 42. Ρήματα εἰς -μι.
 43. Ἀριθμητικά.
 44. Ἄοριστοι β' βαρυτόνων ρημάτων κατὰ τὰ εἰς -μι.
 45 - 46 - 47. Ἀνώμαλα ρήματα.
 48 - 49. Ρήματα μὲ ἀνωμάλους τοὺς διαφόρους χρόνους.
 50   » ἀποθετικά.
 51.   » παράγωγα.
 52. Οὐσιαστικά ἐκ ρημάτων.
 53.   » ἐξ ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν.
 54 - 55. Ἐπίθετα παράγωγα.
 56 - 57 Σύνθεσις.
 58 - 59.   » καὶ τονισμὸς τῶν συνθέτων.

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσήμον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐπίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α 108).

024000025386

ΕΚΔΟΣΙΣ Ε', 1960 (V) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 70.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 972/2-4-60

Ἐκτύπωσις — Βιβλιοδεσία : Ι. ΓΚΟΥΦΑ, Πυθέου 88

ml

750